

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Geografie

REPERE METODOLOGICE
PENTRU CONSOLIDAREA ACHIZIȚIILOR
DIN ANUL ȘCOLAR 2019-2020

Învățământ gimnazial
Învățământ liceal

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
BUCUREȘTI, 2020

Machetat la
Editura Didactică și Pedagogică S.A.

CUPRINS

	Pag.
PREZENTARE GENERALĂ	3
CAPITOLUL I – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASELE A V-A – A VIII-A	6
CAPITOLUL II – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A IX-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A VIII-A LA CLASA A IX-A	139
CAPITOLUL III – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A X-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A IX-A LA CLASA A X-A	169
CAPITOLUL IV – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A XI-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A X-A LA CLASA A XI-A	192
CAPITOLUL V – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A XII-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A XI-A LA A XII-A	219
Bibliografie	245
Anexa generală 1 – Glosar de termeni	246
Anexa generală 2 – Învățământul gimnazial	247
Anexa generală 3 – Învățământul liceal	249

PREZENTARE GENERALĂ

SCOP

Prezentul ghid a fost realizat din dorința de a oferi un sprijin metodologic suplimentar profesorilor de geografie în demersul de remediere a competențelor insuficient structurate în anul școlar 2019-2020 și de recuperare a conținuturilor predate parțial sau insuficient asimilate de elevi în perioada martie – iunie 2020.

ASPECTE GENERALE

Anul școlar 2019-2020 s-a finalizat, în condițiile pandemiei COVID-19, cu o secvență consistentă de învățare online. Competențele elevilor și conținuturile achiziționate în perioada martie – iunie 2020 trebuie, însă, evaluate cu foarte mare atenție, iar intervențiile trebuie să fie cât mai exacte și eficiente posibil.

Conform notelor de prezentare din programele școlare pentru geografie, aflate în vigoare în anul școlar 2019 -2020, sarcina principală a profesorului de geografie o constituie aplicarea curriculum-ului școlar în ansamblul său, iar scopul activităților sale didactice constă în formarea la elevi a unui sistem de competențe specifice, asociate unor conținuturi care să aibă elemente de certă atractivitate pentru aceștia și în care să poată identifica o valență pragmatică pentru traseul lor educațional și social. *Inițiativa de a recupera/remedia conținuturi în scopul structurării competențelor aparține cadrului didactic, iar, în cazul geografiei, recomandarea noastră este e a rezolva problem de această natură în mod pragmatic apelând la situații actuale, care folosesc resursele mediului local.*

În perioada învățării la distanță mulți dintre profesori au folosit diverse resurse procedurale și digitale pentru continuarea predării în mediul online, iar eficiența acestui proces este dificil de cuantificat, dar nu imposibil, și mai ales poate fi remediat. În plus s-au remarcat în această perioadă și grupurile școlare dezavantajate (caracterizate de lipsa mijloacelor tehnice sau de numărul mai mare de copii pentru un singur dispozitiv electronic) care fie au avut parte de un proces de predare/învățare deficitar, fie nu au participat la acesta.

Lipsa experienței, dar și formarea insuficientă a profesorilor pentru folosirea resurselor digitale în predarea online, dar și alegerea platformelor de lucru, fără a avea la dispoziție informațiile necesare și suficiente despre beneficiile pe care le oferă, au fost alți factori ce au avut impact asupra structurării competențelor elevilor.

Prezentul material nu își propune acoperirea integrală a problemelor apărute în perioada de predare online din anul școlar 2019-2020 și nu va oferi soluții cu caracter universal la acestea, dar a fost dezvoltat ca un suport care oferă sugestii metodologice pentru recuperarea/remediarea acelor neconformități ale învățării în termeni de competențe și conținuturi.

Fiecare cadru didactic va avea libertatea de reflecta asupra acestui demers și va stabili planificarea și proiectarea procesului didactic personalizat, în condițiile reluării unor conținuturi în contexte noi și în scopul structurării competențelor specifice. Geografia este o știință foarte ofertantă în acest sens și

fiecare profesor poate găsi soluții pentru realizarea unor secvențe de învățare în sistemul competențe-conținuturi, care să aibă elemente cu certă atractivitate pentru elevi și în care aceștia să identifice o utilitate pragmatică evidentă pentru traseul lor educațional.

STRUCTURA ÎNDRUMARULUI

Prezentul document conține recomandări și exemple utile profesorilor de geografie în demersul de analiză și diagnoză ce va fi parcurs la începutul anului școlar 2020-2021, dar și exemple de acțiuni pe care trebuie să le îndeplinească pentru a facilita învățarea din două perspective: *structurarea competențelor specifice din perioada martie-iunie 2020 prin activități de învățare remedială/de recuperare și abordarea procesului de educațional în mediul online.*

Aceste două perspective sunt dezvoltate în cinci capitole, unul cu abordare integrată pentru ciclul gimnazial, apoi câte unul pentru fiecare an de studiu din ciclul liceal, la care se adaugă o serie de anexe specifice (ce urmează fiecărui capitol) sau cu adresabilitate generală (ce se află la finalul ghidului). Fiecare capitol are aceeași structură, formată din trei secțiuni, pentru a facilita parcurgerea sa de către cadrele didactice.

Secțiunea 1

- REPERE PENTRU ESTIMAREA NIVELULUI ACHIZIȚIILOR ÎNVĂȚĂRII LA FINALUL ANULUI ȘCOLAR 2019-2020 ÎN VEDEREA REALIZĂRII PLANIFICĂRII CALENDARISTICE PENTRU NOUL AN ȘCOLAR

Secțiunea 2

- EVALUAREA GRADULUI DE ACHIZIȚIE A COMPETENȚELOR DIN ANUL ANTERIOR

Secțiunea 3

- REPERE PENTRU CONSTRUIREA NOILOR ACHIZIȚII. EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Recomandăm cadrelor didactice parcurgerea întregului îndrumar, indiferent de interesul imediat pentru o anumită clasă, deoarece informațiile cuprinse în acesta nu sunt repetitive și pot fi utile în procesul de proiectare a itemilor și a activităților de învățare.

Capitolul	Membrii grupului de lucru
I – Repere pentru clasele a V-a – a VIII-a	Lect. univ. dr. MIHAELA VERGA , Facultatea de Geografie, Universitatea din București Prof. gr. I ELENA NICULAE , Școala Gimnazială nr. 156, București Prof. gr. II LOREDANA-ELENA NISTOR , Școala Gimnazială Măicănești, Jud. Vrancea Prof. gr. I FLORENTINA ROMAN , Școala Gimnazială nr. 178, București Prof. gr. I IOANA RUCĂREANU , Școala Gimnazială nr. 1, Lehliu-Gară, Jud. Călăraș Prof. gr. I ANCA CONSTANTINA BADEA , Școala Gimnazială nr. 66, București
II – Repere pentru clasa a IX-a	Lect. univ. dr. MIOARA CLIUS , Facultatea de Geografie, Universitatea din București Prof. gr. I CARMEN CÎMPEAN , Școala Gimnazială "Geo Bogza", Bălan, Jud. Harghita
III – Repere pentru clasa a X-a	Lect. univ. dr. MIOARA CLIUS , Facultatea de Geografie, Universitatea din București
IV – Repere pentru clasa a XI-a	Inspector, prof. gr. I, MARI-ELENA BELCIU , Liceul Teoretic "Mihai Eminescu", Călărași, Jud. Călărași
V – Repere pentru clasa a XII-a	Prof. gr. I, CARMEN CAMELIA RĂDULESCU , Liceul Tehnologic "C. A. Rosetti", Constanța, Jud. Constanța

**RECOMANDĂRI METODOLOGICE
PENTRU CONSOLIDAREA
ACHIZIȚIILOR ANULUI ȘCOLAR
2019-2020
- GEOGRAFIE -**

COORDONATORI

Coordonator metodologic,
Cercet. șt. dr. **GABRIELA NAUSICA
NOVEANU**
Coordonator gimnaziu,
Lect. univ. dr. **MIHAELA VERGA**,
Facultatea de Geografie, Universitatea din
București
Coordonator liceu,
Lect. univ. dr. **MIOARA CLIUS**, Facultatea
de Geografie, Universitatea din București

CAPITOLUL I – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASELE A V-A – A VIII-A

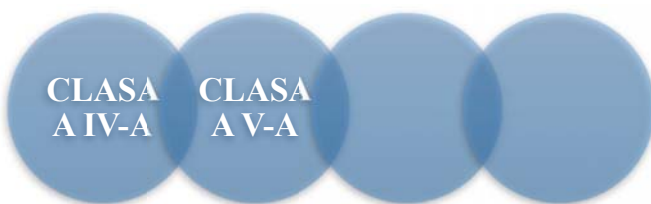
Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Un demers prealabil, necesar planificării pentru anul școlar 2020-2021, îl constituie identificarea problemelor referitoare la structurarea competențelor specifice în anul școlar anterior, ca urmare a modificărilor survenite în activitatea didactică prin instituirea stării de urgență. Acesta presupune analiza următoarelor documente de referință:

- *Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a IV-a, aprobată prin OMEC nr. 5003 / 02.12.2014;*
- *Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a, aprobată prin OMEC nr. 3393 / 28.02.2017;*
- *Structura anului școlar 2019-2020 aprobată prin OMEN nr. 3191/20.02.2019;*
- *Planificările calendaristice pentru anul școlar 2019-2020.*

Conform programei școlare pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a, „competențele specifice sunt concepute gradual, evidențiind un nivel de complexitate crescut de la an la an pentru fiecare dintre cele patru competențe generale”. Prin urmare, formarea majorității competențelor specifice începe din clasa a V-a (unele chiar din clasa a IV-a), structurarea lor fiind definitivată la finalul ciclului gimnazial. Acest fapt face posibilă intervenția de tip remedial, dacă se constată deficiențe în structurarea unor competențe, ca urmare a specificului activității în perioada aferentă suspendării cursurilor față-în-față (începând din data de 11 martie 2020). Competențele specifice se dezvoltă, la elevi, prin intermediul conținuturilor asociate în programa școlară. Deși multe dintre conținuturile care trebuiau abordate în perioada menționată nu se vor mai regăsi (în totalitate sau pe același nivel de integrare) la clasele superioare, unele dintre acestea pot fi asociate / asimilate unor conținuturi din secvențele școlare următoare, iar prin activități de învățare adecvate, inclusiv cu caracter remedial, să sprijine formarea/structurarea competențelor specifice insuficient sau deloc structurate în anul școlar anterior.

Pornind de la analiza comparativă a programei școlare pe clase și urmărind planificările calendaristice din anul școlar 2019-2020, se pot identifica cu ușurință competențele specifice insuficient structurate, ca urmare a faptului că nu au fost abordate (sau au fost abordate parțial) anumite conținuturi din programa școlară, în perioada amintită.

„Programa pentru clasa a V-a, *Terra - Elemente de geografie fizică*, continuă și dezvoltă elementele introductive de științe parcurse la clasa a III-a și a-IV-a și de geografie parcurse în clasa a IV-a” (<http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/45-Geografie.pdf>). Prin urmare, clasa a IV-a reprezintă nivelul de inițiere în studierea Geografiei și, implicit, de formare a unor competențe specifice necesare, la debutul în învățământul gimnazial, pentru achizițiile ulterioare, cum ar fi: competențele de comunicare, de utilizare a suporturilor cartografice, precum și de utilizare a unor elemente din alte discipline școlare în studierea realității spațiale (geografice).

Urmărind planificarea școlară aferentă, se conturează anumite deficiențe în dezvoltarea competențelor specifice 1.1, 1.2, 2.3, 3.3. (Anexa 1.1). Aceste competențe ar fi trebuit formate/structurate prin abordarea completă, din programa școlară pentru clasa a IV-a, a conținuturilor: domeniul *Elemente de geografie a României – b) Elemente de geografie regională - Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local* (Elemente de prezentare ale unei regiuni - poziție, limite, caracteristici naturale, resurse și activități economice; Caracterizarea regiunii, sau a regiunilor, din jurul orizontului local); **Organizarea administrativă a României** (Organizarea administrativă actuală; Orașul București – caracterizare geografică; Caracterizarea geografică a județului și a localității în care este situat orizontul local); domeniul *România în Europa și pe Glob - România în Europa* (Poziția geografică a României în Europa: limite și vecini; țările vecine: denumire, capitală); **Europa – un continent al planetei** (Europa – scurtă caracterizare geografică; Europa și România – elemente comune; Uniunea Europeană); **Terra – planeta noastră** (Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări; Continente și oceane); **Terra – o planetă a Sistemului Solar** (Planiglobul – imaginea Terrei) (fig.1.1).

Conținuturile menționate nu se regăsesc, în mare măsură, asociate celor din programa clasei a V-a, dar vor putea fi reluate, prin conținuturi corespondente, în anii următori de studiu (Anexa 1.2). Reținem conținuturile **Terra – planeta noastră** și **Terra – o planetă a Sistemului Solar** care pot fi asimilate de unele conținuturi specifice clasei a V-a, prin urmare se pot realiza activități de învățare care să sprijine formarea/structurarea competențelor specifice insuficient sau deloc dezvoltate în clasa a IV-a.

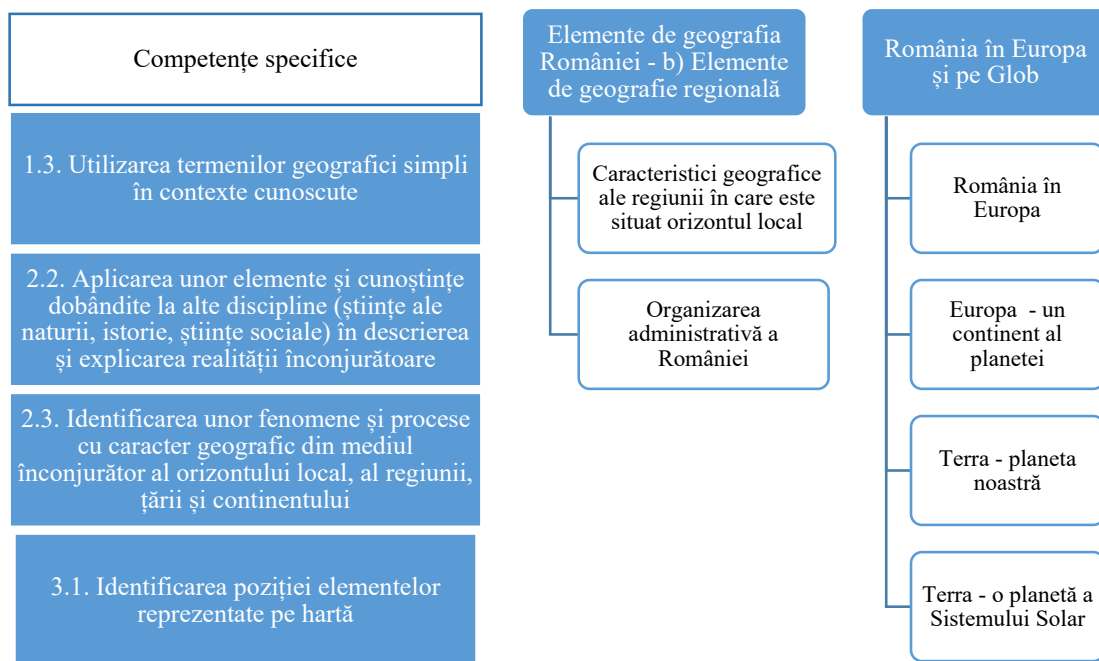

Figura 1.1. Secvență din programa clasei a IV-a: competențe specifice, domenii și conținuturi

Progresia competențelor specifice face posibilă intervenția de tip remedial. De exemplu, competența 1.3 din clasa a IV-a reprezintă o achiziție care stă la baza dezvoltării competenței 1.1 din clasa a V-a și, ca urmare, acest aspect va fi luat în considerare în planificarea pentru clasa a V-a (fig. 1.2).

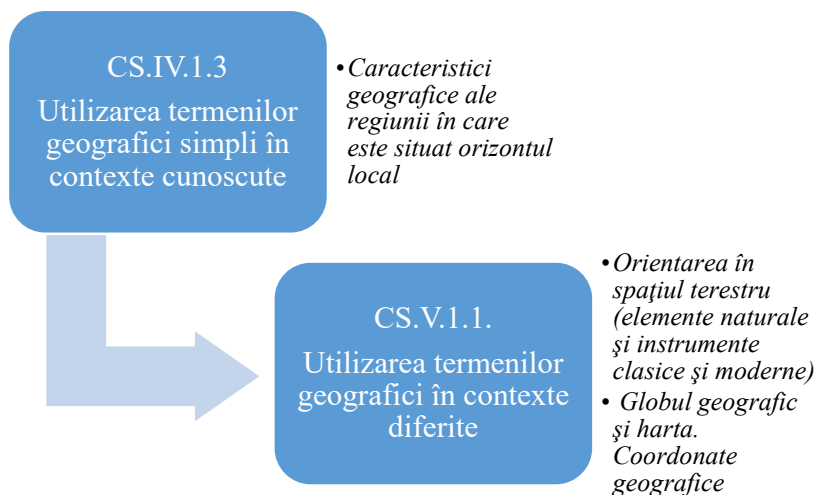

Figura 1.2. Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clasa a IV-a în clasa a V-a

Pentru conținuturile din domeniul *Elemente de geografie a României – elemente de geografie regională* se găsesc corespondențe în programa clasei a VIII-a (Caracterizarea geografică a orașului București, Organizarea administrativ-teritorială, Caracterizarea unor orașe mari, la alegere).

Conținuturile din domeniul *România în Europa și pe Glob*, ca și cele din domeniul *Europa – un continent al planetei*, pot fi asimilate unor conținuturi din programa clasei a VI-a (Harta politică a lumii, Europa – harta politică, state și regiuni, Uniunea Europeană), dar mai ales conținuturilor din programa clasei a VIII-a (Poziția geografică. Elemente definitorii și consecințe. Statele vecine, România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central europeană). În consecință, din perspectiva structurării competențelor specifice, până la finalul ciclului gimnazial există premisele necesare formării integrale a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini necesare atât participării active la viața cotidiană cât și abordării nivelului superior de formare.

Multe dintre conținuturile incluse în programa clasei a IV-a, care trebuiau acoperite în perioada activității online, nu pot fi integrate conținuturilor din anul școlar următor, de aceea consolidarea achizițiilor școlare corespunzătoare trebuie să reprezinte o preocupare pe termen mediu și lung (inclusiv în clasa a VIII-a). Prin urmare, la proiectarea evaluării inițiale din anii școlari următori, trebuie acordată o atenție deosebită acelor competențe a căror structurare ar putea fi deficitară, iar activitățile de învățare trebuie să relaționeze conținuturile insuficient sau deloc abordate în clasa a IV-a cu cele integratoare din programa în desfășurare.

„Programa pentru clasa a VI-a, *Terra - Elemente de geografie umană. Europa*, își propune să continue elementele de bază din clasa a V-a, predominant de geografie fizică, cu elemente de geografie umană referitoare la planetă ca întreg și cu elemente de geografie a continentului european” (<http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/45-Geografie.pdf>). Prin urmare, este necesară evaluarea nivelului de realizare a competențelor specifice din programa clasei a V-a prin conținuturile propuse, îndeosebi pentru perioada activității online, pentru a asigura continuitatea învățării.

Din analiza programei pentru clasa a V-a, corelată cu planificările calendaristice pentru anul școlar 2019-2020, se conturează ca insuficient dezvoltate competențele specifice 1.2, 3.3, 4.1, 4.3 (Anexa 1.3). Structurarea acestor competențe ar fi trebuit realizată prin abordarea următoarelor conținuturi: domeniul *Terra – o planetă în transformare - Hidrosfera* (Apele continentale; Ghețarii; Aplicații practice: apele din orizontul local, resurse de apă potabilă, măsuri de protecție a apelor, modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local - viitură/revărsare/inundație, pod de gheață etc.); **Biosfera și solurile** (Caracteristici generale și importanță; Plantele și animalele – repartitia lor geografică; Solul - resursă a vieții; Aplicație practică: protecția plantelor, a animalelor și conservarea solului); domeniul *Zonele naturale ale Terrei* (Diversitatea peisajelor terestre naturale)(fig. 1.3).

Conținuturile menționate nu vor fi abordate, la scară globală, în clasa a VI-a, dar pot fi integrate, parțial, la scară regională. Hidrosfera, Biosfera și solurile, Diversitatea peisajelor terestre sunt conținuturi ce pot fi asimilate unora din programa clasei a VI (domeniul *Europa – identitate geografică*: Hidrografia, Diferențieri climatice și biogeografice). În aceeași manieră, aceste conținuturi pot fi asimilate, tot parțial, în analizele regionale specifice clasei a VII-a (Anexa 1.4).

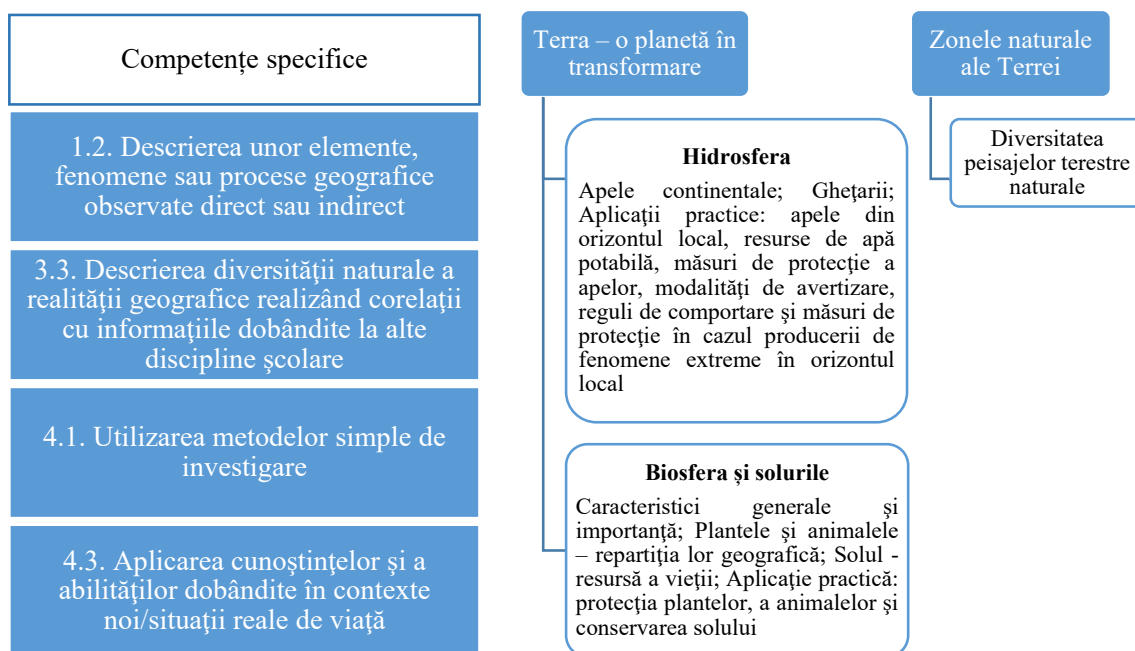

Figura 1.3. Secvență din programa clasei a V-a: competențe specifice, domenii și conținuturi

Astfel, se pot realiza activități de învățare care să sprijine formarea/structurarea competențelor specifice insuficient sau deloc dezvoltate în clasa a V-a; prin urmare, acest aspect va fi luat în considerare în realizarea planificării pentru clasa a VI-a, fiind urmărită intervenția de tip remedial prin contextualizarea învățării (fig. 1.4).

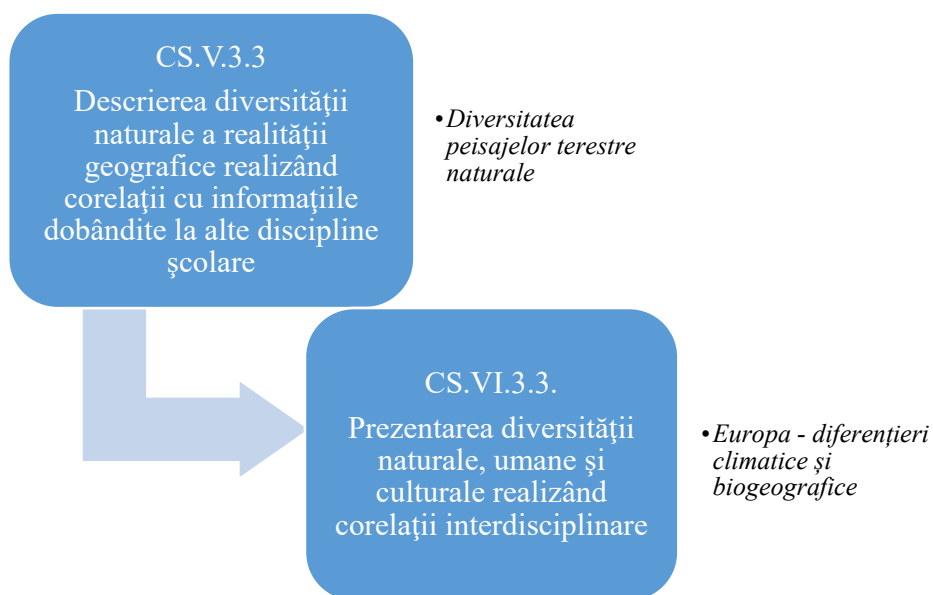

Figura 1.4. Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clasa a V-a în clasa a VI-a

Conținuturile asumate în programa clasei a V-a urmăresc modul de formare, evoluție, distribuție la scară planetară, a elementelor de geografie fizică. Acest tip de abordare, globală, nu este reluat în anii următori de studiu, însă aceleași elemente geografice vor fi integrate în analize algoritmate regionale. Prin urmare, profesorilor le revine rolul de a urmări și compensa eventualele neajunsuri generate de limitările activităților online, nu doar în anul școlar următor, ci până la încheierea ciclului gimnazial, cu scopul de a asigura structurarea corectă și completă a tuturor competențelor specifice asumate în programa școlară.

Analizele geografice regionale, care debutează în clasa a VI-a cu continentul european, continuă în anul școlar următor cu continentele extraeuropene. În consecință, este importantă inițierea unor analize coerente care utilizează un anumit algoritm, pentru a evidenția specificitatea fiecărui spațiu geografic.

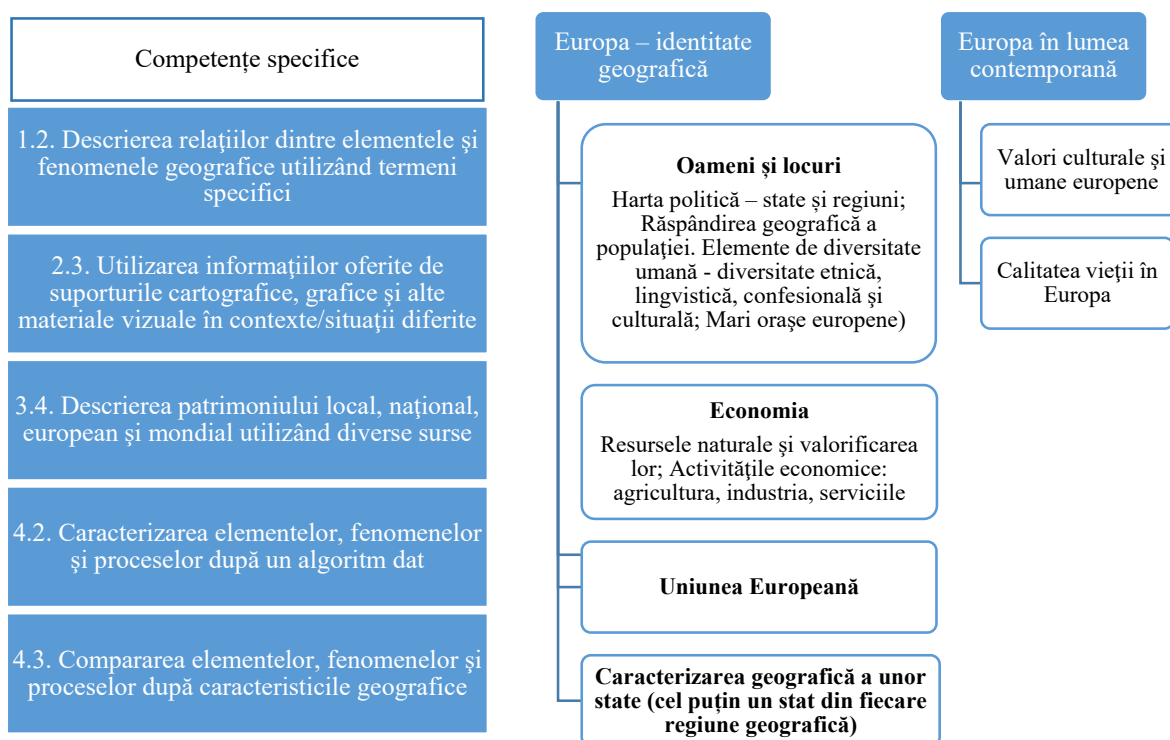

Figura 1.5. Secvență din programa clasei a VI-a: competențe specifice, domeniile și conținuturi

Urmărind programa pentru clasa a VI-a, considerăm necesară intervenția remedială pentru dezvoltarea competențelor specifice 1.2., 2.3, 3.4, 4.2, 4.3. (Anexa 1.5), ca urmare a predării posibil deficitare a următoarelor conținuturi: domeniul *Europa – identitate geografică* – **Oameni și locuri** (Harta politică – state și regiuni; Răspândirea geografică a populației. Elemente de diversitate umană - diversitate etnică, lingvistică, confesională și culturală; Mari orașe europene); **Economia** (Resursele naturale și valorificarea lor; Activitățile economice: agricultura, industria, serviciile); **Uniunea Europeană**; **Caracterizarea geografică a unor state (cel puțin un stat din fiecare regiune**

geografică; domeniul *Europa în lumea contemporană* (Valori culturale și umane europene; Calitatea vieții în Europa)(fig. 1.5).

Conținuturile menționate nu vor fi abordate în clasa a VII-a (Anexa 1.6), dar, având în vedere menținerea aceluiași tipar de analiză geografică, la scară regională, se pot realiza activități de învățare care să urmărească similarități geografice, corelații între continente, și, astfel, să fie viabilă formarea/structurarea competențelor specifice insuficient sau deloc dezvoltate în clasa a VI-a (fig. 1.6). Este util ca, în orice moment al parcurgerii geografiei continentelor, să se facă apel la elementele esențiale anterioare, pentru a se ajunge la o imagine calitativă de ansamblu a întregului planetar.

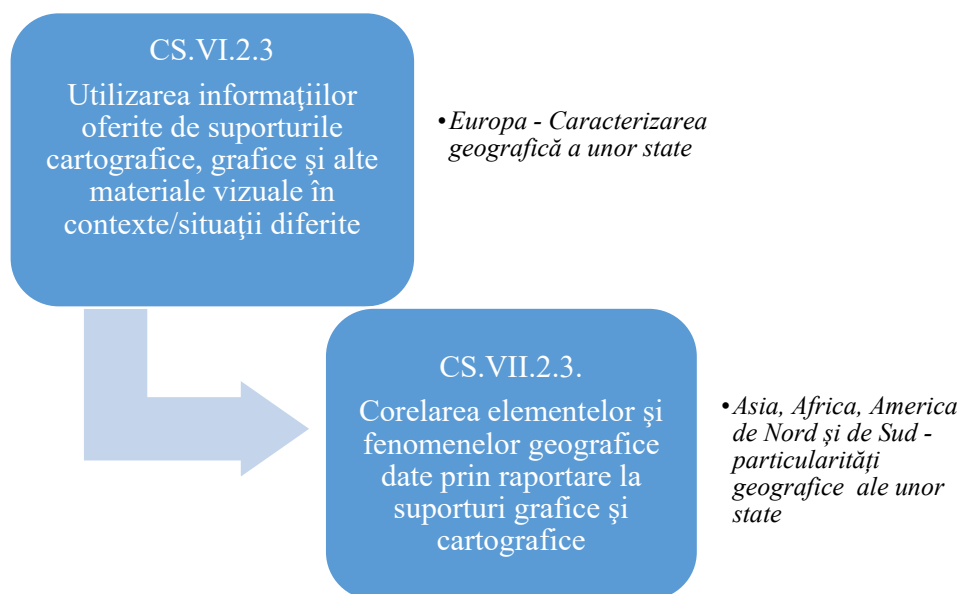

Figura 1.6. Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clase consecutive

Lipsa corespondenței între conținuturi face dificilă intervenția remedială, la nivelul clasei a VII-a, în ceea ce privește achiziția unor informații cu specific teritorial european. Însă, menținerea modelului de analiză regională algoritmică și modul gradual în care au fost concepute competențele specifice pe paliere educaționale fac ca acestea să nu fie în risc, iar structurarea lor poate fi continuată prin conținuturi independente. Recomandăm profesorilor utilizarea metodei comparației în construirea activităților de învățare pentru conținuturile din programa clasei a VII-a (continentele extraeuropene), prin integrarea unor sarcini de lucru care urmăresc similarități, dar și particularități între diferite spații geografice, inclusiv cele europene.

Începând cu anul școlar 2020-2021, programa școlară pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a, aprobată prin OMEC nr. 3393 / 28.02.2017, se va aplica inclusiv la clasa a VIII-a, ceea ce permite finalizarea procesului de structurare a competențelor specifice asumate în această programă, într-o abordare unitară, care are ca scop dobândirea competențelor generale ale disciplinei, la finalul învățământului gimnazial. De aceea este esențial ca, la debutul anului școlar, profesorii să aibă imaginea corectă a nivelului de formare pentru fiecare competență specifică în parte. Luând în considerare specificul activității didactice în perioada martie – iunie 2020, pentru clasa a VII-a se evidențiază posibile deficiențe în structurarea competențelor specifice 3.1, 3.3, 4.3, 4.4 (Anexa 1.7). Conținuturile care ar fi trebuit să contribuie semnificativ la acest proces sunt următoarele: **domeniul America de Nord și America de Sud - Caracterizare geografică** (Harta politică și contraste teritoriale între state; Forme de aglomerare urbană; Diferențieri economice regionale); **Studii de caz** (Particularități geografice ale unor state - la alegere); **domeniul Australia și Oceania. Antarctica – Australia și Oceania – caracterizare geografică** (Australia – caracterizare geografică general; Oceania – particularități geografice); **Antarctica – elemente de identitate geografică**; **Studiu de caz** (Unicitatea biogeografică australiană); **domeniul Elemente de geografia mediului înconjurător** (Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea; Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane. Schimbări globale ale mediului) (fig. 1.7).

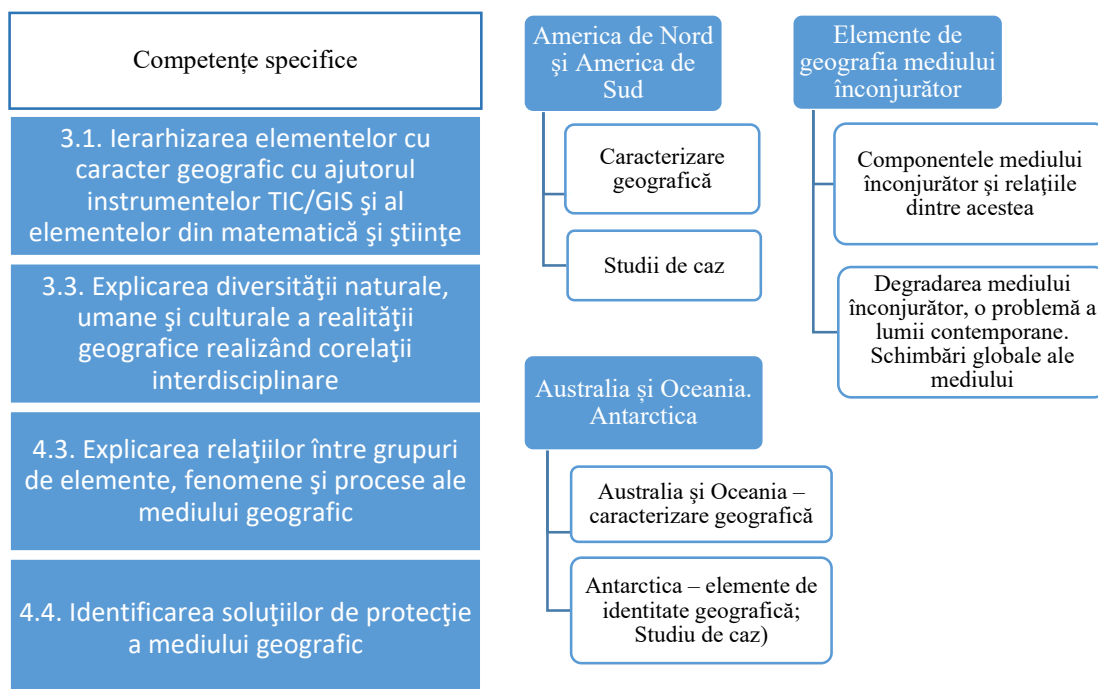

Figura 1.7. Secvență din programa clasei a VII-a: competențe specifice, domenii și conținuturi

Conținuturile menționate nu vor fi abordate în clasa a VIII-a, dar se păstrează modelul de analiză regională a unui teritoriu, chiar dacă scara de analiză se reduce de la nivel continental la cel național (Anexa 1.8). De asemenea, prin intrarea în vigoare a noii programe școlare pentru clasa a VIII-a, competențele specifice posibil a fi insuficient structurate, menționate mai sus, se vor regăsi într-o formă similară în noua variantă. Astfel, vor putea fi proiectate activități de învățare care să sprijine formarea/structurarea competențelor specifice insuficient dezvoltate în clasa a VII-a, chiar dacă acest fapt se va realiza prin conținuturi total diferite. Singurele conținuturi care pot fi integrate celor din clasa a VIII-a fac referire la Elementele de geografia mediului înconjurător (Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente)(fig. 1.8).

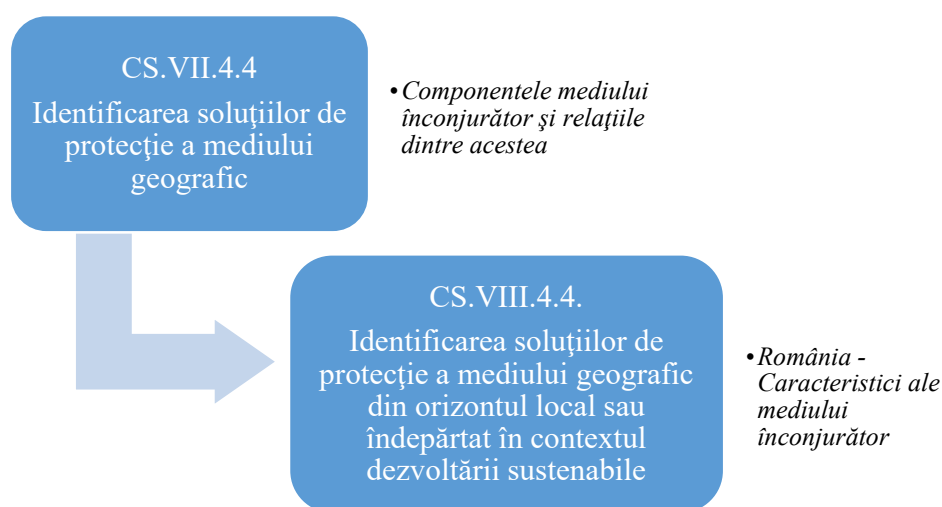

Figura 1.8. Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clase consecutive

Elementele de geografia continentelor extraeuropene, caracteristice clasei a VII, nu pot fi compensate prin conținuturile ce vizează geografia României, în clasa a VIII-a. Prin urmare, acestea prezintă riscul de a lipsi din ansamblul achizițiilor școlare. Totuși, specificul analizei factuale, bazată pe relații de cauzalitate, se regăsește în prezentarea componentelor geografice ale teritoriului național. Acest fapt face posibilă intervenția remedială pentru structurarea competențelor specifice asociate conținuturilor respective.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

Un demers obligatoriu la debutul noului an școlar îl reprezintă evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul școlar anterior. Evaluarea trebuie proiectată astfel încât să fie eficientă (să furnizeze cât mai multe informații semnificative cu cât mai puține resurse - *diagnoză*) și să fie efectivă (să conducă la obținerea de soluții remediale - *prognoză*). În acest fel, se ating obiectivele esențiale ale evaluării: măsurarea progresului în învățare și determinarea (generarea) acestui progres.

Această secțiune are rolul de a sprijini profesorii cu repere pentru elaborarea unor seturi de **sarcini de evaluare** adaptate, cu rol de a identifica măsura în care s-au dezvoltat competențele specifice ale programei din anul școlar anterior (2019-2020).

Folosind modelul de analiză din schema de mai jos (fig. 1.9), vom propune câteva exemple relevante, pentru fiecare etapă, care să ușureze parcursul pe care trebuie să îl urmeze profesorul, de la identificarea deficiențelor în învățare, până la alcătuirea unor planuri de intervenție care să asigure progresul școlar.

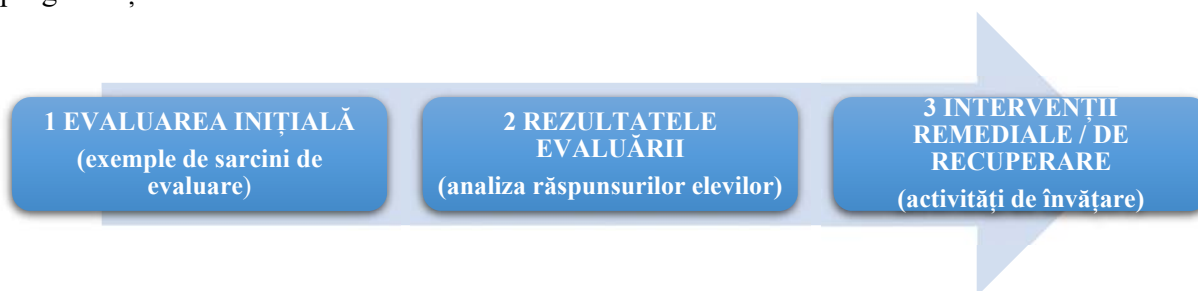

Figura 1.9. Algoritm de lucru pentru identificarea și corectarea deficiențelor în învățare

Pentru a obține o imagine cât mai clară a nivelului achizițiilor școlare, recomandăm utilizarea unor **instrumente de evaluare alternativă** (teste scrise, probe practice, proiecte de investigație etc.), care să permită o apreciere holistică a gradului de formare/dezvoltare a competențelor dezirabile.

În cele ce urmează, vom prezenta câteva modalități în care poate fi realizată evaluarea inițială, la debutul anului școlar 2020-2021, pornind de la identificarea problemelor referitoare la structurarea competențelor specifice în anul școlar anterior.

Proiectarea evaluării inițiale trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

- Evaluarea vizează competențele nestructurate în anul școlar 2019-2020 (evidențiate în cadrul Secțiunii 1 - se regăsesc în tabelele Anexă) și se realizează prin conținuturile asociate în programa aceluiași an școlar (îndeosebi cele din perioada martie-iunie);
- Fiecare competență identificată ca fiind insuficient structurată va fi evaluată prin mai multe sarcini de evaluare, cât mai variate (itemi cu răspuns la alegere, itemi cu răspuns construit, evaluare prin activități practice etc); aceste sarcini de evaluare trebuie concepute astfel încât să evidențieze funcții cognitive diferite (cunoaștere, aplicare, raționament) – rezultând mai multe grade de complexitate (care evidențiază mai multe niveluri de performanță) pentru itemii formulați;
- O sarcină de evaluare țintește o singură competență specifică.

La formularea sarcinilor de evaluare trebuie avute în vedere:

- *Dimensiunea cognitivă* umărită (cunoaștere / aplicare / raționament) – pentru fiecare competență va fi construită cel puțin o sarcină de evaluare care să evidențieze fiecare tip de operație cognitivă (fig. 1.10);
- *Competența specifică* vizată din programa anului școlar anterior (2019 – 2020);
- *Conținutul disciplinar* asociat competenței vizate;
- Informațiile pe care le poate furniza *analiza răspunsurilor* (demers necesar pentru diagnoză):
 - Răspunsuri corecte - competență structurată;
 - Răspunsuri parțial corecte - competență insuficient / parțial structurată
 - Răspunsuri greșite sau absența răspunsurilor - competență nestructurată

Cunoaștere	Aplicare	Raționament
<ul style="list-style-type: none"> •definire •descriere •exemplificare •recunoaștere •identificare •utilizarea instrumentelor specifice 	<ul style="list-style-type: none"> •colectare de date •comparare •clasificare •explicare •utilizarea modelelor / algoritmilor •interpretare •soluționare 	<ul style="list-style-type: none"> •stabilirea relațiilor de tip cauză - efect •sintetizare •generalizare •prognozare •problematizare •argumentare

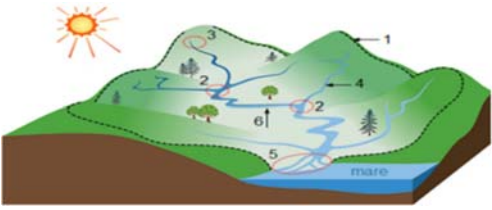
Figura 1.10. Verbe ilustrative pentru dimensiunile cognitive

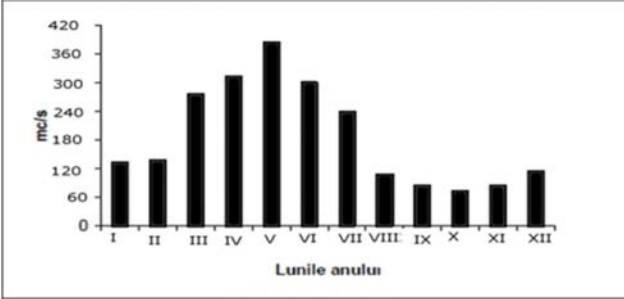
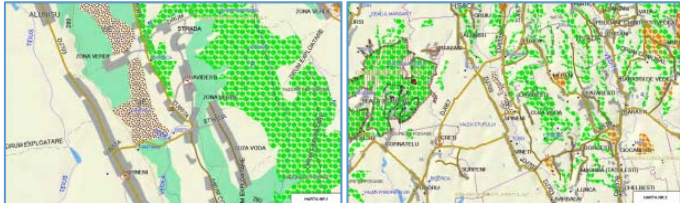

Pentru ca evaluarea – și, implicit, învățarea – să devină eficiente și să producă progres școlar, este necesară analiza detaliată a răspunsurilor oferite de elevi, analiză care va ghida planificarea activităților de învățare remediale / de recuperare. Având în vedere corespondența redusă între conținuturile asumate în programa disciplinei Geografie de la un nivel școlar la altul, în cadrul ciclului gimnazial, activitățile de recuperare vor necesita timp suplimentar (dificil de obținut), care trebuie prevăzut în planificarea calendaristică. Cel mai potrivit este ca, pentru acele conținuturi care nu pot fi integrate / asimilate celor din noul an școlar, recuperarea să se desfășoare prin activități realizate independent de către elevi, dar orientate de către profesor, iar rezultatele să fie analizate prin discuții în grup.

Alegerea tipurilor de sarcini de evaluare se realizează în funcție de dimensiunea cognitivă urmărită și de nivelul de obiectivitate care derivă din aceasta (tabelul 1.1).

Tabelul 1.1. Exemplu de corelare între dimensiunile cognitive și sarcinile de evaluare

Dimensiunea cognitivă	Tipuri de sarcini de evaluare	Exemple															
Cunoaștere	1. Itemi obiectivi itemi cu alegere multiplă	Alternanța dintre zi și noapte este determinată de: a. Mișcarea de rotație a Pământului b. Înclinarea axei terestre c. Mișcarea de revoluție a Pământului d. Forma Pământului															
	itemi cu alegere duală	Notează cu A (adevărat) sau F (fals) afirmația următoare: <i>Rădăcinile arborilor fixează solul, reducând eroziunea.</i>															
	itemi de tip pereche	Asociază termenii din coloanele de mai jos: <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td>a) Izvor</td> <td>1. Râu mai mare în care se varsă un râu mai mic</td> </tr> <tr> <td>b) Gura de vărsare</td> <td>2. Limita dintre două bazine hidrografice</td> </tr> <tr> <td>c) Colector</td> <td>3. Locul de întâlnire a două râuri</td> </tr> <tr> <td>d) Afluent</td> <td>4. Râu de dimensiuni mai mici care se varsă într-un râu mai mare</td> </tr> <tr> <td>e) Confluență</td> <td>5. Locul în care un râu se varsă în alt râu, lac, mare sau ocean</td> </tr> <tr> <td>f) Cumpăna de ape</td> <td>6. Locul de unde începe un râu</td> </tr> <tr> <td></td> <td>7. Buclă formată de cursul râului.</td> </tr> </table>	A	B	a) Izvor	1. Râu mai mare în care se varsă un râu mai mic	b) Gura de vărsare	2. Limita dintre două bazine hidrografice	c) Colector	3. Locul de întâlnire a două râuri	d) Afluent	4. Râu de dimensiuni mai mici care se varsă într-un râu mai mare	e) Confluență	5. Locul în care un râu se varsă în alt râu, lac, mare sau ocean	f) Cumpăna de ape	6. Locul de unde începe un râu	
A	B																
a) Izvor	1. Râu mai mare în care se varsă un râu mai mic																
b) Gura de vărsare	2. Limita dintre două bazine hidrografice																
c) Colector	3. Locul de întâlnire a două râuri																
d) Afluent	4. Râu de dimensiuni mai mici care se varsă într-un râu mai mare																
e) Confluență	5. Locul în care un râu se varsă în alt râu, lac, mare sau ocean																
f) Cumpăna de ape	6. Locul de unde începe un râu																
	7. Buclă formată de cursul râului.																
	2. Itemi semiobiectivi itemi cu răspuns scurt	Identifică în imagine elementele bazinului hidrografic notate cu numere de la 1 la 6 															
	itemi de tip lacunar	Citește textul de mai jos și completează cu informațiile corecte : <i>Acțiunea prin care omul elimină complet pădurea de pe o anumită suprafață de teren în scopul folosirii lemnului sau a terenului pentru alte utilizări se numește.....</i> <i>Efectele pe termen lung ale acestei acțiuni asupra mediului înconjurător sunt numeroase: pierderea animalelor și plantelor, solului, deșertificare, inundații.</i>															

Aplicare	1. Itemi semiobiectivi întrebări structurate	Analizează graficul de mai jos și precizează: a) Luna cu cea mai mare valoare a precipitațiilor b) Anotimpul în care s-a înregistrat cea mai mare valoare a precipitațiilor c) Luna cu cea mai mică valoare a precipitațiilor d) Anotimpul în care s-a înregistrat cea mai mică valoare a precipitațiilor
	2. Itemi subiectivi (cu răspuns deschis) Eseu structurat Eseu nestructurat (comparare, relație cauză–efect, generalizare, sinteză)	Scrie un text scurt în care să explici importanța fluviului Dunărea, făcând referire la poziția în cadrul continentului, țările traversate și gura de vărsare Notează două efecte ale unui lac de baraj antropic asupra biodiversității
Raționament	1. Itemi subiectivi (cu răspuns deschis) Rezolvare de probleme Eseu structurat Eseu nestructurat (justificare, evaluare)	Cum se modifică conținutul unei hărți (modul de reprezentare a realității) în funcție de scara de proporție?

Pentru stabilirea nivelului de achiziție și a intervențiilor de tip remedial / de recuperare necesare, este important să reflectăm asupra unor întrebări-cheie: *ce evaluez* (structurarea competențelor specifice în anul școlar anterior), *cum evaluez* (alegerea celor mai adecvate sarcini de evaluare), *ce pot să recuperez* (integrarea conținuturilor neacoperite în noua planificare calendaristică, prin intermediul conținuturilor relaționate), *cum remediez* (construirea de activități remediale pentru structurarea corectă a competențelor specifice noului an școlar care se sprijină pe competențe din anul școlar anterior) (fig. 1.11).

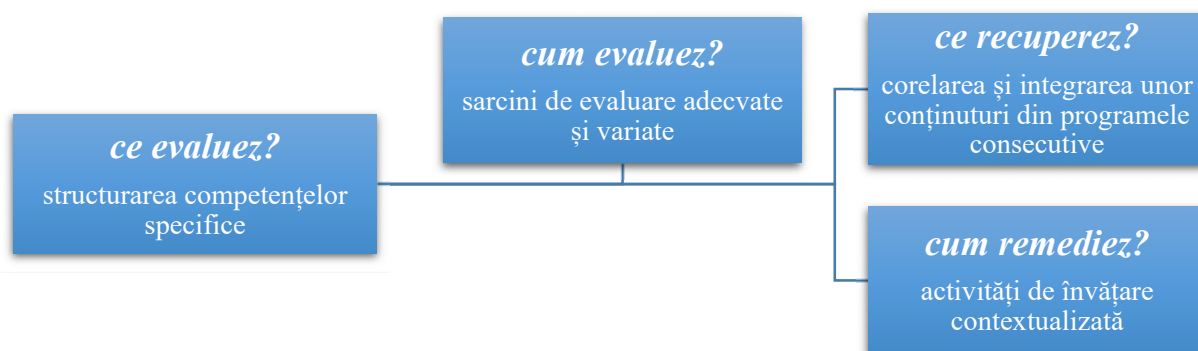
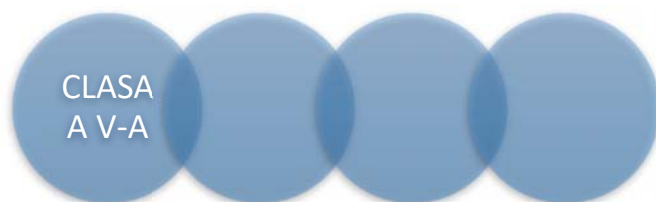

Figura 1.11. Exemplu de analiză pentru proiectarea evaluării inițiale

Prezentăm mai jos, structurat pe ani de studiu, *exemple de sarcini de evaluare* ce pot fi utilizate la *evaluarea inițială*, cu referire la acele competențe specifice (și conținuturi asociate) identificate (Secțiunea 1). **Subliniem, însă, necesitatea ca evaluarea inițială, aplicată la debutul noului an școlar, să integreze sarcini de evaluare pentru toate competențele specifice asumate în programa școlară a anului anterior.**

Ce evaluez?

CS:IV 1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute

CS:IV 2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

CS:IV 2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului

CS:IV 3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Cum evaluez?

Pentru a avea certitudinea că evaluarea inițială ne oferă măsura corectă a structurării competențelor specifice asumate în programă și are o bună validitate de conținut, este recomandat ca proiectarea acestora să debuteze cu construirea matricei de specificație, care evidențiază corelația între competențele specifice de evaluat, conținuturile asociate și ponderea atribuită sarcinilor de evaluare pe niveluri cognitive (tabelul 1.2).

Tabelul 1.2. Exemplu de clasificare a sarcinilor de evaluare în funcție de competențele specifice și dimensiunile cognitive - matricea de specificație

Elemente de conținut		Niveluri cognitive		Cunoștere	Aplicare	Raționament	Total (%)
		Competențe specifice	Conținuturi asociate				
CS. IV 1.3. <i>Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute</i>	Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local Europa – un continent al planetei România în Europa. Țările vecine: denumire Terra – planeta noastră. Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări; Continente și oceane. Terra – o planetă a sistemului solar.			-itemi obiectivi, cu alegere multiplă (SE1)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE2)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE3)	17 % (3 SE)
CS. IV 2.2. <i>Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare</i>				-itemi obiectivi, de tip pereche (SE4)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE5)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE6)	17% (3 SE)
CS. IV 2.3. <i>Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului</i>				-itemi obiectivi, cu alegere duală (SE7)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE8)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE9)	17 % (3 SE)
CS. IV 3.1. <i>Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă</i>			-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE10, PP1)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE11, SE12, PP2, PP3, PP4)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE13, PP5)	49% (4 SE și 5 PP)	

	Planiglobul – imaginea Terrei.				
Total (%)		28% - 5 cerințe (4 SE și 1 PP)	44% - 8 cerințe (5 SE și 3 PP)	28% - 5 cerințe (4 SE și 1 PP)	100% - 18 cerințe (14 SE și 5 PP)

*CS = competență specifică; SE = sarcină de evaluare de tip item; PP = probă practică de evaluare

Sarcinile de evaluare incluse în matricea de specificație vor fi prezentate mai jos. Administrarea acestor itemi va releva zonele de intervenție ulterioară. Proiectarea activităților de învățare remedială / de recuperare se va realiza în funcție de analiza rezultatelor evaluării.

Competența specifică: IV.1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute

SE1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect :

Terra este:

- a) un continent
- b) o stea
- c) o planetă
- d) o țară

Cel mai mare ocean al lumii este:

- a) Oceanul Pacific
- b) Oceanul Indian
- c) Oceanul Atlantic
- d) Oceanul Arctic

Europa este:

- a) o țară
- b) un continent
- c) un ocean
- d) o planetă

SE2. Explică de ce Oceanul Pacific apare reprezentat pe suprafața unui planiglob de două ori.

Sursa: www.libris.ro

SE3. Cum ar fi afectată viața pe planeta noastră dacă Pământul ar fi mai aproape de Soare? Scrie două efecte negative.

Competența specifică: IV.2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

SE4. Numerotează enunțurile, pornind de la orizontul local la spațiul geografic cel mai îndepărtat:

- România este un stat european.
- Mihai locuiește în Florești.
- Terra este o planetă a Sistemului Solar.
- Județul Cluj este unul din cele 41 de județe ale României.
- Florești este o comună din județul Cluj.
- Europa este unul dintre cele 7 continente ale Terrei.

SE5. Pe lângă un sat situat la poalele unui deal curge un râu. Într-o primăvară, apele s-au revărsat și au inundat întregul sat.

Scrie o cauză posibilă a inundației acestui sat.

SE6. Poluarea este o problemă de mediu prezentă pretutindeni. Scrie 3 soluții pentru reducerea poluării, potrivite pentru localitatea ta. Justifică răspunsul dat.

Competența specifică: IV.2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului

SE7. Notează cu A (adevărat) sau F (fals) următoarelor afirmații:

Pe Terra există viață datorită formei sale. ()

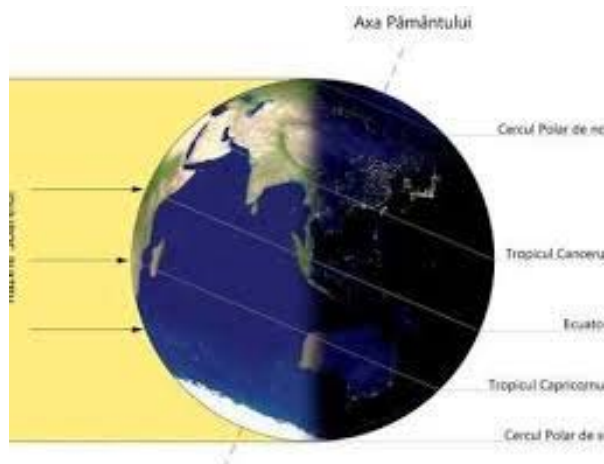
Mișcarea de rotație a Pământului în jurul axei sale durează 24 de ore. ()

La prânz, mă aflu în partea luminată de Soare a globului terestru. ()

SE8. Scrie o asemănare și o deosebire între anotimpul primăvara și anotimpul toamna având în vedere mișcarea de revoluție a Pământului corelată cu înclinarea axei Pământului.

ASEMĂNĂRI	DEOSEBIRI

SE9. Analizează imaginea de mai jos și explică cum se formează ziua și noaptea în funcție de mișcarea de rotație a Pământului în jurul axei sale.

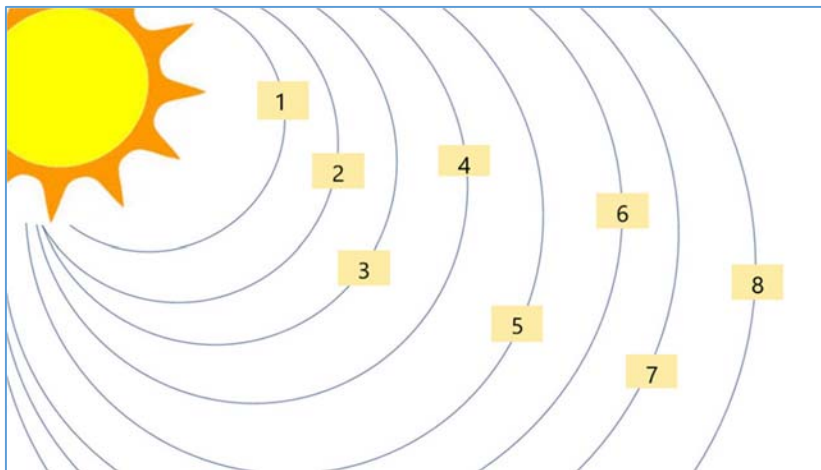

Competența specifică: IV.3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

SE10. Completează tabelul cu câte două mijloace de orientare din fiecare categorie și notează punctele cardinale indicate.

Mijloace de orientare create de om	Punct cardinal indicat	Mijloace de orientare naturale	Punct cardinal indicat

SE11. Scrie denumirea planetelor pe orbita proprie în ordinea corectă:

SE12. Analizează cu atenție regiunea ilustrată pe hartă. Notează:

- Numele unei localități din partea de N a regiunii
- Numele unei ape curgătoare din partea de S regiunii
- Numele munților din vestul regiunii

SE13. De ce este importantă harta pentru studiul geografiei? Scrie cel puțin 3 motive.

Data fiind însemnătatea hărții ca instrument de lucru în studierea Geografiei, considerăm esențială evaluarea corectă a nivelului de structurare a competenței specifice *IV3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă*, competență care stă la baza dezvoltării competenței generale 2 din programa disciplinei Geografie clasa a V-a – clasa a VIII-a, *Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice*, pe întreg parcursul ciclului gimnazial. Din acest motiv propunem, alături de itemii formulați mai sus, și un exemplu de probă de evaluare prin activități practice.

Probă de evaluare prin activități practice - HARTA

La acest punct trebuie să ai:

- hărți realizate la scări de proporție diferite
- riglă gradată de 30 cm

Citește toate instrucțiunile cu atenție!

Sarcina de lucru:

Află cum se modifică conținutul unei hărți (modul de reprezentare a realității) în funcție de scara de proporție

Ce trebuie să faci:

PP1. Măsoară distanța între localitățile încercuite pe cele trei hărți de mai jos. Scrie rezultatele măsurătorilor în tabelul următor.

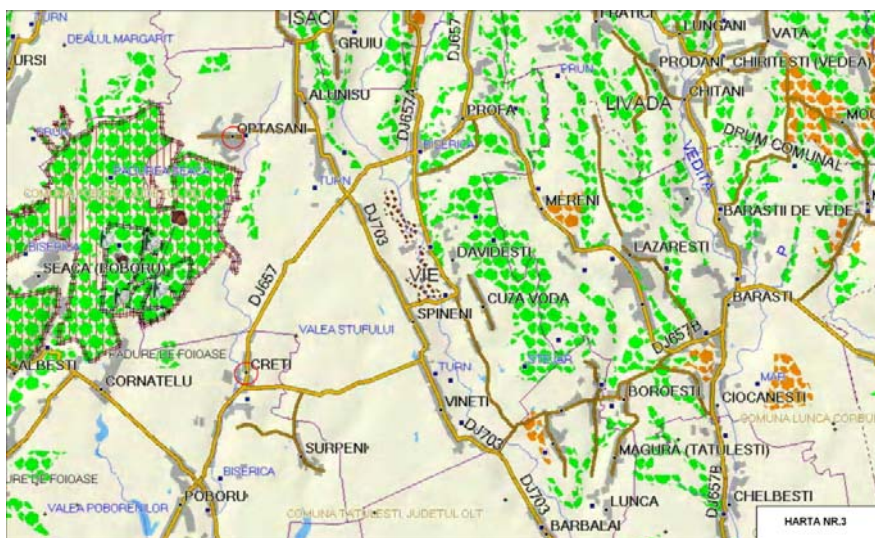
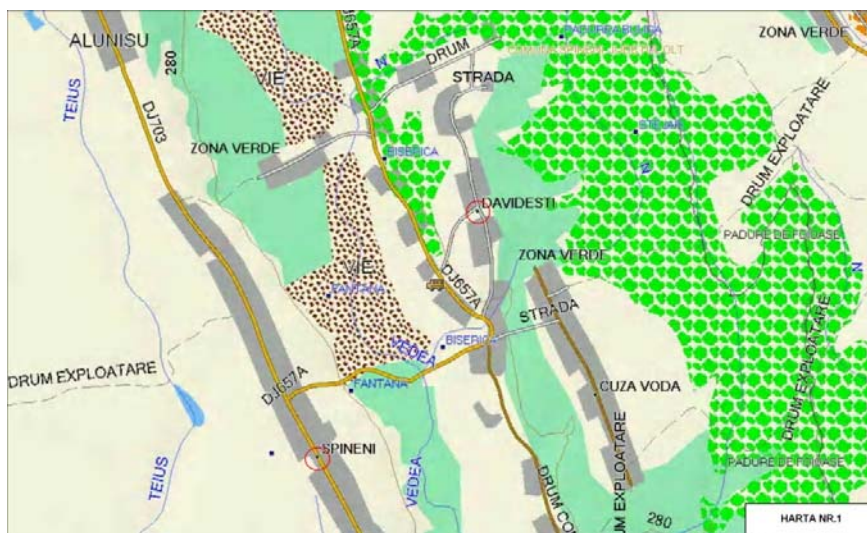
	Distanța reală	Distanța măsurată	Scara de proporție
Harta 1	1800m		
Harta 2	2700m		
Harta 3	5600m		

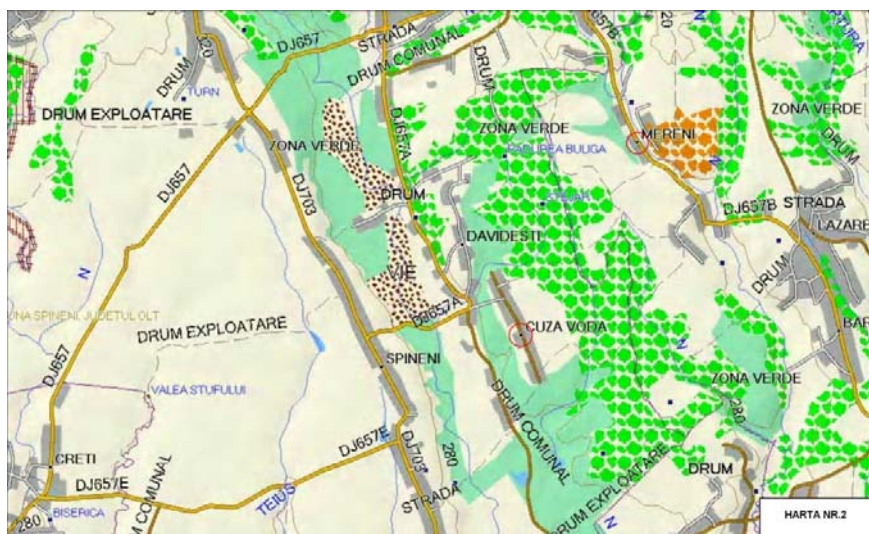
PP2. Folosind distanțele reale și cele măsurate, determină scara de proporție pentru fiecare hartă și completează tabelul de mai sus.

PP3. Identifică localitățile încercuite pe harta 1 pe celelalte două hărți și măsoară distanța dintre ele. Notează valorile și explică diferențele.

PP4. Unește cele două localități printr-o linie dreaptă. Urmărește elementele înscrise în linie pe toate cele trei hărți. Notează și explică două deosebiri constatate.

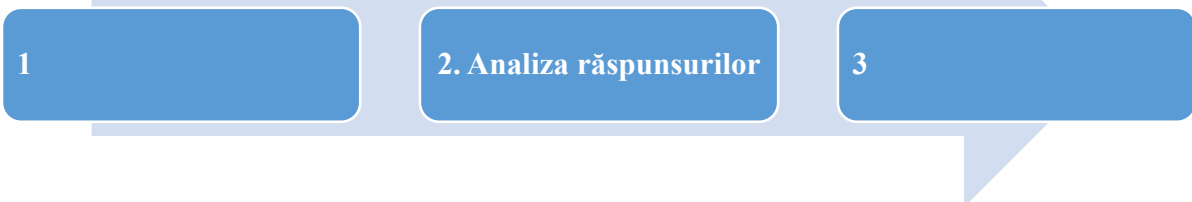
PP5. Scrie o regulă generală care arată cum este influențat conținutul unei hărți de scara de proporție stabilită.

Recomandare!

Pentru a oferi elevilor un context spațial familiar, cele trei hărți folosite la proba practică de evaluare pot fi înlocuite cu reprezentări cartografice ale localității de domiciliu (orizontul local). Important este ca toate imaginile să respecte același tip de reprezentare (ex: plan topografic, hartă topografică, hartă fizică etc.) și să fie realizate la scări de proporție diferite. Hărți pentru orizontul local pot fi obținute utilizând aplicația Google Maps, iar scări de proporție diferite rezultă din utilizarea funcției de mărire / micșorare a imaginii. Pentru cerințele 1, 3 și 4, cele două localități încercuite pot fi înlocuite cu anumite imobile din localitate (ex: școala și domiciliul elevului). În acest fel, la începutul probei, se adaugă o sarcină suplimentară, de identificare pe hărți a celor două elemente de interes.

O imagine de ansamblu asupra rezultatelor evaluării poate fi obținută completând un tabel sintetic, ca în modelul de mai jos. În acest mod, pot fi ușor identificate competențele specifice insuficient structurate, pentru majoritatea elevilor sau pentru un număr mai mic (2-3 elevi), și pot fi stabilite tipuri adecvate de intervenție remedială (prin activități de învățare care să implice întreaga clasă sau prin planuri individuale de învățare).

Numele elevului	CS 1.3			CS 2.3			CS 2.3			Situația răspunsurilor elevilor
	SE 1	SE 2	SE 3	SE 4	SE 5	SE 6	SE 7	SE 8	SE 9	
Elevul 1	—	—	—	—	+	—	—	+	—	—
Elevul 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Elevul 3	—	—	+	—	—	+	—	—	+	—

Elevul 4	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+
Total										

- Răspuns corect ✓
- Răspuns parțial corect +
- Răspuns incorect / lipsă răspuns -

SE1.

Tipul: item obiectiv cu alegere multiplă

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: IV.1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute

Conținutul: Terra – planeta noastră. Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări; Continente și oceane.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	selectarea corectă a celor 3 variante de răspuns (c, a, b)
Răspuns parțial corect	selectarea corectă a uneia sau a două variante de răspuns

Analiza răspunsurilor:

- formularea corectă a răspunsului indică faptul că elevii cunosc termenii geografici și nivelul lor de integrare, având capacitatea de a le asocia denumirile corespunzătoare;
- omiterea unui răspuns sau alegerea greșită a unei variante sugerează nesiguranță în utilizarea termenilor geografici, prin urmare este necesară fixarea cunoștințelor prin activități de învățare cu caracter remedial; având în vedere gradul de generalizare al noțiunilor și utilizarea frecventă a acestor termeni în diferite contexte, nu este necesară reluarea conținuturilor din programa clasei a IV-a;
- răspunsurile eronate sau lipsa răspunsurilor indică absența unui vocabular geografic minimal.

SE2.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: IV.1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute

Conținutul: Terra – o planetă a Sistemului Solar. Planiglobul – imaginea Terrei.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	planiglobul este reprezentarea în plan a suprafeței Globului pământesc
----------------	--

Analiza răspunsurilor:

- alegerea corectă a răspunsurilor indică faptul că elevii înțeleg particularitățile de transpunere în plan (planiglobul) a unei suprafețe curbate (suprafața terestră) și deformările / erorile de reprezentare care pot apărea din acest motiv;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor pot sugera fie incapacitatea de a corela suprafața terestră cu modalitățile de reprezentare cartografică, fie lipsa de înțelegere a unor termeni geografici (planiglob, ocean).

SE3.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: IV.1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute

Conținutul: Terra – o planetă a Sistemului Solar.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: creșterea temperaturii, evaporarea apelor, organismele vii ar fi pârjolate
Răspuns parțial corect	scrierea unui efect

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea de relaționare între fenomenele geografice. Prin menționarea celor două efecte, elevii demonstrează că înțeleg rolul Soarelui pentru existența vieții terestre și dețin un vocabular adecvat pentru a transpune în cuvinte acest rol;
- prin menționarea unui singur efect, elevii demonstrează că nu înțeleg deplin ansamblul de condiții necesare pentru menținerea vieții pe Pământ sau nu au încă format un vocabular specific suficient;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu corelează existența vieții terestre cu activitatea solară sau nu au formată capacitatea de a exprima într-un text astfel de judecăți.

SE4.

Tipul: item obiectiv, de tip pereche

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: IV.2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local. Caracterizarea regiunii/a regiunilor din jurul orizontului local

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	numerotarea corectă – 4, 1, 6, 3, 2, 5.
Răspuns parțial corect	cel puțin două numerotări corecte

Analiza răspunsurilor:

- prin răspunsurile corecte elevii arată că înțeleg noțiunile de spațiu și distanță, atribuindu-le semnificații geografice. Numerotarea corectă a enunțurilor demonstrează faptul că elevii pot să decupeze spații mai mici sau mai mari ale suprafeței terestre, care se integrează unele în altele și sunt definite prin termeni specifici;
- numerotarea parțial corectă indică anumite deficiențe în aprecierea spațiului sau a distanțelor în sens geografic ori necunoașterea unor termeni geografici (județ, continent, planetă);
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu conștientizează dimensiunile ierarhice ale unor teritorii, delimitate pe anumite criterii.

SE5.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: IV.2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: ploi puternice, topirea zăpezii, despăduriri, apariția unui baraj cauzat de o alunecare de teren etc.
Răspuns parțial corect	Creșterea nivelului apei în albie (fără a specifica sursa apei) Identificarea corectă a cel puțin unei cauze.

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată capacitatea elevilor de a relaționa fenomenele geografice și de a înțelege mecanismele lor de funcționare;
- răspunsurile în care se menționează doar creșterea apei în albia râului pot indica înțelegere superficială a fenomenului, intuind efectul dăunător, dar fără a corela cu cauza generatoare;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu sunt capabili să folosească informațiile dobândite anterior, la Științe ale naturii sau Matematică și explorarea mediului.

SE6.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: IV.2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local. Caracterizarea regiunii/a regiunilor din jurul orizontului local

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: aruncarea gunoaielor în locuri special amenajate, reducerea numărului de călătorii cu mașina, plantare de copaci
Răspuns parțial corect	Numirea a 1-2 soluții.

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică faptul că elevii sunt familiarizați cu specificul spațiului geografic în care locuiesc și sunt capabili să identifice probleme și să formuleze, empiric, soluții;
- răspunsurile parțiale pot fi generate de abordarea superficială a subiectului, elevii alegând doar soluții care derivă din activitatea lor zilnică (depozitarea controlată a gunoaielor);
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor indică lipsa de preocupare pentru problema poluării.

SE7.

Tipul: item obiectiv, cu alegere duală

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: IV.2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului

Conținutul: Terra – planeta noastră. Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	selectarea corectă a celor 3 variante de răspuns (F, A, A)
Răspuns parțial corect	selectarea corectă a uneia sau a două variante de răspuns

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată ușurință în stabilirea implicațiilor pe care le au fenomenele geografice pentru activitățile de la suprafața Terrei;
- răspunsurile parțiale pot sugera că nu sunt bine fundamentate elementele și fenomenele geografice importante pentru activitatea zilnică (ce anume întreține viața, care e perioada din zi luminată de Soare);
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor sugerează necunoașterea fenomenelor geografice și a consecințelor lor.

SE8.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: IV.2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului

Conținutul: Terra – planeta noastră. Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: asemănare: durata aproximativă de 3 luni, deosebire: poziția Pământului față de Soare
Răspuns parțial corect	scrie corect o asemănare sau o deosebire

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează că elevii înțeleg cum se formează și se derulează anotimpurile pe suprafața terestră;
- cel mai probabil răspunsurile parțiale se referă la durata similară a anotimpurilor, răspuns ce derivă mai mult din experiența activităților sezoniere și mai puțin din înțelegerea modului de formare a anotimpurilor;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor sugerează necunoașterea fenomenelor geografice și a consecințelor lor.

SE9.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: IV.2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului

Conținutul: Terra – planeta noastră. Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	explicarea corectă și coerentă a formării zilei și a nopții
----------------	---

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează că elevii înțeleg cum se derulează intervalele de lumină și întuneric și ce anume determină această alternanță. Elevii au abilitatea de a formula raționamente bazate inclusiv pe ciclicitatea diurnă a activității lor;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor sugerează incapacitatea de a înțelege manifestarea un fenomen geografic foarte familiar.

SE10.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: IV.3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Mijloace create de om: harta - toate punctele cardinale, busola – N Mijloace naturale: soarele la apus – V, mușchiul de pe copaci – N.
Răspuns parțial corect	Scrierea corectă a unui mijloc de orientare pentru fiecare coloană și a punctului cardinal indicat.

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează că elevii cunosc modalități diferite de orientare în spațiu, atât cu ajutorul unor instrumente, cât și pe baza unor indicii din natură;
- răspunsurile parțiale sugerează, cel mai probabil, o asociere mecanică între anumite instrumente sau indicii și punctele cardinale indicate, fără a înțelege modul în care funcționează acele instrumente sau cum se dezvoltă acele indicii;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu au formată deprinderea de a se orienta în spațiu folosind elemente-reper sau instrumente specifice.

SE11.

Tipul: item semiobiectiv – întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: IV.3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Conținutul: Terra – o planetă a Sistemului Solar

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	localizarea și scrierea corectă a celor 8 planete (Mercur, Venus, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun)
Răspuns parțial corect	localizarea și scrierea corectă a cel puțin 4 planete

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează că elevii sunt capabili să numească și să poziționeze corect în spațiu corpurile cosmice care, alături de Pământ, alcătuiesc sistemul coordonat de către Soare. În acest fel ei demonstrează că înțeleg care este locul și rolul Pământului în cadrul acestui sistem;
- răspunsurile parțiale pot fi generate de absența unor denumiri, ceea ce indică necunoaștere tuturor planetelor, sau de poziționarea eronată pe imagine, ceea ce indică faptul că elevul nu înțelege relația dintre Soare și fiecare planetă;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu au asimilat informațiile referitoare la alcătuirea sistemului solar.

SE12.

Tipul: item semiobiectiv – întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: IV.3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: a) Hațeg, Lunca Cernii; b) Motru, Dunărea; c) Munții Semenicului
Răspuns parțial corect	Scrierea corectă a 1-2 elemente

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată capacitatea elevilor de a folosi harta pentru orientare, pentru a obține informații geografice, pentru a localiza spațial anumite elemente;
- răspunsurile parțiale pot fi generate de înțelegerea eronată a punctelor cardinale sau de lipsa obișnuinței de a utiliza legenda hărții pentru a descifra informația de pe hartă;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu au asimilat informațiile referitoare la utilizarea hărții pentru a obține informații utile.

SE13.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: IV.3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Exemple: orientare într-un teritoriu necunoscut, informații despre o regiune/ țară/continent, pentru utilizare în diferite domenii: navigație, turism, istorie etc.
Răspuns parțial corect	Scierea corectă a 1-2 motive

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează înțelegerea rolului major pe care harta îl are, nu doar în analizele geografice, dar și în desfășurarea diferitelor activități curente ale omului;
- răspunsurile parțiale sugerează o asociere incompletă între elementele geografice și distribuția spațială a acestora, redată prin intermediul unei hărți;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor arată că elevii nu au capacitatea de a înțelege importanța utilizării hărților.

PP

Tipul: probă practică de evaluare

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere (1), aplicare (2,3,4), raționament (5)

Competența specifică: 3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă

Conținutul: Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1. distanța este de 5 cm, pentru toate cele trei hărțile. 2. 1:36 000, 1: 1:54 000, 1:112 000 3. localitățile încercuite sunt Spineni și Davidesti, distanțele măsurate sunt de 2,5 cm, pe harta 2, respectiv 2 cm pe harta 3. Diferențele se explică prin modificarea scării hărții 4. dispar unele elemente reprezentate datorită faptului că se modifică scara hărții 5. scara de proporție a hărții determină numărul și mărimea detaliilor care vor fi reprezentate
Răspuns parțial corect	Rezolvarea corectă a 2-3 cerințe

Analiza răspunsurilor:

Evaluarea prin probă practică evidențiază capacitatea elevului de a folosi toate funcțiile cognitive, dar și abilitățile practice pe care acesta le-a dobândit. Acest mod de evaluare îi permite elevului să folosească în mod pragmatic informațiile pentru a rezolva anumite probleme. Astfel, de la operații simple de măsurare și calcule elementare, elevul ajunge să grupeze informația, să generalizeze și să formuleze reguli privitoare la anumite elemente geografice.

CLASA
A VI-A**Ce evaluez?**

CS.V 1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect

CS.V 3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

CS.V 4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

CS.V 4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

Cum evaluez?

Nivelul de structurare a competențelor specifice asumate în programă va fi măsurat utilizând sarcini de evaluare cât mai diverse. Pentru alegerea celor mai adecvate forme de evaluare este utilă construirea matricei de specificație, care permite relaționarea itemilor cu competențele de evaluat și cu nivelurile cognitive urmărite (tabelul 1.3).

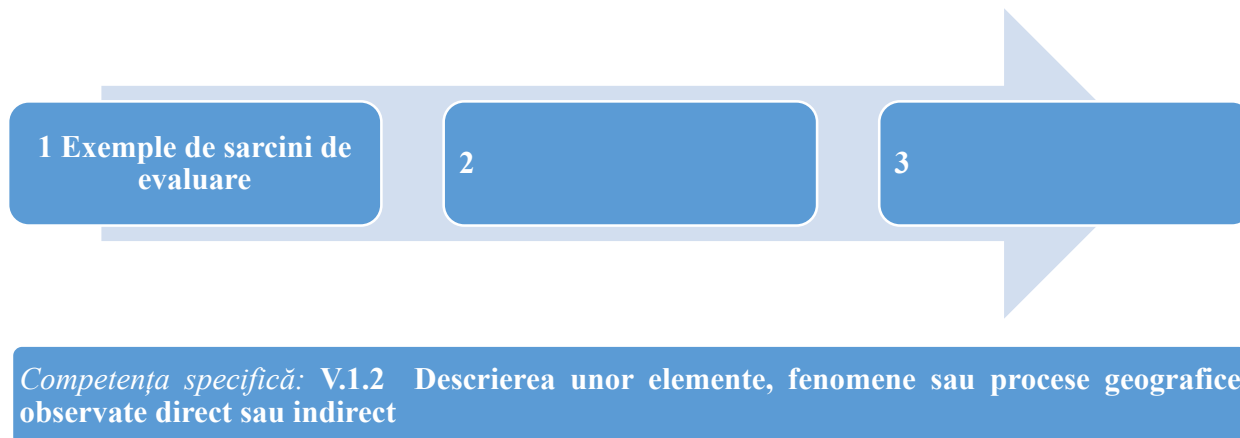
Tabelul 1.3. Exemplu de clasificare a sarcinilor de evaluare în funcție de competențele specifice și dimensiunile cognitive - matricea de specificație

Elemente de conținut		Niveluri cognitive			Total (%)
		Cunoștere	Aplicare	Raționament	
Competențe specifice	Conținuturi asociate				
<i>CS. VI.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</i>	Hidrosfera - Apele continentale	-itemi obiectivi, de tip pereche (SE1)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE2)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE3)	25% (3 SE)
<i>CS. V3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații</i>	Hidrosfera - Aplicații practice: Apele din orizontul local, Resurse de apă potabilă, Măsuri de protecție a apelor	-itemi obiectivi, cu alegere multiplă (SE4)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE5)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE6)	25% (3 SE)

<i>cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</i>	Biosfera - Caracteristici generale și importanță				
<i>CS. V4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</i>	Biosfera - Plantele și animalele – repartiția lor geografică	-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE7)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE8)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE9)	25% (3SE)
<i>CS. V4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</i>	Solul - resursă a vieții Diversitatea peisajelor terestre naturale	-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE10)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE11)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE12)	25% (3 SE)
Total (%)		33% (4 SE)	33% (4 SE)	34% (4 SE)	100% (12 SE)

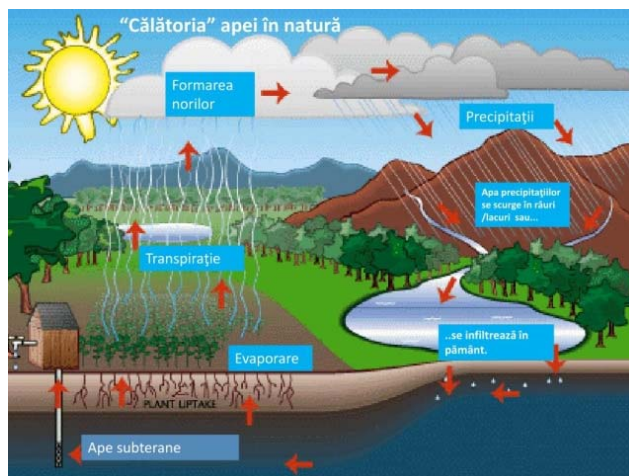
*CS= competență specifică; SE = sarcină de evaluare de tip item

Sarcinile de evaluare incluse în matricea de specificație vor fi prezentate mai jos. Administrarea acestor itemi va releva zonele de intervenție ulterioară. Proiectarea activităților de învățare remedială / de recuperare se va realiza în funcție de analiza rezultatelor evaluării.

SE1. Analizează imaginea alăturată și asociază termenii din cele două coloane:

1. Infiltrare	a. Plantele pierd apă datorită căldurii
2. Transpirație	b. Apa pătrunde în interiorul rocilor
3. Condensare	c. Apa lichidă devine gazoasă
4. Evaporare	d. Apa se deplasează pe suprafață terestră sub forma râurilor
5. Scurgere	e. Gheața se transformă în lichid
	f. Vaporii de apă se transformă în picături de ploaie

<https://www.slideserve.com/ayame/circuitul-apei-n-natur>

SE2. Scrie un text scurt în care să explici o proprietate a aerului care influențează evaporarea, transpirația și condensarea.

SE3. Explică cum influențează litosfera circuitul apei în natură. Numește două acțiuni.

Competența specifică: V.3.3 – Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

SE4. Analizează imaginile de mai jos și încercuiește varianta potrivită de răspuns:

1. În imaginea 4 este ilustrat un peisaj caracteristic pentru:
 - a) Zona climatică caldă
 - b) Zona climatică aridă
 - c) Zona climatică temperată
 - d) Zona climatică rece

2. Cea mai mare biodiversitate este specifică mediilor de viață ilustrate în:

- a) Imaginea 1
- b) Imaginea 3
- c) Imaginea 4
- d) Imaginea 2

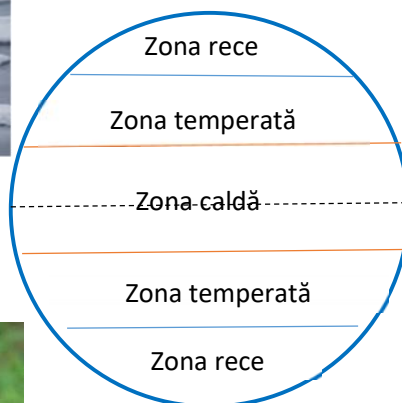
3. Teritoriul în care locuiești aparține zonei climatice exemplificate în:

- a) Imaginea 1
- b) Imaginea 2
- c) Imaginea 3
- d) Imaginea 4

Sursa: <https://www.gimnaziu.info/geografie/geografie-clasa-v>

SE5. Asociază, prin săgeți, animalele din imagini cu zonele climatice menționate. Notează, alături de fiecare imagine, două caracteristici ale mediului de viață (cu referire la climă și vegetație).

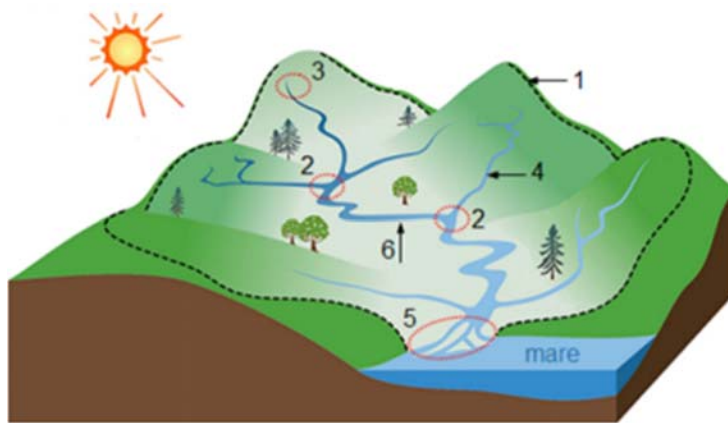

SE6. În imaginile alăturate sunt ilustrate animale ce trăiesc în medii de viață neprielnice (deșertic și polar). Scrie o proprietate comună privitoare la specificul animalelor din aceste medii.

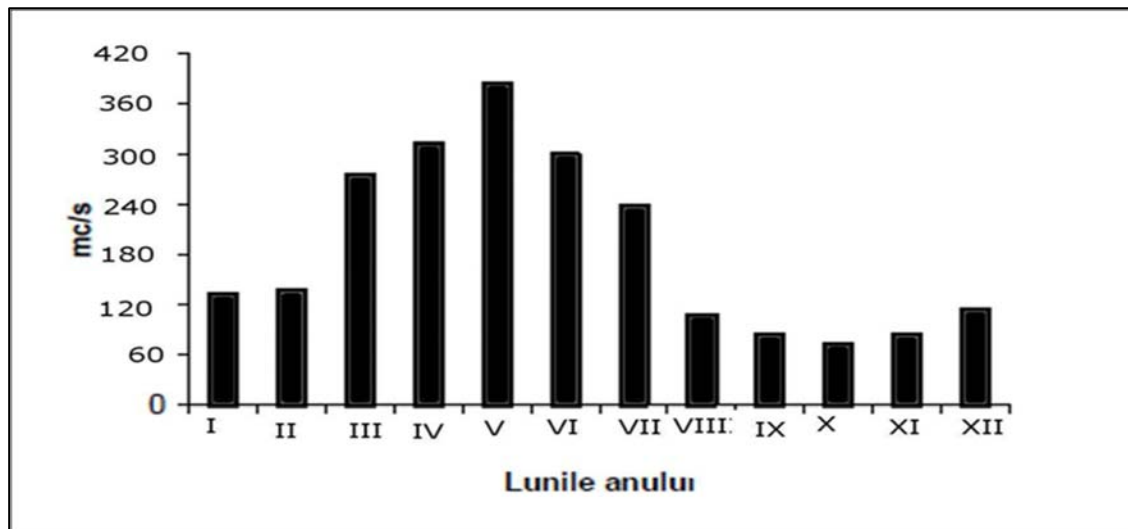
Competența specifică: V.4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

SE7. Notează elementele bazinului hidrografic numerotate în imagine.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

SE8. Analizând hidrograful debitelor medii lunare ale unui râu din zona temperată, prezentat mai jos, răspunde cerințelor de mai jos:

Sursa: <http://www.profudegeogra.eu/>

- a) Care este debitul mediu lunar cel mai mare înregistrat?
- b) În ce lună s-a înregistrat cel mai scăzut debit mediu?
- c) Calculează debitul mediu anual.
- d) Cum explici creșterea debitelor începând cu luna martie?

SE9. Apa e distribuită neuniform pe suprafața Terrei. Scrie un text scurt în care să aduci două argumente pentru această afirmație.

Competența specifică: V.4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

SE10. Completează textul pentru a arăta importanța apei:

- a) Fără apă pe Pământ nu ar exista
- b) Corpul uman este alcătuit din apă în proporție de
- c) Tipul de relief modelat de apa în stare solidă se numește.....
- d) În agricultură, necesarul de apă este completat prin.....
- e) Fântânile captează ape

SE11. Citește textul de mai jos și răspunde la întrebări:

Apa acoperă circa 71% din suprafața Pământului. Cea mai mare parte a apei de pe glob se găsește în oceane (97.2 %), urmate de ghețari/calote glaciare (1.8 %), în timp ce 0.9 % se găsește în subteran, iar 0.001 % – sub formă de vapori. Apa „dulce”, utilizată de majoritatea organismelor de pe Terra, reprezintă doar 0.02 % din totalul apei și se găsește în râuri, lacuri, ape subterane etc.

Peste 30 % din resursele mondiale de apă sunt localizate în Asia. Pe locurile următoare se află America de Sud (cu 27 %) și America de Nord (18 %). Cele mai vitregite de lipsa apei sunt Orientul Mijlociu (sud-vestul Asiei) și Africa de Nord, care dețin împreună doar 0.32 % din totalul apei de pe glob.

Cantitatea de apă recomandată pentru a fi consumată de un om într-o zi este de 50 litri. Această cantitate include atât consumul propriu-zis, cât și baia, prepararea mâncării etc. (<https://acc.md/protejati-apa-o-sursa-vitala-epuizabila/>)

1. De ce oamenii nu consumă apa oceanelor și a mărilor?
2. Cum explici resursele foarte puține de apă în Orientul Mijlociu și Africa de Nord?
3. Ce cantitate de apă ar trebui să folosească un om într-un an?

SE12. Gândește-te la programul tău zilnic și la activitățile în care folosești apa. Enunță două modalități prin care poți reduce consumul de apă.

1

2. Analiza răspunsurilor

3

Completarea unui tabel sintetic cu rezultatele evaluării, ca în exemplul de mai jos, este util pentru a obține o imagine de ansamblu asupra nivelului de structurare a competențelor specifice. Astfel, vor fi identificate acele competențe insuficient structurate, fie la nivelul majorității elevilor, fie la nivelul unui număr mic de elevi (2-3). Analiza statistică a răspunsurilor permite stabilirea tipurilor de intervenție remedială (la nivel de clasă sau la nivelul unui grup restrâns de elevi, prin planuri individuale de învățare).

Numele elevului	CS 1.2			CS 3.3			CS 4.1			Situația răspunsurilor elevilor
	SE 1	SE 2	SE 3	SE 4	SE 5	SE 6	SE 7	SE 8	SE 9	
Elevul 1	–	–	–	–	+	–	–	+	–	–
Elevul 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Elevul 3	–	–	+	–	–	+	–	–	+	–
Elevul 4	+	+	–	+	+	–	+	+	–	+

- Răspuns corect ✓
- Răspuns parțial corect +
- Răspuns incorect / lipsă răspuns –

SE1.

Tipul: item obiectiv, de tip pereche

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: V.1.2 Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice *Conținutul:*

Hidrosfera – apele continentale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1-b, 2-a, 3-f, 4-c, 5-d
----------------	-------------------------

Răspuns parțial corect	2-3 asocieri corecte
------------------------	----------------------

Analiza răspunsurilor:

- asocierea corectă a termenilor demonstrează o bună cunoaștere a proceselor privind circuitul apei în natură și a modului în care acestea se desfășoară;
- două - trei asocieri corecte indică unele lacune în cunoașterea semnificației termenilor geografici;
- un proces identificat corect demonstrează că elevii au dificultăți în a înțelege modul în care apa se transformă în diferite stări de agregare ;
- nici o corespondență corectă relevă faptul că elevii nu corelează procesele fizice cu schimbarea stării apei; este necesară realizarea unor exerciții și experimente care să demonstreze în mod direct transformarea apei.

SE2.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: V.1.2 Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice *Conținutul:*

Hidrosfera – apele continentale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	referiri la temperatura aerului, aerul este cald sau rece, referiri la umiditatea atmosferică
Răspuns parțial corect	menționarea influenței Soarelui

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte sugerează înțelegerea relației dintre procesele fizice și temperatura aerului; elevii corelează variațiile de temperatură cu modificarea stării fizice a apei, înțelegând faptul că Soarele poate influența direct manifestarea proceselor fizice (prin insolație), dar și indirect prin modificarea temperaturii aerului;
- menționarea influenței Soarelui, fără a corela cu o caracteristică a aerului demonstrează că elevii înțeleg modul de manifestare a proceselor fizice, dar nu reușesc să explice rolul de intermediar al aerului sau nu au citit cu atenție cerința;
- răspunsuri greșite sau absența răspunsului relevă faptul că elevii nu corelează procesele fizice cu elementele din atmosferă și proprietățile lor; este necesară realizarea unor exerciții și experimente care să demonstreze în mod direct transformarea apei. Prin dezvoltarea laturii aplicative a noțiunilor, învățarea este mai eficientă și determină la elev mai multă încredere în capacitatea sa de înțelegere.

SE3.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: V.1.2 Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice *Conținutul:*

Hidrosfera – apele continentale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	infiltrarea și scurgerea
Răspuns parțial corect	menționarea doar a unui singur proces din cele două corecte

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică o bună capacitate de analiză a relațiilor dintre componentele mediului geografic și de sintetizare a informației. Litosfera influențează direct scurgerea prin intermediul suprafețelor înclinate (și indirect infiltrarea, relația fiind invers proporțională), iar prin alcătuire (tipuri de roci) influențează direct infiltrarea;
- menționarea unui singur proces (cel mai probabil, scurgerea) demonstrează că elevii au unele dificultăți în a identifica informații relevante; înțeleg însemnătatea suprafețelor înclinate pentru scurgerea apelor, dar nu și pentru diminuarea/accentuarea infiltrării;
- niciun răspuns corect relevă absența cunoștințelor sau incapacitatea de a folosi informațiile deținute în contexte diferite.

SE4.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: V.3.3 – Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

Conținutul: Biosfera – Caracteristici generale și importanță; Protecția plantelor, a animalelor și conservarea solului

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1 – c, 2 – a, 3 – b
Răspuns parțial corect	Alegerea a 1 – 2 răspunsuri corecte

Analiza răspunsurilor:

- toate răspunsurile corecte indică o bună cunoaștere a elementelor biosferei, a alcătuirii sale în funcție de condiționările climatice și de conexiunile cu alte elemente naturale;
- rezolvarea parțială a cerințelor arată că elevii au cunoștințe lacunare, nu înțeleg relația dintre climă și alcătuirea biosferei, ori nu sunt siguri pe cunoștințele pe care le au;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor relevă lipsa cunoștințelor despre biosferă.

SE5.

Tipul: item obiectiv, cu alegere multiplă

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: V.3.3 – Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând

Conținutul: Biosfera – Plante și animale și repartiția lor geografică

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	zona caldă – leu, elefant (temperaturi ridicate, vegetație de savană); zona temperată – cerb, mistreț (păduri de foioase sau de conifere, climă moderată); zona rece – urs polar, pinguin (temperaturi foarte scăzute, absența vegetației).
Răspuns parțial corect	asocierea corectă a animalelor cu zonele climatice, fără informații despre mediul de viață asocierea parțială a animalelor cu zonele climatice și informații despre mediul de viață asocierea corectă a animalelor cu zonele climatice și doar o informație despre mediul de viață

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată o bună cunoaștere a repartiției pe glob a animalelor, dar și asocierea acestora cu anumite condiții de mediu;
- realizarea corespondențelor fără menționarea condițiilor de mediu relevă cunoșterea alcătuirii biosferei, dar nu și abilitatea de a stabili legături cu alte componente geografice;
- realizarea parțială a corespondențelor – demonstrează că elevii au dificultăți în a-și reaminti informații relevante despre elemente importante ale biosferei;
- răspunsurile greșite / absența răspunsurilor relevă lacune de cunoaștere și realizarea la întâmplare a cerinței.

SE6.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: V.4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

Conținutul: Biosfera. Caracteristici și importanță

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	adaptarea animalelor la mediu (culoarea și grosimea blănii, adaptări fiziologice - existența cocoșei pentru depozitarea apei)
Răspuns parțial corect	referire doar la una dintre imagini (ex: dromaderul prezintă cocoșă pentru apă; vulpea are blana albă)

Analiza răspunsurilor:

- identificarea corectă a proprietății comune arată capacitatea elevilor de a stabili relații de tip cauză-efect: ei sunt capabili să sintetizeze informația referitoare la condițiile diferite ale mediilor de viață și să formuleze reguli privind impactul acestor condiții asupra aspectului și funcționalității organismelor vii;
- răspunsurile parțial corecte sugerează o capacitate limitată de analiză; elevii înțeleg că există anumite trăsături ale animalelor determinate de mediul de viață, dar nu reușesc să generalizeze;
- răspunsurile incorecte demonstrează fie neatenție în tratarea sarcinilor de lucru, fie învățarea mecanică și confuzii privind caracteristicile zonelor biogeografice.

SE7.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: V.4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

Conținutul: Hidrosfera – apele continentale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1-cumpăna de ape, 2-confluență, 3-izvor, 4-râu afluent, 5-gură de vărsare, 6 râu colector (râu principal)
Răspuns parțial corect	Identificarea a 3-4 elemente

Analiza răspunsurilor:

- dacă toate corespondențele sunt realizate corect rezultă cunoașterea elementelor unui bazin hidrografic;
- dacă trei - patru corespondențe sunt corecte rezultă unele confuzii în ceea ce privește alcătuirea unui bazin hidrografic; înseamnă că elevii nu asociază denumirea cu funcționalitatea elementului desemnat;
- răspunsuri greșite / absența răspunsurilor demonstrează lacune în cunoașterea elementelor unui râu; învățarea a fost superficială sau asocierea termenilor s-a realizat la întâmplare.

SE8.

Tipul: item obiectiv, cu alegere duală

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: V.4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

Conținutul: Hidrosfera – apele continentale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) aprox. 400 mc/s, b) octombrie, c) aprox.240 mc/s, d) topirea zăpezilor
Răspuns parțial corect	răspuns doar la 1-2 întrebări

Analiza răspunsurilor:

- identificarea corectă de către elevi a lunilor cu cele mai mari /mici valori ale precipitațiilor relevă capacitatea de a aplica cunoștințele dobândite la matematică/fizică și geografie în citirea și interpretarea graficului precipitațiilor;
- răspunsurile parțial corecte indică, cel mai probabil, capacitatea de a obține informație în mod direct din citirea unui grafic, dar nu și de a prelucra această informație;
- răspunsurile greșite arată neatenție sau lipsa exercițiului de a citi și interpreta reprezentări grafice.

SE9.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: V.4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

Conținutul: Hidrosfera – Aplicații practice: Resurse de apă potabilă

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Resursele de apă depind de regimul precipitațiilor și de substratul geologic
Răspuns parțial corect	Referire doar la regimul precipitațiilor sau doar la substratul geologic Referire la configurația terenului sau la condițiile climatice (pentru ghețari)

Analiza răspunsurilor:

- realizarea unui text corect și coerent din punct de vedere geografic demonstrează o bună capacitate de explicare și sintetizare a factorilor care determină repartiția spațială a resurselor de apă; de asemenea, elevii demonstrează cunoașterea termenilor geografici și abilitatea de a-i folosi pentru argumentarea relațiilor de cauzalitate ;
- realizarea unui text parțial corect ne arată că elevii au abilitatea de a formula explicații, dar fie au un vocabular limitat, fie nu înțeleg corect relațiile de cauzalitate dintre componentele geografice;
- răspunsurile greșite sau lipsa acestora relevă absența competențelor de analiză și explicare a relațiilor dintre elementele geografice.

SE10.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: V.4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

Conținutul: Hidrosfera – Apele continentale

Răspunsuri posibile::

Răspuns corect	a – viață, b – 70%, c – glaciari, d – irigații, e – freatice / subterane
Răspuns parțial corect	Completarea parțială a spațiilor libere

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează cunoștințe temeinice despre hidrosferă și însemnătatea acesteia pentru mediul geografic;
- completarea parțială a textului indică dificultăți în a utiliza informațiile despre hidrosferă în alte contexte ;
- răspunsuri greșite / absența răspunsurilor demonstrează lacune în cunoașterea hidrosferei, dar și a altor componente ale mediului geografic.

SE11.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: V.4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

Conținutul: Hidrosfera – Aplicații practice: Resurse de apă potabilă

Răspunsuri posibile::

Răspuns corect	1. Oamenii nu consumă apa oceanelor și a mărilor pentru că este sărată. 2. Partea nordică a Africii și Orientul Mijlociu dețin cele mai reduse resurse de apă, pentru că aici se întind cele mai uscate deșerturi ale globului. 3. O soluție ar fi săparea unor puțuri de mare adâncime pentru comunitățile care trăiesc în acest spațiu.
Răspuns parțial corect	Răspuns la 1-2 cerințe

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte la toate cerințele sugerează o bună capacitate de analiză și interpretare a informației științifice dintr-un text dat și corelarea cu alte noțiuni pentru a explica anumite particularități ale hidrosferei;
- răspunsuri corecte la două cerințe arată că elevii au capacitatea de a identifica informația științifică, dar nu pot oferi răspunsuri la probleme și asta semnaleză necesitatea abordării mai frecvente a unor astfel de subiecte;
- răspunsuri greșite / absența răspunsurilor demonstrează incapacitatea de a identifica și interpreta informația științifică pe baza unui text.

SE12.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: V.4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

Conținutul: Hidrosfera – Aplicații practice: Resurse de apă potabilă

Răspunsuri posibile::

Răspuns corect	Închiderea robinetului în timpul periatului sau a săpunitului, utilizarea unor mașini de spălat moderne/ inteligente, înlocuirea băii cu un duș, colectarea apei de ploaie (pentru udarea grădinii, spălatul mașinii).
Răspuns parțial corect	Notarea unei singure soluții

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte relevă capacitatea elevilor de a transpune informația științifică în activitatea curentă, de a genera idei, a concluziona; folosind experiența personală și informațiile geografice, elevii pot identifica soluții imediate la o problemă de mediu;
- indicarea unui singur răspuns corect arată că elevii pot formula soluții simple legate de activitatea individuală (igiena personală), dar nu reușesc să identifice întreaga suită de activități necesare pentru asigurarea confortului (spălatul rufelor, vaselor, udarea grădinii), astfel încât să formuleze soluții pentru eficientizarea consumului de apă;
- niciun răspuns corect indică lipsa capacității de analiză și utilizare în practică a informațiilor cu caracter științific.

CLASA
A VII-A**Ce evaluez?**

CS.VI 1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici

CS.VI 2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite

CS.VI 3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

CS.VI. 4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

CS.VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

Cum evaluez?

Pentru proiectarea eficientă a evaluării inițiale se recomandă construirea matricei de specificație, care ajută la stabilirea tipurilor de itemi în funcție de competențele de evaluat și de dimensiunea cognitivă (tabelul 1.4).

Tabelul 1.4. Exemplu de clasificare a sarcinilor de evaluare în funcție de competențele specifice și dimensiunile cognitive - matricea de specificație

Elemente de conținut		Niveluri cognitive			Total (%)
		Cunoștere	Aplicare	Raționament	
Competențe specifice	Conținuturi asociate				
<i>CS. VI.1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici</i>	Europa. Răspândirea geografică a populației. Elemente de diversitate umană (diversitate etnică, lingvistică, confesională și culturală)	-itemi obiectivi, cu alegere duală (SE1)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE2)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE3)	20% (3 SE)
<i>CS. VI.2.3. Utilizarea informațiilor oferite de</i>	Mari orașe europene	-itemi semiobiectivi, cu	-itemi subiectivi, cu răspuns	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE6)	20% (3 SE)

<i>suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite</i>	Europa. Economia Resursele naturale și valorificarea lor. Activitățile economice:	răspuns scurt (SE4)	deschis (SE5)		
<i>CS. VI.3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse</i>	agricultura, industria, serviciile Uniunea Europeană	-itemi obiectivi, tip pereche (SE7)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE8)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE9)	20% (3 SE)
<i>CS. VI.4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat</i>	Caracterizarea geografică a unor state (cel puțin un stat din fiecare regiune geografică)	-itemi obiectivi, tip pereche (SE10)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE12)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE13)	20% (3 SE)
<i>CS. VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice</i>	Valori culturale și umane europene Calitatea vieții în Europa	-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE14)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE15)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE16)	20% (3 SE)
Total (%)		33% (5 SE)	33% (5 SE)	34% (5 SE)	100% (15 SE)

*CS = competență specifică; SE = sarcină de evaluare tip item

Sarcinile de evaluare incluse în matricea de specificație vor fi prezentate mai jos. Administrarea acestor itemi va releva zonele de intervenție ulterioară. Proiectarea activităților de învățare remedială / de recuperare se va realiza în funcție de analiza rezultatelor evaluării.

1 Exemple de sarcini de evaluare

2

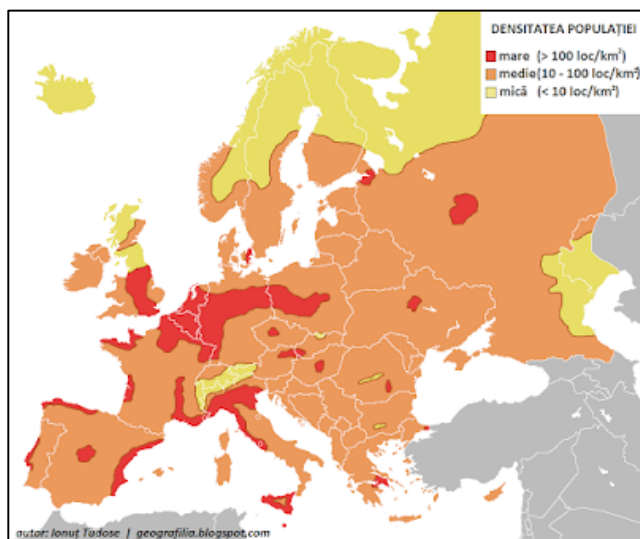
3

Competența specifică: VI.1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici

SE1. Analizând harta alăturată, notează cu A (adevărat) sau F (fals) afirmațiile de mai jos.

1. România înregistrează valori medii ale densității populației ()
2. Cele mai scăzute valori ale densității populației se înregistrează în centrul Europei ()

3. Valorile medii ale densității populației caracterizează cea mai mare parte a continentului ()
 4. Bulgaria înregistrează densități de peste 100 loc/kmp ()

SE2. Notează două cauze posibile ale densităților scăzute ale populației în nordul Europei

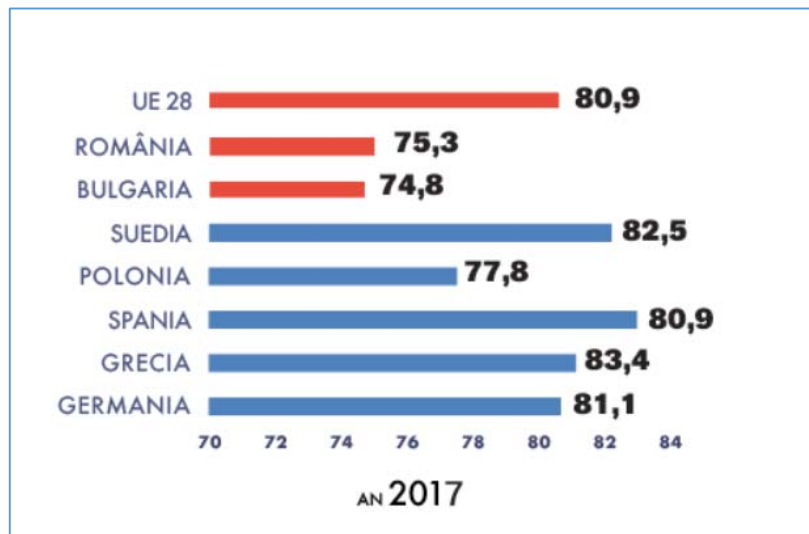
SE3 Citește textul de mai jos. Analizează și explică relația dintre suprafața Europei și numărul de locuitori

Ca suprafață, Europa este penultimul continent de pe Glob, acoperind 6,8% din suprafața uscatului terestru. Ca populație, Europa este al treilea continent după Asia și Africa, având 731 de milioane de locuitori, adică 11% din populația lumii (la nivelul anului 2010). (Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Europa>)

Competența specifică: VI.2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite

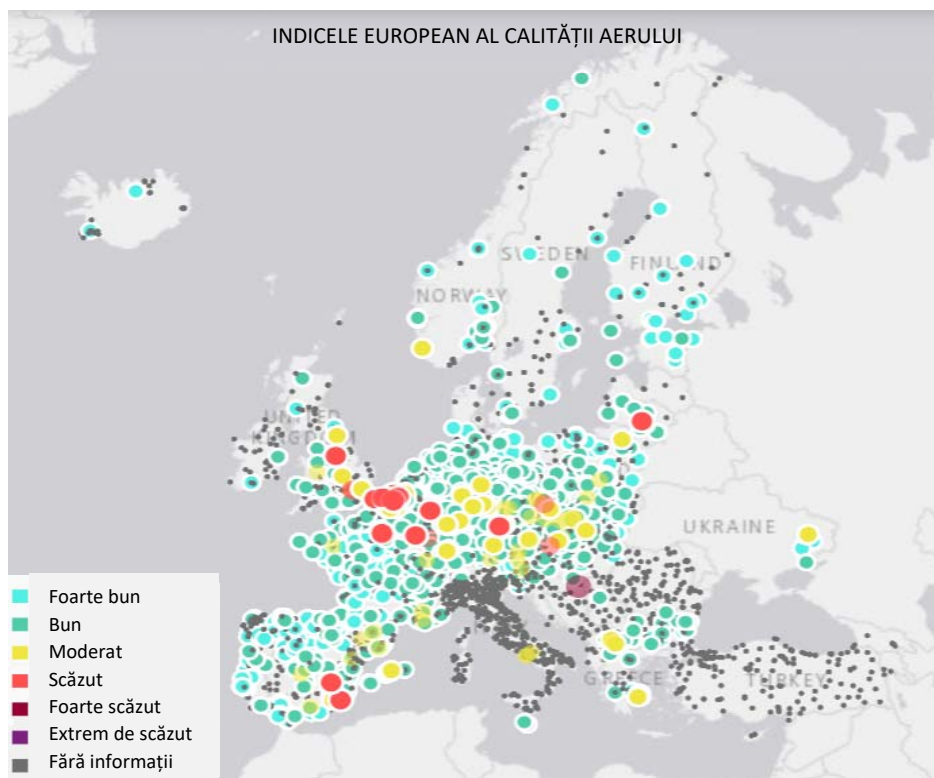
SE4. Un indicator important al calității vieții îl reprezintă speranța de viață la naștere. Analizează graficul și completează afirmațiile:

- Valoarea medie a speranței de viață în Uniunea Europeană este _____
- Cea mai mică valoare a speranței de viață se înregistrează în _____
- _____ este țara cu cele mai mari valori ale speranței de viață

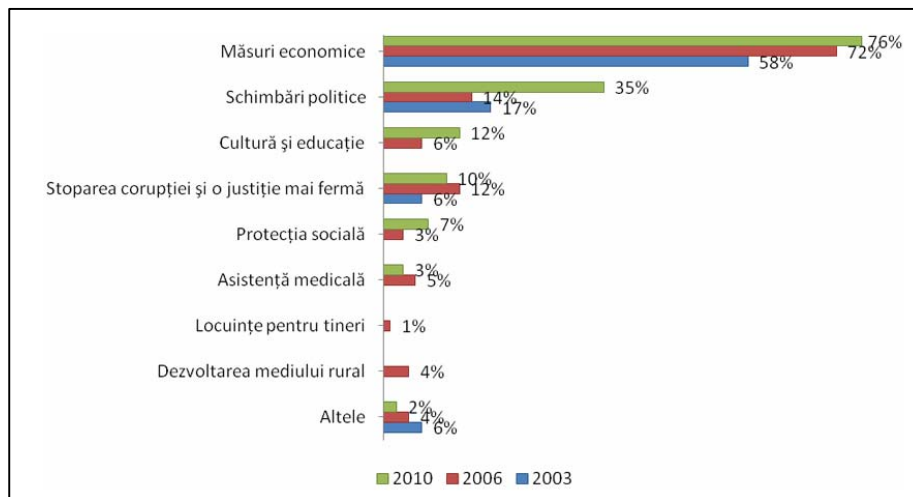
SE5. Calitatea aerului este diferită pe teritoriul Europei, așa cum se observă în harta alăturată. În ce parte a continentului ai dori să trăiești?

1. Motivează alegerea utilizând informația de pe hartă.
2. Menționează doi factori care influențează calitatea aerului.

Sursa: <https://airindex.eea.europa.eu/Map/AQI/Viewer/>

SE6. Măsurile economice influențează cel mai mult calitatea vieții dintr-o țară, așa cum reiese din graficul de mai jos. Scrie două argumente care susțin această afirmație.

Sursa: <https://dreamingofarchitecture.wordpress.com/2011/03/14/hello-...>

Competența specifică: VI.3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

SE7. Asociază imaginile obiectivelor turistice de mai jos, cu litera corespunzătoare țării în care se află.

A. România

B. Marea Britanie

C. Franța

D. Italia

1.

2.

3.

4.

SE8. Identifică, pe harta de mai jos, capitala României și cea a Spaniei. Imaginează-ți o călătorie pe linia ce unește cele două orașe și răspunde la întrebări:

- Care este direcția spre care te deplasezi?
- Ce alte țări vei traversa pe traseu?
- Numește două elemente din patrimoniul natural al Europei pe care le vei traversa.
- Numește un element din patrimoniul cultural al Madridului. Identifici un element de patrimoniu asemănător în București?

Sursa: <https://materie.ro/lectii/detalii/harta-politica-a-europei/>

SE9. De ce este importantă conservarea elementelor de patrimoniu ale unei țări? Scrie cel puțin trei motive.

Competența specifică: VI.4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

SE10. Notează ordinea corectă a informațiilor pentru a alcătui o succintă caracterizare geografică a Franței.

- Râurile cele mai importante care traversează teritoriul Franței sunt: Loara, Ron, Garone și Sena
- Franța dispune de o mare varietate de forme de relief
- Poziția geografică a Franței este în vestul continentului
- Vegetația Franței este dominată de pădurile de foioase
- Clima Franței este preponderent temperat-oceanică

SE11. Citește harta de mai jos și prezintă, într-un text scurt, starea vremii pentru țările din nordul Europei, comparativ cu cele din sud.

Sursa: <http://www.elitetv1international.com/european-weather-forecast/>

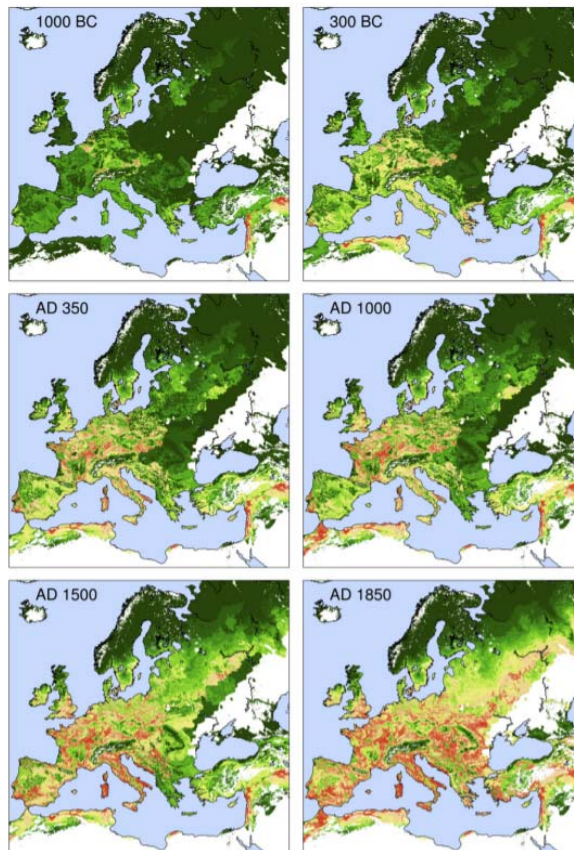
SE12. De ce este importantă precizarea poziției geografice pentru caracterizarea unei țări? Serie cel puțin două motive.

Competența specifică: VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

SE14. Completează tabelul cu câte trei exemple din fiecare categorie.

Resurse energetice epuizabile	Resurse energetice inepuizabile

SE15. Situația suprafețelor forestiere din Europa s-a modificat radical în decursul istoriei. Notează tendința evolutivă evidențiată de hărțile de mai jos și numește o cauză posibilă a acestei tendințe.

Sursa: https://www.wsl.ch/staff/niklaus.zimmermann/papers/QuatSciRev_Kaplan_2009.pdf

SE16. Analizează harta de mai jos și informațiile înscrise în casete. Răspunde cerințelor:

- Cum se numește râul cu cea mai mare lungime?
- Ce râu transportă un volum mai mare de mărfuri?
- Cum explici diferența?

Sursa:
<https://iakil.wordpress.com/2015/11/28/the-danube-and-rhine-rivers/>
<http://www.infodanube.ro/proiecte/ManualdeNavigatieDunare.pdf>

1

2. Analiza răspunsurilor

3

Un tabel sintetic al răspunsurilor elevilor, construit ca în exemplul de mai jos, oferă o imagine integrală asupra evaluării și facilitează identificarea competențelor insuficient structurate, pentru care este necesară intervenția remedială.

Numele elevului	CS 1.2			CS 2.3			CS 4.3			Situația răspunsurilor elevilor
	SE 1	SE 2	SE 3	SE 4	SE 5	SE 6	SE 4	SE 5	SE 6	
Elevul 1	–	–	–	–	+	–	–	+	–	–
Elevul 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Elevul 3	–	–	+	–	–	+	–	–	+	–
Elevul 4	+	+	–	+	+	–	+	+	–	+

- Răspuns corect ✓
- Răspuns parțial corect +
- Răspuns incorect / lipsă răspuns –

SE1.

Tipul: item obiectiv, cu alegere duală

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VI.1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici

Conținutul: Europa-oameni și locuri. Răspândirea geografică a populației

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1-A, 2-F, 3-A, 4-F
Răspuns parțial corect	Asociază corect relația adevărat/fals doar cu unele afirmații

Analiza răspunsurilor:

- atribuirea corectă a valorii de adevăr sugerează capacitatea elevilor de a înțelege noțiunea de densitate a populației și de a urmări distribuția spațială a acestui indice demografic, relaționând valorile densității cu teritoriul european;
- răspunsurile parțial corecte pot fi explicate prin neatenție în citirea hărții și nu neapărat pe lipsa cunoștințelor;
- răspunsurile greșite sau absente indică lacune în cunoaștere, generate de absența unui vocabular geografic minimal și de lipsa exercițiului de a citi și prelucra informație geografică cu ajutorul hărților.

SE2.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VI.1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici

Conținutul: Europa-oameni și locuri. Răspândirea geografică a populației

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	oricare dintre factorii naturali (relief, climă, păduri extinse, suprafețe acoperite cu ghețari) sau demografici (natalitate scăzută, îmbătrânirea populației)
Răspuns parțial corect	precizează doar o cauză numește două cauze, fără a le integra într-un text

Analiza răspunsurilor:

- formularea unui text corect și coerent indică cunoașterea temeinică a noțiunii de densitate a populației și a factorilor care o influențează; astfel elevii relaționează corect specificul unui anumit teritoriu geografic cu distribuția spațială a valorilor densității;
- enunțul incomplet sugerează fie capacitatea limitată de a corela elementele mediului natural cu răspândirea populației, fie intuirea corectă a relațiilor, dar incapacitatea de a le explica într-un text coerent, ca urmare a unui vocabular limitat;
- răspunsurile greșite sau absente sugerează necunoașterea termenilor sau înțelegerea lor trunchiată, independent de contextul teritorial; prin urmare, elevii nu pot explica relațiile dintre elementele geografice, chiar dacă au cunoștințe teoretice despre acele elemente.

SE3.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VI.1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici

Conținutul: Europa-oameni și locuri. Răspândirea geografică a populației

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	vechimea locuirii favorabilitatea locuirii (factorii naturali) civilizațiile antice (Grecia, Imperiul Roman) rolul în politica mondială (colonialism)
Răspuns parțial corect	precizează doar o cauză fără să o explice

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea elevilor de a prelua informație științifică dintr-un text și de a o integra în ansamblul de conștințe dobândite pentru a identifica cauze ale unor fenomene și a intui efectele producerii lor. Relaționând suprafața redusă cu numărul mare de locuitori, elevii identifică corect cauzele istorice, naturale, sociale, politice, economice care au condus la menținerea unei populații numeroase pe continentul european;

- precizarea unei cauze a numărului mare de locuitori, fără a explica modul în care aceasta acționează, demonstrează înțelegerea relațiilor dintre fenomenele geografice și particularitățile teritoriale, dar, cel mai probabil, lipsa unui vocabular necesar pentru argumentarea ideilor în cadrul unui text încheșat;
- răspunsurile greșite sau absente arată incapacitatea de a înțelege relațiile dintre elementele și fenomenele geografice.

SE4.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VI.2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite

Conținutul: Calitatea vieții în Europa

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) 80,9 b) Bulgaria c) Suedia
Răspuns parțial corect	Două răspunsuri corecte

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată deprinderi formate de utilizare a suporturilor grafice și cartografice în analizele geografice;
- două răspunsuri corecte indică, cel mai probabil, greșeli generate de neatenție, grabă, și mai puțin de lipsa capacității de a citi un grafic;
- răspunsurile greșite sau absente arată incapacitatea de a citi și interpreta informația geografică cu ajutorul unor reprezentări grafice.

SE5.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VI.2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite

Conținutul: Calitatea vieții în Europa

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Utilizarea punctelor cardinale pentru alegerea spațiului de locuit și motivarea cu valori ridicate ale calității aerului Factorii pot fi naturali (relief, climă, vegetație) sau antropici (densitatea populației, repartizarea industriei etc.)
Răspuns parțial corect	Răspunde doar la o cerință

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea elevilor de a prelua informație științifică dintr-o hartă și de a o integra în ansamblul de conștințe dobândite pentru a determina caracteristici ale spațiului geografic. Utilizarea punctelor cardinale în alegerea teritoriului favorabil locuirii demonstrează deprinderi

formate de orientare cu ajutorul hărții; corelarea conținutului hărții cu elementele din legendă indică deprinderi formate de preluare a informației de pe suporturi cartografice;

- răspunsul doar la o cerință, cel mai probabil la prima, arată că elevii au formate competențe de utilizare a suporturilor cartografice pentru a obține informații, dar nu au capacitatea de a stabili relații de cauzalitate între calitatea aerului și particularitățile spațiului geografic;
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa deprinderii de a obține și prelucra informații cu ajutorul suporturilor cartografice.

SE6.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VI.2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite

Conținutul: Calitatea vieții în Europa

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Influențează, direct sau indirect, ceilalți indicatori ai calității vieții. Elevii pot face referire la oricare din acești indicatori (nivel de trai, servicii de sănătate, educație, siguranță, poluarea mediului etc.)
Răspuns parțial corect	Precizează un singur argument

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată deprinderi formate de utilizare a suporturilor grafice în analizele geografice; elevii sunt capabili să utilizeze informația obținută cu ajutorul unui suport grafic în contexte diferite;
- răspunsurile parțiale arată că elevii nu dezvoltă corect capacitatea de argumentare utilizând elementele menționate pe grafic, care sunt corelate între ele;
- răspunsurile greșite sau absente arată incapacitatea de a folosi informația obținută din suporturi cartografice pentru a stabili relații de tip cauză-efect.

SE7.

Tipul: item obiectiv, tip pereche

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VI.3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

Conținutul: Valori culturale și umane europene

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1-D, 2-B, 3-A, 4-C
Răspuns parțial corect	Realizează 1/2/3 corespondențe corecte

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată cunoașterea unor elemente-lemă și încadrarea în patrimoniile unor națiuni;

- răspunsurile parțiale arată că elevii fie nu cunosc unele monumente culturale și arhitectonice cu valoare de simbol pentru patrimoniu european și mondial, fie nu pot asocia elementele respective unei țări;
- răspunsurile greșite sau absente arată lacune în cunoașterea elementelor de patrimoniu european și mondial.

SE8.

Tipul: item semiobiectiv – întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VI.3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

Conținutul: Valori culturale și umane europene

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) sud-vest b) Serbia, Bosnia și Herțegovina, Croația, Italia c) Marea Mediterană (sau mările componente), Alpii Dinarici, Apeninii, Munții Pirinei, valea Dunării) d) Muzeul Prado – există muzee de artă și în București, dar nu expun tablouri ale unor pictori atât de celebri
Răspuns parțial corect	Răspunsuri doar la unele întrebări

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată că elevii pot colecta informații despre patrimoniul natural și cultural al unor țări sau al Europei, urmărind anumite itinerarii pe hartă;
- răspunsurile parțiale, cu referire la primele două cerințe, pot sugera deprinderi de lucru cu harta, dar fără a corela cu elementele de patrimoniu, iar răspunsurile doar la ultimele două cerințe arată cunoașterea unor elemente de patrimoniu, dar fără a le conecta cu contextul teritorial;
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa competenței de colectare a informației referitoare la patrimoniul național sau european.

SE9.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VI.3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

Conținutul: Valori culturale și umane europene

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	conservarea biodiversității, menținerea unui mediu echilibrat pe anumite areale, păstrarea identității culturale naționale, generare de venituri prin stimularea turismului
Răspuns parțial corect	menționarea unui motiv sau două

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată capacitatea de a corela elementele de patrimoniu cu identitatea teritorială, culturală, etnografică a unei țări sau intuirea implicațiilor economice prin stimularea dezvoltării turismului;
- răspunsurile parțiale demonstrează cunoașterea însemnătății elementelor de patrimoniu, dar doar din anumite perspective (fie doar pentru conservarea naturii, fie pentru dezvoltarea economică, prin turism);
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa competenței de argumentare a însemnătății unor componente geografice pentru umanitate.

SE10.

Tipul: item obiectiv, tip pereche

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VI.4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

Conținutul: Europa. Caracterizarea geografică a unor state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1 – c, 2 – b, 3 – e, 4 – a, 5 - d
Răspuns parțial corect	Numerotarea incompletă a afirmațiilor

Analiza răspunsurilor:

- ordonarea corectă a propozițiilor sugerează cunoașterea algoritmului utilizat în analizele geografice; elevii au capacitatea de a ordona, grupa, ierarhiza informația geografică în funcție de însemnătatea acesteia într-un anumit context;
- răspunsurile parțial corecte sugerează că elevii nu au structurate corect competențele de algoritmicizare a analizelor geografice, datorită faptului că nu cunosc relațiile de cauzalitate dintre componentele mediului geografic;
- răspunsurile greșite sau absente indică lacune în cunoașterea elementelor mediului geografic și a modului în care acestea interacționează.

SE11.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VI.4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

Conținutul: Europa. Caracterizarea geografică a unor state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	În nordul Europei sunt condiții de ninsoare, iar temperaturile înregistrează valori negative, în timp ce sudul se bucură de soare și temperaturi de peste 9°C
Răspuns parțial corect	Prezentarea incompletă a stării vremii

Analiza răspunsurilor:

- prin formularea unei prognoze corecte elevii demonstrează capacitatea de a utiliza un model/algorithm de analiză pentru a colecta și clasifica informația prezentată pe hartă, dar și pentru a compara și evidenția diferențele teritoriale;
- formularea unei prognoze succinte, incomplete, arată că elevii știu să colecteze datele oferite de hartă, dar nu pot integra informația într-un anumit tipar conventional de prezentare;
- răspunsurile greșite sau absente derivă din necunoașterea semnificației unor noțiuni (starea vremii) sau din necunoașterea algoritmului de analiză.

SE12.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VI. 4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algorithm dat

Conținutul: Europa. Caracterizarea geografică a unor state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	poziția geografică determină, prin localizarea latitudinală și prin suprapunerea peste anumite unități de relief, specificul celorlalte componente ale mediului geografic (climatic, biogeografic, etnografic, geopolitic, economic etc.)
Răspuns parțial corect	menționarea corectă doar a unor componente geografice cu rol determinant asupra celorlalte

Analiza răspunsurilor:

- prin răspunsurile corecte, elevii arată că înțeleg și aplică frecvent algoritmul de analiză geografică a unui teritoriu, pentru a ordona și ierarhiza componentele geografice în funcție de rolul pe care îl au în definirea particularităților spațiale;
- răspunsurile parțial corecte sugerează că elevii cunosc importanța utilizării unui anumit algorithm în prezentarea informației geografice, dar nu intuiesc relațiile dintre componente care impun necesitatea algoritmicizării;
- răspunsurile greșite sau absente indică lacune în cunoașterea elementelor mediului geografic și a modului în care acestea interacționează.

SE13.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

Conținutul: Europa. Resursele naturale și valorificarea lor

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	-resurse energetice epuizabile: petrol, cărbuni, gaze naturale -resurse energetice inepuizabile: energia solară, energia eoliană, energia valurilor și mareelor, energia geotermală, hidroenergia
Răspuns parțial corect	Numirea a 1-2 exemple din fiecare categorie

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică existența unui vocabular specific și înțelegerea semnificației noțiunilor; elevii înțeleg modul de formare și regenerare a resurselor naturale;
- răspunsurile parțial corecte posibil să sugereze cunoașterea resurselor naturale, dar dificultăți în a stabili nivelul de integrare (apartenența la o anumită categorie) ce derivă din necunoașterea noțiunii de epuizabil/inepuizabil;
- răspunsurile greșite sau absente indică lacune în cunoașterea resurselor naturale.

SE14.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

Conținutul: Europa. Resursele naturale și valorificarea lor

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	-tendința este de reducere a suprafeței împădurite -cauze posibile: creșterea numerică a populației și a nevoii de valorificare a terenurilor, modificări climatice / încălzirea climei
Răspuns parțial corect	prezentarea tendinței evolutive, fără identificarea unei cauze

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea elevilor de a compara informațiile obținute din diferite surse, pentru a stabili anumite tendințe de evoluție spațială sau temporală a fenomenelor geografice și pentru a determina cauzele generatoare;
- răspunsurile parțial corecte indică abilitatea de a compara, cu scopul de a clasifica informația, însă fără a identifica motivele diferențierilor evidențiate prin comparare;
- răspunsurile greșite sau absente sugerează lipsa deprinderii de a analiza, compara, clasifica informația referitoare la o componentă geografică, pentru a înțelege structura, alcătuirea, funcționalitatea, evoluția ei.

SE15.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VI.4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

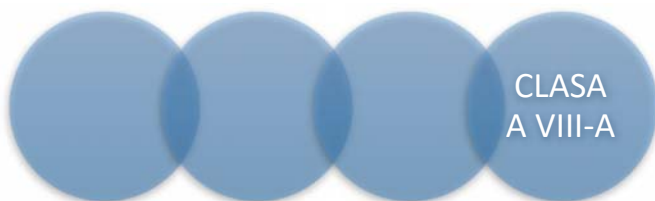
Conținutul: Europa. Resursele naturale și valorificarea lor

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	-Dunărea are lungime mai mare -Rinul transportă un volum mai mare -lungimea mai scurtă a Rinului asigură o viteză mai mare de scurgere, -distanță mai scurtă de transport până la ocean -vărsarea în ocean asigură o conectare mai bună cu porturile lumii, industrializare mai puternică în NV Europei
Răspuns parțial corect	Răspuns la primele două cerințe

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată capacitatea elevilor de a stabili relații de tip cauză-efect în contexte mai puțin evidente (relația inversă între lungime și volumul de transport în cazul celor două râuri);
- răspunsurile parțial corecte (răspunsuri la primele două cerințe) indică capacitatea de a obține informație geografică din diferite surse, fără deprinderea de o analiza comparativ, pentru a stabili tipurile de relații ce se stabilesc între elemente și fenomene;
- răspunsurile greșite sau absente sugerează lipsa deprinderii de a analiza, compara, clasifica informația referitoare la o componentă geografică, pentru a înțelege modul cum este alcătuită aceasta și cum funcționează.

Ce evaluez?

CS.VII 3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

CS.VII 3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare

CS.VII 4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

CS.VII 4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

Cum evaluez?

Construirea matricei de specificație, etapă necesară în proiectarea evaluării inițiale, este foarte utilă pentru alegerea adecvată a sarcinilor de evaluare în funcție de nivelul cognitiv urmărit, astfel încât să măsoare eficient nivelul de structurare a competențelor specifice asumate în programa școlară a anului anterior (tabelul 1.5).

Tabelul 1.5. Exemplu de clasificare a sarcinilor de evaluare în funcție de competențele specifice și dimensiunile cognitive - matricea de specificație

Niveluri cognitive		Cunoștere	Aplicare	Raționament	Total (%)
Elemente de conținut					
Competențe specifice	Conținuturi asociate				
CS. VII. 3.1. <i>Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe</i>	America de Nord și de Sud: Harta politică și contraste teritoriale între state Forme de aglomerare urbană Diferențieri economice regionale	-itemi semiobiectivi, răspuns scurt (SE1)	-itemi semiobiectivi, întrebări structurate (SE3)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE2)	25% (3 SE)
CS. VII.3.3. <i>Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare</i>	Studii de caz: Particularități geografice ale unor state (la alegere). Australia și Oceania – caracterizare geografică:	-itemi obiectivi, de tip pereche (SE4)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE5)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE6)	25% (3 SE)
CS. VII.4.3. <i>Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic</i>	Australia – caracterizare geografică generală. Oceania – particularități geografice	-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE7)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE8)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE9)	25% (3 SE)
CS. VII.4.4. <i>Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic</i>	Antarctica – elemente de identitate geografică	-itemi semiobiectivi, cu răspuns scurt (SE10)	-itemi semiobiectivi – întrebări structurate (SE11)	-itemi subiectivi, cu răspuns deschis (SE12)	25% (3 SE)

	Elemente de geografia mediului înconjurător: Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane. Schimbări globale ale mediului				
Total (%)		33% (4 SE)	33% (4 SE)	34% (4 SE)	100% (12 SE)

*CS = competență specifică; SE = sarcină de evaluare de tip item

Sarcinile de evaluare incluse în matricea de specificație vor fi prezentate mai jos. Administrarea acestor itemi va releva zonele de intervenție ulterioară. Proiectarea activităților de învățare remedială / de recuperare se va realiza în funcție de analiza rezultatelor evaluării.

1 Exemple de sarcini de evaluare

2

3

Competența specifică: VII.3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

SE1. Folosește informațiile din tabel pentru a rezolva cerințele:

Țara	Suprafața(km ²)	Suprafața (%)	Populație(nr.loc)	Populație (%)
America de Nord	21 775 720	100	497.677.558	100
Canada	9 984 670	45,85	37.742.154	7,58
S.U.A	9 826 675	45,13	331.002.651	66,5
Mexic	1 964 375	9,02	128.932.753	25,87

- Ordonează crescător țările din tabel, în funcție de suprafață _____
- Ordonează crescător țările din tabel, în funcție de numărul de locuitori _____
- Numește țara cu cea mai scăzută valoare a densității populației _____

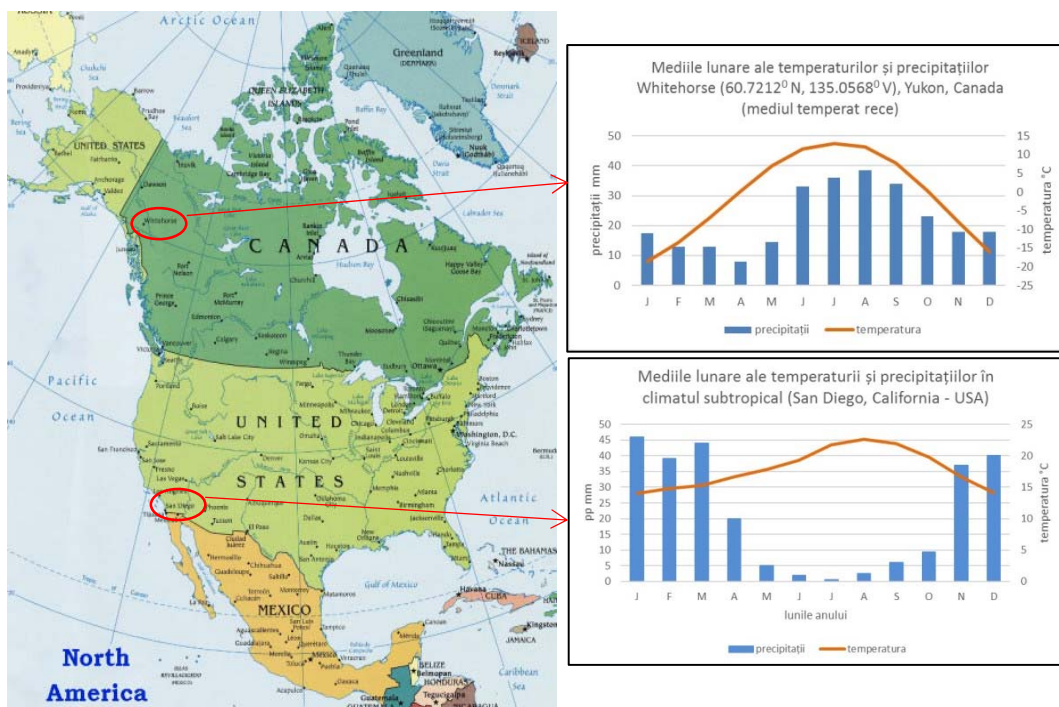
SE2. Numește două cauze naturale ale densității scăzute a populației din Canada, analizând imaginea satelitară de mai jos.

Sursa: <https://earth.google.com/>

SE3. Analizează harta și diagramele climatice de mai jos.

- Notează două deosebiri între cele două tipuri de climate.
- Numește un factor climatic relevant pentru clima celor două orașe

Competența specifică: VII.3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare

SE4. Completează tabelul asociind peisajele din imagini țărilor în care se localizează .

Prerie (stepă)

Tundră

Selvas (pădure ecuatorială)

deșert

Țara	Tipul de peisaj
Mexic	
Brazilia	
Canada	
SUA	

SE5. Limba portugheză este cea mai răspândită limbă din America de Sud, cu toate că ea este vorbită de locuitorii unui singur stat sud-american. Cum explici această situație?

SE6. Harta de mai jos ilustrează o distribuție relativ echilibrată a resurselor minerale între cele două continente. Justifică dezvoltarea economică mai accentuată a Americii de Nord.

Sursa: <https://catalog.manualedigitaleart.ro/art-g7/v1/art-g7.pdf>

Competența specifică: VII.4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

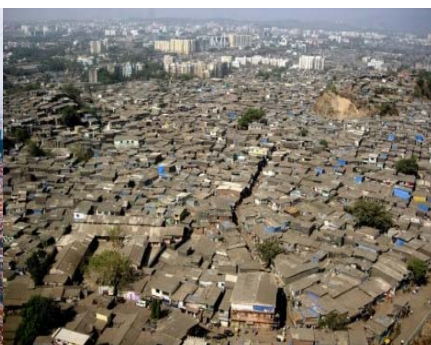
SE7. Completează spațiile libere din textul de mai jos:

Antarctica este situată în partea a globului terestru, într-o zonă cu climă....., fiind compusă din continentul propriu-zis, acoperit de o cuvertură de gheață numită..... și din teritoriile oceanice și insulare înconjurătoare. Ghețarii de pe continent se prelungesc mult în apele ce mărginesc uscatul, formând o platoșă relativ unitară ,cu grosimi de 200-300 de metri ,numită....., din care se rup blocuri de gheață, numite..... Aceste condiții neprielnice fac din Antarctica singurul continent fără populație.....

SE8. În imagini sunt redată cartiere sărace dezvoltate la periferia marilor metropole americane, dar și de pe alte continente.

favelas (Sao Paulo)

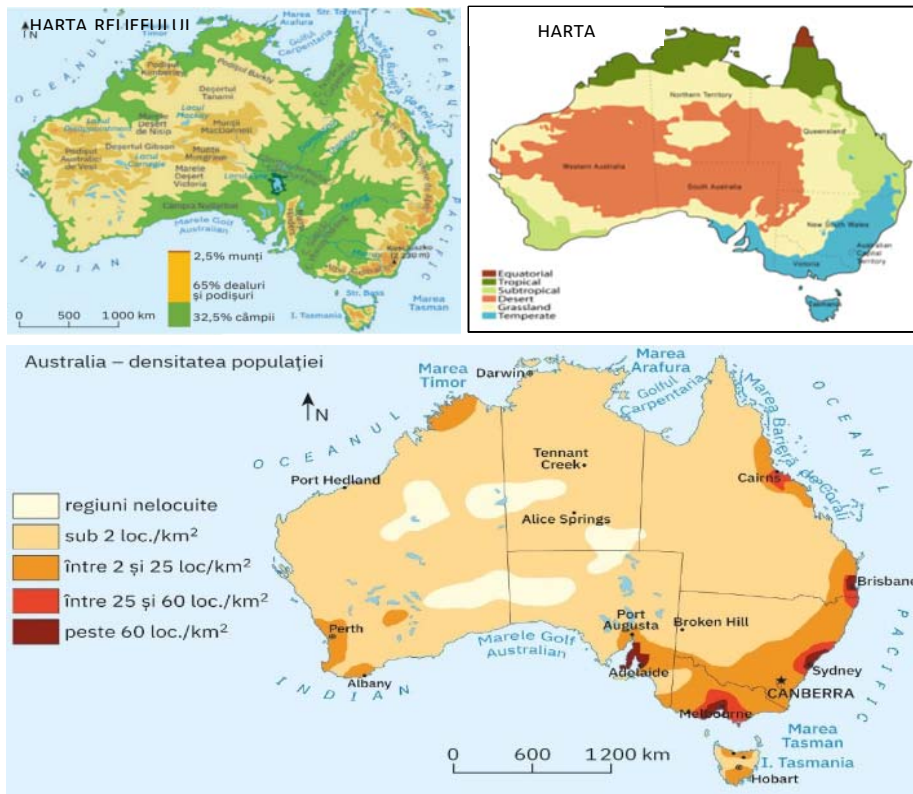
bidonville (Nairobi)

shanty town (Manilla)

- a) Numește două cauze ale apariției acestor cartiere _____
 b) Numește două aspecte negative ale acestor cartiere _____

SE9. Analizează hărțile alăturate și formulează o regulă generală privind repartiția spațială a populației în Australia.

Competența specifică: VII.4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

SE10. Marchează cu A (adevărat) sau F (fals) afirmațiile următoare:

1. Pădurile elimină în atmosfera dioxid de carbon și absorb oxigen. ()
2. Rădăcinile arborilor fixează solul, mai ales pe terenurile în pantă, micșorând probabilitatea de producere a alunecărilor de teren și a prăbușirilor. ()
3. Frunzișul arborilor reține 40-50% din cantitatea de precipitații și, astfel, reduce riscul de producere a inundațiilor. ()
4. Pădurile nu oferă adăpost și sursă de hrană animalelor. ()

SE11. Notează fenomenele extreme ilustrate în imagini. Încercuiește litera corespunzătoare fenomenelor determinate, în mod direct, de schimbările climatice globale.

a.

b.

c.

d.

e.

f.

SE12. Argumentează de ce este important să reciclăm deșeurile produse în gospodărie.

1

2. Analiza răspunsurilor

3

Completarea unui tabel sintetic cu rezultatele evaluării, ca în exemplul de mai jos, este util pentru a obține o imagine de ansamblu asupra nivelului de structurare a competențelor specifice. Astfel, vor fi identificate acele competențe insuficient dezvoltate, fie la nivelul majorității elevilor, fie la nivelul unui număr mic de elevi (2-3). Analiza statistică a răspunsurilor permite stabilirea tipurilor de intervenție remedială (la nivel de clasă sau la nivelul unui grup restrâns de elevi, prin planuri individuale de învățare).

Numele elevului	CS 1.2			CS 3.3			CS 4.1			Situația răspunsurilor elevilor
	SE 1	SE 2	SE 3	SE 4	SE 5	SE 6	SE 7	SE 8	SE 9	
Elevul 1	–	–	–	–	+	–	–	+	–	–
Elevul 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Elevul 3	–	–	+	–	–	+	–	–	+	–
Elevul 4	+	+	–	+	+	–	+	+	–	+

- Răspuns corect ✓
- Răspuns parțial corect +
- Răspuns incorect / lipsă răspuns –

SE1.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VII.3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

Conținutul: America de Nord și de Sud. Harta politică și contraste teritoriale între state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) Mexic, SUA, Canada b) Canada, SUA, Mexic c) Canada
Răspuns parțial corect	Răspuns primele două cerințe

Analiza răspunsurilor:

- prin răspunsurile corecte, elevii arată că au formată deprinderea de a ordona, grupa, ierarhiza elementele cu caracter geografic utilizând date statistice;

- răspunsurile parțial corecte sugerează că elevii știu să ordoneze elementele geografice utilizând date statistice cunoscute, dar nu știu să genereze astfel de date, prin aplicarea unor formule simple de calcul;
- răspunsurile greșite sau absente indică lipsa deprinderilor de a utiliza date statistice sau alte informații, cu scopul de a stabili grupări și ierarhii ale elementelor cu caracter geografic.

SE2.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VII.3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

Conținutul: America de Nord și de Sud. Harta politică și contraste teritoriale între state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	- climatul rece - extinderea mare a pădurilor - relieful fragmentat - numărul mare al lacurilor
Răspuns parțial corect	numește o singură cauză

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte demonstrează capacitatea elevilor de a subordona elementele geografice în funcție de relațiile de cauzalitate care se manifestă între ele (caracteristicile demografice sunt influențate, deci subordonate, factorilor naturali ai mediului geografic);
- răspunsurile parțial corecte (cel mai probabil cu referire la climă) demonstrează superficialitate în rezolvarea cerințelor, menționând doar cauza cea mai evidentă a distribuției spațiale a populației în Canada;
- răspunsurile greșite sau absente indică lipsa deprinderilor de a stabili relații de cauzalitate între elementele geografice.

SE3.

Tipul: item semiobiectiv, întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VII.3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

Conținutul: America de Nord și de Sud. Harta politică și contraste teritoriale între state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) referire la valorile temperaturilor medii lunare, la cantitatea de precipitații și distribuția acestora pe parcursul unui an; b) poziția latitudinală
Răspuns parțial corect	menționează doar deosebirile menționează numai factorul relevant pentru climă

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată capacitatea elevilor de a obține informații geografice utilizând diferite suporturi grafice și cartografice și de a subordona elementele geografice în funcție de relațiile de cauzalitate dintre ele (poziția latitudinală determină încadrarea într-o anumită zonă climatică și de aici derivă caracteristicile celorlalte componente de mediu);
- răspunsurile parțial corecte pot sugera o eroare din neatenție sau deprinderi limitate în a citi și ordona informația utilizând diferite tipuri de reprezentări
- răspunsurile greșite sau absente indică lipsa deprinderilor de a utiliza suporturi cartografice în analizele geografice și de a stabili relații de cauzalitate între elementele geografice

SE4.

Tipul: item obiectiv, de tip pereche

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VII.3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare

Conținutul: America de Nord și de Sud. Particularități geografice ale unor state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	SUA –prerie Brazilia – selvas Mexic – deșert Canada - tundră
Răspuns parțial corect	Asociază corect doar unele imagini

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică o bună cunoaștere a elementelor care impun diversitate peisajelor terestre și localizarea corectă a acestora pe suprafața terestră;
- răspunsurile parțial corecte pot sugera o eroare din neatenție sau dificultăți în asocierea teritorială a tipurilor de peisaje;
- răspunsurile greșite sau absente indică lacune în cunoașterea elementelor care determină diversitatea mediului geografic.

SE5.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VII.3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare

Conținutul: America de Nord și de Sud. Caracterizarea geografică a unor state

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	limba portugheză este vorbită în Brazilia care deține peste 50% din populația continentului
Răspuns parțial corect	referire doar la suprafața țării

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea de a utiliza mărimile numerice ale unor componente geografice (numărul de locuitori) pentru a explica prezența / absența diversității (lingvistice);

- dacă elevii fac referire doar la suprafața Braziliei, înseamnă că nu asociază corect caracteristicile lingvistice cu componenta demografică a țării respective;
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa capacității de asociere între anumite elemente geografice pentru a explica diversitatea umană și culturală a planetei.

SE6.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VII.3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

Conținutul: America de Nord și de Sud. Diferențieri economice regionale

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	-factori naturali, factori istorici, factori politici, factori sociali -tradiție industrială în nord și agrară în sud, numeroase concentrări industriale, nivelul de urbanizare, tehnologie și servicii dezvoltate, forță de muncă calificată în nord, sisteme financiar-bancare
Răspuns parțial corect	numește o cauză fără să o explice

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea de sinteză a unui volum mare de informații (istorie, tradițiile economice, accesul la tehnologie și servicii, favorabilitatea pentru locuire a mediului natural etc.) pentru a identifica cauzele unor fenomene care determină diferențieri teritoriale cu efect asupra diversității geografice;
- răspunsurile parțiale sugerează capacitatea de a identifica efectele unui fenomen cu cauzele care l-au generat, fără a înțelege însă întregul mecanism de funcționare a acestor relații;
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa capacității de sinteză și generalizare a informației referitoare la diversitatea suprafeței terestre.

SE7.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VII.4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

Conținutul: Antarctica – elemente de identitate geografică

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	sudică / rece (polară) / calotă glaciară / banchiză / aisberguri / permanentă.
Răspuns parțial corect	omiterea unor termeni

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică cunoașterea caracteristicilor și a relațiilor dintre elementele și fenomenele mediului geografic polar;
- răspunsurile parțiale sugerează neatenție sau absența din vocabular a unor termeni specifici;

- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa unui vocabular specific care să permită exprimarea relațiilor între elementele geografice.

SE8.

Tipul: item semiobiectiv – întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VII.4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

Conținutul: America de Nord și de Sud. Forme de aglomerare urbană

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a) industrializarea puternică de la sfârșitul secolului al XX-lea a dus la explozie demografică: lipsa locuințelor sociale, costul ridicat al imobilelor, migrația populației rurale spre oraș b) construcții precare, insalubritate, violență, nivel scăzut de educație, nivel de trai scăzut, șomaj, epidemii
Răspuns parțial corect	răspuns doar la o cerință

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică cunoașterea relațiilor de cauzalitate care determină zonarea funcțională a marilor metropole; elevii identifică corect cauzele dezvoltării urbane forțate și stabilesc efectele acestei dezvoltări;

- cel mai probabil răspunsurile parțiale fac referire la efectele dezvoltării urbane forțate, ele fiind determinate de observațiile sau experiențele personale ale elevilor referitoare la cartierele sărace ale orașelor; prin omiterea cauzelor, elevii demonstrează o înțelegere limitată a fenomenului de urbanizare;

- răspunsurile greșite sau absente arată incapacitatea de a determina relațiile de cauzalitate între fenomenele geografice (urbanizarea).

SE9.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VII.4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

Conținutul: Australia – caracterizare geografică generală.

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	Factorul care influențează cel mai mult distribuția teritorială a populației este cel climatic. Cele mai mari valori: SE Australiei, climat temperat-oceanic, prezența orașelor mari care atrag populația (locuri de muncă mai bine plătite, nivel de trai ridicat) Sub 2 loc/km ² - Centrul Australiei /zone deșertice cu climat arid
Răspuns parțial corect	Prezentarea distribuției valorilor densității populației Referire la climă sau relief, fără a explica corelația

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea elevilor de a formula reguli privind tipurile de relații ce se dezvoltă între componentele mediului geografic și care generează condiții prielnice pentru activitatea umană;
- cel mai probabil răspunsurile parțiale explică abilitatea elevilor de a citi informația redată prin reprezentări cartografice, dar nu și de a corela informația obținută în acest mod; acest fapt poate fi cauzat de lipsa obișnuinței de problematizare;
- răspunsurile greșite sau absente arată incapacitatea de a determina relațiile de cauzalitate între elementele și fenomenele geografice.

SE10.

Tipul: item semiobiectiv, cu răspuns scurt

Dimensiunea cognitivă: cunoaștere

Competența specifică: VII. 4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

Conținutul: Elemente de geografia mediului înconjurător. Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	1-F, 2-A, 3-A, 4-F
Răspuns parțial corect	Notarea corectă doar a 2-3 afirmații

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică cunoașterea rolului pe care îl are pădurea în menținerea echilibrului natural al mediului geografic;
- răspunsurile parțiale pot sugera mici lacune în cunoașterea acțiunilor datorate pădurii sau neatenție în rezolvarea cerințelor;
- răspunsurile greșite sau absente arată că elevii nu cunosc însemnătatea pădurii pentru mediul geografic.

S11.

Tipul: item semiobiectiv – întrebări structurate

Dimensiunea cognitivă: aplicare

Competența specifică: VII.4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

Conținutul: Elemente de geografia mediului înconjurător. Schimbări globale ale mediului

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	a – inundație, b – grindină, c – alunecare de teren, d – avalanșă, e – secetă, f – furtună
Răspuns parțial corect	identificarea parțială a unor fenomene extreme identificarea fenomenelor fără corelație cu schimbările climatice globale

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte arată o bună cunoaștere a fenomenelor extreme, a modului în care acestea se manifestă și a cauzelor care stau la baza producerii lor;

- indicarea parțială a fenomenelor de risc poate să sugereze încadrarea eronată a unor procese în alte categorii (inundațiile sau grindina pot fi considerate fenomene normale pentru anumite perioade a anului);
- denumirea corectă a fenomenelor, dar fără a le separa după criteriul propus, sugerează cunoașterea fenomenelor extreme, dar nu și a modului lor de funcționare, care derivă din modificări globale ale mediului geografic;
- răspunsurile greșite sau absente arată necunoașterea fenomenelor naturale extreme, ca efect al schimbărilor climatice globale.

SE12.

Tipul: item subiectiv, cu răspuns deschis

Dimensiunea cognitivă: raționament

Competența specifică: VII.4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

Conținutul: Elemente de geografia mediului înconjurător. Degradarea mediului înconjurător

Răspunsuri posibile:

Răspuns corect	reducerea poluării, conservarea resurselor, diminuarea cheltuielilor prin utilizarea mai rațională a produselor alimentare și nealimentare
Răspuns parțial corect	menționarea unor soluții, fără a explica cum se aplică

Analiza răspunsurilor:

- răspunsurile corecte indică capacitatea elevilor de a formula soluții pentru problemele de mediu, utilizând experiențele personale și deprinderile formate prin activitățile curente;
- cel mai probabil răspunsurile parțiale sugerează o rezolvare superficială a cerințelor; elevii au capacitatea de a identifica soluții, prin urmare sunt capabili de problematizare, dar nu explică modul de acțiune al acestor soluții;
- răspunsurile greșite sau absente arată lipsa preocupărilor pentru problemele de mediu.

În elaborarea sarcinilor de evaluare propuse ca exemple au fost utilizate toate tipurile de itemi, adaptând formatul acestora la funcțiile cognitive și la specificul competențelor de evaluat. Cu toate că itemii obiectivi asigură o măsurare cantitativă mai riguroasă a nivelului achizițiilor școlare, aceștia prezintă anumite limitări în ceea ce privește analiza răspunsurilor, fiind recomandați îndeosebi pentru a releva cunoașterea. Funcțiile cognitive complexe, precum aplicarea și raționamentul, sunt activate mai eficient prin formularea unor itemi semiobiectivi, dar mai ales subiectivi. Analiza răspunsurilor elaborate ajută la identificarea deficiențelor în învățare și ghidează profesorul în configurarea unor planuri de intervenție.

Din perspectiva desfășurării activităților de evaluare în mediul online, recomandăm utilizarea combinată a aplicațiilor care permit construirea de chestionare / quizuri / formulare de teste (Microsoft Forms, Google Forms, Moodle), cu cele care asigură accesul elevilor la aceste instrumente de evaluare (Microsoft Teams, Google Classroom, Moodle). Transmiterea chestionarelor astfel construite se poate realiza și prin intermediul

poștei electronice (e-mail), prin comunicarea unui link de acces sau a unui cod QR, dar în acest caz procesul de evaluare este mai anevoios și necesită mai mult timp.

Avantajul utilizării unor astfel de aplicații constă în rapiditatea cu care se poate construi un formular de evaluare, datorită: multitudinii formelor prestabilite, posibilității de a integra itemi diferiți (cu alegere multiplă sau cu răspuns deschis) și de a atașa fișiere auxiliare (hărți, grafice, fotografii), atribuirii unor variante așteptate de răspuns, posibilității de a stabili data calendaristică și intervalul orar în care elevii au acces la chestionar, feedback-ului rapid (pentru itemii cu alegere multiplă evaluarea este imediată, însă pentru itemii cu răspuns deschis este necesară revizuirea răspunsurilor de către profesor), accesului restricționat la formular prin intermediul unui cod de acces etc. Chestionarele construite prin intermediul aplicațiilor de tip Forms pot fi listate și utilizate inclusiv la evaluările față – în – față (fig. 1.12, 1.13, 1.14).

Figura 1.12. Exemplu de utilizare a aplicației Microsoft Forms pentru a crea chestionare cu itemi cu alegere multiplă

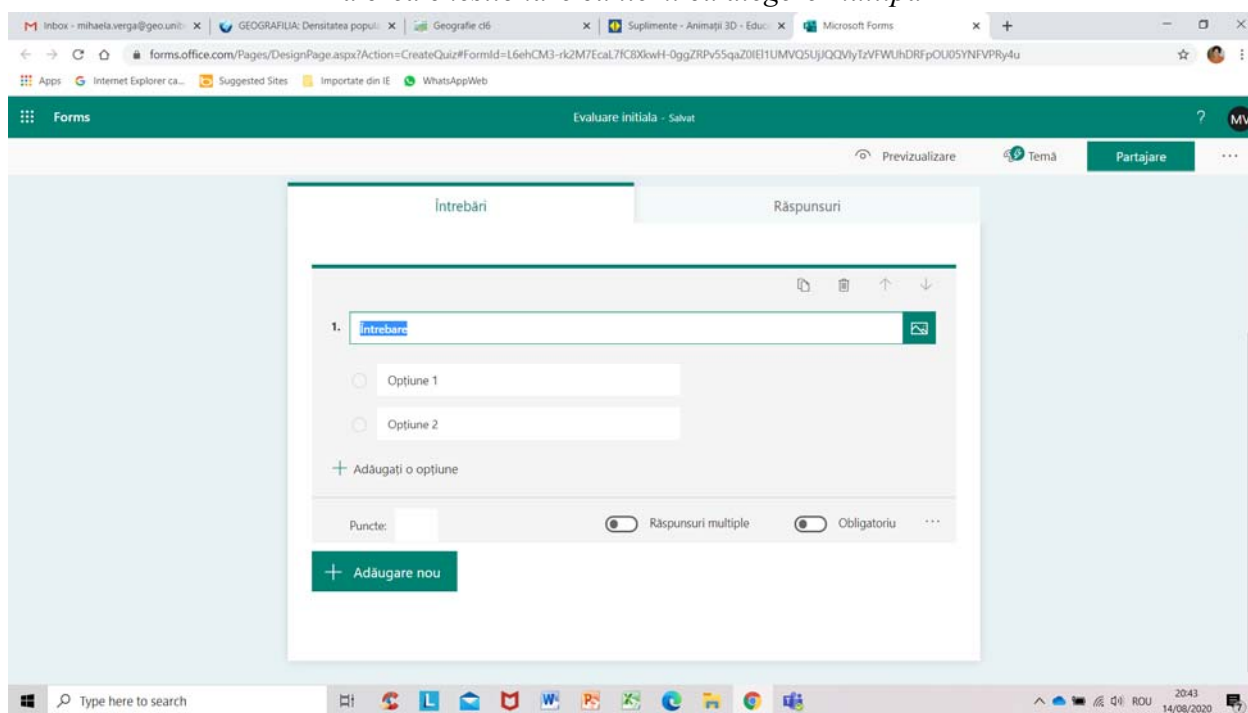

Figura 1.13. Exemplu de utilizare a aplicației Microsoft Forms pentru a crea chestionare cu itemi cu răspuns deschis, cu hartă asociată

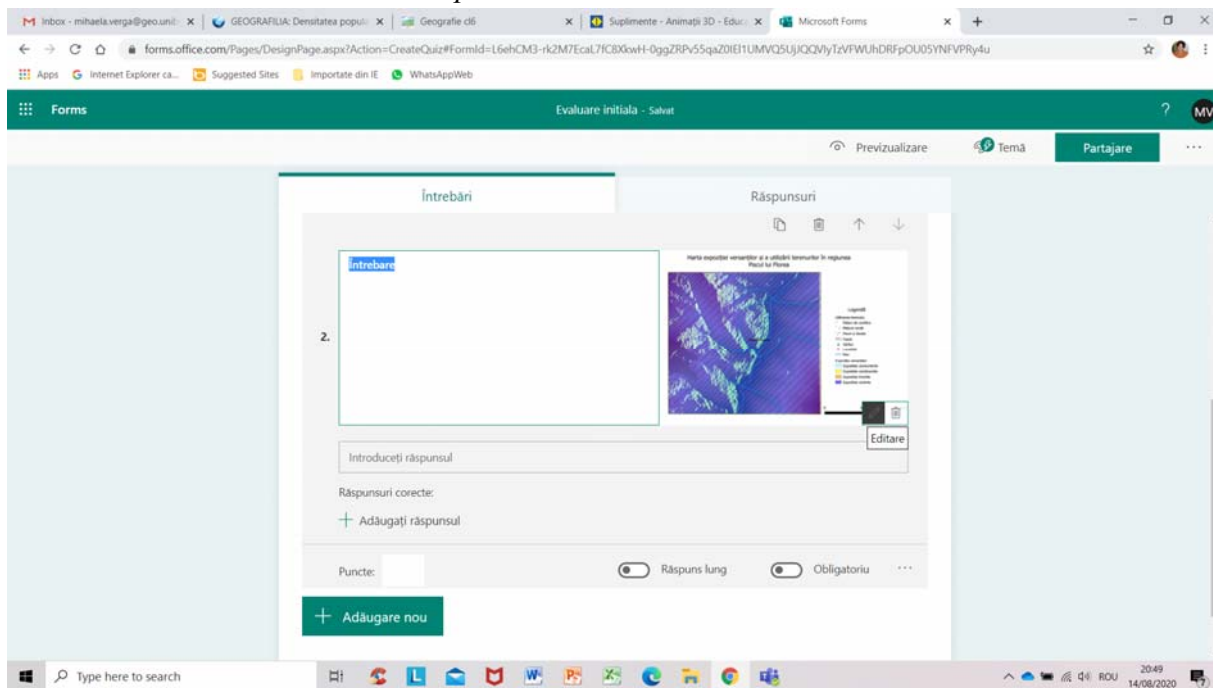
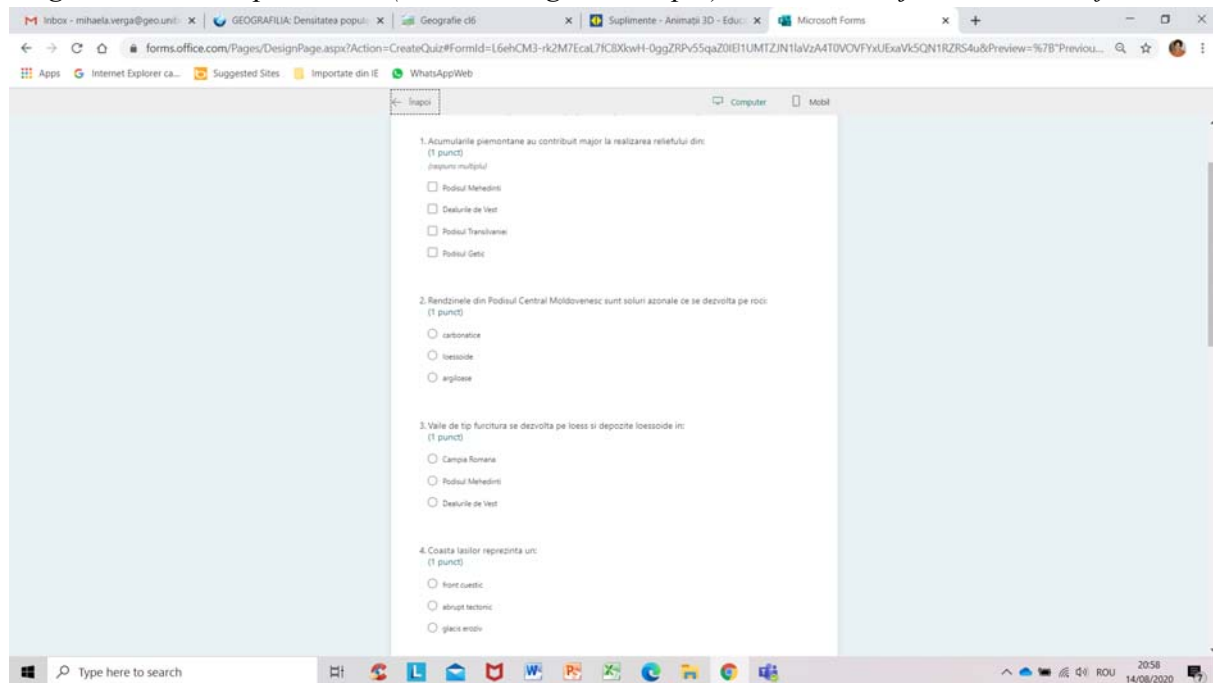

Figura 1.14. Exemplu de test (itemi cu alegere multiplă) construit cu ajutorul Microsoft Forms

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

Pentru un demers didactic coerent, evaluarea inițială trebuie să vizeze stabilirea unui diagnostic asupra achizițiilor dobândite de către elev prin învățare, care să sprijine profesorul în depistarea neconformităților în învățare. Analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor evaluării conduce la identificarea corectă a competențelor specifice nestructurate/insuficient structurate în anul școlar anterior pentru care sunt necesare planuri de intervenție ce trebuie integrate în planificarea calendaristică a noului an școlar.

Particularitatea conținuturilor geografice asumate în programa de gimnaziu a disciplinei rezidă în analize pe niveluri integratoare diferite. Inițierea elevilor în problematica geografică, prin familiarizarea cu elementele orizontului local și cu modalitățile de reprezentare convețională a realității, începe în clasa a IV-a. Însă o abordare unitară, generalistă, pe verticală, pornind de la nivel extraplanetar (Sistemul Solar), continuând cu problematica terestră globală (Terra ca planetă) și până la desfacerea întregului în părți prin separarea geosferelor, face obiectul Geografiei clasei a V-a și, parțial, clasei a VI-a (Antroposfera). Începând cu clasa a VI-a și până la încheierea ciclului gimnazial, se schimbă radical perspectiva de analiză a Geografiei, prin înlocuirea cu percepția spațială de tip integrat, caracteristică Geografiei regionale. Părțile întregului (geosferele) sunt recompuse, doar pentru a genera noi decupaje, de această dată teritoriale (pe orizontală). Delimitarea spațială a teritoriilor se realizează fie pe criterii naturale (Geografia continentelor – clasa a VI-a și a VII-a), fie după criterii politice și administrative (Geografia României – clasa a VIII-a). Această schimbare de perspectivă face dificilă stabilirea unor corelații directe între conținuturile disciplinare pe ani consecutivi de studiu. Din acest motiv, **multe din conținuturile care au contribuit la formularea sarcinilor de evaluare exemplificate în Secțiunea 2 nu vor putea face obiectul activităților de învățare cu rol de remediere.** Pentru aceste conținuturi sunt necesare planuri individuale de recuperare, sub forma unor sarcini de lucru suplimentare, realizate de către elev în afara programului școlar obligatoriu, dar coordonate și verificate adecvat de către profesor. Lipsa sau slaba corespondență între conținuturi nu se propagă, însă, și în termeni de competență. **Modul de prezentare a competențelor specifice în programa disciplinei asigură continuitatea procesului de structurare.** De aceea, vom folosi funcția de diagnoză a evaluării inițiale (fig. 1.15) și corespondențele progresive ale competențelor specifice identificate prin analiza secvențială anterioară (Secțiunea 1 și 2), pentru a propune câteva exemple de activități de învățare cu rol de intervenție remedială.

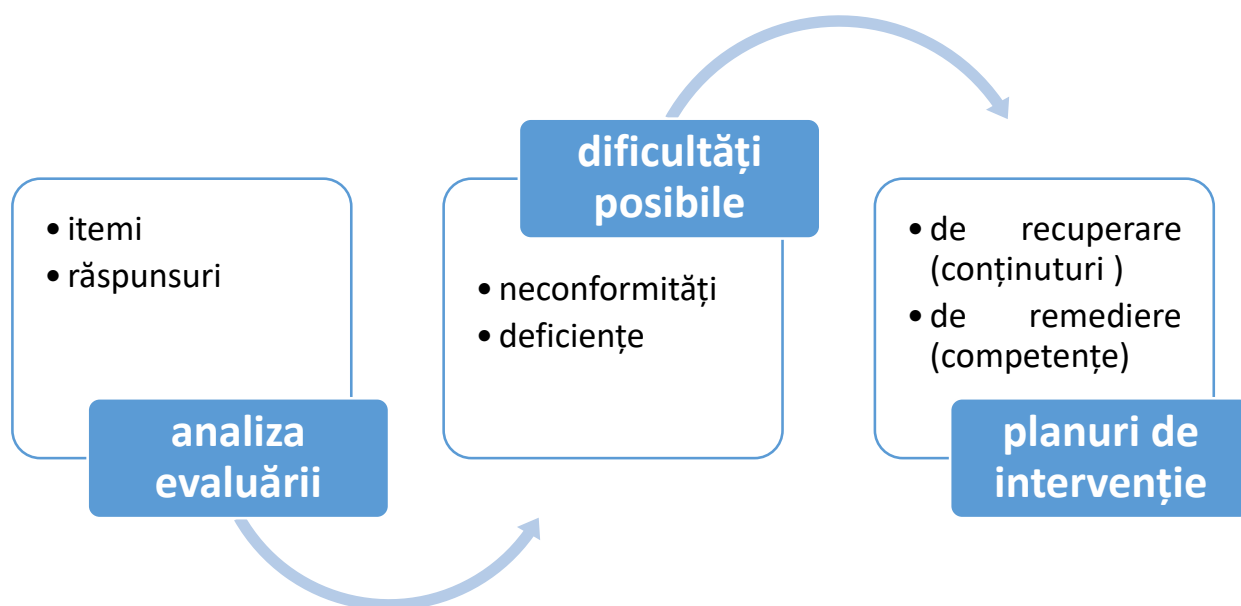

Figura 1.15. Funcția de diagnoză și prognoză a evaluării

Pentru fiecare tip de greșeală evidențiată de analiza răspunsurilor elevilor, trebuie propuse modalități de sprijin educațional, care să conducă la corectarea și/sau prevenirea ulterioară a acestora.

Pentru ca intervențiile remediale să genereze progres școlar, acestea trebuie să urmărească două aspecte esențiale: interesul pentru *tematica propusă* și *implicarea elevului* în rezolvarea problemelor de învățare.

Motivația pentru învățare este influențată de alegerea, formularea și prezentarea problemelor de rezolvat. Pentru a deveni interesantă, o problemă trebuie să fie relevantă din perspectiva elevului: să fie ancorată în cotidian, să pornească de la un fapt cunoscut sau să aibă utilitate practică. Astfel de “probleme ale lumii reale” asimilate de conținuturile geografice pot fi:

- determinarea distanțelor și direcțiilor de deplasare către anumite puncte de interes (școală, parc, cel mai apropiat oraș, satul bunicilor etc.), ca pretext pentru a discuta despre orientarea în spațiu, coordonate geografice, reprezentări cartografice;
- situația economică cu care se confruntă familiile lor, ca pretext pentru a discuta despre resurse naturale, calitatea vieții, mobilități demografice;
- ciclicitatea diurnă, sezonieră, anuală a activităților cotidiene, discuție ce conduce, în mod natural, la mișcările Pământului și consecințele acestora;
- evidențierea unor evenimente nefericite petrecute în comunitate din cauze naturale, care va iniția discuția referitoare la studiul fenomenelor geografice de risc.

Eficiența învățării este asigurată de *participarea activă* a elevului la situațiile de învățare prin proiectarea unor activități contextualizate. Solicitând elevului să anticipeze rezultatul, acesta va fi pus în situația de a se angaja în rezolvare.

Proiectarea activităților de învățare prin care se va facilita remediarea/recuperarea conținuturilor învățării, în vederea structurării competențelor specifice în anul școlar 2020-2021 respectă două cerințe:

- vizează *competențele* insuficient structurate în *anul școlar anterior* (2019-2020) prin corespondența acestora cu competențelele specifice de structurat în anul școlar 2020 -2021
- sunt construite pe baza *conținuturilor* din *anul școlar următor* (2020-2021), care pot asimila conținuturi nerealizate în anul școlar trecut (exemplu: conținutul Hidrosfera - apele continentale, care nu a fost realizat în clasa a V-a, se poate recupera parțial, prin intermediul conținutului Europa – hidrografie).

În proiectarea activităților de învățare cu rol de remediare/recuperare s-a avut în vedere următoarea structură:

Problema (conținutul contextualizat al învățării)

Descrierea activității (în termeni de competență ce urmează a fi structurată)

Materiale necesare (unde este cazul)

Sarcini de lucru (etapele propriu-zise ale activității de învățare)

Note pentru profesori (recomandări utile pentru transpunerea în practică a activităților sau pentru adaptarea la diferite situații de învățare)

Exemplele de activități cu rol de sprijin în învățare vor fi prezentate structurat pe anii de studiu.

 CLASA
A V-A

Pentru stabilirea celor mai adecvate activități de învățare, informația rezultată din analiza evaluării a fost structurată ca în modelul de mai jos (tab. 1.6).

Tabelul 1.6. *Diagnoza evaluării și sugestii de remediere pentru clasa a VI-a*

Competența specifică evaluată prin conținuturi	Greșeli / dificultăți posibile	Sugestii de remediere
CS IV.1.1. – evaluată prin conținuturile <i>Terra – Planeta noastră</i> și <i>Terra – o planetă a Sistemului Solar</i> , care au corespondențe directe și pot fi integrate unor conținuturi similare în clasa a V-a	<ul style="list-style-type: none"> - necunoașterea sau înțelegerea eronată a unor termeni specifici: planetă, continent, țară - lipsa de relaționare a elementelor: Pământul ca planetă a Sistemului Solar, rolul Soarelui pentru mediul geografic - lipsa corespondenței între realitatea geografică și tipurile de reprezentare cartografică 	<p>AR1. Propune exerciții de elaborare a unor texte scurte cu caracter științific, utilizând termeni specifici și de identificare a informației științifice în texte cu caracter literar sau de documentare.</p> <p>AR2. Propune recompunerea formei sferice a Pământului ca planetă, prin transformarea unui planiglob și stabilirea de similarități și deosebiri între diferite planete</p>
CS IV.2.2. – evaluată prin conținutul <i>Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local</i> , care are corespondență și poate fi integrat unor conținuturi similare în clasa a V-a (și în ani mai mari)	<ul style="list-style-type: none"> - aprecierea eronată sau deficitară a spațiului sau a distanțelor în sens geografic - dificultăți în identificarea cauzelor și efectelor unor fenomene din orizontul local sau în formularea empirică a unor soluții 	<p>AR3. Propune utilizarea unor aplicații software interactive (Google Earth) pentru localizarea și integrarea orizontului local în entități teritoriale superioare</p> <p>- aceste deficiențe vor fi remediate în clasa a VII-a, atunci când vor fi reluate conținuturi care analizează problemele de mediu</p>
CS IV.2.3. – evaluată prin conținutul <i>Terra – Planeta noastră</i> , care are corespondență directă cu conținuturi din clasa a V-a	<ul style="list-style-type: none"> - dificultăți în înțelegerea implicațiilor pe care le au mișcărilor Pământului și relația cu Soarele pentru activitățile de la suprafața Terrei 	<p>AR4. Propune diferite jocuri (Cubul, RAI) care ajută elevii să înțeleagă locul și rolul Soarelui în Sistemul Solar, caracteristicile și comportamentul unei</p>

		planete, mișcările caracteristice și consecințele acestora AR5. Propune două aplicații practice: macheta – pentru alcătuirea sistemului solar, și experimentul – pentru consecințele mișcărilor Pământului
CS IV.3.1. – evaluată prin conținutul <i>Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local</i> , care are corespondență și poate fi integrat unor conținuturi similare în clasa a V-a	- utilizarea eronată sau deficitară a diferitelor reprezentări cartografice pentru poziționarea elementelor pe suprafața terestră, pentru orientare în spațiu sau pentru obținerea unor informații cu caracter științific	AR6. Propune exerciții de utilizarea unor elemente-reper pentru orientare și determinarea direcției de deplasare sau a unor reprezentări cartografice accesibile (Google Maps), pentru localizarea spațială a orizontului local AR7. Propune o activitate structurată pe echipe, în baza unor fișe de lucru, care facilitează documentarea din perspective diferite și schimbul de informație referitoare la caracteristicile geografice ale orizontului local

*CS = competență specifică; AR = activitate de învățare

Fiecare exemplu de activitate remedială (AR) va urmări structurarea unei competențe specifice (CS) din programa noului an școlar, dar care asigură restructurarea / continuarea structurării competenței specifice din anul anterior (care a făcut obiectul evaluării inițiale).

❖ AR1 (CS V.1.1)

Problema – *Cunosc termenii geografici?*

Descrierea activității – elaborarea unui text pe baza unei structuri date, folosind corect termenii geografici corespunzători

- **Sarcini de lucru 1** - Un extraterestru a ajuns în galaxia noastră și s-a rătăcit. Prezintă-i, în 5-7 rânduri, Sistemul Solar, utilizând următorii termeni: planete, continent, oceane, Terra, Soarele, mișcare de rotație.

Notă pentru profesori - Cu ajutorul aplicației <https://l-www.voki.com/> se poate alege un personaj care să facă prezentarea în locul elevilor, înregistrând vocea acestora.

- **Sarcini de lucru 2** - Unește fragmentul cu termenul potrivit din coloana alăturată:

Text literar – *Aventurile lui Habarnam pe Lună* de Nikolai Nosov

”În partea dreaptă, nu departe de cosmonauții noștri, mai erau niște munți roșii ca focul, ce păreau că se înalță de pe fundul unei mări încremenite și își întind spre cer vârfulurile ascuțite.”	Jupiter
”Întorcându-se cu spatele, Habarnam și Gogoasă văzură în depărtare niște munți, dar aceștia aveau contururi mai neclare de parcă ar fi fost din vată și semănau cu norii ce se văd de pe Pământ. Pe crestele și pe povârnișurile lor se ridicau cristale gigantice care, prin forma lor, aduceau ca niște fantastice castele din sticlă. Lumina Soarelui se răsfrângea în fațetele acestor cristale, făcându-le să strălucească în toate culorile curcubeului.”	Mișcarea de rotație a Pământului
”În partea stângă, printre puzderia de stele deasupra orizontului, scânteia un Soare arzător. În jumătatea dreaptă, strălucea cu o lumină blândă, verzuie planeta Pământ. Aceasta era luminată dintr-o parte de razele Soarelui și, de aceea, avea forma unei semiluni.”	Marte

Text informativ (sursă *wikipedia*)

Soarele este cea mai mare stea din Sistemul Solar. El are aproximativ 4.5 bilioane de ani. Soarele este localizat în centrul	Mișcarea de revoluție a Pământului
--	------------------------------------

sistemului nostru solar. Distanța dintre planeta Pământ și Soare este de aproximativ 150 milioane de kilometri. Soarele este făcut din gaze de hidrogen și heliu.	
În timp ce Pământul se rotește în jurul Soarelui, acesta se rotește de asemenea în jurul axei sale. Durează 24 de ore ca Terra să efectueze o rotație completă. Această rotație ne dă ziua și noaptea. În timpul verii noi avem zile mai lungi și nopți mai scurte, dar în timpul iernii noi avem zile mai scurte și nopți mai lungi. Cea mai scurtă zi a anului 2020, în România, este în 21 decembrie. Aceasta este ziua care are cea mai puțină lumină pe timpul zilei. Această zi este cunoscută drept solstițiul de iarnă. Cea mai lungă zi din an este în 20 iunie și este cunoscută drept solstițiul de vară.	Sistemul solar
Terra se mișcă mereu în jurul Soarelui. Această mișcare ne dă anotimpurile. Durează $365 \frac{1}{4}$ zile sau un an ca planeta Pământ să orbiteze Soarele. Noi nu putem avea un sfert dintr-o zi! Deci, la fiecare patru ani, noi adunăm cele 4 sferturi pentru a face o zi completă. Acest lucru se numește an bisect. Sunt 366 zile într-un an bisect. Ziua în plus este adăugată lunii februarie, ceea ce înseamnă că luna februarie are 29 de zile, în loc de 28, într-un an bisect.	Mișcarea de rotație a Pământului

Notă pentru profesori – activitatea se poate desfășura și cu aplicația <https://www.liveworksheets.com/> în care se pot încărca și edita fișe de lucru pentru a deveni interactive online.

❖ AR2 (CS V.1.1)

Problema – *Știu să construiesc o planetă?*

Descrierea activității – realizarea unei aplicații practice pentru identificarea formei globului pământesc și înțelegerea conceptului de planetă

➤ Sarcini de lucru 1:

Colorează imaginea de mai jos folosind culorile convenționale pentru apă și uscat. Decupează după contur.

Pliază de-a lungul liniilor orizontale.

Ce reprezintă acestea?

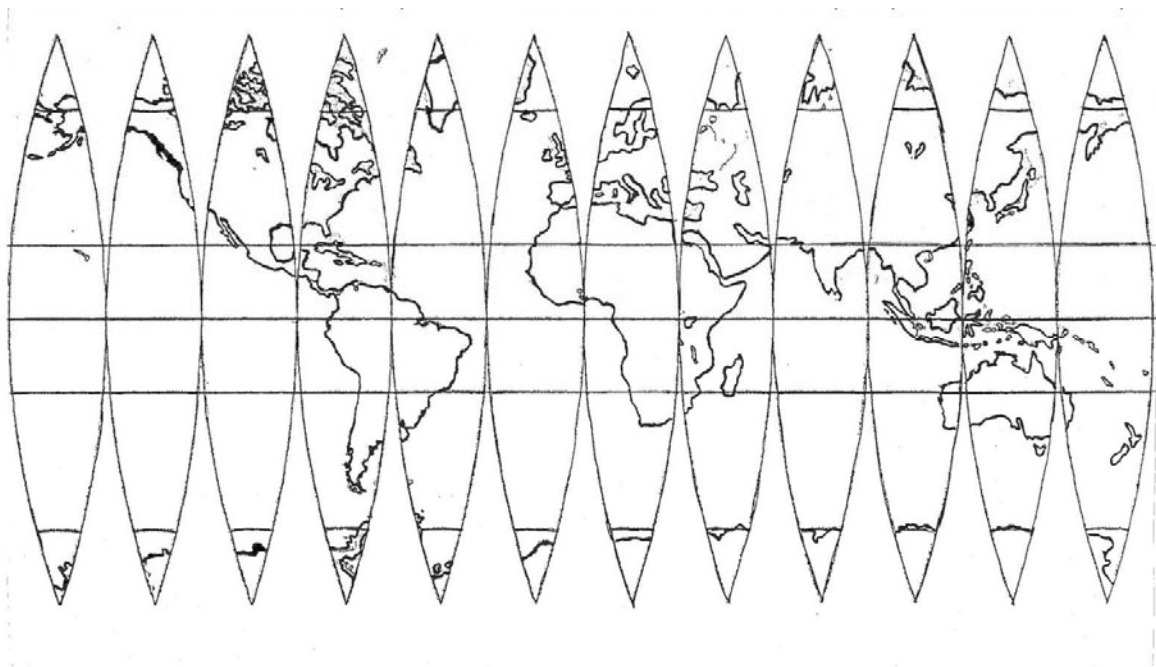
Pe un balon rotund umflat lipește cu atenție capetele.

Ce ai obținut?

Materiale necesare – balon, planiglob desfășurat, lipici

Sursa: www.libris.ro

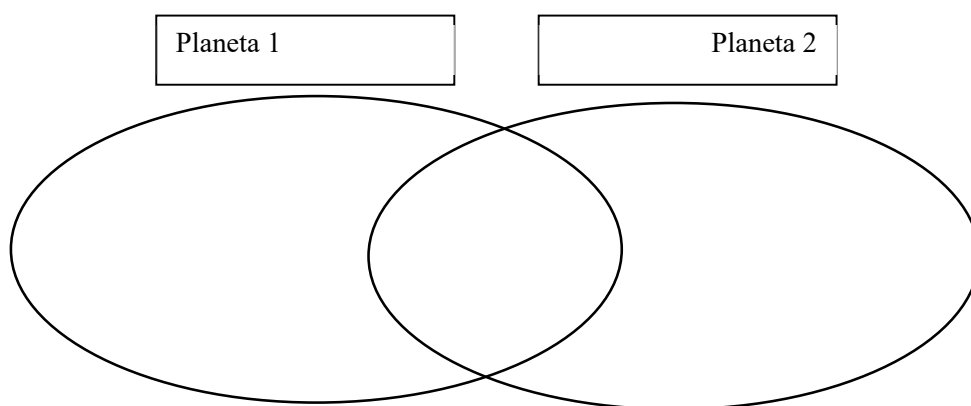
Sursa: wikipedia

Notă pentru profesori – pentru o mai bună înțelegere, de către elevi, a particularităților de transpunere în plan a suprafeței curbate a Pământului, profesorii pot utiliza și resursele existente la această adresă <https://www.evaluareinteractiva.ro/resurse-educationale/geografie-tipuri-de-proiectii-cartografice-ale-globului.html>

- **Sarcini de lucru 2** – Urmărește filmul ”Paxi - Sistemul Solar” accesând linkul <https://www.youtube.com/watch?v=XIBIVNtzymU>

Răspunde la întrebări:

1. Câte planete sunt în total în Sistemul solar?
2. Scrie planetele în ordinea corectă după apropierea acestora de Soare.
3. Alege două planete din cele opt și completează diagrama Venn, stabilind asemănări și deosebiri între ele.

4. Scrie denumirile celor 4 planete mici și stâncoase și a celor 4 planete uriașe din videoclipul vizionat și audiat.
5. Alege o planetă pe care ai vrea să o vizitezi! Descrie această planetă în 3-5 rânduri.
6. Dacă ai fi un extraterestru din altă galaxie, cum ai vrea să arate planeta pe care ai locui? Ce plante și animale ar fi pe ea? Desenează planeta imaginată!

Notă pentru profesori – această activitate se poate desfășura și cu ajutorul aplicației <https://edpuzzle.com/>. Se încarcă videoclipul de pe YouTube, apoi se poate edita, adăugând diferite întrebări pentru a crea lecția. Se trimite linkul elevilor pentru a le verifica progresul în timp real, aceștia având posibilitatea să învețe în ritmul lor.

Fișe informative sintetice pentru fiecare planetă, care pot fi utilizate de elevi pentru documentare atunci când nu există condiții tehnice pentru accesarea filmului, se găsesc la adresa <https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-t-4979-space-travel-agents-role-play-destination-posters-romanian>

❖ AR3 (CS V.2.2)

Problema – *Eu pe Terra*

Descrierea activității – gruparea elementelor geografice observate pe hărți la diferite scări (harta României, a Europei și pe planiglob) în raport cu anumite criterii indicate

- **Sarcini de lucru 1** - Folosind aplicația <https://earth.google.com/web/> găsește localitatea ta. Mărește harta pentru a vedea școala la care înveți. Micșorează apoi harta pentru a descoperi județul/sectorul, țara, continentul și planeta pe care trăiești.

❖ AR4 (CS V.1.2)

Problema – *Cum se mișcă Pământul?*

Descrierea activității – prezentarea elementelor și a fenomenelor geografice percepute indirect reprezentate pe diferite suporturi (de ex. animații video)

- **Sarcini de lucru 1** - Descoperă informații interesante despre Sistemul Solar accesând linkul <https://eduonline.roedu.net/repository/pl-prim-4-geo-11-4%20lectii/>

- **Sarcini de lucru 2** - *Joc didactic*

Folosind informațiile pe care le cunoști despre Sistemul Solar, rostogolește cubul și răspunde la cerința scrisă pe fiecare față a cubului.

Metoda CUBUL

1. DESCRIE Sistemul solar în 5-7 enunțuri.
2. COMPARĂ planeta Pământ cu planeta Marte.
3. ASOCIAZĂ mișcările Pământului cu consecințele lor.
4. ANALIZEAZĂ ce crezi că s-ar întâmpla dacă Terra ar fi în locul planetei Venus.
5. APLICĂ – Desenează Sistemul solar.
6. ARGUMENTEAZĂ de ce pe planeta Neptun este temperatura mai scăzută decât pe Marte.

Notă pentru profesori - Această activitate se poate realiza și cu <https://prezi.com/>, o aplicație în care se poate prezenta fiecare față a cubului cu cerința potrivită sau se poate converti un power-point într-o prezentare.

- **Sarcini de lucru 3** - Metoda RAI (Răspunde – Aruncă – Interoghează)

Materiale necesare – minge sau obiect ce se poate arunca ușor

Jocul se desfășoară cu ajutorul unei mingi sau a unui obiect care se poate arunca de la un copil la altul. Cel care a primit mingea va trebui să răspundă la întrebarea care a fost adresată. Dacă răspunsul a fost corect, elevul aruncă mingea unui coleg și îi pune o altă întrebare în legătură cu tema "Terra - planetă a Sistemului Solar". Dacă răspunsul la întrebare nu este corect, mingea se aruncă la un alt coleg care știe răspunsul. Astfel se continuă jocul până răspund și pun întrebări toți elevii.

Exemple de întrebări despre Sistemul Solar:

- Cum se numește planeta pe care trăim?
- Cine se rotește în jurul Pământului?
- Care este prima planetă de la Soare?

- Ce planetă este denumită „planeta roșie”?
- Care este cea mai mare planetă a Sistemului Solar?
- Cum se numește planeta care are inel?
- Cât durează o rotație completă a Pământului în jurul Soarelui?
- Dar în jurul axei sale?
- Ce se formează datorită mișcării de revoluție a Pământului?
- Ce se formează datorită mișcării de rotație a Pământului în jurul axei sale?

La finalul jocului, elevii pot verifica ce au reținut/înțeles, rezolvând fișa de evaluare despre mișcările Pământului disponibilă la adresa

http://miculprint.eu/AEL/content/geografie/5/miscarile_pamantului/M11/index.html

Notă pentru profesori - Activitatea se poate desfășura și cu ajutorul aplicației <https://www.the-qr-code-generator.com/> unde întrebările pot fi scrise sub forma unor coduri QR. Elevii pot alege un cod să-l descifreze, apoi să răspundă la întrebare. Dacă răspunsul e corect, numește un alt coleg care să își aleagă un cod, să descopere și să răspundă la întrebare.

întrebarea 1

întrebarea 2

întrebarea 3

întrebarea 4

întrebarea 5

întrebarea 6

întrebarea 7

întrebarea 8

întrebarea 9

întrebarea 10

❖ AR5 (CS V.1.2)

Problema – *Sistemul Solar* - aplicație practică

Descrierea activității – realizarea unei aplicații practice pentru identificarea mișcărilor Pământului

- **Sarcini de lucru** - Realizează o machetă a Sistemului Solar folosind materiale reciclabile. Te poți inspira de la următorul link:

<https://www.youtube.com/watch?v=rkdnqz5PKX0>

Materiale necesare: materiale reciclabile, lipici

- **Experiment:** Pe masă se aprinde o lampă ce reprezintă Soarele, care nu se mișcă. Alături se plasează un glob ce reprezintă Pământul și care se rotește în jurul axei sale, expunând razelor solare o parte sau alta a sa.

- Ce observați? Explicați cum se formează ziua și noaptea

Materiale necesare: glob geografic, lampă electrică.

❖ AR6 (CS V.2.1)

Problema – Știu să mă orientez pe hartă sau pe teren?

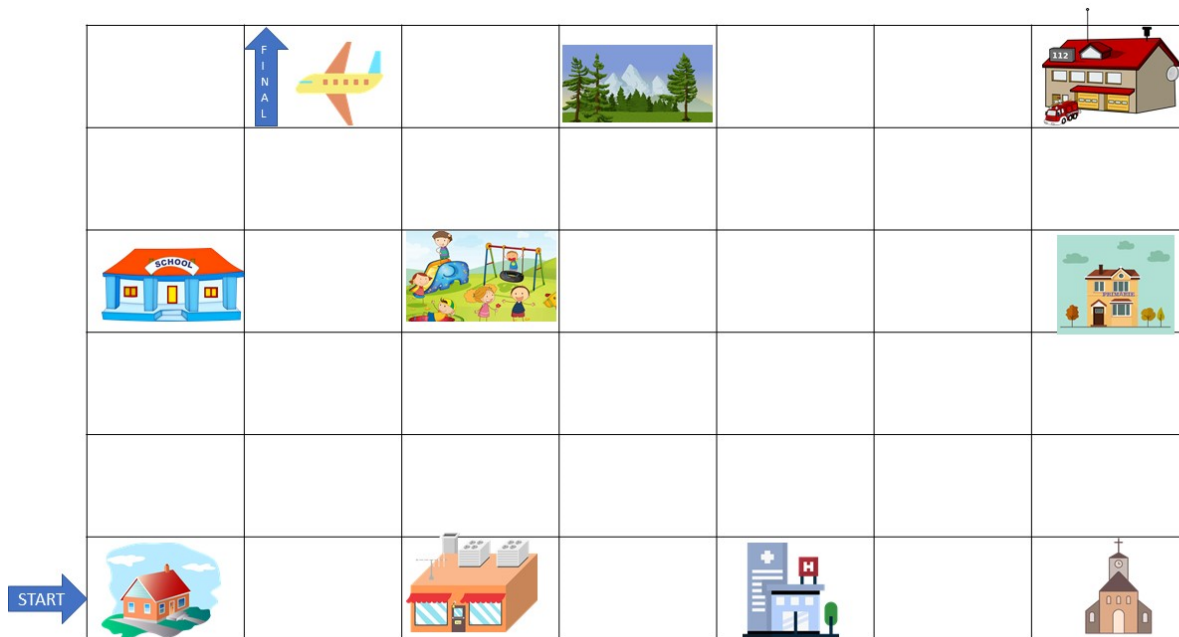
Descrierea activității – exprimarea poziției obiectelor identificate, cu ajutorul punctelor cardinale sau prin raportare reciprocă

- **Sarcini de lucru 1- Orientare în teren:** Urmează indicațiile și completează spațiile punctate de la enunțuri:

Ai plecat de acasă. Mergi 3 spații spre nord. Ai ajuns la..... . De acolo, mergi 2 spații spre vest și te vei putea distra în..... . Ca să ajungi la magazin trebuie să te deplasezi 3 spații spre..... . De aici, mergi 2 spații spre vest și ai ajuns la Ca să te duci la biserică trebuie să mai mergi încă 2 spații spre Pentru a merge la primărie, vei urca 3 spații spre Deplasează-te încă 2 spații spre nord și ajungi la

Dacă o iei spre est 3 spații vei ajunge în unde poți respira aer curat. De aici mai mergi doar 2 spații spre est și ai ajuns la, punctul final al călătoriei.

- Cuvinte ajutătoare (școală, parc, sud, spital, vest, nord, stația de pompieri, pădure, aeroport)
- Ce mijloace poți folosi pentru orientarea în teren?

Notă pentru profesori - Această activitate se poate desfășura și cu ajutorul aplicației <https://openboard.ch/index.en.html> , unde se deschide o tablă virtuală interactivă pe care se poate încărca imaginea, se poate desena / scrie. Alte fișe pentru exersarea orientării în funcție de punctele cardinale și de repere din teren pot fi accesate la adresa <https://www.twinkl.ro/resource/ro-t-252686-punctele-cardinale-pachet-cu-activitai>

- **Sarcini de lucru 2** - Localizează cu ajutorul aplicației <https://www.google.ro/maps> zona în care locuiești. Scrie un text de 7-10 rânduri despre localitatea ta în care să specifice denumirea, poziția geografică, unitatea de relief în care este situată, județul din care face parte, ape din zonă și localități vecine.

Notă pentru profesori – dacă nu este posibilă folosirea aplicației, se poate utiliza o hartă fizică. Un exercițiu interactiv (în limba franceză) de determinare a coordonatelor / distanțelor între diferite puncte de pe suprafața terestră poate fi accesat la adresa <https://pgj.pagesperso-orange.fr/latlong.htm> Un exemplu interesant de activitate care exersează determinarea coordonatelor terestre sau orientarea în teren cu ajutorul acestora (proiectat cu resurse cartografice pentru America de Nord, dar care poate fi adaptat prin utilizarea aplicațiilor Google Earth sau Google Maps) poate fi găsit la adresa <http://didacticageoweb.blogspot.com/search/label/geografie>

❖ AR7 (CS V.2.1)

Problema – *Localitatea mea*

Descrierea activității – aplicarea unor cunoștințe de cronologie la succesiuni de fenomene din realitatea observată

Metoda MOZAIC - presupune învățarea prin cooperare în cadrul unui grup și diseminarea informației la alte grupuri.

- **Sarcini de lucru** - Elevii sunt împărțiți în 4 grupe: *geografii*, *cercetătorii*, *prietenii naturii* și *turiștii*. Fiecare elev primește câte o fișă cu informații potrivite grupei din care face parte în legătură cu localitatea/zona în care locuiesc. *Geografii* vor avea pe fișă date despre așezarea geografică, zona de relief, clima, număr de locuitori, localități vecine etc. *Cercetătorii* vor avea informații despre evenimente importante din istoria localității și personalități locale (dacă este cazul). *Prietenii naturii* vor avea de identificat probleme de mediu din zona localității și găsirea unor soluții pentru a le rezolva. *Turiștii* vor descoperi informații despre obiective turistice și puncte de atracție din zona în care locuiesc.

În prima fază, fiecare citește individual informațiile primite. În a doua etapă vor face schimb de informații în interiorul echipei și vor întocmi o prezentare succintă, sub ce formă doresc, în grupele de experți (din care fac parte elevii din aceeași categorie).

În a treia etapă fiecare expert va face parte dintr-o echipă mixtă (1 geograf, 1 cercetător, 1 prieten al naturii și 1 turist). Ei vor împărtăși celor din noua grupă informațiile reținute.

Ultima etapă este cea în care se face prezentarea localității/orizontului local de către fiecare echipă nou formată.

Activitatea se poate evalua cu Turul galeriei prin care toți elevii pot privi rezultatele finale de la toate echipele.

Notă pentru profesori - Se poate folosi la această activitate <https://www.mindmup.com/>, o aplicație care permite realizarea acestor organizatori grafici folosind imagini personale sau de pe internet referitoare la orizontul local, la care se pot adăuga explicații, în acest caz, din punct de vedere geografic, istoric, ecologic și turistic. În situația învățării online se pot constitui/reconstitui grupele în breakout rooms.

Toate activitățile de învățare au fost proiectate pentru scenariul desfășurării față-în-față, de aceea ele se adresează și categoriilor de elevi aflați în risc din perspectiva învățării la distanță. În *Note pentru profesori* au fost făcute recomandări privind integrarea tehnologiilor în eventualitatea transferării demersului didactic în mediul online. Resursele online pot fi utilizate, dacă există condiții tehnice, sau pot fi transformate în planșe listate ori înlocuite cu resurse educaționale clasice (hărți, atlase, fișe de lucru).

CLASA
A VI-A

Pentru stabilirea celor mai adecvate activități de învățare, informația rezultată din analiza evaluării a fost structurată ca în modelul de mai jos (tab. 1.7.)

Tabelul 1.7. *Diagnoza evaluării și sugestii de remediere pentru clasa a VI-a*

Competența specifică evaluată prin conținuturi	Greșeli / dificultăți posibile	Sugestii de remediere
CS V.1.2. – evaluată prin conținutul <i>Hidrosfera – apele continentale</i> , care nu are corespondență directă, dar poate fi asimilat, parțial, unor conținuturi din clasa a VI-a (<i>Europa - hidrografia</i>)	- necunoașterea surselor de apă ale Terrei - dificultăți în înțelegerea formelor/stărilor în care apa se găsește pe suprafața Terrei - lipsa de corelație între formele de manifestare a apei și celelalte componente ale geosferelor (roca, relieful, clima)	AR1. Propune exerciții de identificare a resurselor de apă și stabilirea caracteristicilor hidrografice și hidrologice pentru continentul european
CS V.3.3. – evaluată prin conținutul <i>Biosfera – Caracteristici generale și importanță</i> , care nu are corespondență directă, dar poate fi asimilat, parțial, unor conținuturi din clasa a VI-a (<i>Europa – diferențieri climatice și biogeografice</i>)	- slaba cunoaștere a elementelor biosferei, a modului în care este structurată și repartizată spațial, în raport de celelalte geosfere - lipsa de asociere între caracteristicile organismelor vii și condițiile de mediu	AR4 Propune activități de colectarea și stocarea informațiilor despre caracteristicile biogeografice, obținute din citirea suporturilor cartografice pentru a explica diversitatea peisajelor terestre AR5 Propune analiza unor documente oficiale ale instituțiilor europene pentru conștientizarea necesității conservării speciilor în Europa; activitatea continuă cu elaborarea unui proiect simplu pe tema conservării și protecției diversității naturale, pentru formarea unor atitudini civice pozitive
CS V.4.1. – evaluată prin conținutul <i>Hidrosfera- apele continentale</i> , care nu are corespondență directă, dar poate	-lacune în cunoașterea unor termeni de hidrologie (bazin	AR2 Propune observarea/identificarea unor elemente geografice (componentelor bazinului

fi asimilat, parțial, unor conținuturi din clasa a VI-a (<i>Europa - hidrografia</i>)	hidrografic, cumpănă de ape, izvor, afluent etc.) - lipsa exercițiului de a utiliza metode simple de investigare pentru a obține informații despre caracteristicile hidrosferei (interpretarea valorilor unui grafic, citirea informației pe hărți)	hidrografic) și utilizarea informației în contextul teritorial local
CS V.4.3 – evaluată prin conținuturile <i>Hidrosfera – Aplicații practice: Resurse de apă potabilă</i> , care nu are corespondență directă, dar poate fi asimilat, parțial, unor conținuturi din clasa a VI-a (<i>Europa - hidrografia</i>)	- dificultăți în a utiliza informațiile despre hidrosferă în alte contexte - incapacitatea de a identifica și interpreta informația științifică pe baza unui text - dificultăți în formularea de soluții simple la probleme legate de activitatea individuală	AR3 Propune activități de identificare a modalităților de poluare a apei, a efectelor asupra mediului înconjurător prin consultarea mai multor surse de documentare, dar și stabilirea unor măsuri de reducere a poluării apelor

*CS = competență specifică; AR – activitate de învățare remedială

Fiecare exemplu de activitate remedială (AR) va urmări structurarea unei competențe specifice (CS) din programa noului an școlar, dar care asigură restructurarea / continuarea structurării competenței specifice din anul anterior (care a făcut obiectul evaluării inițiale).

❖ AR1 (CS VI.1.2)

Problema: *Ce resurse de apă are Europa?*

Descrierea activității – exerciții de identificare a resurselor de apă și stabilirea caracteristicilor hidrografice și hidrologice pentru continentul european

Materiale necesare: Harta fizică a Europei / atlas geografic / fișe cu hidrografia Europei

- **Sarcini de lucru 1:** accesează lecția online Circuitul apei în natură la adresa <https://www.mozaweb.com/ro/lexikon.php?cmd=getlist&let=3D&sid=FOL> și rezolvă cerințele:

- Notează pe o foaie, sub forma unei coloane, formele pe care le îmbracă apa la suprafața Terrei (resursele de apă). Atenție! Nu toate elementele notate în imagine sunt resurse de apă!
- Pe o a doua coloană stabilește legăturile dintre aceste resurse, după modelul de mai jos

Resurse de apă	Legături
<i>ghețari</i>	Prin topire, formează <i>lacuri glaciare</i> și alimentează <i>râuri</i>

* Dacă întâmpini dificultăți în rezolvarea cerinței, urmărește *Explicarea procesului*, în cadrul aceleiași lecții

- **Sarcini de lucru 2:** Deschide platforma <https://www.geogra.ro/> / și <https://wordwall.net/ro/resource> pentru a identifica râurile Europei
- Notează primele trei râuri în ordinea descrescătoare a lungimii.
- Urmărește direcțiile de scurgere și notează mările / oceanele în care se varsă cele trei râuri.
- Identifică pe hartă râurile care se varsă în Marea Neagră.
- Folosind punctele cardinale indică în ce parte a Europei sunt cele mai puține râuri. Cum explici această situație?

Restart

- Județele României
- Orăse reședință de județ
- Râurile României
- Subunități de relief
- Unități majore de relief
- Râurile României v2

Europa

- Statele Europei v2
- Capitale Europene
- Râurile Europei
- Munți Europei
- Podișurile Europei
- Câmpiile Europei
- Insule și peninsule
- Mări, golfuli și strâmțori

Lumea

- Continente și oceane
- Linii geografice
- Fluviile Terrei
- Peninsulele lumii
- Unități montane
- Orășele lumii

Produse

- Harta Europei
- Harta României

Waiting for www.facebook.com...

Wordwall Create better lessons quicker Home Features Community Price Plans Create Activity Log In Sign Up English

0:05

Po Rinul Tamisa Vistula Dunărea Fluviul Tajo Ronul Vardar Ebru Oder Elba Volga Don Nistru Nipru Sena Loara

Submit Answers

Râurile Europei

by Mihaelamiron08

Like Edit Content More

Switch template

INTERACTIVES

- Labelled diagram
- Hangman
- Open the box
- Random cards
- Random wheel
- Show all

PRINTABLES PDF

- Labelled diagram
- Drawing Frame
- Random wheel
- Wordsearch

Notă pentru profesori – Pentru conținutul Hidrosfera există o lecție completă la adresa <http://www.advancedlearning.com/index.php/articles/497>, care poate fi folosită ca activitate de învățare în mediul online

Pentru exercițiile de relaționare a elementelor geografice, existente în activitatea de învățare propusă, se pot folosi diverse platforme, cum sunt <https://wordwall.net/>, <https://livesq.com/ro/>, care oferă conținuturi utile, dar și posibilitatea de creare de conținuturi pentru învățare activă.

Pentru elevii cu acces limitat la tehnologie, sarcinile de lucru pot fi rezolvate utilizând planșa de mai jos.

❖ AR2 (CS VI.4.1)

Problema: *Cunosc componentele bazinului hidrografic?*

Descrierea activității: observarea/identificarea unor elemente geografice (componentelor bazinului hidrografic) și utilizarea informației în contextul teritorial local

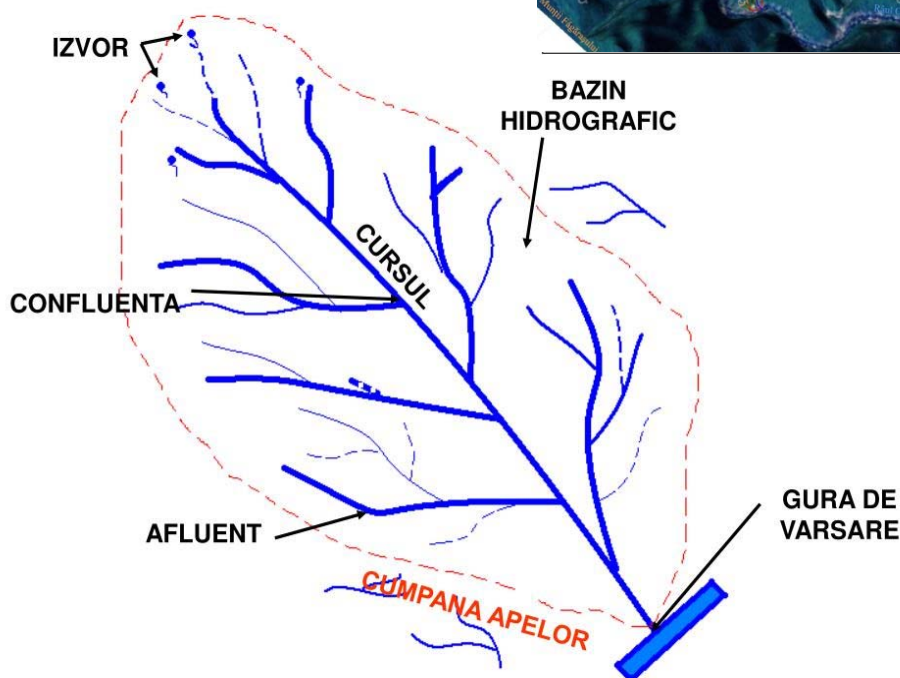
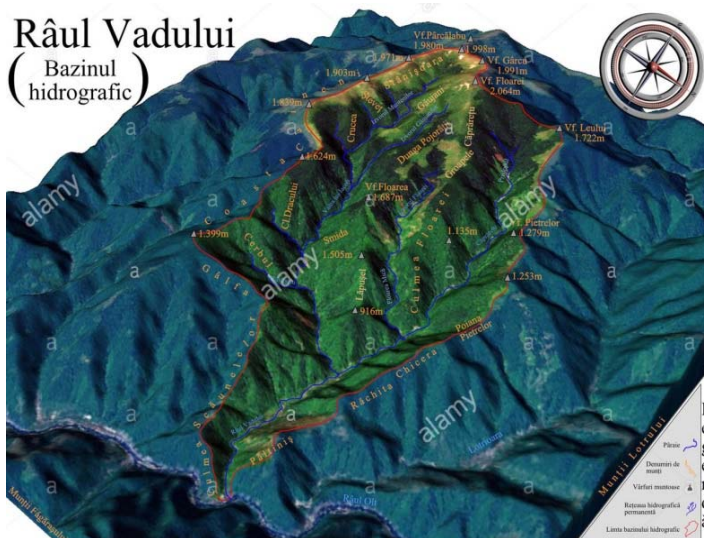
Materiale necesare: Imagini cu schița bazinului hidrografic, smartphone/calculator, video-proiector, aplicația Google Maps, Harta fizică a României, Planul localității.

- **Sarcini de lucru:** Folosește schița unui bazin hidrografic pentru a marca pe harta tridimensională a Râului Sadu elementele prezentate

Completează coloana a doua a tabelului de mai jos

Elementele bazinului hidrografic	Definiție	_____ (numele râului identificat)
Izvor		
Gură de vărsare		
Curs principal		
Afluent		
Confluență		
Cumpăna apelor		

Râul Vadului (Bazin hidrografic)

Deschide aplicația Google Maps și localizează pe hartă orașul /satul în care te afli. Identifică cel mai apropiat râu. Micșorează imaginea, apăsând butonul (-) al funcției zoom, până când obții imaginea completă a acestui râu. Completează coloana a treia a tabelului, notând unde se află izvorul acestui râu (unitatea de relief), gura de vărsare (râul, lacul sau marea în care se varsă), direcția cursului principal (folosind punctele cardinale), un afluent (numele râului), unde se află confluența cu acesta (unitatea de relief sau o localitate apropiată). Nu vei completa căsuța pentru cumpăna apelor!

Notă pentru profesori – Activitatea de învățare poate fi realizată atât față-în-față, cât și în mediul online. Se adresează și elevilor fără acces la tehnologie, prin înlocuirea aplicației Google Maps cu o hartă fizică a României.

❖ AR3 (CS VI.4.2)

Problema: *Cum protejăm apele?*

Descrierea activității: Identificarea modalităților de poluare a apei, a efectelor asupra mediului înconjurător, dar și stabilirea unor măsuri de reducere a poluării apelor.

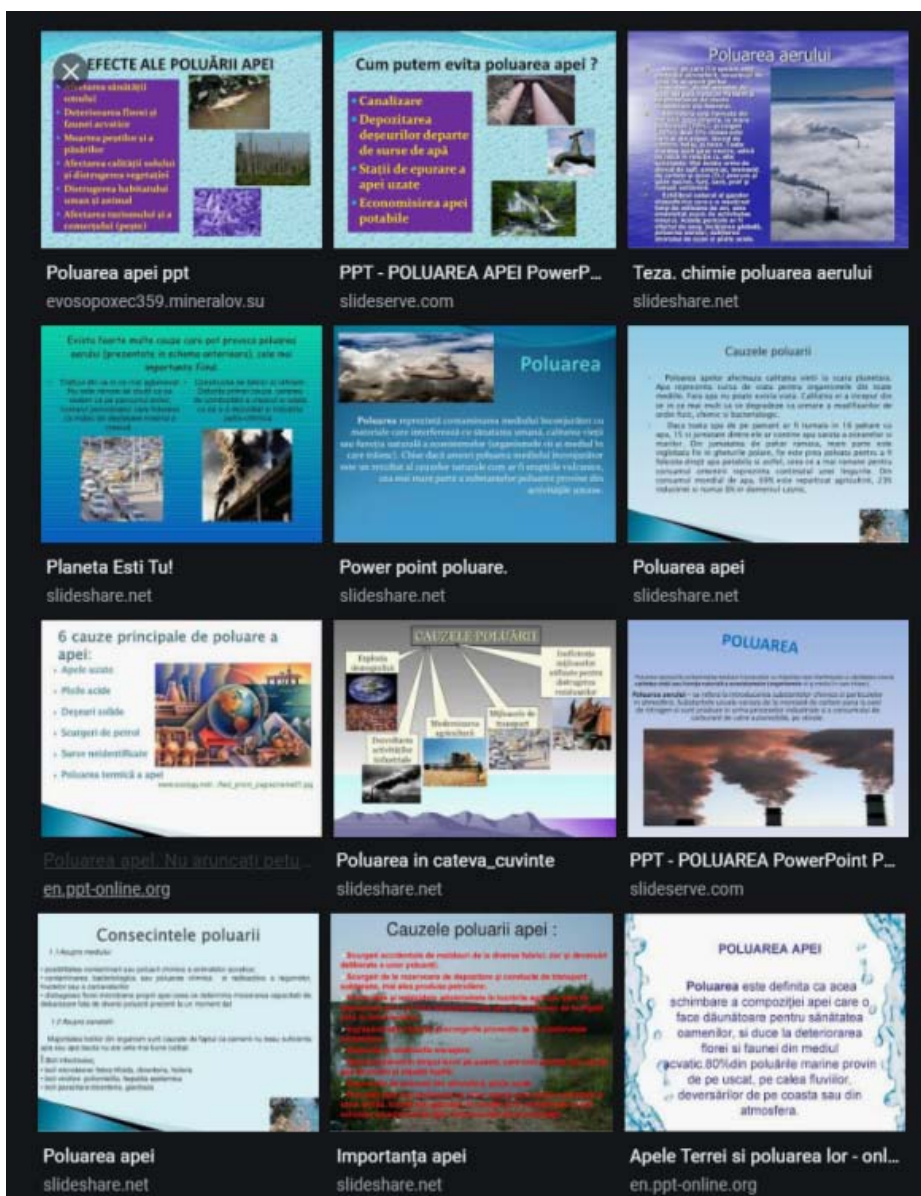
➤ **Sarcini de lucru:**

1. Utilizând motorul de căutare Google, documentează-te asupra surselor de poluare a apelor. Notează trei site-uri pe care ai găsit informații relevante despre acest subiect
2. Desenează un plan de 5 măsuri pentru combaterea poluării apei sub formă de pliant sau afiș.
3. Realizează o cercetare în teren, pentru a descrie formele de poluare care amenință râul din localitatea natală sau din apropierea ei, precizează cauzele, manifestarea fenomenului, pagube, modalități de combatere sau de ameliorare a efectelor, formularea unor reguli de comportament pentru membrii comunității.

Profesorul verifică gradul de încredere al site-urilor utilizate. Sugestii de răspunsuri care pot fi oferite de către elevi:

1. Deversare de ape uzate; poluarea cu plastic; poluare chimică; depozitarea unor cantități însemnate de deșeuri în albiile râurilor, care, la ploi mai abundente, blochează firul apei, determinând inundarea grădinilor și a anexelor gospodărești.
2. Modalități de reducere a poluării apei: reciclarea deșeurilor; construirea unor stații de epurare a apelor uzate; stabilirea unor amenzi mai dure pentru cei care depozitează deșeuri în apropierea apelor; renunțarea la utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură.

Notă pentru profesori – prin specificul ei investigativ, activitatea de învățare se va desfășura individual și independent, atât prin utilizarea unor resurse online, cât și prin observare pe teren. Pentru elevii care nu pot realiza documentarea online, profesorii vor pregăti documente informative și planșe ilustrative (exemplul de mai jos) pentru problema poluării apelor

❖ AR4 (CS VI.3.3)

Problema: În ce constă biodiversitatea Europei?

Descrierea activității: colectarea și stocarea informațiilor despre caracteristicile biogeografice, obținute din citirea suporturilor cartografice.

Materiale necesare: fișă de lucru tip tabel, hărți cu tematică biogeografică ale Europei

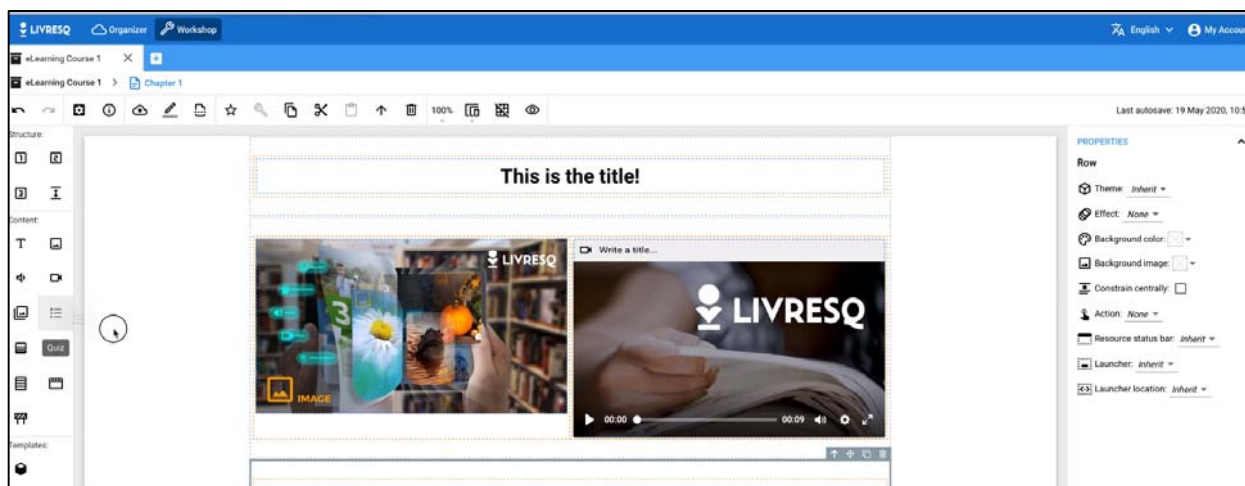
- **Sarcini de lucru:** activitatea se desfășoară prin colaborare, în cadrul unor echipe formate din 2-3 elevi
 - Analizați hărțile de mai jos și completați tabelul dat, astfel încât să surprindeți caracteristicile principalelor peisaje biogeografice din Europa.

- Analizați profilele biogeografice N-S și V-E și explicați de ce:
 - în tundra nu se dezvoltă vegetație arborescentă;
 - vegetația mediteraneeană are o înălțime mai redusă decât cea din pădurea de foioase;
 - în estul Europei crește vegetație ierboasă.

Localizare	Tip de vegetație	Specii de plante	Specii de animale	Tip de sol

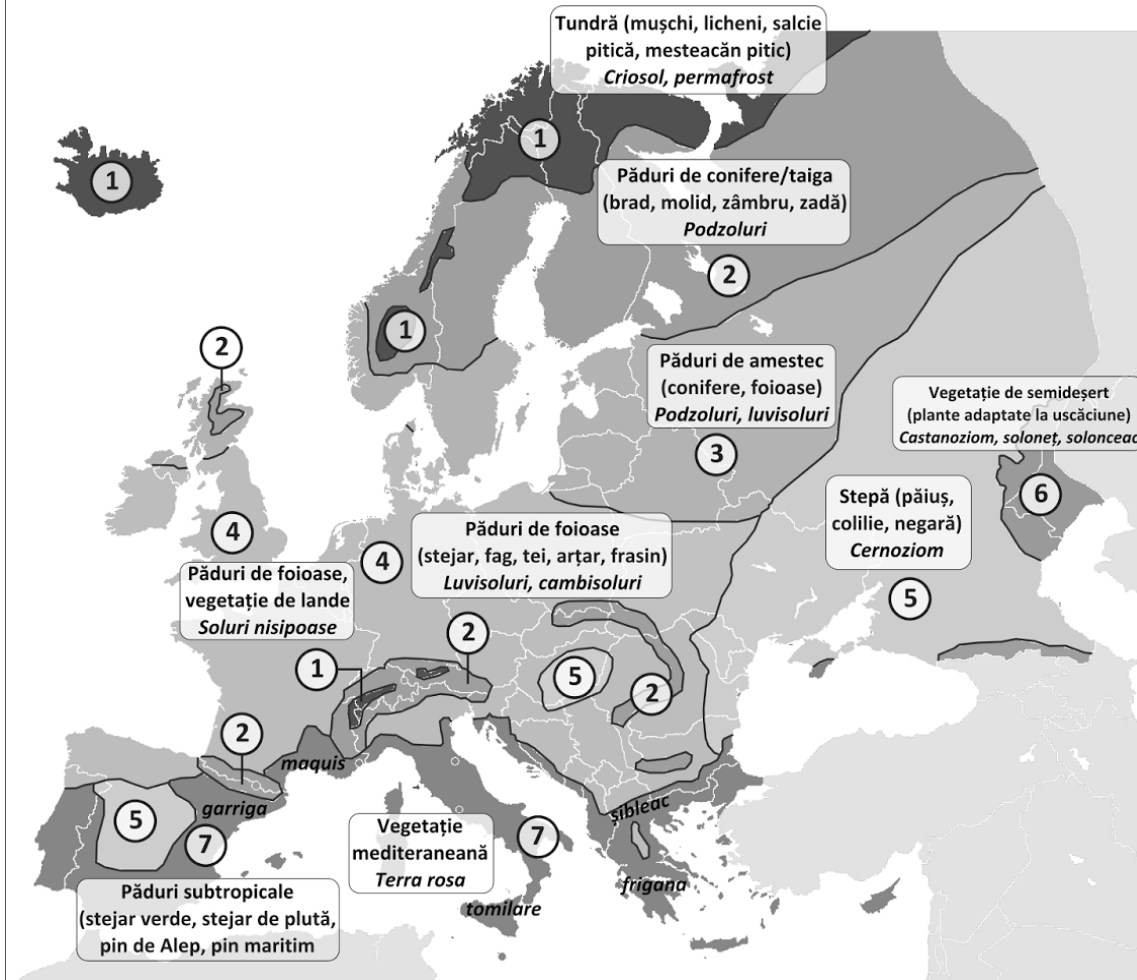
Notă pentru profesori – Activitatea de învățare poate fi realizată atât față-în-față, cât și în mediul online. Pentru integrarea tehnologiei, se recomandă elevilor utilizarea aplicației <https://prezi.com/> pentru realizarea unei prezentări dinamice a principalelor peisaje ale Europei, utilizând datele stocate în tabel, sau a unor produse de software de tipul <https://livresq.com/ro/> sau <https://wordwall.net/> pentru a crea conținuturi de tipul lecțiilor interactive.

Activitatea poate fi realizată de elevii fără acces la tehnologie, prin înlocuirea aplicației Google Maps cu o hartă fizică a României.

EUROPA: VEGETAȚIA NATURALĂ ȘI TIPURILE DE SOL

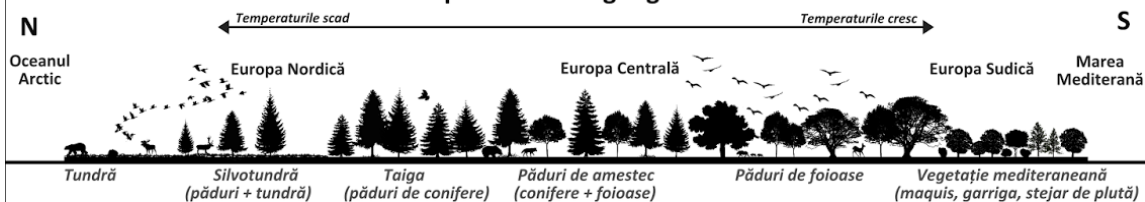
GEOGRAFILIA
© Ionuț Tudose

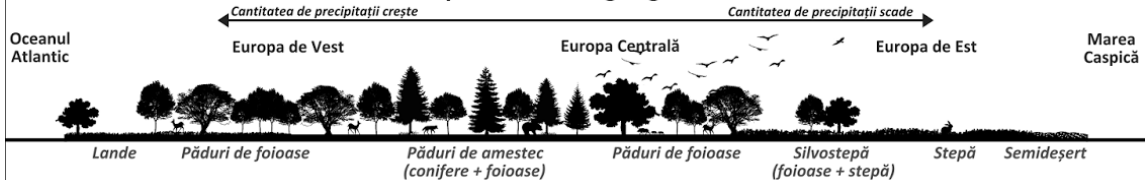
LEGENDA

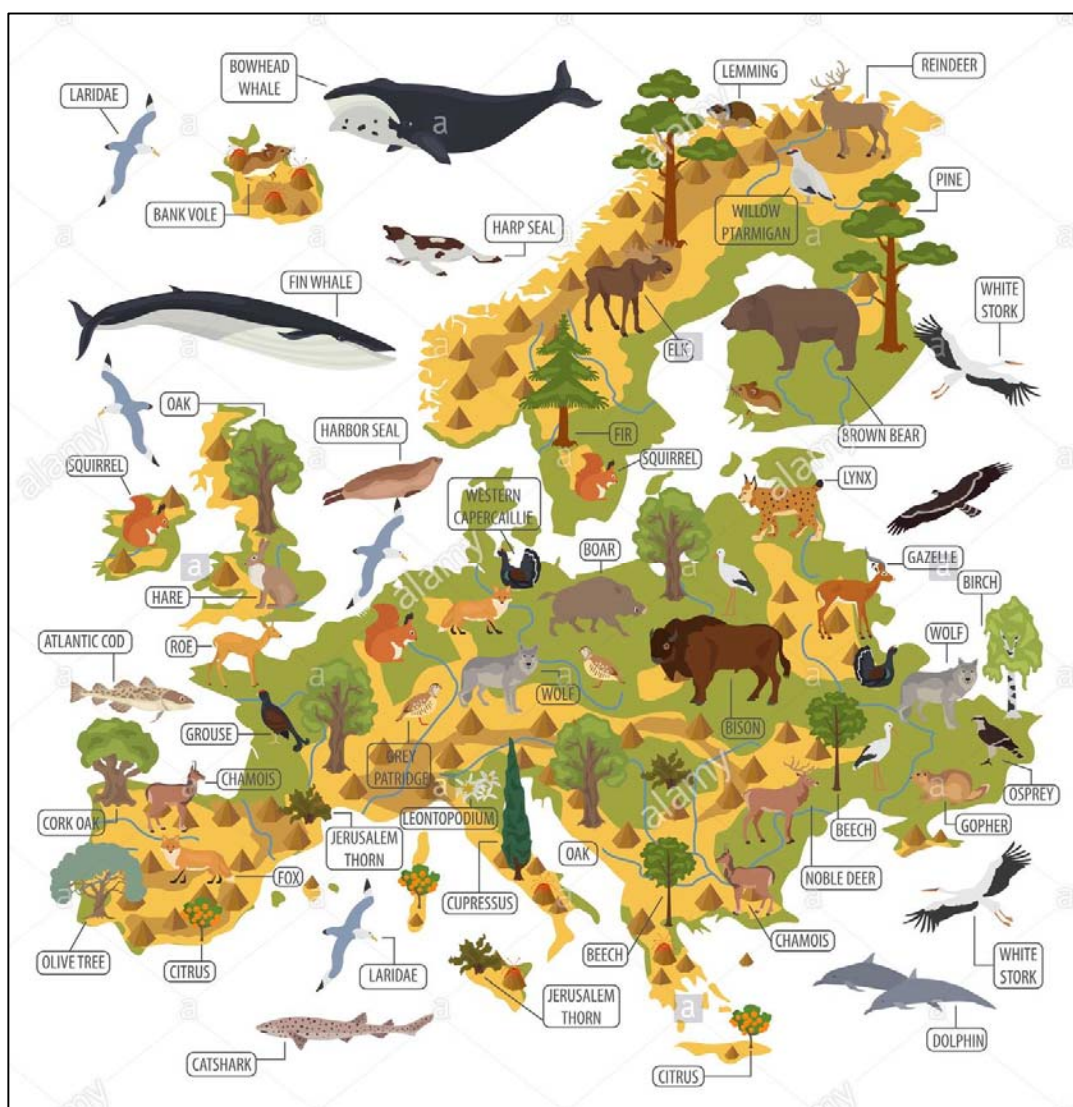
1 tundră	4 păduri de foioase	7 vegetație mediteraneană, păduri subtropicale
2 păduri de conifere	5 stepă	Cernoziom soluri specifice
3 păduri de amestec	6 semideșert	

Europa - Profil biogeografic N-S

Europa - Profil biogeografic V-E

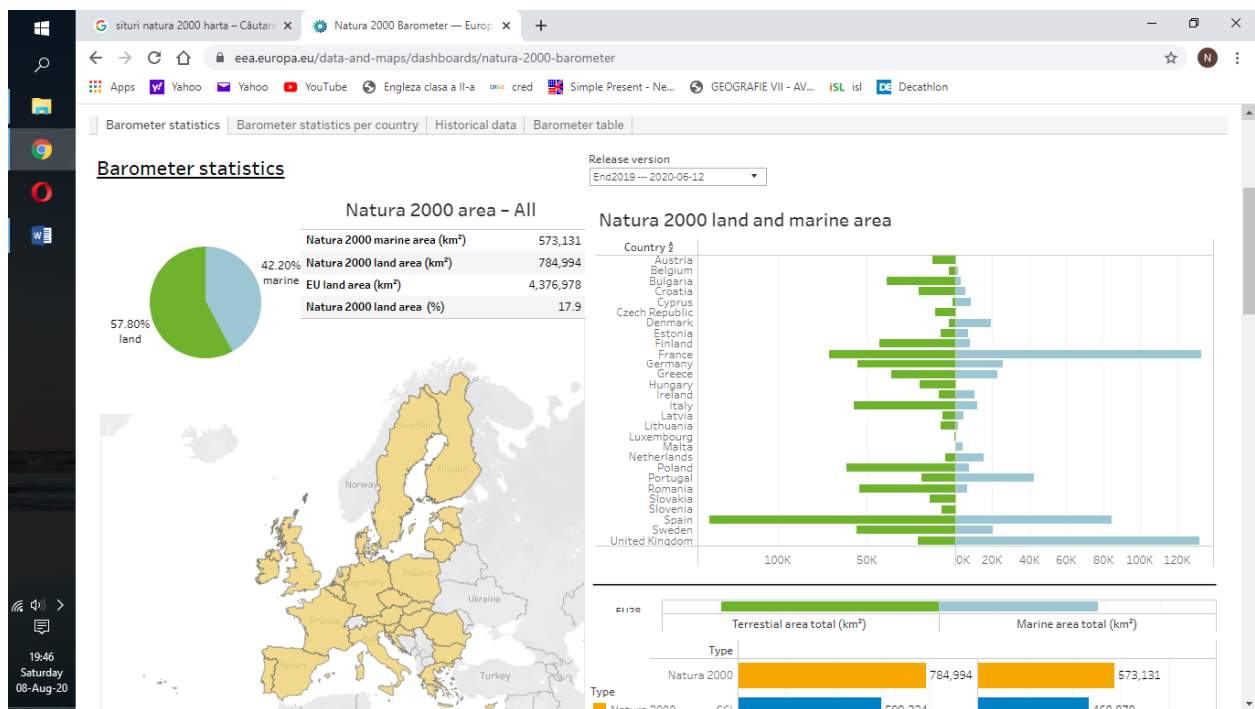
❖ AR5 (CS VI.3.3)

Problema: *Protejăm sau distrugem?*

Descrierea activității: analiza unui document oficial al UE și interpretarea lui, pentru conștientizarea necesității conservării speciilor în Europa; elaborarea unui proiect simplu pe tema conservării și protecției diversității naturale, pentru formarea unor atitudini civice pozitive.

➤ Sarcini de lucru 1:

1. Citește documentul *Biodiversitatea – Ecosistemele*, disponibil la adresa: <https://www.eea.europa.eu/ro/themes/biodiversity/intro> și accesează site-urile conectate
 - notează două amenințări asupra biodiversității habitatelor și a speciilor europene
 - identifică 3 situri Natura 2000 în Europa Centrală.
2. Analizează graficele privind suprafața ariilor protejate în diferite state ale UE disponibile pe site-ul <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/natura-2000-barometer> și scrie un text de 10 rânduri în care să interpretezi datele.

➤ Sarcini de lucru 2:

- ❖ Identifică în județul tău / partea centrală a Europei o specie protejată de plante sau animale și realizează un proiect de cercetare care să conțină :
 - localizarea speciei;
 - descrierea speciei;
 - descrierea habitatului în care se găsește;
 - amenințări la adresa speciei;
 - zona protejată în care poate fi întâlnită.
- ❖ Realizează un poster (care să conțină desene, fotografiile și text) în care să ilustrezi fenomene naturale și/ sau activități umane care au efecte negative asupra elementelor biosferei și pedosferei în Europa.

Profesorul stabilește un termen-limită de realizare a proiectelor de cercetare. Posterele cel mai bine realizate (științific și estetic) pot fi incluse într-un panou tematic și prezentate tuturor colegilor.

Notă pentru profesori: - În lipsa accesului la mijloace tehnice al unor elevi, documentul oficial al UE și tabelele cu date statistice pot fi listate și transmise către aceștia.

Pentru stabilirea celor mai adecvate activități de învățare, informația rezultată din analiza evaluării a fost structurată ca în modelul de mai jos (tab. 1.7).

Tabelul 1.7. Diagnoza evaluării și sugestii de remediere pentru clasa a VII-a

Competența specifică evaluată prin conținuturi	Greșeli / dificultăți posibile	Sugestii de remediere
CS VI.1.2. – evaluată prin conținutul <i>Europa-oameni și locuri. Răspândirea geografică a populației</i> , care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VII-a	<ul style="list-style-type: none"> - înțelegerea limitată a relațiilor dintre fenomenele geografice și specificul unui teritoriu (repartiția spațială a populației, densitatea de locuitori) - vocabular specific limitat, care nu permite descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice 	Fără corespondență de conținuturi
CS VI.2.3. – evaluată prin conținutul <i>Calitatea vieții în Europa</i> , care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VII-a	<ul style="list-style-type: none"> - deficiențe în utilizarea suporturilor vizuale (grafice, hărți, fotografii) pentru a colecta date și informații referitoare la caracteristici ce derivă din interacțiunea componentelor geografice (calitatea vieții) - dificultăți în stabilirea unor relații de cauzalitate între calitatea aerului și particularitățile spațiului geografic 	Fără corespondență de conținuturi
CS VI.3.4. – evaluată prin conținutul <i>Valori culturale și umane europene</i> , care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VII-a	<ul style="list-style-type: none"> - lacune în cunoașterea unor elemente de patrimoniu considerate emblematice - deficiențe în corelarea elementelor de patrimoniu cu identitatea teritorială, culturală, istorică a unor națiuni 	Fără corespondență de conținuturi

<p>CS VI.4.2. – evaluată prin conținutul <i>Europa</i>. <i>Caracterizarea geografică a unor state</i>, care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VII-a</p>	<p>- dificultăți în ordonarea, gruparea, ierarhizarea informației geografice, în funcție de relațiile care se stabilesc între componentele mediului geografic dintr-o țară europeană - lipsa deprinderii de a utiliza un model/algoritm de analiză pentru a caracteriza geografic o țară, pentru a compara și evidenția diferențele teritoriale între țări</p>	<p>Fără corespondență de conținuturi</p>
<p>CS VI.4.3 – evaluată prin conținutul <i>Europa</i>. <i>Resursele naturale și valorificarea lor</i>, care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VII-a</p>	<p>- nu compară informațiile obținute din diferite surse, pentru a stabili anumite tendințe de evoluție spațială sau temporală a fenomenelor geografice și pentru a înțelege cauzele care le determină</p>	<p>Fără corespondență de conținuturi</p>

*CS = competență specifică; AR = activitate de învățare remedială

Lipsa de corespondență între conținuturi nu face posibilă intervenția de recuperare / remediere pe parcursul anului școlar. În planificarea calendaristică, pot fi rezervate, la începutul anului școlar, una-două ore pentru astfel de activități care să vină în sprijinul învățării. Cel mai probabil, însă, date fiind resursele foarte limitate de timp, activitățile de învățare cu rol de remediere trebuie planificate ca activități suplimentare, aplicate diferențiat și realizate individual. Profesorul trebuie să urmărească stadiile de realizare a activităților și să ofere suport și feedback constant.

Recomandări:

- Utilizarea fișelor de lucru, cu cerințe bazate pe suport imagistic divers (scheme, grafice, hărți, imagini);
- Folosirea jocurilor de tip quiz, pentru localizarea țărilor pe un suport cartografic (sunt numeroase site-uri care oferă astfel de intercațiuni; am inclus câteva exemple mai jos)
http://www.profudegeogra.eu/joc_de_geografie/,
http://jocuri.clopotel.ro/Jocuri_Pentru_Copii-18/geografie-europa--NAYRC96
<http://teste.haios.ro/teste.php?id=4>
<http://miculprint.eu/AEL/content/geografie/6/europa/M15/index.html>
<https://www.seterra.com/>
<https://world-geography-games.com/>
<http://www.sheppardsoftware.com/Geography.htm>
<https://www.kids-world-travel-guide.com/>
- Ajutorul colegial, pentru suport în descoperirea elementelor de geografie umană și regională; în acest sens, recomandăm tehnica *partenerului de sprijin* (elevi cu dificultăți în învățare sunt sprijiniți/asistați de colegii lor mai bine pregătiți, activitatea fiind benefică pentru ambele părți)

Câteva exemple de activități de învățare de recuperare a conținuturilor din anul școlar anterior care pot fi realizate individual de către elevi, în afara programului școlar obligatoriu:

Activitatea de învățare 1:

Problema: Harta politică a Europei

Descrierea activității: Identificarea țărilor și capitalelor europene

Sarcini de lucru:

1. Accesează link-ul <https://online.seterra.com/ro/vgp/3286>. Exersează recunoașterea țărilor Europei până obții un procentaj cât mai bun.
2. După ce ai descoperit cât mai multe țări dintr-o încercare, completează spațiile punctate din tabelul următor cu informațiile corespunzătoare:

Punctul cardinal sau intercardinal	Țara	Capitala
Vestul Europei	Franța
.....	Finlanda
Sudul Europei	Roma
.....	Moscova
Sud-Vestul Europei	Spania

Pentru a fixa câteva dintre orașele-capitală ale Europei, accesează linkul următor și respectă indicațiile, astfel încât să obții un punctaj cât mai mare.
<https://wordwall.net/play/2086/951/267>

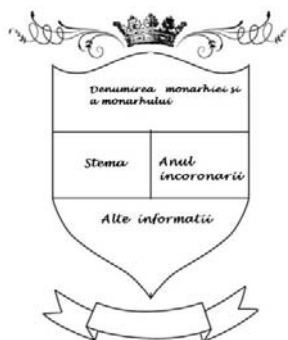
Activitatea de învățare 2

Problema: Monarhiile Europei

Descrierea activității: Precizarea principalelor state monarhice ale Europei

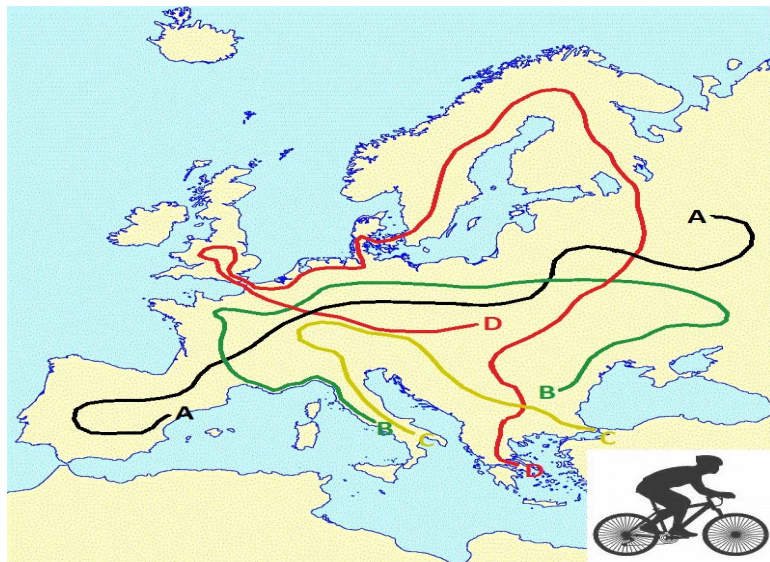
Sarcini de lucru:

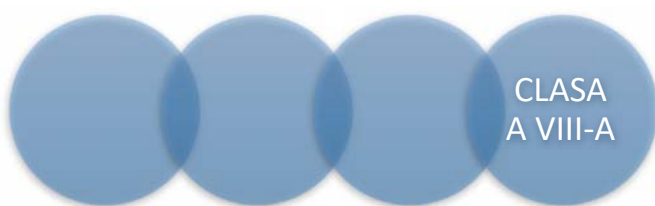
- Accesează următorul link https://www.toporopa.eu/ro/monarhii_europa.html și descoperă monarhiile Europei.
- Cooptează un partener de echipă și, împreună, realizați blazonul fiecărei case regale, după modelul de mai jos. Blazoanele vor fi expuse într-o “galerie” virtuală, vizitată de către toți colegii.

Activitate de învățare 3:**Problema:** Obiective turistice ale Europei**Descrierea activității:** Identificarea celor mai importante obiective turistice ale Europei și corelarea imaginii cu harta.**Sarcini de lucru:** Ionel și-a propus ca, în vacanță, să realizeze un tur al Europei cu bicicleta, pentru a vizita obiectivele turistice din imaginile de mai jos.

- Numește obiectivele turistice și țările în care se află.
- Ce traseu turistic, dintre cele reprezentate pe hartă cu literele A, B, C și D, îi recomanzi lui Ionel pentru a vizita aceste obiective turistice?
- În care dintre aceste țări ar putea să se întâlnească cu un monarh?

Sursa: geografila.blogspot

Pentru stabilirea celor mai adecvate activități de învățare, informația furnizată de analiza evaluării a fost structurată conform modelului (tab. 1.8).

Tabelul 1.8. Diagnoza evaluării și sugestii de remediere pentru clasa a VIII-a

Competența specifică evaluată prin conținuturi	Greșeli / dificultăți posibile	Sugestii de remediere
CS VII.3.1 – evaluată prin conținutul <i>America de Nord și de Sud. Harta politică și contraste teritoriale între state</i> , care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VIII-a	- dificultăți în stabilirea ordinii și ierarhiilor în cadrul sistemelor geografice teritoriale, utilizând date statistice - slaba înțelegere a importanței relațiilor dintre componentele geografice, în baza cărora se subordonează / se integrează ierarhic	Fără corespondență de conținuturi
CS VII.3.3. – evaluată prin conținutul <i>America de Nord și de Sud. Particularități geografice ale unor state</i> , care nu are corespondență și nu poate fi integrat în conținuturile clasei a VIII-a	- slaba cunoaștere a elementelor care impun diversitate peisajelor terestre - lipsa de asociere între mărimile numerice ale unor componente geografice (numărul de locuitori) pentru a explica prezența / absența diversității (lingvistice)	Fără corespondență de conținuturi
CS VII.4.3. – evaluată prin conținuturile <i>Antarctica – elemente de identitate geografică, America de Nord și de Sud. Forme de aglomerare urbană, Australia – caracterizare geografică generală</i> , care nu au corespondență și nu pot fi integrate în conținuturile clasei a VIII-a	- slaba cunoaștere a caracteristicilor și a relațiilor dintre elementele și fenomenele mediului geografic, ce determină modele de asociere spațială de tipul peisajelor geografice - deficiențe în explicarea relațiilor între grupuri de elemente (urbanizarea forțată – cauze și consecințe)	Fără corespondență de conținuturi
CS VII.4.4. – evaluată prin conținutul <i>Elemente de geografia mediului înconjurător. Componentele mediului</i>	- necunoașterea problemelor globale de mediu, care conduc la schimbări rapide de stare și dezechilibre majore	AR1 Propune rezolvarea unor teme de actualitate, precum poluarea apelor prin realizarea unor fișe de lucru pe baza

<p><i>înconjurător și relațiile dintre acestea, Degradarea mediului înconjurător, Schimbări globale ale mediului,</i> care nu are corespondență directă, dar poate fi integrat parțial în unele conținuturi ale clasei a VIII-a (<i>Caracteristici ale mediului înconjurător în România</i>)</p>	<p>(încălzirea climatică globală, poluarea, defrișările, eroziunea solului etc.) - greutăți în identificarea fenomenelor naturale extreme, ca efecte ale modificărilor globale de mediu - dificultăți în a înțelege rolul unor elemente în menținerea echilibrului pentru sistemele geografice (pădurea)</p>	<p>informației obținute dintr-un film documentar sau din utilizarea unor lecții existente în mediul online cu animații și simulări. AR2 Propune exerciții de identificarea problemelor de mediu și conștientizarea dezechilibrelor majore generate de activitatea umană la nivelul fiecărei geosfere prin utilizarea imaginilor reprezentative AR3 Propune activități bazate pe vizualizarea materialelor video și pe experimente care să ajute la înțelegerea importanței reciclării, ca soluție facilă la problemele de modificare globală ale mediului AR4 Propune informare prin imagini, documente (raport de mediu) și filme pentru a înțelege funcțiile pădurilor și importanța acestora pentru stabilitatea geosferelor</p>
--	--	--

*CS = competență specifică; AR – activitate de învățare remedială

Fiecare exemplu de activitate remedială (AR) va urmări structurarea unei competențe specifice (CS) din programa noului an școlar, dar care asigură restructurarea / continuarea structurării competenței specifice din anul anterior (care a făcut obiectul evaluării inițiale).

❖ AR1 (CS VIII.4.4)

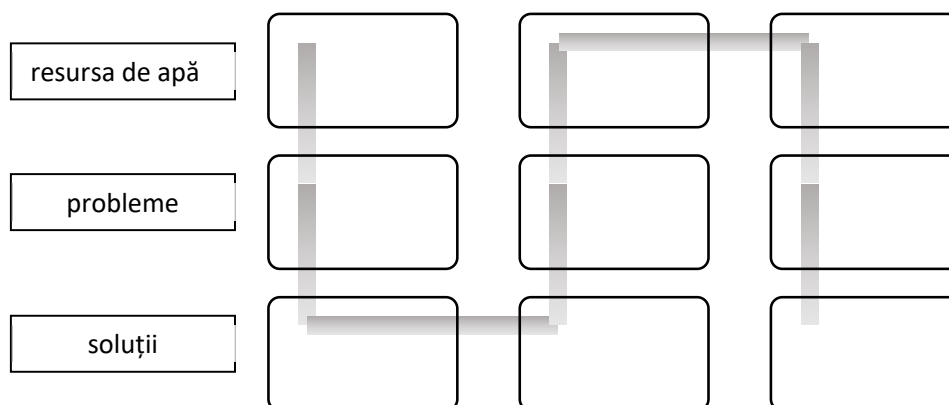
Problema – *Resursele de apă în pericol?*

Descrierea activității – conștientizarea dezechilibrelor majore generate de activitatea umană la nivelul fiecărei geosfere și necesitatea unor acțiuni imediate de reducere a acestor dezechilibre

Materiale necesare: computer/laptop/smartphone, videoproiector

- **Sarcini de lucru 1:** Urmărește filmul Waterschool, accesând linkul <https://www.netflix.com/title/81006594>. Folosește informația pentru a răspunde următoarelor cerințe:
- Care sunt problemele de mediu prezentate în filmul documentar?
 - Numește cauzele problemelor de mediu menționate în film.
 - Identifică în care dintre regiunile prezentate se încadrează teritoriul României
 - Realizează un poster, respectând această structură:

Protejarea resurselor de apă din țara mea

Notă pentru profesori – durata mare a filmului nu face posibilă realizarea activității în clasă; prin urmare, fie activitatea va fi realizată individual, cu orientare și feedback din partea profesorului, fie vizionarea filmului va fi realizată individual, anterior lecției, iar cerințele vor fi rezolvate în ora de curs.

- **Sarcini de lucru 2:** Accesează lecția *Poluarea apei* la adresa <https://www.mozaweb.com/ro/lexikon.php?cmd=getlist&let=3D&sid=FOL> și urmărește animația, vizualizând toate componentele poluării apei.

- a) Completează tabelul de mai jos cu soluțiile pentru reducerea poluării apei propuse în lecție

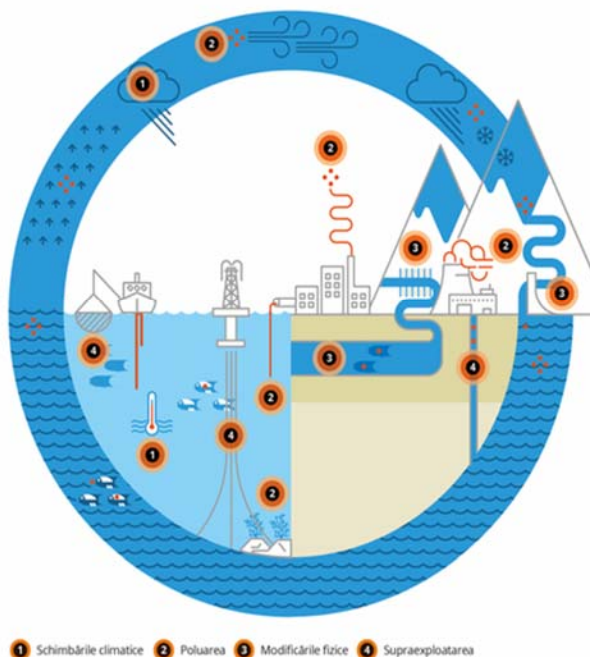
Soluții individuale	Soluții la nivel de societate

- b) Prezintă aspecte privind calitatea apelor la tine în oraș, cu referire la categorii de resurse de apă, tipuri de poluări, surse de poluare.

Notă pentru profesori – Activitatea poate fi realizată atât în format clasic, cât și în mediul online. În situația desfășurării online a activității, pentru elevii care nu au acces la servicii de internet, animația poate fi înlocuită cu planșa sintetică de mai jos, ce va fi listată și distribuită prin intermediul părinților.

Circuitul apei — Principalele probleme care afectează calitatea și cantitatea apei

Apa este prezentă în fiecare aspect al vieții noastre. Din păcate, modul în care folosim și tratăm această resursă prețioasă afectează nu numai sănătatea noastră, ci și toate formele de viață dependente de apă. Poluarea, supraexploatarea, modificările fizice ale habitatelor de apă și schimbările climatice continuă să submineze calitatea și disponibilitatea apei.

Sursa: EEA Signals 2018.

Fisă de lucru:

- Identifică tipurile de resurse de apă din imagine

- Notează problemele care afectează calitatea și cantitatea apei
1.
2.
3.
4.
- Identifică trei tipuri de poluare ale apei și cauzele acestora

- Formulează trei soluții pentru reducerea acestor poluări

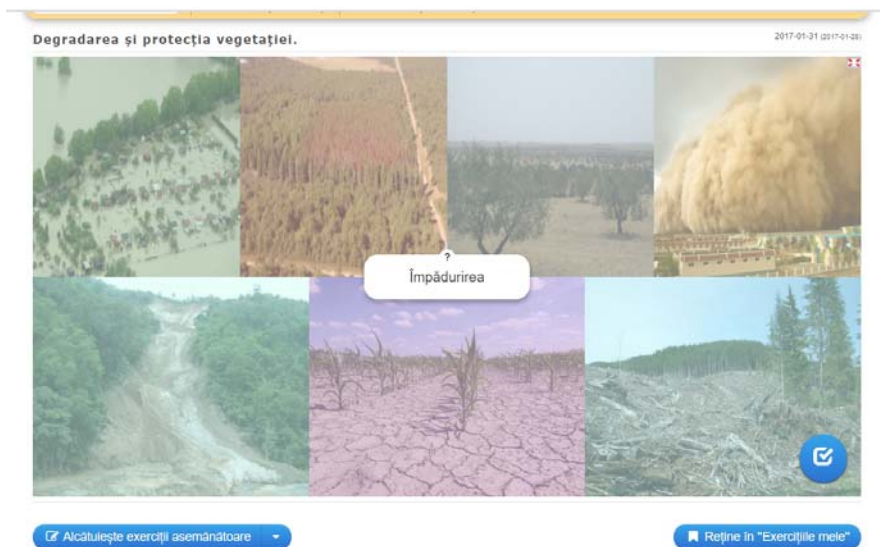
❖ AR2 (CS VIII.4.4)

Problema – *Cât de degradat este mediul în care trăiesc?*

Descrierea activității – identificarea cauzelor degradării mediului geografic și a soluțiilor de protejare și conservare a componentelor geografice fragile, în contextul dezvoltării sustenabile

Materiale necesare: computer/laptop/smartphone, videoproiector

- **Sarcini de lucru 1:** Accesează linkul <https://learningapps.org/3062951> și rezolvă următoarele cerințe:

- Identifică tipurile de degradare a mediului prezentate.
- Notează principalele acțiuni naturale sau umane care determină degradare a mediului
- Alege una dintre imaginile prezentate și evidențiază măsurile de prevenire a fenomenului respectiv într-un text scurt.
- Notează tipurile de degradare a mediului geografic cu care se confruntă teritoriul României; cu ajutorul motorului de căutare Google găsește imagini sugestive pentru fiecare tip de degradare și adaugă-le lângă denumire, precizând localizarea. Folosește modelul de mai jos:

- **Sarcini de lucru 2:** Evaluează-ți cunoștințele despre poluarea mediului, rezolvând testul de la adresa

http://elearning.masterprof.ro/lectiile/geografie/lectie_08/sa_ne_evaluam_cunostintele.html

Dacă ai răspuns corect la toate întrebările, felicitări! Ai obținut timp liber ☺

Dacă ai răspuns greșit, citește documentul de la adresa

http://elearning.masterprof.ro/lectiile/geografie/lectie_08/studiu_de_caz.html și urmărește lecția

Poluarea mediului, cu ilustrație animată, la adresa

<https://www.mozaweb.com/ro/lexikon.php?cmd=getlist&let=3D>

Mai rezolvă o dată testul! Dacă ai reușit, felicitări! Poți să te întâlnești cu elevul de la primul punct ☺

Dacă tot mai ai greșeli, urmărește din nou materialele recomandate sau caută și alte surse de documentare (mulțumesc Google!).

Revino la test până reușești!

Notă pentru profesori – activitatea poate fi completată prin crearea de conținut similar celui vizualizat, accesând adresa <https://learningapps.org/create?new=86&from=pa6hp143j17>. Pentru elevii fără acces la servicii internet, lecția poate fi adaptată, utilizând planșa de mai jos. Cerințele se modifică astfel:

- Identifică principalele acțiuni naturale sau umane care determină degradarea mediului.
- Alege una dintre acțiuni și evidențiază măsurile de reducere a impactului generat în mediu, într-un text scurt.
- Notează câte un exemplu din localitatea ta pentru fiecare tip de poluare existent.

❖ AR3 (CS VIII.4.4)

Problema – Cum pot să reciclez?

Descrierea activității – formularea de soluții facile la problemele de degradarea mediului geografic din orizontul local

Materiale necesare: manual, imagini cu tematica, smart table, smartphone/computer, videoproiector

- **Sarcini de lucru 1:** Analizează imaginea de mai jos. Știi ce reprezintă? Ai folosit recipiente asemănătoare? De ce sunt colorate diferit?

Vei afla răspunsuri la aceste întrebări urmărind filmul de la adresa <https://youtu.be/rZn0CUF7OS0>
Te-ai lămurit? Acum rezolvă câteva cerințe:

- a) Asociază culoarea recipientului pentru reciclare cu materialele reciclabile. Vei obține o imagine ca aceasta:

- b) De ce e important ca recipientele să aibă culoare diferită?
c) Ce tipuri de deșeuri ai produs astăzi?
d) Unde le-ai depozitat?
e) Ai găsit recipiente pentru colectare selectivă? Dacă da, au respectat acestea regula culorilor?
f) De ce este important să reciclăm materialele din gospodărie?

- **Sarcini de lucru 2:** realizează un experiment a pentru înțelege importanța reciclării. Construiește acasă patru recipient, din materiale refoosite, colorează-le corespunzător și folosește-le doar tu, timp de o zi pentru depozitarea gunoaielor pe care le produci. La finalul zilei notează cantitatea aproximativă de deșeuri din fiecare categorie. Care sunt activitățile care produc cele mai multe deșeuri? Ce poate fi reciclat/refolosit din aceste deșeuri?

Realizează un poster în care să ilustrezi acest experiment (tipuri de activități-tipuri/cantități de deșeuri-posibilități de reciclare). Fă schimb de imagini cu colegii.

- **Sarcini de lucru 3:** Lucrați în echipă! Pregătiți următoarele materiale: coli de scris sau caiete și obiecte de scris. Urmăriți materialul video <https://youtu.be/rZn0CUF7OS0> și răspundeți la întrebări:

1. Câte PET-uri sunt folosite și aruncate într-un minut pe întreaga planetă?
2. Câte tone de deșeuri se produc în Europa în fiecare an?
3. Ce procent din deșeurile țării noastre sunt reciclate?
4. Cum putem crește acest procent?

La final, fiecare echipă prezintă rezultatele investigației. Activitatea se poate evalua cu Turul galeriei, prin care toți elevii au acces la rezultatele finale ale tuturor echipelor.

Notă pentru profesori – activitatea poate fi realizată atât în manieră clasică, cât și online. Lipsa accesului la internet poate fi compensată prin transformarea prealabilă, de către profesor, a filmului într-o succesiune de imagini.

❖ AR4 (CS VIII.4.4)

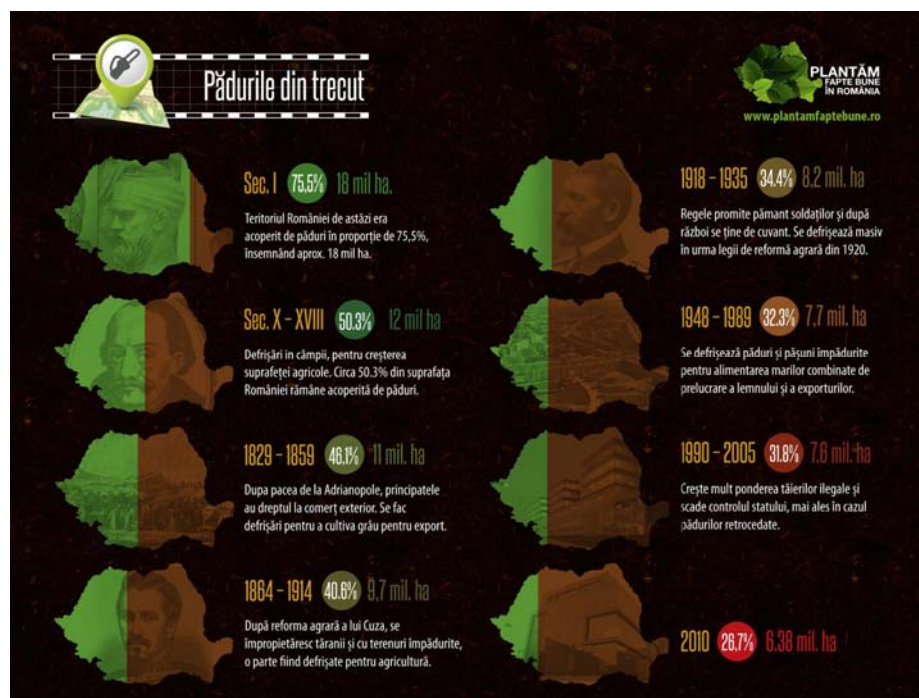
Problema – Cum pot proteja "plămânul verde" al planetei?

Descrierea activității – înțelegerea rolului pădurilor în reglarea echilibrului planetei

- **Sarcini de lucru 1:** Defrișările reprezintă o problemă de actualitate la nivelul întregului glob pământesc. În România, defrișările reprezintă cea mai importantă problemă de mediu. Studiază următoarele materiale și răspunde la întrebările formulate mai jos.

<https://www.green-report.ro/defrisarile-cea-mai-importanta-problema-de-mediu-din-romania/>,

<https://storymaps.arcgis.com/stories/eb197ec98ec941fc844dd047ad4eb809>

- Notează valoarea procentuală a suprafeței forestiere a României, începând cu secolul I și până în prezent.
- Analizează valorile și notează tendința de evoluție înregistrată de pădurile României.
- Numește trei cauze posibile ale acestei situații.
- Scrive două efecte pe termen lung ale reducerii suprafeței cu pădure asupra mediului.

➤ **Sarcina de lucru 2:** Urmărește filmul la adresa

http://www.youtube.com/watch?v=gdeBW_Z-6ug (filmul este în limba engleză, necesită traducere prealabilă sau suport din partea profesorului).

Rezolvă cerințele:

- Cum este utilizat lemnul?
- Care este rolul pădurilor în menținerea echilibrului atmosferei?
- Care este rolul pădurilor în reducerea scurgerii (lichide și solide)?
- Ce acțiuni ale omului restabilesc echilibrul mediului geografic din perspectiva pădurilor?

Notă pentru profesori – activitatea poate fi realizată față-în-față sau online. Informații detaliate despre defrișările din România, ilustrate prin numeroase imagini satelitare pot fi accesate la adresa <https://geografila.blogspot.com/2016/08/defrisarile-masive-din-romania-10.html>.

Lipsa accesului la internet poate fi compensată prin listarea documentelor recomandate în partea întâi a activității și prin transformarea prealabilă, de către profesor, a filmului în succesiuni de imagini.

Toate activitățile de învățare au fost proiectate pentru scenariul desfășurării față-în-față, dar se bazează preponderent pe valorificarea unor resurse educaționale din mediul online. Pentru fiecare activitate, prin *Note pentru profesori*, au fost făcute recomandări privind adaptarea sarcinilor de lucru și transformarea materialului vizual, astfel încât să poată fi transferat către elevii din mediile defavorizate, cu acces limitat / fără acces la serviciile de internet.

O constatare...

Situația particulară de adaptare și transfer al întregului demers didactic către mediul online a creat decalaje majore între comunitățile școlare și chiar între membrii aceleiași comunități, cauzate de inegalități privind dotarea tehnică, accesul la serviciile de internet și date mobile, abilitățile de utilizare a tehnologiei în mediul familial. Acest fapt se traduce în generarea unor diferențe majore în ceea ce privește nivelul achizițiilor școlare la finalul anului 2019-2020.

Elevii din mediile și grupurile dezavantajate, aflate în risc accentuat, necesită intervenții cu caracter remedial adaptate contextului socio-economic (resurse insuficiente, acces redus la surse de informare, lipsa sprijinului din partea părinților, dezinteresul familiei pentru performanțele școlare).

Din acest punct de vedere, provocarea majoră pentru profesori constă în:

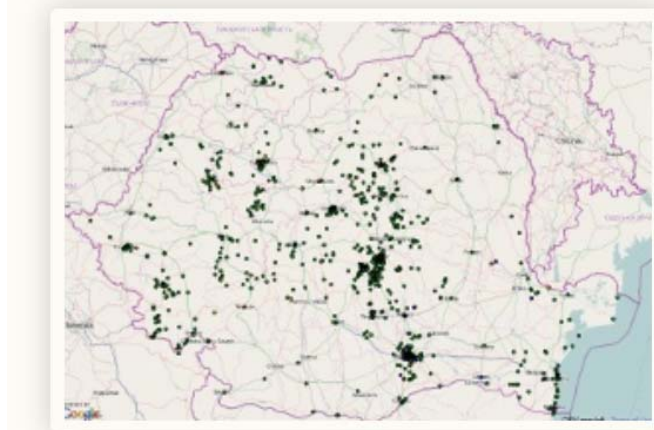
- stabilirea programului de educație remedială, prin intervenții personalizate, adaptate nevoilor individuale sau de grup
- asigurarea logisticii necesare desfășurării activităților de învățare, în condițiile absenței mijloacelor tehnice și/sau a accesului limitat la serviciile de internet

- proiectarea unor activități de învățare integrative, accesibile acestor categorii de elevi (recomandări în această direcție s-au realizat în cadrul acestei secțiuni)

Câteva sugestii suplimentare potrivite acestor categorii de elevi

Folosirea situațiilor de joc - foarte adaptate nevoilor psihologice ale categoriei de vârstă

Exemplu: Geocaching-ul este un joc cu valențe geografice, în care harta este înlocuită cu GPS-ul, iar terenul cu lumea întreagă. Geocaching-ul face parte din categoria jocurilor de tipul ”căutări de comori”. Pe tot Globul, inclusiv în Antarctica, sunt ascunse printre stânci, prin tufișuri, pe sub borduri, prin copaci, aproximativ 2.000.000 de cutiuțe. Fiecare are povestea ei... (sursa: <https://geografilia.blogspot.com/2015/09/geocaching-un-fel-de-geografie.html>).

. Răspândirea cutiuțelor pe teritoriul României (sursa: [geocaching România](#))

Elevii pot fi antrenați în astfel de jocuri, și în acest mod, să descopere singuri componentele mediului geografic și particularitățile teritoriale ale acestora.

Geografie distractivă - propune un context informal pentru învățare

Exemplu: o călătorie imaginară pe cursul Dunării de la izvoarele ei până la vărsare în Marea Neagră. Pe parcursul călătoriei elevii consultă diferite surse documentare (atlase, albume, cataloage) pentru a obține informații despre Dunăre, care se pot materializa în planșe-colaj, cu elemente ale mediului acvatic: specii de păsări, pești, dar și bărcuțe, valuri line sau învolburate, soarele arzător, principalele orașe traversate, râurile cu care se întâlnește Dunărea. O astfel de activitate poate fi realizată în echipă sau individual, cu resurse limitate, utilizând hărțile tematice ale Europei din manualul de Geografie clasa a VI-a și, complementar, informații din manualul de biologie (sursa imaginilor: <http://sfarhanghelibraila.com/asezamanul-social/110-geografie-distractiva>)

Raportarea conținuturilor din programă la elementele orizontului local, foarte familiar

Exemplu: Utilizarea unor planșe cu imagini familiare din orizontul local, care pot fi adaptate diferitelor conținuturi geografice și integrate ca sarcini de lucru în desfășurarea unor activități de învățare contextualizată. Cerințele pot fi realizate prin lucru în echipă, ceea ce încurajează dezbaterile și argumentarea, sau individual, în condițiile distanțării sociale

(sursa: <https://geografilia.blogspot.com/2017/11/peisaj-rural-problema-de-logica.html>).

Peisaj rural - problemă de logică geografică

Să vedem acum dacă aveți simțul observației și al analizei geografice. Urmăriți cu mare atenție imaginea de mai jos (click pe ea pentru măriri) și încercați să răspundeți la următoarele întrebări! Aștept comentariile dumneavoastră.

1. Ce parte a zilei este?
2. Ce anotimp este?
3. Este râul navigabil?
4. În ce direcție curge râul? (E, V, N, S)?
5. Pe partea cu barca, este râul adânc?
6. Există vreun pod în apropiere?
7. Cât de departe este casa țeracă?
8. Păsările zboară către nord sau sud?

Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

În contextul evoluției nefavorabile a situației pandemice și a incertitudinii referitoare la modul de desfășurare a procesului didactic în noul an școlar, considerăm necesară proiectarea și planificarea demersului educativ adaptat la un sistem mixt de predare-învățare-evaluare (de tip “blended”), bazat pe scenarii flexibile, care să permită, pe parcursul semestrului, trecerea de la desfășurarea activităților față-în-față către online sau în sens invers.

În acest sens, recomandăm utilizarea unei platforme unice de e-learning la nivelul fiecărei instituții școlare, în sistem închis, cu autentificare în baza adreselor de email instituționale (vezi informații aici: <https://www.elearning.ro/platforme-elearning>, <https://www.eduapps.ro/>). Pentru aceasta este necesară o decizie unitară la nivelul fiecărei școli și crearea, de către departamentul IT, a unei baze de date cu adrese instituționale pentru poșta electronică (e-mail), atât pentru corpul profesoral, cât și pentru elevii înmatriculați. Aceasta platformă va fi folosită pentru toate tipurile de interacțiuni profesor – elev și elev – elev (publicarea informațiilor, a materialelor didactice, a temelor și proiectelor, pentru susținerea evaluărilor online pe parcursul semestrului, aferente fiecărei discipline). În acest fel se asigură un demers educațional unitar, se poate realiza un program / orar congruent la nivelul întregii instituții, se poate crea o arhivă de materiale digitale pentru fiecare disciplină și, cel mai important, se elimină supraîncărcarea elevilor cu platforme diferite (în funcție de preferințele profesorilor / disciplină), care le îngreunează activitatea.

În continuare, sugerăm câteva astfel de platforme de e-learning, prezentate în funcție de tipul de interacțiune pe care îl facilitează.

1. Platforme care oferă soluții variate, atât pentru activitatea sincronă – în timp real, cât și pentru interacțiunile asincrone

Suita Google pentru Educație (Gsuite for Education)

<https://www.eduapps.ro/aplicatii-educatie/g-suite-for-education/>

Aplicațiile Google pentru educație

Suntem partener Google pentru educație și oferim un pachet de servicii de bază pentru educație disponibile gratuit pentru orice școală. Pachetul G Suite for Education conține instrumente digitale moderne care îmbunătățesc procesele de predare, învățare și colaborare în școală prin integrarea noilor tehnologii în activitatea didactică și administrativă. Instrumentele Google pentru educație sunt recomandate de profesori printre cele mai bune aplicații pentru colaborare și feedback și pot fi folosite la clasă împreună cu alte instrumente digitale de predare și învățare care transformă actul educațional într-o experiență interactivă și interesantă.

Conectează profesorii și elevii la Clasa Viitorului

G Suite for Education: instrumente digitale gratuite pentru întreaga școală

Grupează componentele pe trei categorii:

- a) Aplicații pentru comunicare
 - Gmail: Îmbunătățește comunicarea în școala ta
 - Google Calendar: Organizează calendarul de evenimente și comunică eficient în școala ta
 - Google Hangouts: Conectează profesorii și elevii – înlocuită, în prezent, de două componente: Google Chat (pentru comunicare scrisă) și Google Meet (pentru inițierea apelurilor video de grup)
 - Google Plus: Rețea socială utilă pentru educație
- b) Aplicații pentru colaborare
 - Google Docs, Sheets și Slides: Aplicații educaționale pentru colaborare
 - Google Classroom: Clasa Viitorului în școala ta
- c) Aplicații pentru stocare de date
 - Google Drive: spațiu nelimitat pentru creare, stocare și distribuire de documente
 - Google Vault: Arhivează e-mailurile și conversațiile online

Avantaje

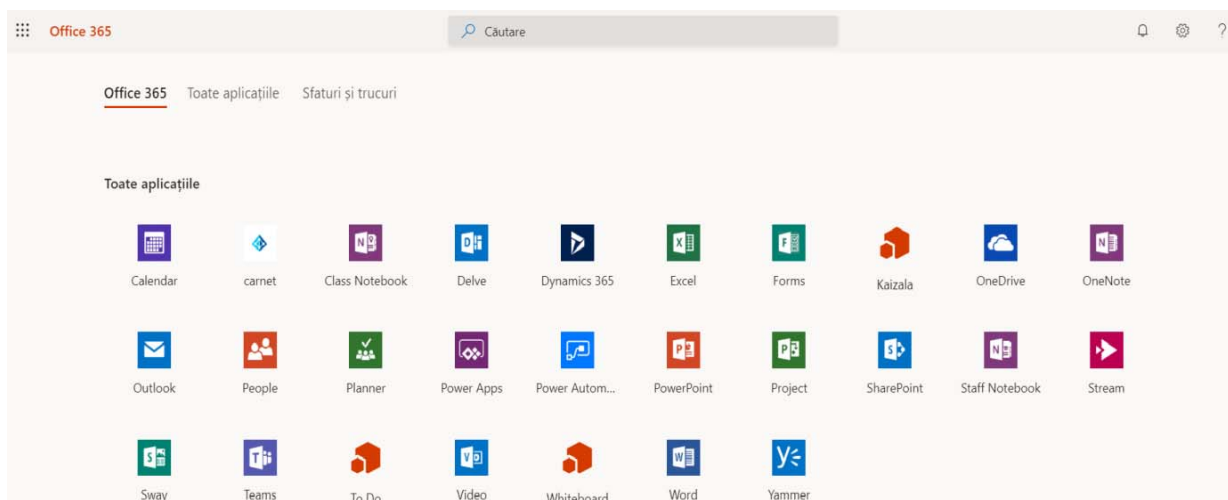
- întregul pachet de aplicații Google este gratuit
- oferă soluții variate pentru toate tipurile de interacțiuni între actorii educației
- prin soluțiile de arhivare, oferă acces pe timp nelimitat la toate materialele, informațiile, schimburile de idei, conversații, desfășurate pe parcursul întregului an școlar (sau în anii anteriori)
- organizează cursuri de formare pentru profesori, pe două niveluri, pentru dobândirea competențelor necesare implementării instrumentelor din suita Google pentru Educație (<https://www.eduapps.ro/cursuri/>)

Limitări

- accesul la întreaga suita Google pentru Educație este asigurat prin utilizarea unei adrese de e-mail instituționale care să folosească interfața Gmail (serviciul de poștă electronică oferit de Google). Observație: unele aplicații sunt accesibile și prin utilizarea unui cont simplu, personal, Google (adresă de Gmail)

Suita Microsoft Office 365

<https://www.office.com/apps?auth=2>

Ca și în cazul suitei Google, componentele MS Office facilitează mai multe tipuri de creare / procesare / transfer al informației:

- a) Aplicații pentru creare de conținut
 - Word (documente), PowerPoint (prezentări), Excel (reprezentări grafice pe baze statistice), Power Apps (aplicații mobile și web), Forms (chestionare, teste și sondaje)
- b) Aplicații pentru comunicare
 - Outlook (serviciu de poștă electronică – e-mail)
 - Calendar (planificare întâlniri), Planner (organizare și atribuire de activități, actualizări despre progres), To Do (gestionare și finalizare activități pe zile)
 - Class Notebook (organizare planuri de lecție și creare spațiu de lucru pentru elevi), Staff Notebook (comunicare între profesori), Yammer (partajare materiale între profesori, în jurul unor proiecte comune)
 - Kaizala (aplicație de chat mobilă și securizată)
 - Stream și Video (partajare videoclipuri ale cursurilor și întâlnirilor)
- c) Aplicații pentru colaborare
 - SharePoint (partajare și gestionare conținut), Sway (creare și partajare prezentări, povestiri)
 - Teams (inițiere apelurilor video de grup, dar și comunicare scrisă profesor-elev sau elev-elev),
 - Whiteboard (tablă de lucru electronică ce poate fi partajată)
- d) Aplicații pentru stocare de date
 - OneDrive (stocare, accesare și distribuire de documente)
 - OneNote (corelarea notelor, informațiilor pe toate dispozitivele utilizate)

Avantaje

- suita Microsoft Office 365 este pusă la dispoziția instituțiilor de învățământ în mod gratuit
- oferă soluții variate pentru toate tipurile de interacțiuni între actorii educației
- prin soluțiile de arhivare, oferă acces pe timp nelimitat la toate materialele, informațiile, schimburile de idei, conversații, desfășurate pe parcursul întregului an școlar (sau în anii anteriori)

Limitări

- accesul la aplicații este asigurat prin utilizarea unor adrese de e-mail instituționale, atât de către profesori, cât și de către elevi
- nu permite colaborare decât în cadrul aceleiași instituții

De reținut!

- Platforma Școala365 integrează pachetele Google pentru Educație și Microsoft Office 365 într-un singur spațiu virtual, cu acces gratuit, până în decembrie 2020 (vezi <https://scoala365.com/>). Fiecare instituție de învățământ poate activa proiectul Școala ta.
- Licența gratuită G Suite for Education, dar și licența gratuită Office 365 pot fi activate gratuit la www.clasaviitorului.ro pentru orice instituție educațională. Contul de utilizator generat prin intermediul acestei platforme poate fi folosit la autentificarea în platforme educaționale dezvoltate de terți, atâta timp cât aceștia au implementat autentificarea cu contul de Google sau Microsoft.

2. Platforme care oferă soluții pentru comunicare asincronă

Platforma eLearning Moodle

<https://www.elearning.ro/platforma-elearning-moodle>

Exemplu de interfață Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment - mediu de învățare structurat pe diverse module cuprinzând câte un subiect).

Cele mai importante funcționalități ale platformei Moodle sunt următoarele:

- prin intermediul instrumentelor Chat sau Forum, permite comunicarea rapidă, eficientă și colaborativă între utilizatori (profesori, elevi);
- oferă instrumente de organizare, în timp, a activităților: prelegeri, seminare, studii de caz, dezbateri, autoevaluări, evaluări; de asemenea, există instrumente care permit tranziția de la suporturile de curs clasice și prezentările în Power Point la materiale de formare interactive și multimedia;
- pot fi gestionate eficient resursele educaționale, precum: suporturi cadru de curs, materiale didactice auxiliare, fișiere audio sau video;
- oferă o serie de instrumente de evaluare a elevilor, feedback pentru profesori, precum și de gestiune a rezultatelor evaluării, ceea ce permite analiza progresului școlar.

Avantaje

- poate fi descărcată gratuit
- este extrem de flexibilă, putând fi adaptată (prin adăugare de funcții) nevoilor utilizatorului (sunt necesare cunoștințe de codare)
- nivel ridicat de interactivitate, prin diversitatea instrumentelor de lucru

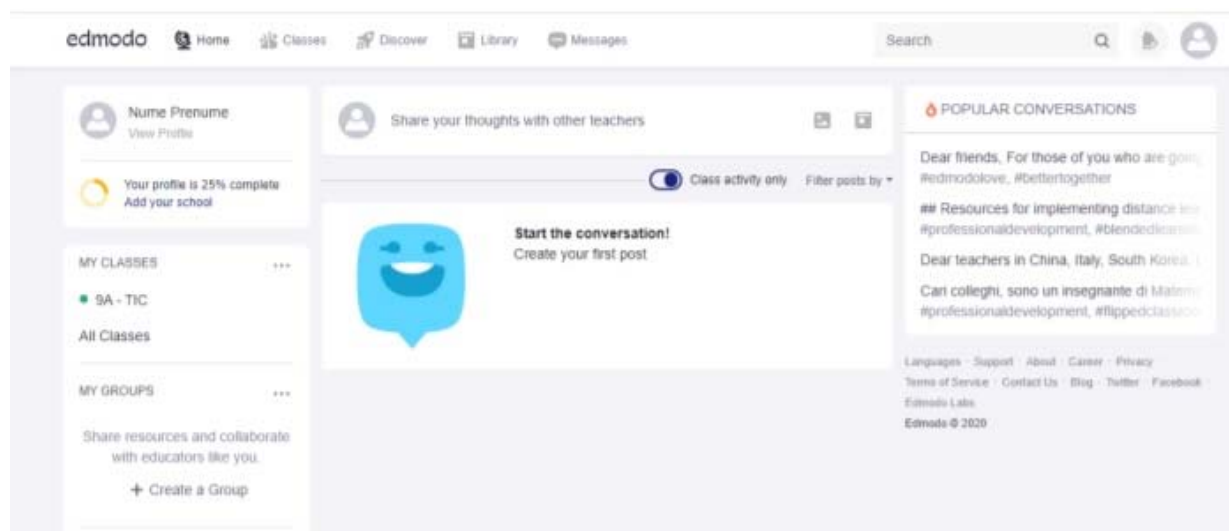
Limitări

- pentru a beneficia de toate opțiunile aplicației, este necesară achitarea unor taxe (efectuarea apelurilor video necesită plata unui abonament anual, de aprox. 600 \$)
- pentru organizarea conținuturilor în scopuri educaționale instituționale, este necesară intervenția responsabilului IT pentru configurarea platformei în mod corespunzător

Platforma eLearning Edmodo

<https://www.elearning.ro/platforma-elearning-edmodo>

Exemplu de interfață Edmodo

Platforma *Edmodo* se remarcă prin ușurința cu care poate fi folosită, fiind extrem de prietenoasă cu utilizatorul și asigurând o comunicare eficientă între profesori, elevi și părinți.

Platforma *Edmodo* este un mediu controlat, în care profesorul poate urmări fiecare mesaj, fișier sau conținut distribuit de către membrii clasei lui. Accesul la un grup / clasă se realizează în baza unui cod de acces, fapt care permite selectarea participanților. Pentru ca platforma să fie utilizată strict în scop educativ, elevii nu pot comunica unul cu celălalt, decât dacă se adresează tuturor celor care fac parte din grupul lor sau dacă vor să contacteze profesorul.

Platforma permite încărcarea și distribuirea resurselor educaționale, comunicare prin intermediul mesajelor scrise, crearea unor sarcini de lucru (teme) și încărcarea rezolvărilor, editare de teste (quiz) pentru evaluare și afișarea rezultatelor, realizarea unei statistici globale a activității elevilor.

O prezentare detaliată a modului de utilizare a platformei Edmodo găsiți [aici](#)

Avantaje

- poate fi utilizată gratuit
- este foarte asemănătoare, ca principiu de funcționare, cu rețeaua de socializare Facebook, cu care tânăra generație este familiarizată, fapt ce o face foarte accesibilă
- permite desfășurarea celor trei tipuri principale de activități ale demersului didactic: predare (asincronă), învățare participativă (prin sarcini de lucru), evaluare
- accesul, limitat ca opțiuni, al părinților permite urmărirea nivelului de implicare al elevilor și a progresului școlar

Limitări

- interacțiunea în timp real este foarte limitată (necesită conectare simultană)
- distribuirea rezolvărilor pentru sarcinile de lucru (temelor) se face către tot grupul, nu doar către profesor.

Platforma eLearning Easyclass

<https://www.easyclass.com/about>

Reprezintă un sistem gratuit de gestionare a învățării, care permite educatorilor să creeze clase digitale, prin care stochează materialele de curs online, gestionează discuțiile la clasă, distribuie sarcini de lucru, chestionare și examene, monitorizează activitățile elevilor și transmite feedback; toate într-un singur spațiu. Instrumentele de care dispune platforma oferă numeroase oportunități profesorilor de a angaja elevii în diverse activități, susținând interacțiunea și învățarea eficientă.

Exemplu de interfață Easyclass

Platforma *Easyclass* a fost gândită strict numai pentru procesul educațional, prin urmare țintea doar educatori și elevi. Cursurile digitale de pe *Easyclass.com* sunt create și gestionate de către profesori, care au drepturi administrative depline asupra participării elevilor la clasa lor. Accesul elevilor la o clasă digitală se realizează în baza unui cod, care poate fi schimbat de către profesor (pentru a evita intrușii), fără a afecta elevii care sunt deja înscriși la clasă. Profesorii pot șterge postări și elimina membrii clasei. Ei pot alege să primească notificarea automată a postărilor elevilor în clasă, înainte ca acestea să fie publicate în spațiul virtual al clasei. Postarea anonimă nu este posibilă. Conținutul creat în cadrul claselor digitale este securizat, putând fi vizualizat doar de către membrii clasei. Nu este posibilă conversația privată între elevi; aceștia pot comunica numai întregii clase sau profesorului, ceea ce reduce posibilitățile de cyber-bullying. Accesul părinților la postările / notele copiilor lor și la interacțiunea cu profesorul este o opțional.

Avantaje

- este gratuită, fără a fi încărcată cu reclame
- oferă tutorial de utilizare a platformei
- poate fi utilizată prin intermediul oricărei adrese de e-mail
- este foarte asemănătoare, ca principiu de funcționare, cu rețeaua de socializare Facebook, cu care tânăra generație este familiarizată, fapt ce o face foarte accesibilă
- permite desfășurarea celor trei tipuri principale de activități ale demersului didactic: predare (asincronă), învățare participativă (prin sarcini de lucru), evaluare
- accesul, opțional, al părinților permite urmărirea nivelului de implicare al elevilor și a progresului școlar

Limitări

- interacțiunea în timp real este foarte limitată (necesită conectare simultană),
- în perioadele foarte solicitante ca trafic de date, aplicația rulează greoi, timpul de așteptare pentru preluarea unei comenzi sau de actualizare a unei informații fiind destul de mare.

3. Aplicații gratuite de videoconferință - pentru activitate sincronă (comunicare în timp real)

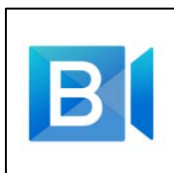
Zoom Meeting - este una dintre cele mai utilizate soluții pentru conferințe video ale acestei perioade, datorită calității foarte bune a fluxului de date și stabilității. Poate fi utilizat cu ușurință, atât de pe smartphone, cât și de pe laptop sau calculator PC. Permite salvarea întâlnirilor în cloud, partajarea diferitelor fișiere, și susține, în același timp, un număr maxim de 100 de participanți. Timpul alocat unei întâlniri este de 40 min. (pentru varianta gratuită a aplicației), dar numărul de întâlniri este nelimitat. Pentru utilizare, necesită crearea unui cont prin adresa de e-mail. Sunt patru tipuri de acțiuni disponibile, după înregistrare: „New meeting” – inițierea unei întâlniri și invitarea participanților, „Join” – participarea la o întâlnire inițiată de altcineva, aflată în desfășurare, „Schedule” – programarea unei întâlniri viitoare (inclusiv notificarea participanților) și „Share screen” – partajarea ecranului în timpul unei întâlniri. Inițiatorul unei conferințe poate modera eficient întâlnirea, având posibilitatea de a controla accesul la microfon al participanților.

Cisco Webex - este o platformă flexibilă pentru comunicare audio-video, extrem de utilă mai ales în cazul sesiunilor de dezbateri. În acest sens, Cisco Webex Meetings pune la dispoziția utilizatorilor un flipchart virtual comun, care poate fi utilizat de către fiecare participant în timp real. Întâlnirile pot fi programate extrem de simplu, direct din aplicație. Fiecare elev poate partaja ecranul propriu, iar profesorul poate prelua controlul asupra acestuia și interveni asupra conținutului. Este permis accesul simultan a 100 de participanți.

Skype - dispune de o sumă întreagă de opțiuni, ce simplifică întreg procesul de comunicare al participanților. Și acest instrument permite înregistrarea apelurilor, fiind compatibil cu smartphone, laptop, PC. Funcția “Drag and drop”, permite partajarea de clipuri video, fotografii și alte fișiere, cu dimensiune maximă de 300 MB. Una dintre cele mai importante funcții este posibilitatea de a avea subtitrări și subtitrări live (Skype Translator).

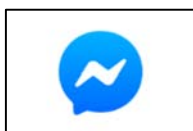

Blue Jeans - este ușor de folosit, fără a crea un cont separat, cu excepția celui care organizează conferința. Permite accesul simultan al unui număr de maximum 25 de participanți (în varianta gratuită a aplicației) și este compatibilă cu orice sistem de operare.

4. Servicii de mesagerie (rețele de socializare) care permit comunicare de grup, inclusiv prin apeluri video

WhatsApp - oferă posibilitatea de a realiza videoconferințe direct de pe telefon. Criptarea end-to-end a mesajelor asigură securizarea informației. Interacțiunile pot fi organizate pe grupuri, în funcție de subiectele de interes (clasă, echipă).

Facebook Messenger - este o aplicație utilizată pentru a trimite mesaje, însă oferă și șansa de a realiza întâlniri video, inclusiv în grup.

Alte **recomandări** referitoare la platforme și aplicații utile în activitatea elevilor, individual sau bazată pe comunicare colaborativă găsiți [aici](#)

ANEXE

Anexa 1.1. Corespondență între competențele specifice din programa clasei a IV-a și competențele specifice / conținuturile din programa clasei a V-a

Clasa a IV-a	Clasa a V-a
1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute	1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite <i>Terra – o planetă a Sistemului Solar (formă și dimensiuni)</i>
2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare	3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare <i>Aplicații practice: Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare; Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică</i>
2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului	1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect <i>Mișcările Pământului și consecințele lor</i>
3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă	2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren <i>Globul geografic și harta. Coordonate geografice Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne)</i>

Anexa 1.2. Asocierea conținuturilor din programa clasei a IV-a cu conținuturile din anii superiori de studiu

Domenii și conținuturi din programa clasei a IV-a	Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a V-a	Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VI-a	Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VIII-a
<p><i>Elemente de geografie a României – b) Elemente de geografie regională</i></p> <p>Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elemente de prezentare ale unei regiuni - poziție, limite, caracteristici naturale, resurse și activități economice; • Caracterizarea regiunii, sau a regiunilor, din jurul orizontului local; <p>Organizarea administrativă a României</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea administrativă actuală; • Orașul București – caracterizare geografică; • Caracterizarea geografică a județului și a localității în care este situat orizontul local <p><i>România în Europa și pe glob</i></p> <p>România în Europa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziția geografică a României în Europa: limite și vecini; • țările vecine: denumire, capitală); 	<p><i>Terra – o planetă în mișcare</i></p> <p>Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne)</p> <p>Aplicații practice: Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare; Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică.</p>	<p><i>Cunoașterea lumii în care trăim</i></p> <p>Harta politică a lumii</p>	<p><i>Poziția geografică</i></p> <p>Poziția geografică. Elemente definitorii și consecințe. Statele vecine</p> <p>România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central europeană</p> <p><i>Relieful României</i></p> <p>Aplicații practice/studii de caz: Interpretarea unor profile geografice, Relieful orizontului local/localității/județului natal</p> <p><i>Populația, așezările omenești și organizarea administrativ-teritorială</i></p> <p>Caracterizarea geografică a orașului București</p> <p>Organizarea administrativ – teritorială</p> <p><i>Poziția geografică</i></p> <p>Poziția geografică.</p> <p>Elemente definitorii și consecințe. Statele vecine</p>

<p>Europa – un continent al planetei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Europa – scurtă caracterizare geografică; • Europa și România – elemente comune; Uniunea Europeană; 		<p><i>Europa - identitate geografică</i></p> <p>Mediul natural ca suport al locuirii umane</p> <p>Oameni și locuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harta politică – state și regiuni <p>Uniunea Europeană</p>	
<p>Terra – planeta noastră</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale - formă, mărime, mișcări; Continente și oceane; <p>Terra – o planetă a sistemului solar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planiglobul – imaginea Terrei 	<p><i>Terra – o planetă a Universului</i></p> <p>Terra - o planetă a Sistemului Solar (formă și dimensiuni)</p> <p><i>Terra – o planetă în mișcare</i></p> <p>Globul geografic și harta. Coordonate geografice Mișcările Pământului și consecințele lor</p>		

Anexa 1.3. Corespondență între competențele specifice din clasele a V-a și a VI-a

Clasa a V-a	Clasa a VI-a
1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect	1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici <i>Europa - Hidrografia</i>
3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare	3.3. Prezentarea diversității naturale, umane și culturale realizând corelații interdisciplinare <i>Europa - Diferențieri climatice și biogeografice</i>
4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare	4.1 Construirea unui demers investigativ dirijat <i>Europa - Hidrografia</i>
4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață	4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat <i>Caracterizarea geografică a unor state (cel puțin un stat din fiecare regiune geografică)</i>

Anexa 1.5. Corespondență între competențele specifice din clasele a VI-a și a VII-a

Clasa a VI-a	Clasa a VII-a
1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici	1.2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni dați <i>Elemente de diversitate umană (etnică, lingvistică, confesională și culturală) Particularități geografice ale unor state (la alegere)</i>
2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite	2.3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice <i>Harta politică și contraste teritoriale între state</i>
3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse	3.4. Prezentarea patrimoniului mondial utilizând diverse surse <i>Elemente de diversitate umană (etnică, lingvistică, confesională și culturală)</i>
4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat	4.2. Ierarhizarea unor elemente, fenomene și procese după caracteristicile geografice <i>Resurse naturale Diferențieri economice regionale Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane</i>
4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice	4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic <i>Particularități geografice ale unor state (la alegere)</i>

Anexa 1.6. Asocierea conținuturilor din programa clasei a VI-a cu conținuturile din anii superiori de studiu

Domenii și conținuturi din programa clasei a VI-a	Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VII-a	Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VIII-a
<p><i>Europa - identitate geografică</i></p> <p>Oameni și locuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Harta politică – state și regiuni Răspândirea geografică a populației. Elemente de diversitate umană (diversitate 		<p><i>Romania - Poziția geografică</i></p> <p>Elemente definitorii și consecințe.</p> <p>Statele vecine</p> <p>România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central europeană</p>

<p>etnică, lingvistică, confesională și culturală)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mari orașe europene <p>Economia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resursele naturale și valorificarea lor • Activitățile economice: agricultura, industria, serviciile <p>Uniunea Europeană</p> <p>Caracterizarea geografică a unor state (cel puțin un stat din fiecare regiune geografică)</p> <p><i>Europa în lumea contemporană</i></p> <p>Valori culturale și umane europene</p> <p>Calitatea vieții în Europa</p>		<p><i>România în Europa și în lume</i></p> <p>România ca membru ONU, NATO și UE</p>
--	--	--

Anexa 1.7. Corespondență între competențele specifice din clasele a VII-a și a VIII-a

Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe	3.2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, științe și TIC/GIS <i>Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile</i>
3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare	3.3. Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare <i>Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile</i>
4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic	4.3. Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat <i>Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile</i>

4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic	<p>4.4 Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile</p> <p><i>Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile</i></p>
---	---

Anexa 1.8. Asocierea conținuturilor din programa clasei a VII-a cu conținuturile din anii superiori de studiu

<i>Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VII-a</i>	<i>Domenii și conținuturi asociate în programa clasei a VIII-a</i>
<p><i>America de Nord și de Sud</i></p> <p>Caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harta politică și contraste teritoriale între stat • Forme de aglomerare urbană • Diferențieri economice regionale <p>Studii de caz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularități geografice ale unor state (la alegere) <p><i>Australia și Oceania. Antarctica</i></p> <p>Australia și Oceania – caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Australia – caracterizare geografică generală • Oceania – particularități geografice <p>Antarctica – elemente de identitate geografică</p> <p>Studiu de caz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unicitatea biogeografică australiană <p><i>Elemente de geografia mediului înconjurător</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea • Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane. Schimbări globale ale mediului 	<p><i>Caracteristici ale mediului înconjurător</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente • Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile

CAPITOLUL II – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A IX-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A VIII-A LA CLASA A IX-A

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Exemple de activități remediale

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

3.2.1. *Design-ul unei activități online*

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

3.3.1. *Activități independente pentru elevi fără acces la resurse digitale*

Anexa IX.1. Ipoteza de lucru: corespondențe între competențe specifice și conținuturi din clasa a VIII-a și clasa a IX-a

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

O primă etapă în acest demers a constituit-o consultarea programelor școlare în vigoare și a planificărilor calendaristice corespunzătoare structurii anului școlar 2019 – 2020 în conformitate cu OMEN nr. 3191/20.02.2019. În acest sens au fost identificate conținuturile ce au fost predate în perioada predării/învățării online respectiv între 11 martie și 12 iunie 2020. Aceste documente și mai ales programele școlare au fost baza analizei noastre în demersul de **identificare a competențelor insuficient formate** în această perioadă.

Pași pentru elaborarea planificării calendaristice în anul școlar 2020-2021:

- Se analizează programa școlară pentru clasa a VIII-a (care a fost în vigoare în anul școlar 2019 - 2020) și cea pentru clasa a IX-a – disciplina Geografie;
- Din programa clasei a VIII-a se extrag acele competențe specifice a căror formare/structurare a trebuit să fie realizată mai ales în perioada 11 martie-12 iunie 2020, dar și conținuturile aferente acestora (conform planificării calendaristice urmate);
- Se analizează competențele specifice programei școlare pentru clasa a IX-a și se stabilesc legături între ele și cele din clasa a VIII-a;
- Se analizează conținuturile neabordate/parțial acoperite pe parcursul clasei a VIII-a și se stabilește modul în care acestea pot fi integrate în conținuturile clasei a IX-a urmărind permanent formarea competențelor specifice nestructurate sau parțial structurate în clasa a VIII-a dar și logica internă a disciplinei.

În tabelul de mai jos este prezentat un asemenea exemplu de corespondență între competențe și conținuturi între clasele a VIII-a și a IX-a.

Tab.2.1. Exemplu de corespondență între competențe și conținuturi pentru clase consecutive

Clasa a VIII-a		Clasa a IX-a	
Competența specifică	Conținut	Competența specifică	Conținut
4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice 7.6. Compararea elementelor, fenomenelor, proceselor și structurilor teritoriale după caracteristicile solicitate, stabilind asemănări și deosebiri	Populația, așezările omenești și organizarea administrativ-teritorială / - Așezările rurale. - Tipuri de sate	5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic;	Mediul, peisajul și societatea omenească Rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății omenești

Recomandare: problema: (a) identificarea **competenței/competențelor insuficient formate**. *Localizarea și compararea – pe baza unor reprezentări cartografice, imagini, grafice – elementelor geografice relevante pentru modul în care mediul natural poate influența distribuția spațială a așezărilor rurale din România (clasa a VIII-a). Acestea pot fi reluate în clasa a IX-a odată cu formarea competenței utilizării reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic.* (b) Identificarea **asocierilor de conținut** este realizată de cadrul didactic în planificarea calendaristică pentru anul școlar 2020 - 2021. În exemplul din tabelul 2.1. tipurile de sate din clasa a VIII-a pot fi reluate la predarea rolului mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății omenești (clasa a

IX-a). Acolo, odată cu identificarea caracteristicilor mediului relevante pentru structura așezărilor rurale, se poate relua tipologia morfologică a acestora. În clasa a IX-a conținutul poate fi detaliat cu: potențialul natural ce favorizează dezvoltarea socială și economică a așezărilor rurale (accesibilitate, climat, vegetatie, soluri, resurse) și cu exemple concrete.

Abordarea corectă pentru structurarea competențelor insuficient formate în clasa a VIII-a este utilizarea suporturilor cartografice pentru înțelegerea rolului reliefului, al accesibilității și al resurselor locale pentru durabilitatea așezărilor rurale.

În Anexa IX.1. este prezentat rezultatul primei etape de analiză în care am stabilit corelații între cele două programe consecutive. Corespondețele s-au realizat mai întâi pentru competențele specifice (CS) din programa clasei a VIII-a considerate a fi corespunzătoare perioadei de pregătire online pentru care trebuie planificate, proiectate și desfășurate activități de învățare cu scop de **recuperare** (pentru CS nestructurate) sau de **remediere** (pentru CS structurate parțial) și CS din clasa a IX-a care pot – odată cu formarea lor în anul școlar viitor – să contribuie la recuperarea și restructurarea CS din anul școlar anterior. Analiza a continuat cu extragerea conținuturilor corespunzătoare perioadei 11 martie – 12 iunie 2020 pentru clasa a VIII-a și corelarea lor cu conținuturi din clasa a IX-a în care pot fi integrate păstrând însă logica internă a disciplinei.

Sugestia noastră este ca remedierea/recuperarea competențelor specifice ale clasei a VIII-a asociate conținuturilor să se facă treptat în cadrul unităților de învățare potrivite, acolo unde competențele clasei a IX-a permit restructurarea. Din păcate parte dintre competențele identificate ca fiind parțial structurate sau nestructurate în clasa a VIII-a nu pot fi reluate în timpul clasei a IX-a deoarece conținuturile asociate competențelor din clasa a VIII-a nu pot fuziona cu cele din programa clasei a IX-a. Recomandăm totuși cadrelor didactice să identifice contexte de predare sau activități independente/practice adresate elevilor pentru recuperarea unor competențe parțial structurate din clasa a VIII-a. Spre exemplu CS 1.1. - *Identificarea termenilor geografici în texte diferite* sau CS 1.2 - *Definirea în cuvinte proprii a sensului termenilor geografici de bază*, pot fi formate în foarte multe contexte educaționale, odată cu transmiterea majorității conținuturilor; CS 3.3 - *Prezentarea structurată a sistemului teritorial geografic al României*, poate fi reluată la conținuturile relaționate cu observațiile din orizontul local (prin încadrarea unei localități în unități majore/minore de relief, climatice, biogeografice, etc.); în mod similar poate fi parțial structurată și CS 5.2. - *Prelucrarea informațiilor referitoare la elemente de geografie a României dobândite pe baza tehnologiei informației*, când elevii pot fi dirijați să își caute resurse pentru caracterizarea/înțelegerea relațiilor dintre elemente, procese, fenomene geografice.

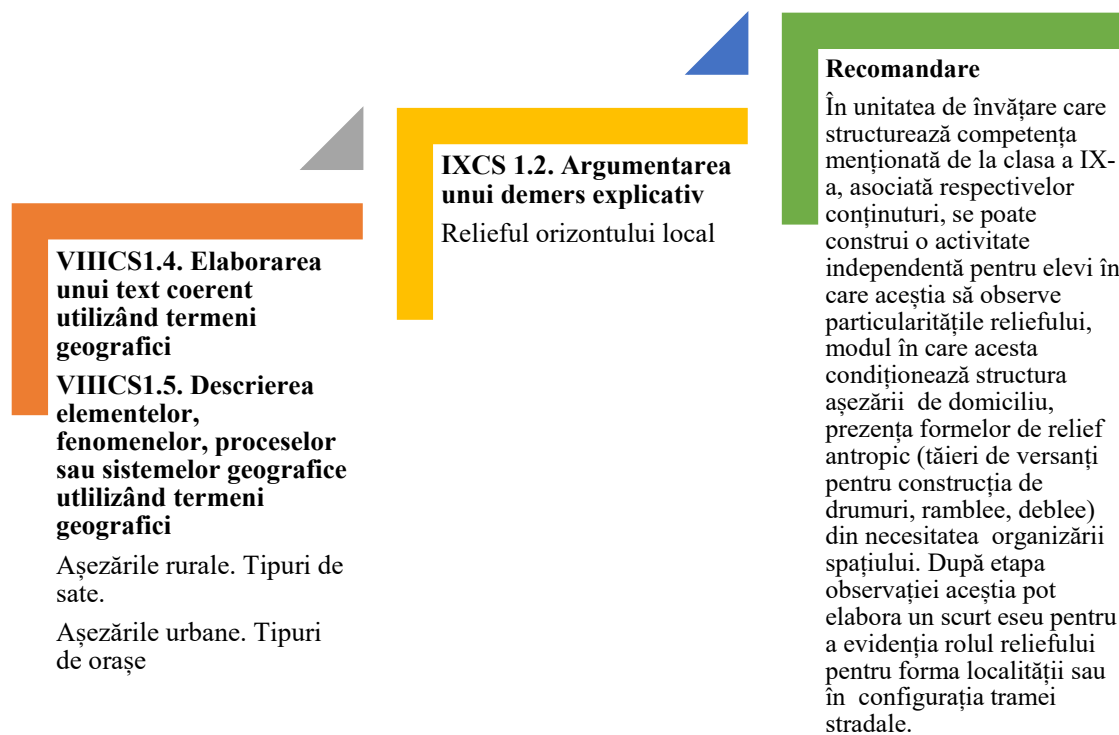
Din fericire există numeroase situații în care asocierea competențelor specifice din cele două clase poate fi realizată relativ ușor de un cadru didactic. În tabelul de mai jos, am extras o listă cu exemple de astfel de asocieri.

Tab. 2.2. Exemple de asocieri ale competențelor specifice pentru cele două clase consecutive

Competențe specifice clasa a VIII -a	Competențe specifice clasa a IX-a
VIIICS1.3.	→ IXCS1.1
VIIICS1.4.; VIIICS1.5.	→ IX CS1.2.
VIIICS3.2.	→ IXCS3.2.
VIIICS4.1.	→ IXCS4.1.
VIIICS4.2.	→ IXCS4.2.; IXCS4.3.
VIIICS4.6.	→ IXCS4.3; IXCS4.5.;IXCS5.5
VIIICS5.1.	→ IXCS5.1.; IXCS5.2.
VIIICS7.2.; VIIICS7.9	→ IXCS6.1.
VIIICS7.3.	→ IXCS5.6.
VIIICS7.4.;VIIICS7.7; VIIICS7.8.	→ IXCS4.5
VIIICS7.7.	→ IXCS4.6.
VIIICS8.1.	→ IXCS5.9.
VIIICS8.2.	→ IXCS6.1.

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice oferim câteva sugestii de restructurare a competențelor din clasa a VIII-a în clasa a IX-a și conținuturile asociate acestora. Recomandările inserate în suita de mai jos privesc asocieri ale competențelor specifice și conținuturilor la care am adăugat recomandări ce contribuie la restructurarea primelor.

Figura 2. 1.Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clase consecutive

VIII CS4.6. Interpretarea reprezentărilor cartografice simple

- Caracterizarea geografică generală a orașului București

IX CS5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic

- Clima și societatea omenească

Recomandare

În unitatea de învățare care structurează competența menționată de la clasa a IX-a, asociată respectivelor conținuturi, se poate evidenția pe materiale grafice prezența insulei de căldură din București, se pot prezenta grafice climatice anuale/sezoniere din care pot fi decelate diferențele de temperatură și umiditate a aerului dintre centrul orașului și periferii. Suplimentar, pe materiale cartografice se pot identifica suprafețele oxigenante (spații verzi și acvatice) pentru ameliorarea calității vieții locuitorilor din perspectiva parametrilor climatici.

VIII CS4.6. Interpretarea reprezentărilor grafice simple

Căi de comunicație și transporturi

IX CS4.3. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice

IX CS4.5. Construirea unor schițe cartografice simple

Reprezentările cartografice și societatea omenească

Recomandare

În unitatea de învățare care structurează competența menționată de la clasa a IX-a, asociată respectivelor conținuturi se pot prezenta hărți ale căilor de comunicație (transporturi terestre), elevii citesc legenda și identifică tipuri de căi de comunicație (rețeaua feroviară și cea rutieră), apoi construiesc o schiță cu un traseu între două orașe din țară (sarcină de lucru: pe unde mergem ca să ajungem din pct. A în pct. B dacă folosim trenul sau automobilul?)

VIII CS7.2. Utilizarea metodelor simple de investigație (observare, analiză, interpretare) a realității oferite de Geografia României

VIII CS7.9. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată (direct sau indirect)

Turismul

IX CS6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității

Relieful orizontului local
Clima orizontului local
Hydrografia orizontului local
Biosfera, solurile și activitatea omenească.
Aplicații practice în orizontul local
Mediul orizontului local

Recomandare

Pentru structurarea competenței menționate la clasa a IX-a, asociate respectivelor conținuturi, realizarea unui proiect independent de cercetare în orizontul local reprezintă o soluție. Scop: identificarea elementelor cu potențial turistic natural în orizontul local. Obiective: analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor care au valențe turistice.

VIII CS7.3. Prelucrarea informației: interpretarea unei diagrame simple, analizarea unei diagrame simple, elaborarea unui text pe baza unei diagrame, elaborarea de scheme

Caracteristici ale mediului înconjurător

IX CS5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni

Aplicații practice în orizontul local
Analiza și interpretarea datelor
Mediul orizontului local

Recomandare

În unitatea de învățare care structurează competența menționată pentru clasa a IX-a, asociată respectivelor conținuturi, elevii vor colecta/înregistra (pe parcursul unor săptămâni/luni) informații despre vreme (prin observare directă sau prin urmărirea buletinelor meteorologice); apoi pot realiza grafice simple și/sau diagrame și pot elabora texte explicative cu privire la schimbarea vremii în orizontul local. Observații directe pot face și pentru vegetație (schimbări ale aspectului ca urmare a modificării vremii, a transformărilor anotimpuale). Pot elabora scheme în care să coroboreze cei doi factori naturali ai mediului.

Asocierea competențelor și a conținuturilor din două clase consecutive trebuie să respecte logica internă a disciplinei și să urmărească permanent crearea unor experiențe de învățare provocatoare pentru elevi.

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

În cadrul primei secțiuni am ilustrat un model de analiză pentru identificarea competențelor specifice din programa școlară a clasei a VIII-a pentru disciplina Geografie insuficient structurate în perioada 11 martie – 12 iunie 2020 în vederea identificării unor punți de legătură cu competențele specifice corespunzătoare programei școlare pentru clasa a IX-a. Acest proces a continuat cu identificarea unor corespondențe între conținuturi și cu recomandări pentru profesori cu scopul de a facilita procesul de restructurare a competențelor specifice.

Recomandări pentru începutul anului școlar 2020 -2021.

Pașii pe care trebuie să îi parcurgă fiecare profesor la debutul anului școlar viitor sunt:

- Elaborarea unor sarcini de evaluare (itemi) care să verifice gradul de structurare al competențelor specifice perioadei martie – iunie în clasa a VIII-a;
- Fiecare sarcină de evaluare trebuie să vizeze o singură competență specifică;
- Recomandăm elaborarea a trei sarcini de evaluare de complexitate diferită pentru identificarea exactă a gradului de structurare/formare a competenței specifice;
- După analiza rezultatelor de la evaluarea inițială se construiesc activități remediale ce pot fi introduse în planificarea calendaristică pentru clasa a IX-a;
- Se pot construi și activități de învățare pentru formarea competențelor din clasa a IX-a asigurându-se în același timp restructurarea unor competențele specifice corespunzătoare clasei a VIII-a (a se vedea exemplele de corespondență și recomandările din secțiunea anterioară!);
- În clasa a IX-a se verifică din nou gradul de structurare/formare a competenței specifice clasei a VIII-a pentru care s-au dezvoltat activități de învățare de remediere/recuperare prin integrarea unor sarcini de evaluare în verificarea competențelor specifice clasei superioare.

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

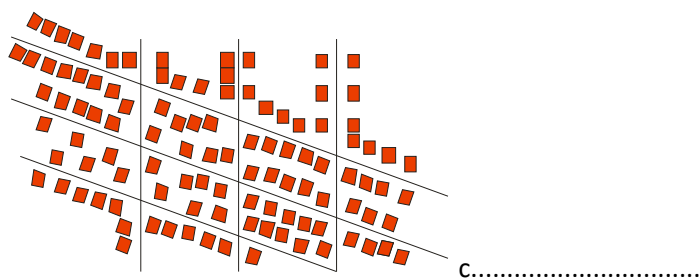
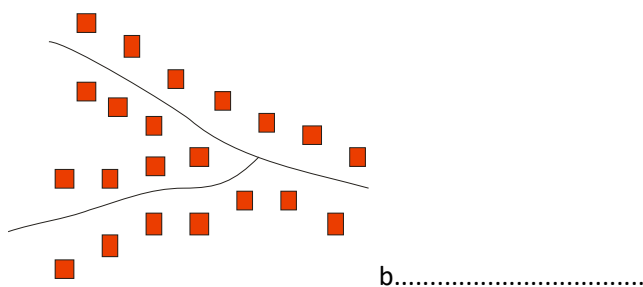
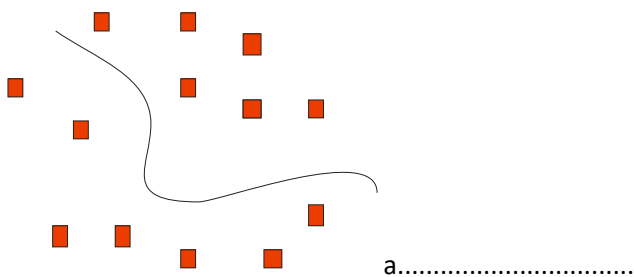
În această secțiune exemplificăm modul în care se poate face diagnoza gradului de achiziție a informațiilor prin raportare la nivelul de structurare al competențelor specifice.

Pentru stabilirea intervențiilor de tip remedial, prezentăm mai jos câteva **exemple de itemi** ce pot fi utilizați la **evaluarea inițială**.

VIIIICS4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice

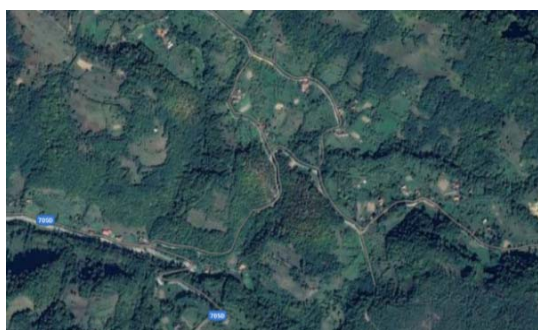
Exemple de itemi pentru conținutul *Așezări rurale* (clasa a VIII-a):

1. Modul în care sunt așezate locuințele în mediul rural este influențat de treapta majoră de relief în care se află acestea. Scrie pentru fiecare imagine în parte tipul de sat și treapta de relief în care îl putem întâlni.

2. Satele au un număr mai mare de locuințe și de locuitori dacă sunt așezate într-o regiune ușor accesibilă. În imaginile de mai jos sunt trei tipuri de sate situate în trepte de relief diferite. Scrie pe spațiile punctate:

- în care dintre cele trei putem ajunge cel mai ușor.....
- care este satul în care domină pășunile și fânețele.....

(a)

(b)

(c)

3. În așezările rurale relieful poate influența forma, mărimea și chiar activitățile oamenilor. Scrie treapta de relief în care se găsește satul din imaginea de mai jos și o activitate a locuitorilor specifică acestuia.

Cele trei sarcini de evaluare evidențiază modul de structurare a competenței 4.4. **Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice** din clasa a VIII-a. Ele au fost construite astfel încât să vizeze două din cele trei domenii cognitive: (1) *cunoaștere* (recunoașterea unor elemente achiziționate anterior), (2) și (3) *aplicare* (relaționare între treapta de relief și accesibilitatea unei localități).

- ✓ În primul exemplu elevii trebuie să identifice pe schițe tipurile structurale de așezări rurale în funcție de treapta de relief (munte, deal, câmpie) în care se află acestea.
- ✓ În exemplul al doilea elevii identifică pe imagini tipurile structurale de sate.
- ✓ În exemplul al treilea elevii identifică poziționarea unui sat utilizând o imagine și identifică un tip de activitate economică (creșterea animalelor susținută de fânețele prezentate în fotografie).
- ✓ Răspunsurile parțial corecte pot fi repere în construcția activităților de remediale. Scopul e formarea competenței prin valorificarea maximă a resurselor grafice și imagistice.
- ✓

Analiza itemilor

Dacă la primul item elevul numește doar treptele de relief (munte, deal și podiș, câmpie) fără a face asocierea cu structura așezării, dovedește faptul că el *nu cunoaște* tipurile structurale de sate și nici nu poate face asocierea cu treapta de relief în care se găsesc acestea.

Al doilea item presupune aplicarea cunoștințelor. În prima parte a itemului se amintesc două componente esențiale în clasificarea așezărilor (numărul de locuitori și de gospodării în sensul mărimii acestora) dar se face și conexiunea cu *accesibilitatea reliefului*. Elevul care răspunde corect demonstrează că poate stabili relația între o treaptă de relief și accesibilitatea unei așezări rurale sau tipul de agricultură care se practică în aceasta. Un răspuns greșit legat de accesibilitate (variantele a sau b) demonstrează că elevul nu înțelege legătura între o treaptă de relief cu altitudine redusă și accesibilitatea ridicată a acesteia sau elevul nu poate recunoaște din imagini treptele de relief. Apoi, cerința legată de identificarea satului care are suprafețe importante cu pășuni și fânețe este relaționată cu o activitate agricolă specifică spațiului montan (creșterea animalelor).

Cel de-al treilea item presupune analiza și interpretarea imaginii unui sat aflat într-o mică depresiune intramontană. În acest caz se cere identificarea treptei de relief (munte), iar indiciile sunt destul de numeroase: depresiune, sat cu tendință de risipire (pe versanți), prezența pădurilor de amestec și de conifere pe culmile din jur, prezența fânețelor în apropierea satului. O analiză corectă a acestor elemente poate genera un răspuns corect: treapta montană și creșterea animalelor. Un alt răspuns acceptabil ar putea fi exploatarea forestieră și prelucrarea lemnului pentru că jumătatea inferioară a versanților nu mai are pădure (ceea ce îi poate duce spre această concluzie), dar ea este încă bine reprezentată în partea superioară a versanților și pe culmi. O altă ipoteză pe care o pot formula elevii

și care reprezintă un răspuns corect și acceptabil este aceea că locuitorii acestui sat se ocupă cu valorificarea produselor pădurii (culegerea și prelucrarea fructelor de pădure, a ciupercilor), iar asta demonstrează cunoașterea serviciilor ecosistemice ale pădurilor montane

Pentru identificarea gradului de structurare al competenței **VIII CS 8.2. Identificarea soluțiilor de organizare a spațiului din perspectiva dezvoltării durabile** propunem itemii și analiza de mai jos.

Exemple de itemi pentru conținuturile *Așezări urbane* și *Elemente ale dezvoltării durabile* (clasa a VIII-a).

1. Încercuiește răspunsul corect pentru a continua afirmația: orașele sunt așezări
 - a. Cu un număr mic de locuitori
 - b. Cu o singură funcție economică
 - c. Cu funcții complexe
 - d. Cu suprafață redusă

2. Conducerea unui oraș mare a luat decizia reorganizării străzilor pentru a îmbunătăți traficul. Cele mai multe probleme le-a întâmpinat în partea centrală, cea mai veche. Scrie două probleme pe care le-ar putea întâmpina administratorii orașului atunci când doresc să facă modificări în centrul vechi.

3. Care dintre soluțiile alese de administrația orașului pentru fluidizarea traficului este cu adevărat durabilă? Justifică alegerea răspunsului!

(a)

(b)

(c)

(d)

Cele trei sarcini de evaluare evidențiază modul de structurare a competenței **8.2. Identificarea soluțiilor de organizare a spațiului din perspectiva dezvoltării durabile** din clasa a VIII-a. Ele au fost construite astfel încât să vizeze cele trei domenii cognitive: (1) *cunoaștere* (recunoașterea unor

elemente achiziționate anterior), (2) *aplicare* (relaționare: centrul vechi al unui oraș impune restricții în restructurarea tramei stradale generate de prezența unor monumente istorice) și (3) *raționament* (justificarea alegerii unei soluții durabile pentru îmbunătățirea traficului).

- ✓ Primul item vizează cunoașterea atributelor unui oraș.
- ✓ Cel de-al doilea item vizează aplicarea prin explicarea relației de incompatibilitate între restructurarea tramei stradale și prezența centrului vechi al orașului care de obicei are numeroase monumente istorice.
- ✓ În cel de-al treilea item elevii *analizează* imaginile, o identifică pe cea care prezintă cea mai durabilă soluție pentru fluidizarea traficului și își justifică alegerea (aplicare).
- ✓

Analiza de itemi

La primul item, alegerea răspunsului corect (c) demonstrează că știe un atribut al orașului. În egală măsură putem cuantifica și faptul că elevul știe că un oraș e caracterizat de un număr mare de locuitori (nu bifează a) și ocupă suprafețe întinse (nu bifează b). Practic răspunsul așteptat validează cunoașterea a trei atribute ale așezărilor urbane: suprafață extinsă, numărul mare de locuitori și funcții complexe. Alegerea lui (a) demonstrează că elevii nu cunosc ierarhizarea așezărilor în funcție de numărul de locuitori. Dacă alegerea este (b) ei nu cunosc faptul că orașele sunt caracterizate de funcții complexe (administrative, culturale, industriale, de servicii, turistice). Alegerea punctului (d) demonstrează încă odată faptul că nu cunosc o atributele orașelor – suprafața mai întinsă -, dar e posibil ca elevi din orașele mici să aibă o percepție personală cu privire la întinderea unei așezări urbane și să aleagă această variantă tocmai din acest motiv.

La cel de-al doilea item, elevii trebuie să formuleze probleme pe care le întâmpină administrația unui oraș pentru restructurarea centrelor istorice, de exemplu străzile sunt înguste, trama stradală poate fi foarte sinuoasă, sunt foarte multe clădiri declarate monument (sau toată zona este protejată). Ei demonstrează cunoașterea importanței centrului istoric sau fac deducții pe această temă și pot menționa elemente de restrictivitate pentru amenajarea urbană.

La cel de-al treilea item sunt oferite patru soluții de amenajări urbane pentru ameliorarea traficului urban (a) un pod, (b) un pasaj, (c) o pista pentru biciclete și (d) o stradă lărgită. E posibil ca unii dintre elevi să nu citească atent enunțul în care primesc un indiciu relevant: *fluidizarea traficului e cu adevărat durabilă*. Variantele a, b sau d pot fi considerate corecte, deoarece ajută la fluidizarea traficului facilitând accesul unui număr mai mare de autovehicule. Ele generează creșterea poluării aerului și al celei fonice, deci nu sunt soluții durabile. Varianta corectă (c) are valență durabilă pentru că încurajează o formă de transport ecologic, care contribuie la reducerea traficului rutier și a poluării în oraș. Justificarea corectă a alegerii denotă fie cunoașterea faptului că facilitarea mobilității urbane ecologice este obiectiv pentru dezvoltarea durabilă, fie o asociere corectă pentru următoarea succesiune: mărimea așezărilor – tramă stradală amenajată și extinsă = trafic intens = poluare sau ambele.

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Exemple de activități remediale

Măsura structurării unei competențe se face în urma aplicării testului de evaluare inițială la începutul clasei a IX-a. Pentru coerența demersului didactic de tip remedial profesorul trebuie să identifice exact conținuturile (problemele) ce pot contribui la restructurarea unei competențe. Pentru aceasta recomandăm identificarea greșelilor tipice generate de răspunsurile elevilor la evaluarea inițială și apoi a problemei care necesită remediere sau recuperare (cazul unei competențe insuficient structurate pentru că unele conținuturi nu au fost predate în perioada învățării la distanță). Demersul se bazează pe adaptarea la condițiile specifice indicate în acest ghid la secțiunea I, pe experiență didactică dar și pe colaborarea în comunitatea profesorilor de geografie.

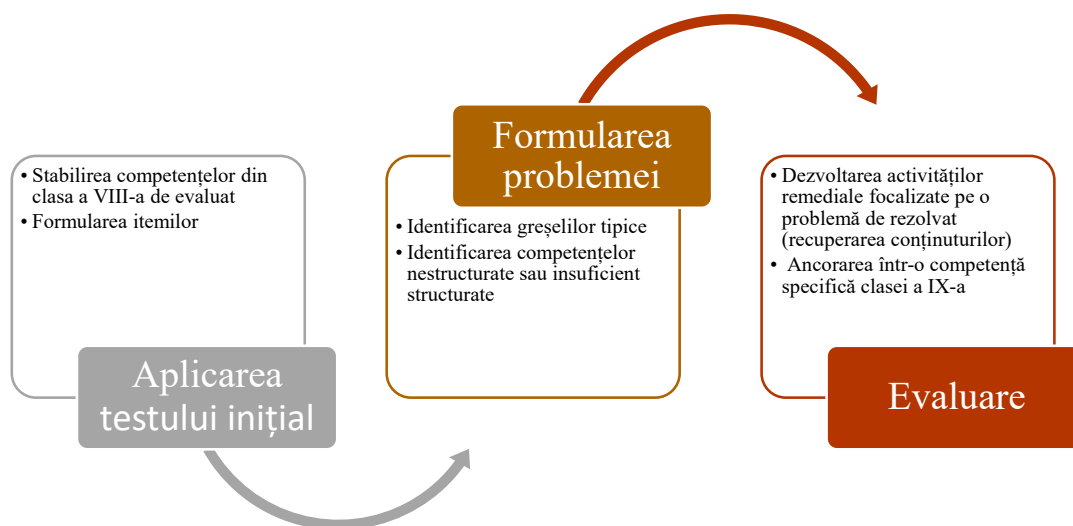

Figura 2.2. Model de lucru pentru restructurarea competențelor specifice ne/insuficient formate

Pentru primul set de itemi din secțiunea 2 (VIIIICS4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice) profesorul poate decide să construiască activitățile de învățare pe care să le asocieze unor activități specifice clasei a IX-a la conținutul: **Mediul, peisajul și societatea omenească** - Rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății omenești.

Demersul de formulare a activităților de **remediere a competențelor specifice** insuficient structurate și a conținuturilor este decis de profesor și fundamentat pe rezultatele elevilor la evaluarea inițială.

- ✓ Se urmărește o **fuzionare a conținuturilor** și o **creștere graduală a complexității** acestora pentru formarea competenței specifice clasei a IX-a (**5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic**). Tipurile structurale de sate pot fi alăturate conținutului în care se prezintă valorificarea elementelor naturale ale mediului pentru evoluția și dezvoltarea societății. În acest nou context educațional profesorul urmărește asocierea

progresivă a informațiilor: *trepte de relief și accesibilitatea acestora – tipuri structurale de sate – categorii de resurse specifice fiecărei trepte de relief* (resurse de subsol, climat, vegetație naturală, resurse hidrografice, soluri) – *tip de economie* (funcțiile așezărilor). Complexitatea conținutului poate fi augmentată cu formularea unor *relații sustenabile* între un anumit tip de relief și resursele valorificate eficient pentru dezvoltarea durabilă a localităților. *Exemplu:* în satele de munte economia tradițională se dezvoltă mai ales pe baza resurselor aflate în imediata apropiere (resurse de subsol, produse ale pădurilor, folosirea forței apei, valorificarea fânețelor pentru creșterea animalelor).

- ✓ Răspunsurile incorecte și incomplete la sarcinile de evaluare din secțiunea anterioară relevă următoarele greșeli tipice și rutine didactice:
 - Greșeală conceptuală: cunoașterea tipurilor structurale de sate în funcție de treapta de relief – este o achiziție incompletă;
 - Greșeala procedurală: asocierea tipurilor structurale de așezări cu accesibilitatea reliefului și mai ales cu resursele oferite de fiecare treaptă majoră de relief (munte, deal, câmpie) – necesită exersare;
 - Rutine didactice: lipsa activităților focalizate pe dezvoltarea gândirii asociative care are drept consecință percepția mediului geografic și uman ca pe o sumă de elemente și nu ca pe un rezultat al relațiilor dintre acestea; lipsa antrenamentului focalizat pe explicarea legăturilor cauzale/a condiționărilor unor elemente pentru explicarea unor procese geografice (accesibilitatea, valorificarea durabilă a resurselor locale, funcțiile așezărilor); lipsa observației directe în natură/teren.

Sugestii metodologice pentru restructurarea competenței VIIIICS4.4. *Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice* și a recuperarea conținutului *Așezările rurale*.

Activitățile remediale au o structură exactă ce cuprinde **problema** identificată în urma analizării răspunsurilor elevilor la itemi, **competența specifică** ce trebuie formată prin rezolvarea problemei, **descrierea activității**, **resurse necesare** și **sarcini de lucru**. Rolul activității remediale este de structurare a competenței din clasa a VIII-a prin intermediul competenței asociate din clasa a IX-a. Este foarte important ca profesorul să **verifice** modul de rezolvare a sarcinilor de lucru și să **ofere feedback** pentru învățare. Considerăm de asemenea că este necesar și util ca, după parcurgerea activității remediale de către elevi, profesorul să organizeze o scurtă activitate față-în-față sau online sincron în care să discute cu elevii aspecte conceptuale și procedurale din activitatea propusă.

Problema 1: Care e rolul reliefului în forma așezărilor rurale?

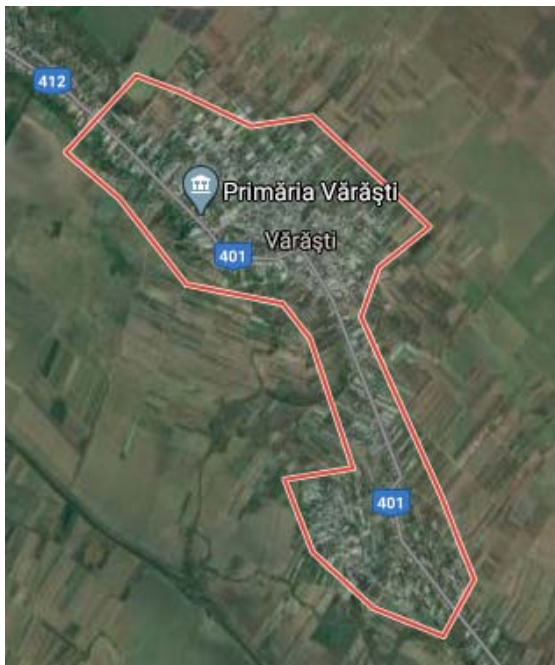
Competența specifică: IXCS5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic.

Descrierea activității: Identificarea tipurilor structurale de sate în funcție de treptele de relief.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.

Sarcini de lucru:

- Deschideți pagina Google Maps (<https://www.google.com/maps>) și căutați satul Vărăști, Județul Giurgiu.

Folosiți butoanele de pe ecran "+" și "-" pentru a identifica răspunsurile la următoarele întrebări:

- în ce parte a țării se află acest sat?
- în ce treaptă de relief?
- dacă urmăriți modul de aranjare al gospodăriilor, ce tip de sat este acesta?

Problema 2: Cu ce se ocupă oamenii din sate?

Competența specifică: IXCS5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic.

Descrierea activității: Identificarea tipurilor funcționale de sate în funcție de treptele de relief.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.

Sarcini de lucru: deschideți pagina Google Maps (<https://www.google.com/maps>) și căutați satul Vărăști, Județul Giurgiu. Răspundeți apoi la întrebările formulate mai jos?

Folosiți butoanele de pe ecran "+" și "-" pentru a identifica:

- în ce treaptă de relief se află acest sat?
- ce culturi sunt specifice acestei trepte de relief în țara noastră?
- dacă folosiți butonul "+" veți vedea imaginea de mai jos. Ce reprezintă aceste forme geometrice argintii? Care este ocupația principală a locuitorilor din acest sat?

Notă pentru profesori: satul Vărăști este specializat pe culturile legumicole cultivate în sere și solarii. Suplimentar se pot adresa copiilor întrebări de tipul: Ce înseamnă sere? Dar solarii? Ce tipuri de culturi sunt caracteristice acestor amenajări?

O activitate suplimentară care vizează identificarea unor locații pe hartă, stabilirea distanțelor și argumentarea unui demers investigativ este prezentată mai jos.

Problema 3: Unde își pot valorifica produsele agricole locuitorii unui sat?

Competența specifică: IXCS5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic.

Descrierea activității: Identificarea celei mai apropiate locații pentru valorificarea produselor agricole dintr-un sat.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.

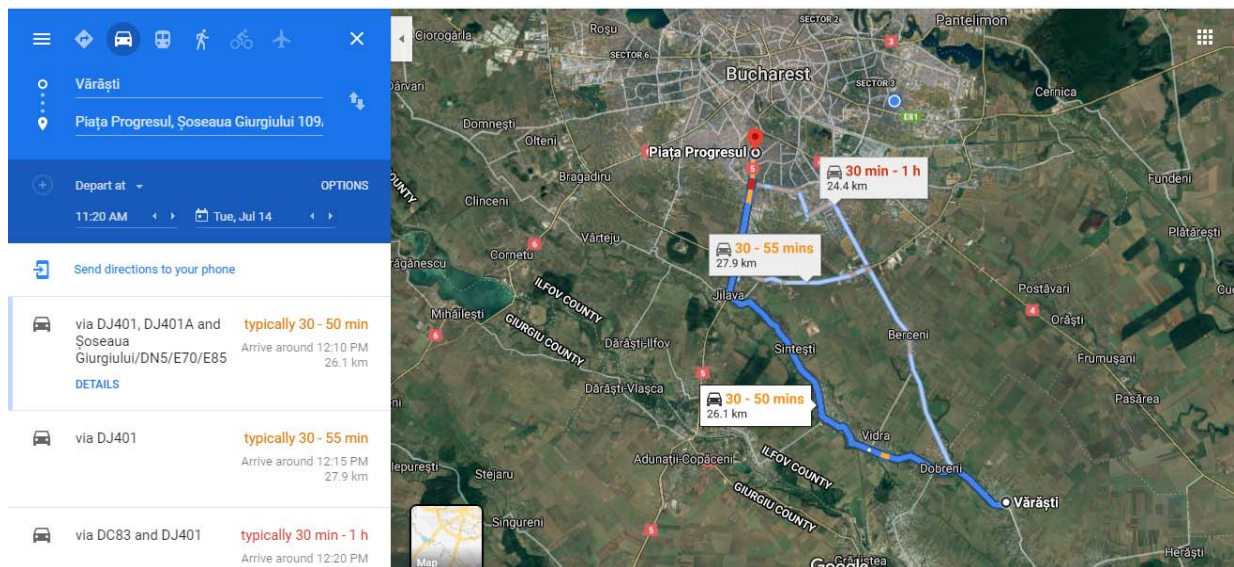
Sarcini de lucru:

- Deschideți pagina Google Maps (<https://www.google.com/maps>) și căutați satul Vărăști, Județul Giurgiu.

- Prin apăsarea butonului din dreapta al mouse-ului, apare o fereastră în care sunt mai multe opțiuni. Una dintre ele este "*measure distance*".

- Puteți introduce adresele/denumirile geografice în fereastra din stânga, și puteți verifica distanța față de cel mai apropiat oraș, acolo unde locuitorii din Vărăști își pot valorifica produsele agricole.

Notă pentru profesori: îi puteți ajuta pe elevi să introducă numele celei mai apropiate piețe mari din acel oraș (ex. Piața Progresului, București, Sector 5, vezi imaginea de jos!) și să afle cât de repede pot ajunge acolo locuitorii din Vărăști cu produse proaspete. Puteți întări (în o discuție sincronă) faptul că proximitatea zonei de cultură față de locul de valorificare a produselor e o componentă a economiei durabile.

Al doilea exemplu din secțiunea 2 a vizat evaluarea gradului de structurare a competenței **VIIICS8.2. Identificarea soluțiilor de organizare a spațiului din perspectiva dezvoltării durabile** asociată conținuturilor *Așezările urbane și Elemente ale dezvoltării durabile* (clasa a VIII-a).

În prima etapă este necesară identificarea greșelilor tipice pentru a restructura/remedia această competență și pentru a relua conținuturile pierdute sau insuficient fixate.

- Greșeli conceptuale legate de: cunoașterea atributelor ce definesc un oraș (număr de locuitori, funcții, întindere spațială, zonele funcționale) (item 1); cunoașterea mijloacelor de transport ecologic (în acest caz bicicletele sugerate în imagini printr-o pistă amenajată pentru ele) (item 3).
- Greșeli procedurale legate de: gândirea asociativă pentru că nu pot stabili legătura logică între centrul vechi al unui oraș și o anumită structură a tramei stradale (străzi înguste, sinuoase) și spațiile protejate aflate acolo (clădiri monument); stabilirea unei legături directe între amenajarea infrastructurii de transport urban (poduri, pasaje, supralărgirea străzilor) și intensificarea traficului, implicit a poluării aerului și fonice în oraș (item 3).
- Rutine didactice: insuficientă exersare a conceptelor (definiția orașului, mijloace ecologice de transport care favorizează dezvoltarea durabilă a unei așezări urbane), dar și un antrenament insuficient în procesele de tip asociativ între conținuturi: așezări urbane = dezvoltare durabilă; spații istorice protejate = soluții de fluidizare a traficului prin sensuri unice sau închiderea lor și transformarea în artere pietonale; infrastructura pentru deplasarea mijloacelor ecologice (biciclete) = reducerea poluării în oraș și trafic fluent.

Sugestii metodologice pentru restructurarea competenței **VIIICS8.2. Identificarea soluțiilor de organizare a spațiului din perspectiva dezvoltării durabile** și recuperarea conținuturilor *Așezările urbane și Elemente ale dezvoltării durabile*.

Problema 1: Cum e orașul?

Competența specifică: IXCS6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității.

Descrierea activității: Identificarea caracteristicilor unui oraș

Resurse necesare: un plan al orașului, creioane colorate, hârtie pentru elevii care locuiesc/învăță în orașe (caz 1); device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet pentru elevi din mediul rural (caz 2).

Notă pentru profesori: recomandăm sarcini diferite pentru structurarea acestei competențe pentru a ne adapta celor două tipuri de medii (urban și rural). În primul caz observația și cercetarea sunt directe, în cel de-al doilea cercetarea este realizată prin intermediul folosirii resurselor online (intermediată) și necesită o atenție mai mare a profesorilor pentru formularea sarcinii de lucru și interpretarea rezultatelor. Exemplele sugerate de cadrele didactice pentru cel de-al doilea caz e bine să fie mai ușor de accesat de copii (orașe din România, orașe cât mai apropiate de zona în care locuiesc, orașe vizitate).

Sarcini de lucru (caz 1):

- Profesorul îți va da planul orașului tău și veți alege împreună un țesut urban (un aliniament de străzi) care să cuprindă partea centrală și – dacă e posibil – pe cea de la periferie.

- Veți lucra în echipe mici (3-4 elevi), veți stabili împreună (elevi și profesor) o legendă pentru elementele pe care urmează să le observați/cartați. Legenda poate fi construită prin culori sau simboluri pentru elementele identificate (case/blocuri de locuințe, unități de învățământ, clădiri administrative, bănci, magazine, restaurante, hoteluri, ateliere sau întreprinderi industriale, case memoriale, statui, biserici, depouri, garaje, etc.). Toți membrii unei echipe vor folosi aceeași legendă. Echipa va decupa părți mai mici din țesutul urban selectat de profesor și va porni pe străzi pentru observația directă. Să aveți grijă să acoperiți toată suprafața cerută de cadrul didactic și să nu *pierdeți* nici o stradă!

- Fie măriți planul astfel încât să cartăți direct pe el, fie vă faceți schițe pe foi pentru câte o singură stradă.

- După ce ați terminat de cartat elementele pe care vi le-ați propus la debutul activității e timpul să vă reuniți în echipă și să faceți un colaj din elementele cartate.

- Încercați să răspundeți individual următoarelor întrebări cu privire la zona explorată de voi:

- Un oraș e considerat mare, mijlociu sau mic după numărul de locuitori sau după suprafața pe care o ocupă?
- Spațiile ocupate de case și blocuri sunt dominante?
- Spațiile industriale sunt de dimensiuni mari?
- Care dintre elementele observate de tine ar fi interesante sau utile pentru un turist?

Această activitate ar trebui să vă ocupe maxim 2-3 ore pentru colectarea informației și alte 2-3 ore pentru ansamblarea schițelor realizate de voi. Prezentați rezultatul (sub forma unui poster sau a unei

schite de hartă) profesorului vostru. Acesta poate iniția o întâlnire online în puteți face schimb de informații cu toți colegii din clasă.

Notă pentru profesori. La identificarea elementelor ce urmează a fi cartate, sugerați copiilor categoriile pe care le puteți folosi pentru a evidenția funcțiile orașului. La prezentarea rezultatelor echipelor profesorul trebuie să întărească atributele esențiale ale unui oraș (conform definiției) și să îi ajute să cuantifice grupurile de elemente ce dau o anumită funcție așezării urbane.

Sarcini de lucru (caz 2):

- Accesează pagina: <https://www.youtube.com/watch?v=9KEvVPZgJXs> în care vei avea ocazia să faci un tur virtual al orașului București, capitala României.

- Vizionează cu atenție și răspunde la următoarele întrebări:

- Orașul ocupă o suprafață mare?
- Ai identificat cel puțin 3 obiective turistice?
- Crezi că obiectivele turistice sunt concentrate în centru sau la periferie?
- Sunt imagini cu cartiere rezidențiale?
- Ai observat imagini cu centre comerciale?
- Ce crezi că adăpostesc blocurile înalte nou construite în oraș (locuințe sau birouri pentru firme)?

Notă pentru profesori: și această sarcină de lucru necesită intervenția profesorului. După colectarea răspunsurilor elevilor trebuie evidențiate funcțiile orașului și un atribut important al său reprezentat de întinderea spațială.

Problema 2: Vechi sau nou în oraș?

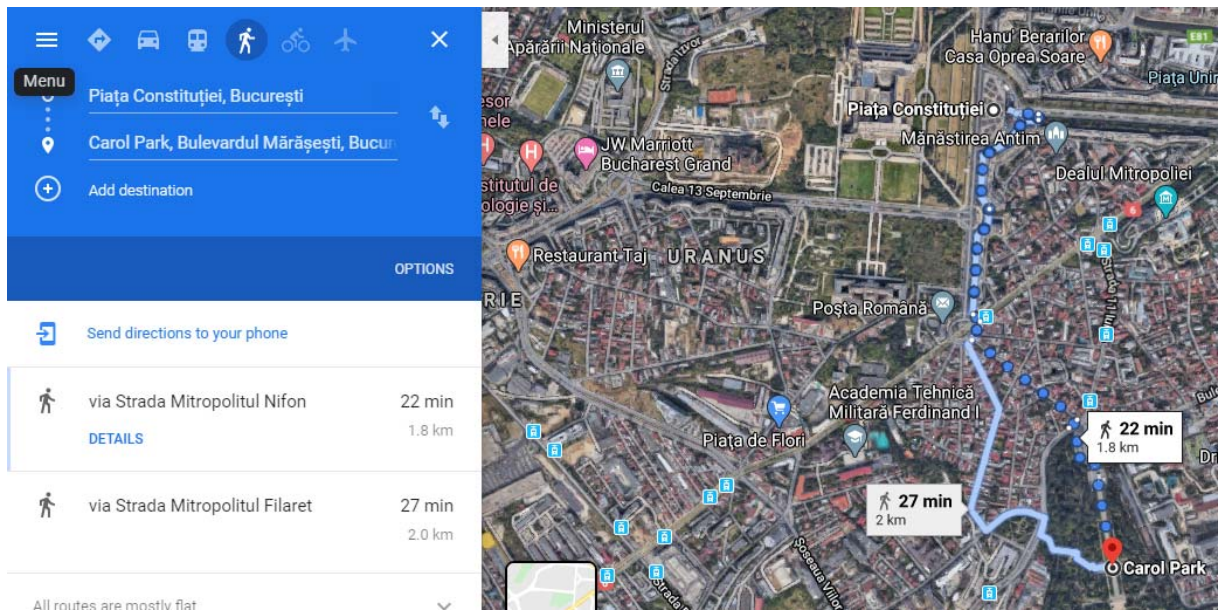
Competența specifică: IXCS6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității.

Descrierea activității: Identificarea Țesuturilor urbane vechi și noi într-un oraș

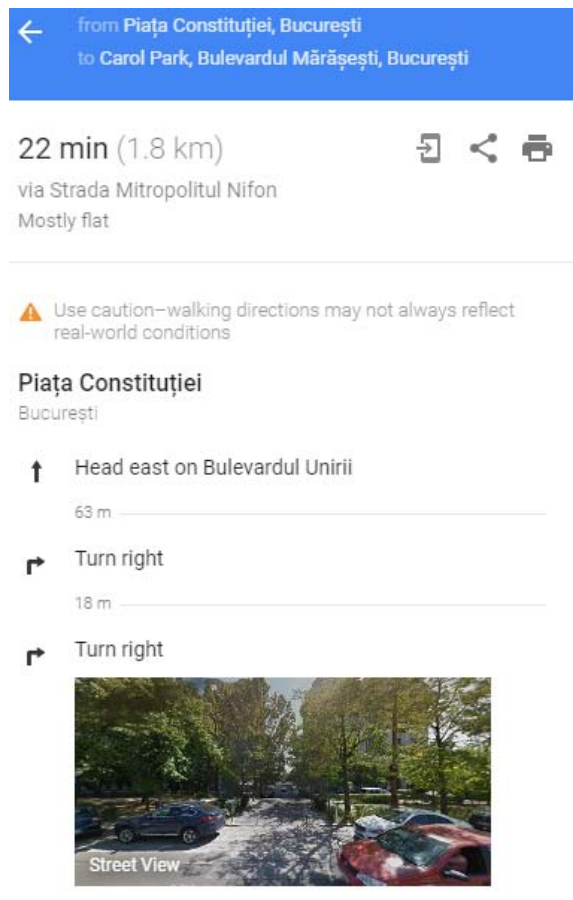
Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet. Caiet de notițe

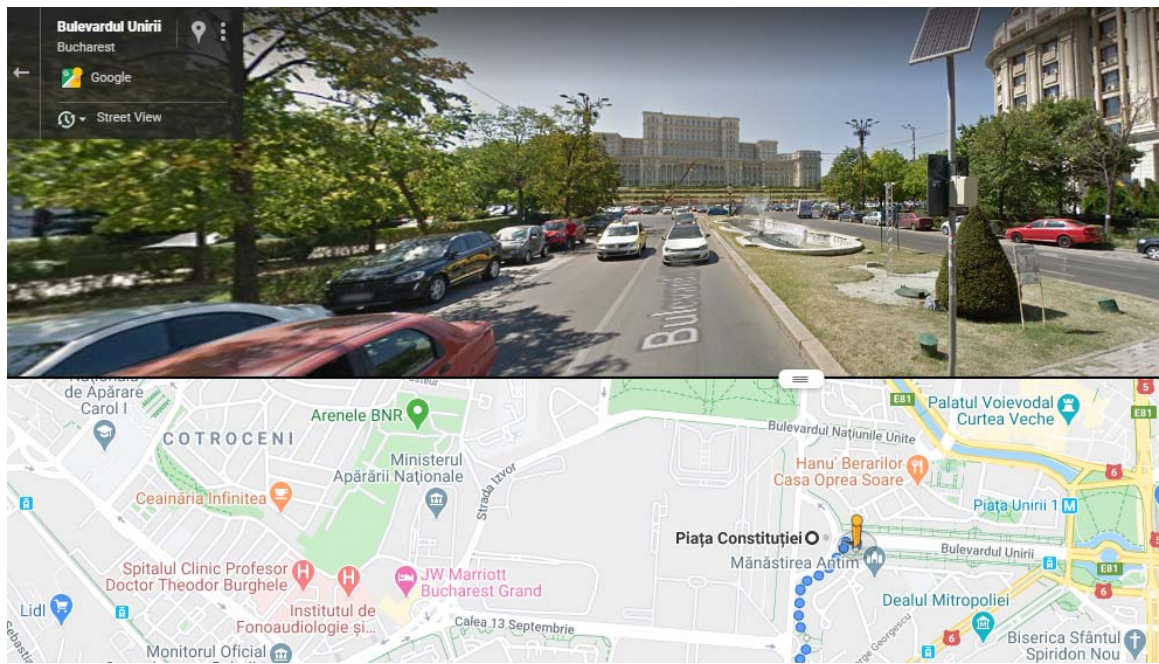
Sarcină de lucru:

- Accesează <https://www.google.com/maps> și introdu în partea din stânga două locații din București: Piața Constituției și Parcul Carol. Alege opțiunea de parcurgere pietonală a traseului (apasă butonul cu omulețul alb care se află în stânga sus).

- Acum ai un traseu principal și unul alternativ de parcurgere a distanței între două puncte foarte cunoscute din București. Dacă vei da dublu click pe traseul punctat, apare în stânga ecranului, jos opțiunea Google street view și apoi cu un click pe imagine și prin apăsarea săgeților de pe ecran poți să "te plimbi" pe traseul evidențiat pe hartă și în imaginile de mai jos.

- Vei avea ocazia "să vezi" o serie de obiective turistice extrem de cunoscute în oraș vei putea analiza diferențele (aspect general, construcții, lățimea străzilor) între partea nou construită a orașului și partea sa mai veche. Dacă urmărești traseul cu atenție vei avea ocazia să identifici și alte tipuri de spații caracteristice unui oraș (spații rezidențiale, spații de birouri, ateliere, magazine, bănci, etc.).

- După ce ai parcurs acest traseu discută cu profesorul tău și încearcă să răspunzi la următoarele întrebări:

- Care e aspectul clădirilor în cele două sectoare parcurse (partea nou construită a orașului și cea veche)?
- În care dintre cele două sunt străzile mai largi?
- Cum ar putea fi lărgite străzile cuprinse între Piața Regina Maria și Parcul Carol? E indicată o asemenea soluție de amenajare urbană?

Problema 3: Orașul durabil

Competența specifică: IXCS6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității.

Descrierea activității: Identificarea măsurilor ce pot fi luate pentru a avea orașe durabile.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet. Caiet de notițe

Sarcină de lucru:

- Accesați link-ul <https://www.youtube.com/watch?v=kBcxLLNajWM>. Filmul prezintă câteva soluții pentru transformarea unui oraș aglomerat și poluat în unul care reduce traficul, își extinde spațiile verzi, încurajează transportul public sau cu mijloace ecologice de transport, re tehnologizează industria pentru a reduce poluarea și recondiționează clădirile vechi.

- După ce ați vizionat filmul răspundeți la următoarele întrebări:

- Ce măsuri trebuie luate pentru a reduce traficul automobilelor în oraș?
- Ce măsuri trebuie luate pentru a reduce poluarea aerului în oraș?
- Ce măsuri trebuie să luăm pentru a îmbunătăți calitatea aerului după reducerea poluării?
- Care din cele două modele caracterizează orașul vostru (sau un oraș vizitat de voi)?

Notă pentru profesori: recomandăm raportarea la obiectivele de dezvoltare durabilă (<https://www.euractiv.ro/we-develop/ce-reprezinta-cele-17-obiective-de-dezvoltare-durabila-odd-incluse-pe-agenda-2030-6402>) în diverse contexte de învățare. Programa școlară a clasei a IX-a permite integrarea acestora mai ales în cel de-al patrulea domeniu de conținut (*Mediul, peisajul și societatea omenească*), dar sunt obiective ce pot fi relaționate și cu celelalte domenii de conținut: atmosfera (O13, O9, O 11), hidrosfera (O6, O14) și biosfera (O 15).

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

În contextul actual, generat de epidemia COVID-19, e necesară identificarea soluțiilor alternative ce au la bază resursele online de învățare. Din fericire geografia poate folosi extrem de multe resurse, singura problemă constă în alegerea celor mai potrivite pentru obiectivele de formare a competențelor și de predare/învățare. E nevoie de foarte multă atenție în alegerea acestor resurse, iar criteriile ar trebui să fie: relevanța pentru formarea unei competențe și transmiterea unui conținut; informația focalizată pe o singură problemă; timp scurt pentru accesare și pentru explorare.

Resursele educaționale digitale ce pot fi folosite pentru instruirea online (platforme, aplicații, filme, jocuri didactice etc.) sunt foarte numeroase fiecare prezentând avantaje și dezavantaje. Cele mai potrivite **instrumente digitale**:

- Servesc scopului activității de învățare propuse de cadrul didactic;
- Sunt ușor de utilizat/accesat atât de cadrul didactic cât și de elev.

Cadrul didactic investighează și selectează resursele educaționale, o alege pe cea care servește activității de învățare și stabilește design-ul acesteia. În tab. 4 prezentăm exemplul unui singur blog geografic care are numeroase resurse educaționale. Pentru eficientizarea intervenției am asociat fiecărei probleme competențele specifice și conținuturile care pot fi reluate din programa școlară a clasei a VIII-a.

Tab.2.3 . Resurse educaționale online pentru recuperarea competențelor și conținuturilor din perioada martie-iunie 2020 utilizând <https://geografilia.blogspot.com/>

Problema	CSVIII	Conținuturi din programa școlară	Link/resursă online
Condițiile cadrului natural reflectate în arhitectura tradițională	6.1. Explicarea importanței mediului geografic al României pentru om și societate 6.2. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a țării noastre, realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare	Așezări rurale	https://geografilia.blogspot.com/2015/09/conditiile-cadrului-natural-reflectate.html
Marile orașe din România. Infografic sintetic și comparativ	4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale 4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice	Așezări urbane	https://geografilia.blogspot.com/2016/08/marile-orașe-din-romania-infografic.html
Joc geografic: 16 orașe importante din România			https://www.purposegames.com/game/8rpysw3k3Yq#
Dezvoltarea durabilă a spațiilor verzi în București	7.9. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată (direct sau indirect)	Caracterizarea geografică generală a orașului București	https://geografilia.blogspot.com/2015/01/dezvoltarea-durabila-spatiilor-verzi-in.html
Care este cel mai eficient mijloc de transport în București	1.1 Identificarea termenilor geografici în texte diferite 3.1. Transferarea elementelor din matematică și științe pentru explicarea realității geografice a României 4.6. Interpretarea reprezentărilor grafice simple		https://geografilia.blogspot.com/2016/09/care-este-cel-mai-eficient-mijloc-de.html
Harta transportului în comun în București	4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale		https://geografilia.blogspot.com/2016/01/harta-ratb-transport-in-comun-tramvai.html
Modificări în structura administrativă a așezărilor umane	1.2. Definierea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază 1.5. Descrierea elementelor, fenomenelor, proceselor sau sistemelor geografic utilizând termeni geografici	Organizarea administrativ-teritorială	https://geografilia.blogspot.com/2010/09/modificari-in-structura-administrativa.html
Hărți ale județelor României	4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale		https://geografilia.blogspot.com/2015/08

			/harti-judetete-romaniei.htmlv
Evoluția administrativ-teritorială a României	4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale 5.3. Prezentarea elementelor de geografie României în format electronic		https://geografialia.blogspot.com/2010/11/evolutia-administrativ-teritorial.html
10 modificări ale mediului din România observate pe imagini satelitare	3.2. Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului înconjurător din țara noastră 4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice 8.1. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din țara noastră	Caracteristici ale mediului înconjurător	https://geografialia.blogspot.com/2020/04/10-modificari-ale-mediului-din-romania.html
Durata călătoriei cu trenul în România (harta izocronelor, 2019)	4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale 5.1. Identificarea informațiilor cu caracter geografic în baze de date accesibile prin interne	Căi de comunicație și transporturi	https://geografialia.blogspot.com/2019/08/durata-calatoriei-cu-trenul-in-romania.html
România turistică mentală	7.4 Ordonarea elementelor, fenomenelor și proceselor folosind diferite criterii de clasificare: cantitative, calitative, cronologice și teritoriale	Turismul	https://geografialia.blogspot.com/2013/08/romania-turistica-mentala.html

Blogul menționat sus are încă o resursă relevantă pentru cadrele didactice <https://geografialia.blogspot.com/2020/04/10-aplicatii-si-instrumente-digitale.html> în care sunt descrise caracteristicile a 10 aplicații și instrumente digitale ce pot fi utilizate de profesori și elevi pentru predarea/învățarea geografiei. Sunt detaliate avantajele folosirii lor pentru formarea competențelor, sugestii metodologice pentru cadre didactice și condițiile tehnice pentru accesarea și utilizarea lor.

Utilizarea aplicațiilor sau a resurselor online va urmări ca elevii:

- Să participe și să se implice (individual/în perechi/în grupuri mici) în activități la școală, online sau acasă;
- Să folosească resursele pentru achiziția sau clarificarea unor concepte, dar și pentru înțelegerea unor procese, fenomene, ierarhii geografice;
- La activități să primească sarcini de lucru care li se adresează direct, la persoana I singular, pentru că pe această cale sunt mai determinați să se implice în parcurgerea sarcinilor de lucru;
- Să fie în centrul proiectului instrucțional și să primească feedback de la cadrul didactic.

3.2.1. Design-ul unei activități online

Problema: 10 modificări ale mediului din România observate pe imagini satelitare

Competența specifică: IXCS5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic

Descrierea activității: Explorarea unei succesiuni de imagini satelitare pentru identificarea transformărilor mediului

Resurse necesare: device (laptop, tabletă, smartphone) și conexiune la internet, caiet de notițe

Sarcina de lucru:

- Deschide link-ul <https://geografilia.blogspot.com/2020/04/10-modificari-ale-mediului-din-romania.html>.

- Vei găsi 10 exemple diferite din România în care poți observa modificările mediului pe o succesiune de imagini satelitare înregistrate în ultimii 35 de ani. Din cele 10 exemple prezentate profesorul tău îți va sugera să alegi 1-2 modele și să urmărești transformările suferite de mediu.

Răspunde la următoarele întrebări:

- Cum s-a modificat peisajul geografic?
- Care este factorul principal în modelarea mediului?
- Ce elemente naturale ale mediului s-au degradat ca urmare a modificării mediului?
- Transformările mediului au fost pozitive sau negative pentru componentele naturale? Justifică răspunsul formulat.

Notă pentru profesori: cereți elevilor să răspundă la întrebările de mai sus și întăriți următoarele ipoteze: modificările mediului sunt generate de activitățile antropice; omul modifică mediul natural pentru a-și satisface nevoile (amenajări hidrotehnice pentru alimentare cu apă, exploatarea resurselor de subsol, extinderea suprafețelor construite), iar componentele naturale ale mediului (relief, apă, aer, sol, vegetație) sunt permanent degradate. Încurajați-i să exploreze independent și celelalte modele prezentate pe blog.

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

În absența mijloacelor digitale pentru instruire, aceasta se poate face prin activități dirijate de observare a orizontului local sau prin livrarea unor fișe de lucru. Trebuie valorificată orice informație relevantă pentru restructurarea competențelor, iar instruirea trebuie adaptată la resursele geografice (componente ale mediului natural sau antropic) din localitatea rurală sau urbană în care învață elevii. Profesorul trebuie să fie fizic prezent cel puțin la debutul oricărei activități de învățare, după care odată achiziționate tehnicile de observație elevii pot continua independent sau în grupuri mici (3-4 elevi).

Recomandăm cadrelor didactice să se informeze încă de la debutul noului an școlar despre posibilitatea fiecărui elev de a participa la activitățile didactice online, independent sau față-în-față. Acest lucru poate fi realizat cu sprijinul diriginților, printr-un sondaj sau în convorbiri telefonice/față-în-față.

Elevii care au device-uri și acces la internet pot rezolva activitățile propuse la punctele 3.1 și 3.2 din acest ghid.

Pentru elevii care nu au acces la device-uri și nici la internet trebuie construite activități care să valorifice resursele geografice locale pentru înțelegerea unor concepte/fenomene/procese. Cadrul didactic stabilește activitățile ce urmează a fi realizate de către elev prin raportare la competențele pe care le dorește a fi restructurate/formate. Acesta, după ce a aplicat testarea inițială (față-în-față sau online) trebuie să creeze un set de activități de învățare independentă cu scopul de restructurare/formare a competențelor specifice și al recuperării conținuturilor din clasa a VIII-a în legătură directă cu formarea competențelor clasei a IX-a.

Activitățile elevilor care vor lucra independent trebuie construite în sensul restructurării competențelor specifice și al recuperării conținuturilor din clasa a VIII-a în legătură directă cu formarea competențelor clasei a IX-a.

3.3.1. *Activități independente pentru elevi fără acces la resurse digitale*

Problema 1: Cu ce se ocupă oamenii din sate?

Competența specifică: IX5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic.

Descrierea activității: Identificarea tipurilor funcționale de sate în funcție de treptele de relief.

Materiale necesare: o schiță a localității (un sat, o zonă cu profil agricol la marginea unui oraș) oferită de profesor, caiet și creioane colorate.

Sarcini de lucru: Profesorul vostru v-a oferit o schiță a satului/a cartierului vostru pe hârtie.

- identificați punctul în care vă aflați când începeți cercetarea pe teren;
- lucrați în echipe mici (2-4 elevi) pentru a vă ajuta unii pe alții cu idei și sugestii;
- folosiți caietul pentru notițe;
- privind în jurul vostru și cu ajutorul profesorului identificați treapta de relief în care se află satul/cartierul în care faceți observațiile;

- stabiliți în echipă, tot cu ajutorul profesorului vostru, o legendă (culori sau semne convenționale) pe care să o folosiți pentru a completa schița primită cu informațiile observate;

- porniți pe o stradă și observați fiecare gospodărie. Dacă are grădină de legume folosiți o culoare stabilită din etapa anterioară și colorați pe schiță, dacă în gospodărie sunt și anexe pentru animale, puneți o a doua culoare în pătratul corespunzător acelei gospodării, dacă are o livadă de fructe altă culoare. Continuați acest tip de cartare a elementelor observate (ex. gatere, instalații pentru prelucrarea lânii, instalații pentru folosirea forței apei etc).

- După ce ați terminat observațiile pe o stradă răspundeți la următoarele întrebări:

- ✓ În ce treaptă de relief ne aflăm?
- ✓ Cum sunt gospodăriile (apropiate, răsfirate, risipite)?
- ✓ Cu ce se ocupă locuitorii (cultivă legume, cresc animale, au livezi cu pomi fructiferi, prelucrează lemnul etc.)?

Notă pentru profesori. Ajutați copiii să identifice treapta de relief și să stabilească legenda. Rămâneți cu ei până când v-ați asigurat că au înțeles mecanismul de lucru. Încurajați-i să continue cartarea pe alte străzi/în toată localitatea și să vă arate schițele la final. Un exercițiu suplimentar, pentru citirea materialului grafic realizat și pentru exersarea limbajului geografic scris elevii ar putea realiza un text cu principalele observații realizate pe teren de fiecare echipă. Nu uitați să le dați feedback pentru această activitate!

Problema 2: Turist în localitatea ta

Competența specifică: IX4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele

Descrierea activității: Identificarea elementelor de potențial turistic în orizontul local.

Materiale necesare: Caiet de notite.

Sarcini de lucru: Imaginează-ți că esti turist în localitatea în care trăiești. Ce ai vrea să afli despre ea? Ce ai dori să vezi/vizitezi?

Începe cu un plan al activității. Grupează obiectivele de interes pentru un turist în trei categorii:

- Valori naturale: forme de relief spectaculoase/interesante, cursuri de apă, păduri, puncte/spații cu priveliști frumoase (puncte de belvedere din care orice turist ar dori să aibă o fotografie)
- Valori antropice: clădiri reprezentative sau cu o istorie specială, biserici, monumente, alte construcții antropice (baraje, poduri)
- Valori imateriale: tradiții și obiceiuri populare la marile sărbători de peste an, festivaluri, târguri populare, ziua localității.

E foarte important să vezi cu ochii tăi fiecare obiectiv natural sau antropic, să îți iei notițe cât mai detaliate.

Pentru a-ți organiza mai bine informația e bine să folosești un tabel cum e cel de mai jos. Ai în el câteva exemple de observații pe care le poți colecta și întrebări care te pot ajuta. Răspunsurile ți le notezi singur.

Ce observi?	Poziția geografică	Ce întrebări (îți) pui?	Răspunsuri
O formă de relief		Ce formă de relief este? Cum s-a format? De e importantă?	
Un curs de apă		De unde izvorăște un râu? Unde se varsă? Oamenii au făcut amenajări în albia sa?	
O pădure		Care sunt speciile dominante? În ce zonă/etaj de vegetație se află? Ce specii faunistice se pot observa?	
Un punct de belvedere		Ce se poate observa? Ce tip de relief? Ce elemente antropice se văd de acolo?	
Clădiri reprezentative		Ce folosință actuală au? Când au fost construite? Ce alte folosințe au avut în trecut?	
Monumente		Când au fost construite? Ce reprezintă?	
Biserici		Când au fost construite? De cine? Au fost momente importante când au reprezentat repere pentru comunitate?	
Baraje		Când au fost construite? Pe ce râu? Cum se numește lacul format în spate? La ce folosește apa din acesta?	
Tradiții obiceieri populare și		Ce denumiri populare au acestea? Când se organizează? Ce semnificație au anumite obiceieri?	
Festivaluri		Când se organizează? Ce semnificație au? Care e profilul lor? Cât durează?	

Resursele ți le poți colecta fie direct urmărind inscripții, plăci comemorative, pisanii, fie indirect. În acest al doilea caz e bine să îți colectezi informații punând întrebări localnicilor (preot, reprezentanți ai autorităților locale, profesori, bătrânii din comunitate) despre obiectivele turistice identificate de tine.

După ce ai terminat etapa de documentare și observare directă realizează un ghid scris al elementelor observate/aflute de tine.

Notă pentru profesori: încercați să țineți legătura cu elevii pe parcursul realizării activității și să îi ghidați în colectarea informațiilor. La final colectați ghidurile realizate de ei și oferiți-le feedback.

Anexa IX.1. Ipoteza de lucru: corespondențe între competențe specifice și conținuturi din clasa a VIII-a și clasa a IX-a

Competențe specifice – clasa a VIII-a (probabil nestructurate sau parțial structurate în anul școlar 2019 -2020)	Competențe specifice - clasa a IX-a (în legătură cu competențele specifice – clasa a VIII-a probabil nestructurate sau parțial structurate) și conținuturi asociate
<p>VIIIICS 1.1 Identificarea termenilor geografici în texte diferite</p> <p>VIIIICS1.2. Definirea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază</p> <p>VIIIICS1.3. Utilizarea termenilor geografici în contexte cunoscute sau în contexte noi</p> <p>VIIIICS1.4. Elaborarea unui text coerent utilizând termeni geografici</p> <p>VIIIICS1.5. Descrierea elementelor, fenomenelor, proceselor sau sistemelor geografic utilizând termeni geografici</p> <p>VIIIICS3.2. Explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului înconjurător din țara noastră</p> <p>VIIIICS3.3. Prezentarea structurată a sistemului teritorial geografic al României</p> <p>VIIIICS4.1. Identificarea principalelor elemente naturale și socio-economice reprezentate pe hărți</p> <p>VIIIICS4.2. Citirea hărții și utilizarea semnelor convenționale</p> <p>VIIIICS4.4. Localizarea unor elemente din realitate pe reprezentări cartografice</p> <p>VIIIICS4.6. Interpretarea reprezentărilor grafice simple</p> <p>VIIIICS5.1. Identificarea informațiilor cu caracter geografic în baze de date accesibile prin internet</p> <p>VIIIICS5.2. Prelucrarea informațiilor referitoare la elemente de geografie a României dobândite pe baza tehnologiei informației</p>	<p>IXCS1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații pertinente</p> <p>IXCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ</p> <p>IXCS3.2. Analiza interacțiunilor dintre elementele naturale</p> <p>IXCS4.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice</p> <p>IXCS4.2. Operarea cu simboluri, semne și convenții</p> <p>IXCS4.3. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice</p> <p>IXCS4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică</p> <p>IXCS4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele</p> <p><i>IXCS5.1. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia</i></p> <p><i>IXCS5.2. Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente</i></p> <p>IXCS5.5 Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic</p> <p><i>IXCS5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni</i></p> <p><i>IXCS5.9. Formarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului</i></p> <p><i>IXCS6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității</i></p> <p>Conținuturi asociate din clasa a VIII-a</p> <p>Așezările umane. Organizarea administrativ-teritorială</p> <ul style="list-style-type: none"> – Așezările rurale. Tipuri de sate – Așezările urbane. Tipuri de orașe

<p>VIII CS6.2. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a țării noastre, realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>VIII CS7.1. Aplicarea cunoștințelor și deprinderilor învățate</p> <p>VIII CS7.2. Utilizarea metodelor simple de investigare (observare, analiză, interpretare) a realității oferite de geografia României</p> <p>VIII CS7.3. Prelucrarea informației: interpretarea unei diagrame simple, analizarea unei diagrame simple, elaborarea unui text pe baza unei diagrame, elaborarea de scheme</p> <p>VIII CS7.4. Ordonarea elementelor, fenomenelor și proceselor folosind diferite criterii de clasificare: cantitative, calitative, cronologice și teritoriale</p> <p>VIII CS7.5. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat</p> <p>VIII CS7.6. Compararea elementelor, fenomenelor, proceselor și structurilor teritoriale după caracteristicile solicitate, stabilind asemănări și deosebiri</p> <p>VIII CS7.7. Explicarea elementelor, fenomenelor și proceselor observate (direct sau indirect)</p> <p>VIII CS7.8. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente fenomene și procese ale mediului geografic</p> <p>VIII CS7.9. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată (direct sau indirect)</p> <p>VIII CS8.1. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din țara noastră</p> <p>VIII CS8.2. Identificarea soluțiilor de organizare a spațiului din perspectiva dezvoltării durabile</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Caracterizarea geografică generală a orașului București - Organizarea administrativ-teritorială <p>Activități economice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agricultură - Cultura plantelor și creșterea animalelor - Industria <ul style="list-style-type: none"> - Industria energetică și industria energiei electrice - Alte ramuri: industria metalurgică, industria chimică, industria lemnului etc. - Serviciile <ul style="list-style-type: none"> - Căi de comunicație și transporturi - Comerțul - Turismul <p>România în Europa și în lume.</p> <p>Caracteristici ale mediului înconjurător.</p> <p>Regiuni geografice ale României.</p> <p>Elemente ale dezvoltării durabile</p> <p>Conținuturi asociate din clasa a IX-a</p> <p>Măsurarea și reprezentarea spațiului terestru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reprezentările cartografice și societatea omenească <p>Relieful Terestru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agenți, procese și forme de relief - Analiza și interpretarea reliefului - Relieful și societatea omenească - Relieful orizontului local - Aplicații practice în orizontul local <p>Atmosfera terestră</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția și tendințele de evoluție ale climei - Clima și societatea omenească - Clima orizontului local <p>Apele Terrei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hidrosfera și societatea omenească - Hidrografia orizontului local - Aplicații practice în orizontul local <p>Viața și solurile pe Terra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedosfera - Biosfera, solurile și activitatea omenească - Aplicații practice în orizontul local <p>Mediul, peisajul și societatea omenească</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului - Interacțiunile dintre om și mediul terestru - Peisajele naturale - Factorii geoecologici naturali - Tipurile de mediu natural - Rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății omenești - Mediul orizontului local
--	---

CAPITOLUL III – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A X-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A IX-A LA CLASA A X-A

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Exemple de activități remediale

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

3.2.1. Design-ul unei activități online

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

3.3.1. Activități independente pentru elevi fără acces la resurse digitale

Anexa IX.1. Ipoteza de lucru: corespondențe între competențe specifice și conținuturi din clasa a IX-a și clasa a X-a

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

O primă etapă în acest demers a constituit-o consultarea programelor școlare și a planificărilor calendaristice corespunzătoare structurii anului școlar 2019 – 2020 în conformitate cu OMEN nr. 3191/20.02.2019. În acest sens au fost identificate conținuturile ce au fost predate în perioada predării/învățării online respectiv între 11 martie și 12 iunie 2020. Aceste documente și mai ales programele școlare au fost baza analizei noastre în demersul de **identificare a competențelor insuficient formate** în această perioadă.

Pași pentru elaborarea planificării calendaristice în anul școlar 2020-2021:

- Analiza programelor școlare în vigoare pentru clasa a IX-a și cea pentru clasa a X-a – disciplina Geografie;
- Din programa clasei a IX-a se extrag acele competențe specifice a căror formare/structurare a trebuit să fie realizată mai ales în perioada 11 martie-12 iunie 2020, dar și conținuturile aferente acestora (conform planificării calendaristice);
- Se analizează competențele specifice programei școlare pentru clasa a X-a și se stabilesc legături între ele și cele din clasa a IX-a;
- Se analizează conținuturile neabordate/parțial abordate pe parcursul clasei a IX-a și se stabilește modul în care acestea pot fi integrate în conținuturile clasei a X-a urmărind permanent formarea competențelor specifice nestructurate sau parțial structurate în clasa a IX-a dar și logica internă a disciplinei.

În tabelul de mai jos este prezentat un asemenea exemplu de corespondență între competențe specifice și conținuturi pentru clasele a IX-a și a X-a.

Tab.3.1. Exemplu de corespondență între competențe și conținuturi pentru clase consecutive

Clasa a IX-a		Clasa a X-a	
Competența specifică	Unitate de învățare/ Conținut	Competența specifică	Unitatea de învățare/ Conținut
IX.5.5.Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic;	Apele Terrei Hidrosfera și societatea omenească	5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic;	Resursele naturale Resursele hidrosferei

Recomandare. Într-o primă etapă trebuie individualizată **problema** (a) identificarea **competenței/competențelor specifice insuficient structurate**: *utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului natural* relevante pentru modul în care *societatea omenească* poate influența (*pozitiv sau negativ*) *resursele hidrosferei*. Conținutul *Hidrosfera și societatea omenească* (clasa a IX-a) poate fi asociat conținutului *Resursele hidrosferei* (clasa a X-a) pentru a restructura la elevi competența IX5.5. Pe reprezentări cartografice elevii pot identifica modificări aduse de om resurselor hidrosferei: captări, regularizări de cursuri, desecări, îndiguiri, amenajări hidrotehnice cu formarea ecosistemelor lacustre, dar și modalități de poluare a apelor subterane sau a apelor de suprafață, diminuarea resurselor de apă potabilă, etc.

Abordarea corectă pentru structurarea competenței insuficient formate în clasa a IX-a este utilizarea reprezentărilor cartografice pentru înțelegerea modului în care societatea omenească transformă/folosește/degradează în folos propriu resursele de apă ale Terrei.

În Anexa X.1. este prezentat rezultatul primei etape de analiză în care am stabilit corelații între cele două programe consecutive. Corespondențele au fost realizate mai întâi pentru competențele specifice

(CS) din programa clasei a IX-a corespunzătoare perioadei de pregătire online pentru care trebuie planificate, proiectate și implementate activități de învățare cu scop de **recuperare** a conținuturilor și de **remediere** a competențelor nestructurate sau parțial structurate în anul următor. A doua etapă a demersului analitic a constat în identificarea competențelor specifice din clasa a X-a care pot – odată cu formarea lor în anul școlar 2020-2021 – să contribuie la recuperarea și remedierea competențelor din anul anterior. Analiza prezentată în anexă evidențiază încă o corelație relevantă și necesară din punctul nostru de vedere: extragerea conținuturilor asociate perioadei martie-iunie 2020 (care au fost probabil doar parțial transmise/achiziționate de elevi) pentru clasa a IX-a și a celor din clasa a X-a în care pot fi integrate. Vom prezenta mai jos câteva exemple concrete de asocieri ale competențelor și conținuturilor pentru a sprijini cadrele didactice în demersuri similare.

Recomandăm ca remedierea/recuperarea competențelor specifice clasei a IX-a aflate în potențial risc de structurare, dar și a conținuturilor parțial achiziționate de elevi să se realizeze treptat în unități și conținuturi potrivite, acolo unde competențele clasei a X-a permit acest lucru. Deoarece există o corespondență între competențele celor două clase din ciclul inferior al liceului acestea pot fi structurate în spirală ascendentă, iar cadrele didactice nu vor avea mari dificultăți de asociere. Rămân însă la latitudinea lor: alegerea competențelor de asociat, stabilirea corespondențelor între conținuturi și a modului de integrare prin păstrarea logicii interne a disciplinei. Experiența didactică dar și discuțiile și consultările cu alți profesori de geografie vor fi de ajutor în stabilirea unor contexte de învățare potrivite și atractive pentru elevi.

Așa cum am menționat mai sus restructurarea competențelor prin asociere (Tab. 3.2.) e relativ facilă la nivelul inferior al liceului.

Tab. 3.2. Exemple de asocieri ale competențelor specifice pentru cele două clase consecutive

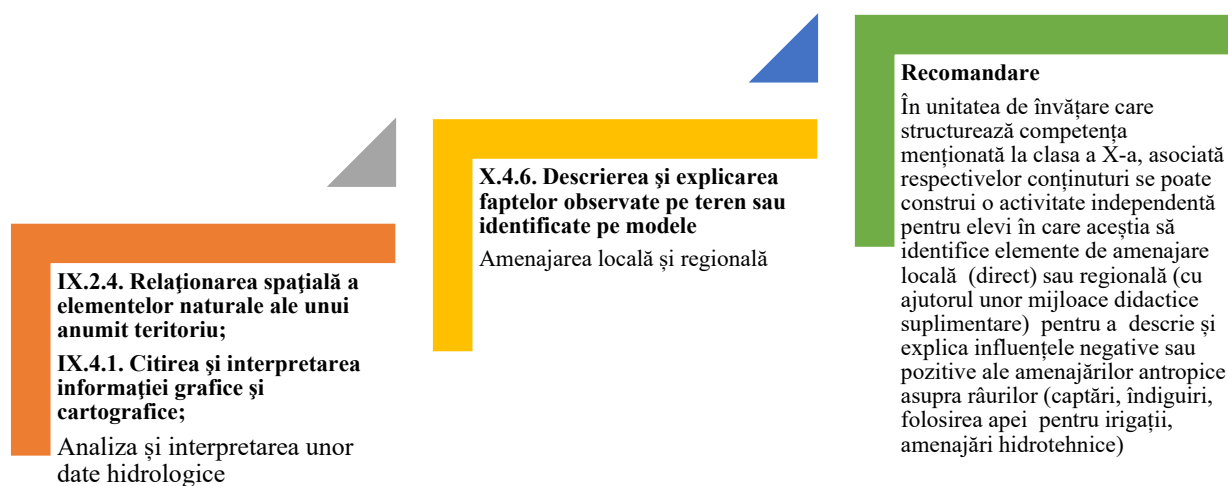
Competențe specifice clasa a IX -a		Competențe specifice clasa a X-a
IXCS1.1.	→	XCS1.1
IXCS1.2.	→	XCS1.2.
IXCS1.2; IXCS1.4.;IXCS.2.5.	→	XCS1.2.
IXCS2.3.; IXCS3.2.	→	XCS3.2.
IXCS4.1.; IXCS2.4.	→	XCS4.6.
IXCS4.6.	→	XCS4.6.
IXCS5.4.	→	XCS5.4.
IXCS5.5.	→	XCS5.5.
IXCS5.9.	→	XCS5.9.
IXCS6.1.	→	XCS5.8.

Analiza noastră evidențiază faptul că majoritatea competențelor specifice aflate în risc din clasa a IX-a pot fi restructurate/reuate în clasa a X-a și depinde de experiența și disponibilitatea cadrului didactic ca acest fapt să devină o realitate. Dincolo de necesitatea formării competențelor specifice din trunchiul comun (TC) există și competențe asociate curriculumului diferențiat (CD) pe care le putem relua prin folosirea resurselor geografice ale comunității în scop educațional. Spre exemplu *IXCS6.1.*

Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității este asociată în tabelul 3.2. cu XCS5.8. *Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)*. În orice comunitate din România pot fi valorificate informațiile geografice și pot fi asociate conținuturilor din clasa a X-a pentru a restructura competența corespunzătoare clasei a IX-a. În acest caz activitățile practice independente sunt cele mai potrivite. Elevii pot observa elementele naturale, sociale și economice ale unei comunități, pot cartea aceste elemente pe schițe sau hărți, pot colecta informații și date prin intermediul interviurilor, al chestionarelor, pot fotografia anumite aspecte relevante pentru proiectul lor. Cu sprijinul cadrului didactic, toate elementele colectate pot fi asamblate într-un proiect, portofoliu, o prezentare care să valorifice: *dezvoltarea interesului elevului pentru cercetarea științifică a comunității*, și relaționarea funcțională a elementelor naturale, economice și sociale ale acesteia.

În Fig. 3.1. sunt prezentate câteva exemple de asocieri ale competențelor specifice și ale conținuturilor din cele două clase consecutive. Aceste asocieri au caracter de recomandare și nu sunt obligatorii pentru proiectarea activităților din anul școlar 2020-2021.

Figura 3.1. Exemple de asociere a competențelor specifice și a conținuturilor din clase consecutive

IX.1.2. Argumentarea unui demers explicativ
IX.1.4. Descrierea și explicarea mediului natural;
IX.2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente naturale și sociale;
 Factorii geoecologici naturali

X.1.2. Argumentarea unui demers explicativ

Resursele naturale

- Resursele extraatmosferice și ale atmosferei
- Resursele litosferei
- Resursele hidrosferei
- Resursele biosferei

Recomandare

În unitatea de învățare care structurează competența menționată la clasa a X-a, asociată respectivelor conținuturi, se poate evidenția în relație cu resursele componentelor naturale ale mediului și rolul factorilor geoecologici naturali, importanța lor pentru dezvoltarea economică și socială a unei regiuni geografice. Argumentarea demersului explicativ trebuie structurată pe categoriile de factori geoecologici și tipul de resursă pe care o putem valorifica economic (ex: radiația calorică a Soarelui este o resursă extraatmosferică și poate fi valorificată în sistemul energetic ca resursă neregenerabilă).

IX.5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic
 Hidrografia orizontului local
 Biosfera, solurile și activitatea omenească
 Interacțiunile dintre om și mediul terestru

X.5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic

Resursele naturale

Recomandare

În unitatea de învățare care structurează competența menționată la clasa a X-a, asociată respectivului conținut, se poate construi o activitate de învățare în care elevii să identifice pe materiale cartografice de detaliu pentru așezarea lor (preferabil un decupaj de pe o hartă topografică), elemente naturale sau antropice ale hidrografiei (izvoare, cursuri de apă, lacuri, canale pentru irigații, lacuri antropice); ale biosferei (corpuri naturale de pădure, asociații vegetale azonale); tipuri de culturi (cerealiere, legumicole, vii și livezi, fânețe). Elementele identificate pot fi utilizate chiar și la predarea altor conținuturi (Regiuni și peisaje agricole, Peisaje rurale, Organizarea spațiului urban și rural, Planul Orașului) și constituie un tablou al resurselor naturale dintr-un anumit spațiu geografic.

Asocierea competențelor specifice și a conținuturilor din două clase consecutive va fi realizată de cadrele didactice, dar trebuie permanent urmărită logica internă a conținuturilor, iar pentru păstrarea interesului elevilor pentru învățare e recomandabil să se creeze experiențe atractive și/sau provocatoare, ancorate în exemple din viața cotidiană.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

În prima secțiune am elaborat un model de analiză pentru identificarea competențelor specifice din programa școlară a clasei a IX-a care au fost insuficient structurate în perioada martie-iunie 2020. Pe baza acestui model și a experienței pedagogice a fiecărui cadru didactic se pot construi asocieri cu competențele specifice în programa școlară a clasei a X-a dar și, la fel de important, se pot realiza corespondențe între conținuturi pentru îmbunătățirea cantitativă și calitativă a informației geografice achiziționate în perioada de predare online.

Recomandări pentru începutul anului școlar 2020 -2021.

Pașii pe care trebuie să îi parcurgă fiecare profesor la debutul anului școlar viitor sunt:

- Elaborarea unor sarcini de evaluare (itemi) care să verifice gradul de formare al competențelor specifice perioadei martie – iunie din clasa a IX-a;
- Fiecare sarcină de evaluare trebuie să vizeze o singură competență specifică;
- Recomandăm elaborarea a trei sarcini de evaluare de complexitate diferită pentru identificarea exactă a gradului de structurare/formare a competenței specifice;
- După analiza rezultatelor de la evaluarea inițială se construiesc activități remediale ce pot fi introduse în planificarea calendaristică pentru clasa a X-a;
- Se pot construi și activități de învățare pentru formarea competențelor din clasa a X-a și în egală măsură pot fi restructurate competențele specifice corespunzătoare clasei a IX-a (a se vedea exemplele de corespondență și recomandările din secțiunea anterioară !);
- În clasa a X-a se verifică din nou gradul de structurare/formare a competenței specifice clasei a IX-a pentru care s-au dezvoltat activități de învățare de remediere/recuperare prin integrarea unor sarcini de evaluare în verificarea competențelor specifice clasei superioare.

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

La debutul anului școlar 2020-2021 cadrele didactice trebuie să facă diagnoza gradului de achiziție al informațiilor prin raportare la nivelul de structurare a competențelor specifice din programa școlară pentru clasa a IX-a – disciplina Geografie.

Ilustrăm mai jos câteva exemple de itemi ce pot fi valorificați în evaluarea inițială, dar și modul în care se pot dezvolta - pe baza lor - activitățile de tip remedial.

Pentru identificarea gradului de structurare al competenței IXCS1.2. **Argumentarea unui demers explicativ** propunem itemii și analiza de mai jos.

Exemple de itemi pentru conținuturile *Pedosfera; Biosfera, solurile și activitatea omenească*

1. Explică cum se formează solul.
2. Solurile sunt direct influențate de celelalte componente naturale ale mediului. Scrie două particularități ale unui sol aflat în lunca unui râu.
3. Solurile din luncile râurilor permit dezvoltarea vegetației azonale iubitoare de umiditate. Scrie un argument pentru care aceasta ar trebui păstrată intactă, ferită de intervenția antropică.

Cele trei sarcini de evaluare evidențiază modul de structurare a competenței 1.2. **Argumentarea unui demers explicativ** din clasa a IX-a. Ele au fost construite astfel încât să vizeze 2 din cele trei domenii cognitive: (1) *cunoaștere* (cunoașterea modului de formare a solului), (2) *aplicare* (relaționarea caracteristicilor solului cu proximitatea unui curs de apă și a rolului vegetației de luncă în echilibrul acestui ecosistem).

- În primul exemplu elevii trebuie să *definiească* solul mai ales din perspectiva proceselor pedogenetice (*cum se formează*).
- În cel de-al doilea, prin menționarea a două particularități ale solului aflat în lunca unui râu, elevii demonstrează că pot asocia proximitatea unui curs de apă curgătoare cu *fertilitatea ridicată a solurilor de luncă, prezența apei pe profil* în funcție de nivelul apei în albia minoră, *inundarea frecventă a luncii* ce poate restricționa utilizarea antropică a acestuia.
- În cel de-al treilea exemplu elevii trebuie să aducă un argument pentru rolul de echilibru al ecosistemelor de luncă în: *păstrarea biodiversității, asigurarea adăpostului pentru păsări aflate în pasaj sau chiar pentru cuibărit, reducerea eroziunii malurilor, reducerea amplitudinii inundațiilor*.
- Răspunsurile parțial corecte pot fi repere în construcția activităților remediale. Scopul e formarea/restructurarea competenței specifice prin argumentarea unui demers explicativ.

Analiza itemilor

La primul item este solicitată definiția solului. Pot fi considerate răspunsuri acceptabile și cele care sunt parțial structurate/corecte, în care elevii fac referire doar la sfărâmarea rocilor și la descompunerea/putrezirea componentei organice (plante și animale). Este posibil ca elevii să menționeze doar faptul că e un înveliș aflat la partea superioară a litosferei, să facă referire la elementele constitutive fără a menționa factorii pedogenetici. Enunțul itemului se referă în primul rând la procesele pedogenetice: *explică cum se formează solul*, iar răspunsurile elevilor se pot focaliza pe elementele componente ale acestuia fără a face referire la procesele chimice și fizice ce transformă materia organică și minerală în sol.

Cel de-al doilea item apelează nu doar la cunoașterea caracteristicilor solurilor de luncă ci și la modul în care sunt influențate de celelalte componente naturale (*explicarea relațiilor între două componente naturale ale mediului*), în acest caz un râu. Răspunsurile corecte pot menționa: excesul de umiditate pe profilul de sol, inundarea frecventă a solului care aduce un aport de nutrienți și îi mărește fertilitatea. Un alt răspuns posibil e acela că solurile de luncă se formează/evoluează prin aluvionare și se numesc soluri aluviale. Răspunsurile greșite demonstrează că elevii nu cunosc legătura între nivelul apei unui râu și excesul de apă pe profilul de sol sau faptul că acesta poate fi acoperit de apă la fiecare inundație, ei nu știu că inundațiile au efect pozitiv fertilitatea solurilor. Răspunsuri greșite pot fi generate și de necunoașterea elementelor unei văi și astfel elevul nu asociază lunca (albia majoră) cu spațiul pe care râul îl poate inunda la debite mari.

Cel de-al treilea item solicită un argument pentru păstrarea intactă a ecosistemelor de luncă. Formularea unui răspuns/argument corect demonstrează că elevul poate *relaționa* echilibrul unui ecosistem favorizat de prezența râului și de solurile bogate în nutrienți din luncă cu un tip distructiv de intervenție antropică. Argumente acceptabile pot fi: păstrarea biodiversității, asigurarea adăpostului pentru păsări sau a altor animale ce trăiesc în apropierea râului, păstrarea integrității malurilor, rădăcinile arborilor și arbuștilor fixează solurile de luncă și contribuie la reducerea agresivității inundațiilor în luncile râurilor. Oricare dintre răspunsurile corecte demonstrează faptul că elevii pot stabili relațiile de tip cauză-efect între echilibrul ecosistemelor și stabilitatea solurilor din luncă. Răspunsurile incorecte reprezintă repere pentru construcția activităților de tip remedial.

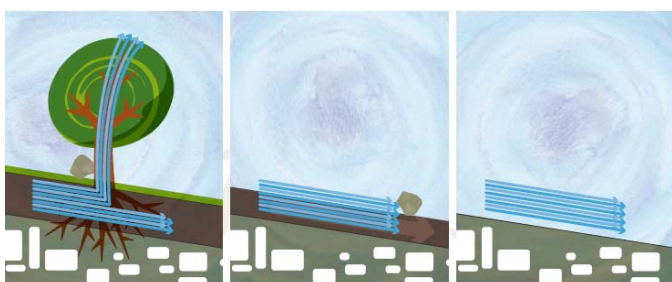
Pentru identificarea gradului de structurare a competenței IXCS3.2. **Sesizarea unor legături observabile între elemente naturale și sociale** propunem itemii și analiza de mai jos.

Exemple de itemi pentru conținuturile *Biosfera, solurile și activitatea omenească* și pentru *Factorii geoecologici naturali*.

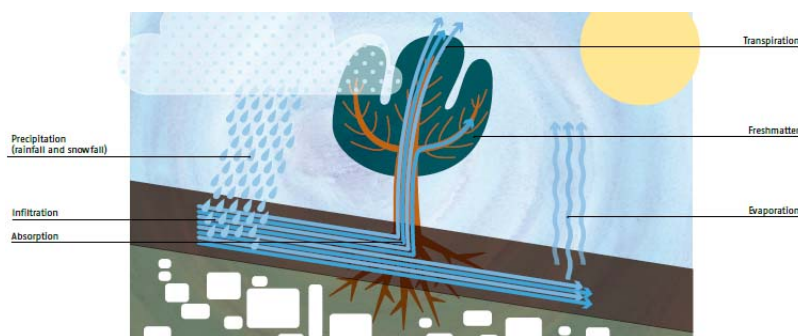
1. Într-o zonă rurală sunt mulți copaci. Oamenii care trăiesc acolo au decis să taie copacii, pentru lemn. Indică un posibil efect pe termen lung al deciziei lor asupra mediului înconjurător.
2. Rolul pădurii este esențial pentru:
 - a. Dezvoltarea așezărilor umane
 - b. Păstrarea integrității rocilor
 - c. Păstrarea integrității solurilor
 - d. Dezvoltarea economică a comunităților
3. Pădurea este un factor de protecție a mediului și de menținere a echilibrului ecologic. În imaginile de mai jos sunt ilustrate patru funcții ale pădurii. Scrieți pe spațiile punctate funcțiile pe care le-ați identificat.

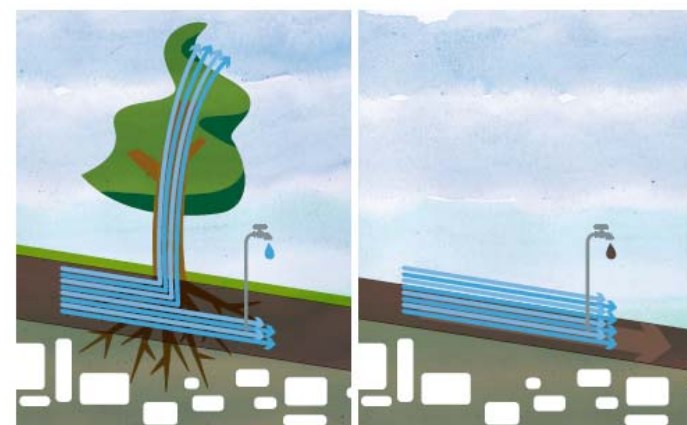
(a).....

(b).....

(c).....

(d).....

Cele trei sarcini de evaluare evidențiază modul de structurare a competenței 3.2. **Sesizarea unor legături observabile între elementele naturale și sociale** din clasa a IX-a. Ele au fost construite

astfel încât să vizeze cele trei domenii cognitive: (1) *raționament* (menționează un efect pe termen lung asupra mediului), (2) *cunoaștere* (cunoaște funcțiile pădurii), (3) *aplicare* (poate relaționa rolul pădurii cu menținerea integrității/calității altor elemente de mediu).

- ✓ Primul item vizează: efectele (pozitive, negative sau neutre) pădurii asupra mediului.
- ✓ Cel de-al doilea vizează: cunoașterea funcțiilor pădurii și a serviciilor ecosistemice oferite de acestea.
- ✓ În cel de-al treilea item elevii identifică pe imagini legături observabile între procese și fenomene ce se desfășoară în natură în prezența/absența pădurii.

Analiza de itemi

La primul item răspunsurile corecte menționează un efect *negativ* asupra mediului (ex. pierderea habitatelor animalelor/plantelor, eroziunea solului, schimbări ale parametrilor climatici, apariția fenomenului de uscăciune în sol) sau un efect *pozitiv* respectiv *neutru* (schimbarea echilibrului în viața plantelor, dezvoltarea habitatului pentru unele plante/animale adaptate la mediul nou, dezvoltarea agriculturii/a construcțiilor antropice). Asocierile cele mai frecvente sunt cu siguranță în relație cu defrișările și efectele lor vizibile/imediate: degradarea terenurilor și frecvența mai mare a inundațiilor. Răspunsurile greșite – pe baza cărora se pot construi activitățile remediale se referă la utilizarea lemnului drept combustibil/resursă pentru industria lemnului, pierderea iremediabilă a pădurii (elevii nu știu că pădurea poate să se regenereze sau poate fi plantată).

Cel de-al doilea item – cu alegere multiplă – solicită identificarea unei funcții a pădurii, iar răspunsul corect este (c) – integritatea ecosistemelor forestiere contribuie la păstrarea integrității solurilor. Alegerea unui răspuns greșit sugerează faptul că elevul nu cunoaște funcțiile pădurii și asociază greșit o funcție cu dezvoltarea așezărilor umane sau cu cea economică. Îndepărtarea pădurii pentru dezvoltarea așezărilor umane (a) induce o serie de degradări ale componentelor naturale ale solului (deficit de umiditate în sol, apariția plantelor adaptate la uscăciune, înlocuirea terenurilor naturale cu cele artificiale, schimbarea parametrilor climatici), iar dezvoltarea economică (d) în absența pădurii se face pe baza altor resurse. Rădăcinile arborilor pot disloca bucăți din roca aflată sub sol, deci și în acest caz (b) răspunsul este greșit.

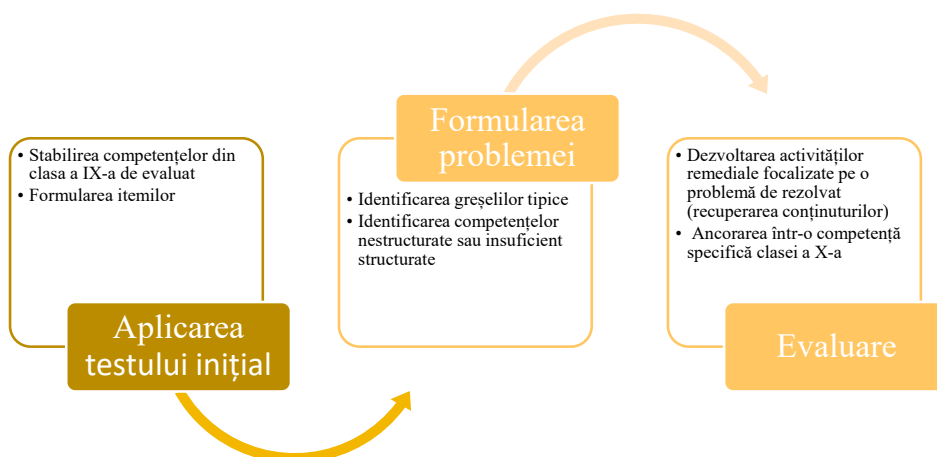
Cel de-al treilea item solicită formularea unui răspuns scurt alături de fiecare din cele 4 imagini. În partea introductivă a itemului se oferă două indicii importante: pădurea e un factor de protecție a mediului și de menținere a echilibrului ecologic (între componentele naturale). Folosirea imaginilor ar trebui să faciliteze răspunsuri corecte deoarece, dacă elevii cunosc funcțiile pădurilor, vor scrie: menținerea integrității solurilor (a), intervenția pozitivă în circuitul apei în natură (b), în absența pădurii solurile se degradează și apa curge pe versanți mai rapid (c); pădurile funcționează ca filtre naturale pentru apele subterane (d). Pot fi acceptate orice alte construcții textuale atâta timp cât esența răspunsului este corectă. Răspunsurile incorecte demonstrează că elevii nu pot identifica legăturile între elemente și procese în ecosistemele forestiere și vor fi considerate puncte de plecare în construcția activităților de tip remedial.

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Exemple de activități remediale

Evaluarea gradului de structurare a unei competențe se face în urma aplicării testului de evaluare inițială la începutul clasei a X-a. În cazul competențelor insuficient structurate profesorul trebuie să identifice conținutul (problema) ce poate contribui la remedierea acestei situații. Pentru un demers eficient recomandăm identificarea greșelilor tipice generate de răspunsurile elevilor și apoi formularea problemei care necesită remediere sau recuperare (cazul unei competențe insuficient structurate pentru că unele conținuturi nu au fost predate în perioada învățării la distanță). Demersul de identificare a competențelor incomplet structurate este descris în prima secțiune a acestui capitol, dar el se poate baza și pe experiența didactică sau pe colaborarea profesorilor de geografie.

Figura 2.2. Model de lucru pentru restructurarea competențelor specifice ne/insuficient formate

Pentru primul set de itemi din secțiunea anterioară (ce au vizat competența IXCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ) profesorul poate decide construirea activităților de învățare pe care să le asociază în clasa a X-a la conținutul: **Resursele naturale. Resursele biosferei.**

Formularea activităților de **remediere a competențelor specifice** insuficient structurate și a **conținuturilor** de reluat este decisă de profesor și fundamentată pe rezultatele elevilor la evaluarea inițială.

- Trebuie urmărită logica internă a disciplinei și asigurarea unei **fuzionări** corecte și coerente a **conținuturilor** dar și o creștere a complexității – corespunzătoare clasei – lor pentru formarea competenței XCS1.2 (Argumentarea unui demers explicativ). Conținuturile corespunzătoare clasei a IX-a (Pedosfera; Biosfera, solurile și activitatea omenească) pot fi asociate celor din clasa a X-a (Resursele naturale. Resursele biosferei). Odată cu prezentarea resurselor biosferei se poate integra principiul echilibrului în natură și rolului ecosistemelor de luncă în păstrarea biodiversității, a integrității solurilor sau a malurilor râurilor. Complexitatea conținutului poate fi augmentată cu informații despre tipurile de culturi specifice luncii sau despre utilizarea pastorală a acestora. Elevii trebuie să înțeleagă faptul că ecosistemele forestiere din lunci sunt resurse biotice, cu sol fertil, asigură un topoclimat mai umed și mai răcoros în timpul verii, asigură integritatea malurilor unui râu etc.

- Răspunsurile incorecte și incomplete din secțiunea anterioară relevă următoarele greșeli și rutine didactice:
- Greșeală conceptuală: cunoașterea elementelor componente ale solurilor și nici a proceselor prin care se formează acestea; cunoașterea rolului de echilibru al ecosistemelor de luncă.
 - Greșeală procedurală: asocierea particularităților solului cu proximitatea unui râu, relaționarea stabilității solurilor cu prezența ecosistemelor de luncă, a condiționării directe între echilibrul ecosistemelor și cel al proceselor și fenomenelor geografice.
 - Rutine didactice: în procesul de predare nu se insistă suficient pe decelarea factorilor pedogenetici de procesele pedogenetice și din acest motiv elevii nu cunosc elementele constitutive ale solului și nici mecanismele naturale ce stau la baza formării lui. Pentru greșelile tipice ce pot fi decelate din răspunsurile elevilor la itemii 2 și 3 rutina didactică poate fi generată de absența antrenamentului cu activităților focalizate pe dezvoltarea gândirii asociative și anticipative.

Activitățile remediale au o structură exactă ce cuprinde **problema** identificată în urma analizării răspunsurilor elevilor la itemi, **competența specifică** ce trebuie formată prin rezolvarea problemei, **descrierea activității**, **resurse necesare** și **sarcini de lucru**. Rolul activității remediale este de structurare a competenței din clasa a IX-a prin intermediul competenței asociate din clasa a X-a. Este foarte important ca profesorul să **verifice** modul de rezolvare a sarcinilor de lucru și să **ofere feedback** pentru învățare. Considerăm de asemenea că este necesar și util ca, după parcurgerea activității remediale de către elevi, profesorul să organizeze o scurtă activitate față-în-față sau online sincron în care să discute cu elevii despre aspecte conceptuale și procedurale din activitatea propusă.

Activități remediale pentru restructurarea competenței IXCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ și recuperarea conținuturilor *Pedosfera; Biosfera, solurile și activitatea omenească*.

Problema 1: Cum se formează solul?

Competența specifică: XCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ.

Descrierea activității: Identificarea factorilor pedogenetici și a componentelor solului

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.

Sarcini de lucru:

- Deschideți pagina <https://www.youtube.com/watch?v=Fx8r3o2gsLk> și urmăriți cu atenție filmul.
- Răspundeți la următoarele întrebări :
 - Care sunt elementele componente ale solului ?
 - Care sunt procesele care contribuie la formarea solului?
 - Crezi că e posibilă formarea solurilor în absența elementelor componente sau a proceselor de transformare a lor?

Problema 2: Ce înseamnă renaturarea unei lunci?

Competența specifică: XCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ.

Descrierea activității: Identificarea avantajelor renaturării luncii Dunării pe teritoriul României

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.

Sarcini de lucru:

- Deschide filmul <https://www.youtube.com/watch?v=otaMPeVbSWg> și numește:

- Elementele naturale ale Dunării înainte de inițierea lucrărilor de amenajare a luncii.
- Un avantaj pentru luncă și unul pentru apele Dunării pentru situația în care mediul e natural (fără intervenții antropice).
- Un efect pe care îl are utilizarea agricolă (arături, administrare de substanțe chimice) pentru solurile de luncă.
- Un tip de utilizare durabilă a luncii Dunării.

Răspunde la următoarele întrebări :

- Care au fost intervențiile antropice în lunca Dunării în ultimele decenii ?
- Cine a adus nutrienții care au contribuit la formarea solurilor din luncă ?
- Cum a fost utilizată lunca Dunării după amenajarea sa ?
- Indiguirile albiei minore a fluviului au fost utile în cazul viiturilor ?
- Amenajarea luncii a contribuit la scăderea sau la creșterea biodiversității ?
- Renaturarea luncii e sinonimă cu reconstrucția ecologică ?

- După ce ai numit fiecare element și ai răspuns la întrebări, reia vizionarea filmului pentru a verifica dacă ai înțeles toate noțiunile.

Notă pentru profesori: e important să discutați cu elevii despre rolul luncilor în echilibrul ecosistemelor ripariene, despre importanța lor pentru biodiversitate și pentru stabilitatea economică și socială a habitatelor umane.

Al doilea exemplu din secțiunea 2 a vizat evaluarea gradului de structurare a competenței specifice **IX3.2 Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese naturale** asociată conținuturilor *Factori geoecologici naturali și Biosfera, solurile și activitatea omenească*.

În prima etapă e necesară identificarea greșelilor tipice pentru a restructura eficient această competență specifică și pentru a remedia conținuturile pierdute sau insuficient fixate.

- Greșeli conceptuale legate de: cunoașterea funcțiilor pădurii și a legăturilor stabilite între elementele naturale dintr-un ecosistem forestier; absența cunoștințelor despre resurse regenerabile și neregenerabile (pădurea e o resursă regenerabilă, deci defrișarea ei nu e o pierdere iremediabilă).
- Greșeli procedurale legate de gândirea asociativă pentru că nu pot stabili legăturile logice/observabile între: sistemul radicular al arborilor și păstrarea integrității solului, evoluția lui prin aportul de materie organică, gradul de acoperire cu vegetație și reducerea apei scurse

pe versant, rolul arborilor în circuitul apei în natură și cel al solului de pădure în determinarea calității apelor subterane.

- Rutine didactice: insuficienta exersare a conceptelor (funcțiile pădurii, ecosisteme forestiere, resurse regenerabile), dar și lipsa antrenamentului în explicarea proceselor de tip asociativ între componente naturale ale mediului și procesele pe care acestea le întrețin sau condiționează.

Sugestii metodologice pentru restructurarea competenței **IXCS3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomeneși procese naturale** și recuperarea conținuturilor *Factori geoecologici naturali și Biosfera, solurile și activitatea omenească.*

Problema 1: Care sunt funcțiile pădurii?

Competența specifică: XCS3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomeneși procese naturale

Descrierea activității: Identificarea funcțiilor pădurii. Lectura unui text științific.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet. Caiet de notițe

Sarcini de lucru:

- Citiți următorul text!

Încă de la apariția lor, pădurile au jucat un rol important în viața planetei noastre, contribuind de multe ori hotărâtor la dezvoltarea societății omenești. La apariția omului, pădurile constituiau sursa principală de hrană și adăpost, precum și prima sursă de energie (prin lemnul de foc produs) pentru acesta.

Pădurile protejează solul împotriva eroziunii provocate de vânt și ploaie. Prin tăierea copacilor de pe pante se pot declanșa alunecări de teren. Versanții sunt protejați împotriva avalanșelor. Perdelele forestiere fixează și stopează înaintarea dunelor de nisip dar și a solurilor nisipoase.

Pădurile atenuază temperaturile extreme din timpul iernii și al verii, sporesc umiditatea aerului, reduc viteza vântului, împiedică evaporarea apei din sol. Arborii, prin sistemul lor de rădăcini, sporesc profunzimea solului și contribuie la afânarea lui. Solul se îmbogățește datorită stratului de frunze moarte aflate în descompunere în partea sa superioară. Prin absorbția apelor de suprafață și din ploi, pădurile contribuie la regularizarea debitelor râurilor și previn inundațiile.

Pădurea reprezintă una dintre sursele principale de materii prime, neexistând nici o ramură a economiei care să nu folosească lemnul sau celelalte produse ale acesteia. În mod convențional, materiile prime produse de pădure sunt împărțite în produse lemnoase și produse nelemnoase. Cele lemnoase sunt reprezentate de masa lemnoasă a arborilor, ca materie de lucru și ca materie pentru foc. Timp de mii de ani, lemnul a constituit principala sursă de energie primară pe glob.

Produsele nelemnoase sunt reprezentate de toate celelalte produse vegetale sau animale ale pădurii, respectiv vânatul, scoarța copacilor, substanțele rășinoase, fructele, florile, plantele medicinale, ciupercile etc. Pășunile, fânețele și culturile de plante furajere de lângă pădure se dezvoltă mai viguros în prezența vegetației forestiere.

Pădurile constituie un puternic filtru natural, deoarece rețin praful și fumul sau distrug microbii. Copacii asimilează dioxidul de carbon produs de activitățile industriale și refac stocul de oxigen atmosferic necesar respirației. Pădurea înfrumusețează peisajul unei regiuni, oferind un cadru plăcut de petrecere al timpului liber și un motiv de inspirație pentru creațiile artistice (text adaptat după *Note de curs – Silvicultură*, V.-N. Nicolescu, 2006).

- Rezolvați următoarea fișă de lucru!

1. Care a fost importanța pădurii la începutul evoluției omului?

.....

2. Scrie un element de favorabilitate al pădurii asupra reliefului?

.....

3. Care este influența pădurii asupra condițiilor atmosferice?

.....

4. Cum sunt clasificate materiile prime produse de pădure?

.....

5. Care sunt produsele nelemnoase din pădure?

.....

6. Care este influența pădurii asupra pășunilor și fânețelor?

.....

7. Ce presupune rolul de filtru natural al pădurii?

.....

8. Care este influența pădurii asupra cantității de dioxid de carbon și oxigen?

.....

9. Ce reprezintă funcția estetică a pădurii?

.....

Notă pentru profesori. Această activitate poate fi utilizată și la capitolul 3.3 din această secțiune.

Problema 2: Cum ajută pădurea la menținerea vieții pe Terra?

Competența specifică: XCS3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese naturale

Descrierea activității: Sesizarea efectelor pozitive ale pădurii în menținerea vieții pe planetă.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet. Caiet de notițe

Sarcini de lucru:

- Navigați la adresa <http://www.youtube.com/watch?v=nrOU2u-v6bE> și vizionați filmul.

- Rezolvați următoarea fișă de lucru!

1. Ce procent din suprafața uscatului este ocupat de pădure?

.....

2. Ce rol joacă pădurea în schimbările climatice?

.....

3. Cum influențează pădurea resursele de apă?

.....

4. Care este relația dintre pădure și biodiversitate?

.....

5. Care au fost beneficiile pădurii pentru om de-a lungul evoluției lui?

.....

Notă pentru profesori: întrebările sunt date elevilor înainte de a începe vizionarea filmului pentru a ști asupra căror informații să se concentreze. Dacă apar dificultăți în elaborarea răspunsurilor se reia vizionarea filmului insistându-se asupra secvențelor esențiale.

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

În contextul actual, generat de epidemia COVID-19, e necesară identificarea soluțiilor educaționale aflate în mediul online. Din fericire geografia poate folosi extrem de multe resurse, singura problemă constă în alegerea celor mai potrivite pentru obiectivele de formare a competențelor și de predare/învățare. E nevoie de foarte multă atenție în alegerea acestor resurse, iar criteriile ar trebui să fie:

- relevanța pentru formarea unei competențe și transmiterea unui conținut;
- informația focalizată pe o singură problemă;
- timp scurt pentru accesare și pentru explorare.

Resursele educaționale digitale ce pot fi folosite pentru instruirea online (platforme, aplicații, filme, jocuri didactice etc.) sunt foarte numeroase fiecare prezentând avantaje și dezavantaje. Cele mai bune **instrumente digitale:**

- Servesc scopului activității de învățare propuse de cadrul didactic;
- Sunt ușor de utilizat/accesat atât de cadrul didactic cât și de elev.

Cadrul didactic investighează și selectează resursele educaționale, o alege pe cea care servește activității de învățare și stabilește design-ul acesteia.

Tab. 3.3. Resurse educaționale online pentru recuperarea competențelor și conținuturilor din perioada martie-iunie 2020 utilizând <https://geografia.blogspot.com/>

Problema	CSIX	Conținuturi din programa școlară	Link/resursă online	Recomandare
Zonele bioclimatice. Biosfera	3.2. 4.1. 5.5.	Zonele biopedoclimatice. Biosfera	https://geografia.blogspot.com/2015/02/zonele-biogeografice-zona-rece.html https://geografia.blogspot.com/2015/02/zonele-biogeografice-zona-temperata.html https://geografia.blogspot.com/2015/02/zonele-biogeografice-zona-calda.html	Utilizarea hărților și a imaginilor pentru explicarea diversității bioclimatice
Erodabilitatea solurilor	1.1. 2.3 2.4 3.2.	Solurile și activitatea omenească	https://geografia.blogspot.com/2011/05/influenta-lucrilor-antropice-asupra.html	Folosirea textului și a imaginilor pentru asocieri: tip de relief-tip de intervenție-consecințe asupra solului
Schimbări spectaculoase ale mediului	2.3. 2.4 2.5 4.1.	Interacțiunile dintre om și mediul terestru	https://geografia.blogspot.com/2016/09/schimbari-spectaculoase-ale-mediului.html	Stabilirea unor legături de tip cauză-efect pentru procesele evidențiate.
Defrișări	1.2 2.3 3.2. 4.1. 5.5.	Biosfera, solurile și activitatea omenească; Interacțiunile dintre om și mediul terestru; Factorii geoecologici naturali	https://geografia.blogspot.com/2016/08/defrisarile-masive-din-romania-10.html	Utilizarea textului și a imaginilor pentru explicarea consecințelor defrișărilor asupra componentelor naturale și sociale
Hazarde și riscuri	2.3. 2.4. 3.2. 4.1.	Hidrosfera și societatea omenească	https://geografia.blogspot.com/2014/04/nou-harti-de-hazard-si-risc-la-inundatii.html	Exerciții de relaționare spațială între elementele naturale, citire și interpretare a materialelor grafice.

Utilizarea aplicațiilor sau a resurselor online va urmări ca elevii:

- Să participe și să se implice (individual/în perechi/în grupuri mici) în activități la școală, online sau acasă;
- Să folosească resursele pentru achiziția sau clarificarea unor concepte, dar și pentru înțelegerea unor procese, fenomene, ierarhii geografice;

- La activități să primească sarcini de lucru care li se adresează direct, la persoana I singular, pentru că pe această cale vor fi mai determinați să se implice în parcurgerea sarcinilor de lucru;
- Să fie în centrul proiectului instrucțional și să primească feedback de la cadrul didactic.

3.2.1. Design-ul unei activități online

Problema: Delta Dunării și schimbările climatice

Competența specifică: XCS4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele

Resurse necesare: device (laptop, tabletă, smartphone) și conexiune la internet, caiet de notițe

Sarcina de lucru:

- Deschide link-ul: <https://www.youtube.com/watch?v=AFYQJ2lrd9Y>

- Vei găsi aici un film realizat de cea mai importantă asociație de mediu WWF (World Wide Fund) în care vei afla informații despre : importanța Deltei Dunării, amenajările care s-au realizat acolo în ultimele decenii, căile prin care poate fi valorificată durabil această regiune a țării și pericolul încălzirii globale pentru acest ecosistem unic.

- După ce vezi filmul, răspunde la următoarele întrebări:

- Delta Dunării este o arie protejată la nivel internațional?
- Delta Dunării este o arie exclusiv naturală sau adăpostește și comunități umane?
- Ce elemente ce definesc biodiversitatea Deltei Dunării?
- Care e una din cauzele scăderii biodiversității în Delta după cel de-al doilea Război mondial?
- Schimbările climatice afectează Delta Dunării? Scrie un efect vizibil al acestora în Delta.
- Care sunt acțiunile ce pot diminua efectele schimbărilor climatice în Delta Dunării?

Notă pentru profesori: pentru structurarea competenței XCS4.6. **Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele** putem utiliza această activitate de învățare asociată conținutului *Resursele biosferei*. Cereți elevilor să răspundă întrebărilor scrise în activitatea de învățare și să formuleze următoarele ipoteze: ce efecte au intervențiile oamenilor în ecosistemele naturale? Cine poate remedia disfuncționalitățile din ecosistemele naturale? E necesar să intervenim când ecosistemele naturale se degradează?

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

În absența mijloacelor digitale pentru instruire, activitatea didactică se poate dirija spre observarea orizontului local, a rezolvării unor sarcini ce pot fi realizate individual sau prin livrarea unor fișe de lucru. Trebuie valorificată orice informație relevantă pentru restructurarea competențelor, iar instruirea trebuie adaptată la resursele geografice (componente ale mediului natural sau antropic) din localitatea rurală sau urbană în care învață elevii. Profesorul trebuie să fie fizic prezent cel puțin la

debutul oricărei activități de învățare, după care, odată achiziționate tehnicile de observație elevii pot continua învățarea independent sau în grupuri mici (3-4 elevi).

Recomandăm cadrelor didactice să se informeze încă de la debutul noului an școlar despre posibilitatea fiecărui elev de a participa la activitățile didactice online, independent sau față-în-față. Acest lucru poate fi realizat cu sprijinul diriginților, printr-un sondaj sau în convorbiri telefonice/față-în-față.

Elevii care nu au device-uri și acces la internet pot rezolva o parte din activitățile propuse la punctele 3.1 și 3.2 din acest capitol. Dar, special pentru aceștia trebuie construite activități care să valorifice resursele geografice locale pentru înțelegerea unor concepte/fenomene/procese. Cadrul didactic stabilește activitățile ce urmează a fi realizate de elev prin raportare la competențele pe care le dorește a fi formate. Acesta, după ce a aplicat testarea inițială (față-în-față sau online) trebuie să creeze un set de activități de învățare independentă cu scopul de restructurare/formare a competențelor din clasa a IX-a și al recuperării conținuturilor în legătură directă cu formarea competențelor specifice corespunzătoare clasei a X-a și cu transmiterea conținuturilor din programa școlară.

3.3.1. Activități independente pentru elevi fără acces la resurse digitale

Problema 1: Cum se poate determina, în mod practic, compoziția solului?

Competența specifică: XCS1.2. Argumentarea unui demers explicativ.

Descrierea activității: Identificarea părților componente ale solului printr-un experiment în care se introduce un eșantion de sol într-un borcan cu apă.

Materiale necesare: un eșantion de sol, un borcan mare, un băț pentru a agita conținutul, apă.

Sarcini de lucru:

- Elevii vor estima rezultatul introducerii fragmentului de sol într-un recipient cu apă.
- Se vor urma pașii de mai jos:

Pasul 1: Vom adăuga solul sfărâmat în borcan până la trei sferturi.

Pasul 2: Vom turna apă până când borcanul este aproape plin.

Se va observa dacă există particule de aer care ies la suprafața apei.

Pasul 3: Se va amesteca viguros conținutul borcanului până când compoziția se va omogeniza. Se va observa dacă apa și-a schimbat culoarea.

Pasul 4: Se va aștepta 1-2 ore până ce conținutul se va sedimenta și apa se va limpezi.

- Răspundeți la următoarele cerințe:

1. Din ce este alcătuit stratul solid acumulat la baza borcanului?

.....

2. Din ce este alcătuit stratul mijlociu?

.....
 3. Ce s-a acumulat la suprafața apei?

.....
 4. Care dintre cele trei straturi de materii solide are cea mai mare grosime?

.....
 5. Care este proveniența celor două straturi de la baza borcanului?

.....
 6. Care este proveniența materiilor organice acumulate la suprafața apei?

.....
Notă pentru profesori: activitatea experimentală se poate realiza într-un laborator din școală. Eșantionul de sol se extrage din orizontul local.

Problema 2: Ce înseamnă serviciile ecosistemice?

Competența specifică: XCS3.2.Sesizarea unor legături observabile între elemente naturale și sociale

Descrierea activității: Identificarea serviciilor ecosistemice ale pădurii.

Materiale necesare: Caiet de notițe.

Sarcini de lucru:

Ca orice ecosistem, pădurea are o serie de utilități sau contribuie la menținerea unor procese naturale. O sumă de utilități/funcții oferă ceea ce se numește mai nou: servicii ecosistemice.

- Se dă modelul:

Servicii ecosistemice de producție	Servicii ecosistemice de reglare	Servicii ecosistemice culturale
<ul style="list-style-type: none"> • lemn • fructe de pădure • ciuperci și plante medicinale 	<ul style="list-style-type: none"> • polenizare • controlul dăunătorilor • formarea solului, ciclul materiei organice • controlul eroziunii • purificarea apei • reglarea climatului • beneficii asupra sănătății 	<ul style="list-style-type: none"> • valori recreaționale (poteci pentru drumeție, ciclism, alergare) • educație și cercetare • protecția biodiversității

- Citește cu atenție textul din modelul de mai sus și apoi funcțiile pădurii cuprinse în tabelul de mai jos de mai jos.

1.Asigurarea fondului genetic	5.Funcție hidrologică
2.Funcție socială	6.Funcție de control al regimului râurilor
3.Funcție economică	7.Funcție antierozională
4.Funcție climatică	8.Funcție antipoluantă

- Gândește-te bine! Ce funcții din tabel pot fi asociate celor trei categorii de servicii ecosistemice din casele de mai sus. Scrie în fiecare casetă **numerele corespunzătoare funcțiilor** din tabel.

- Stai de vorbă cu profesorul tău și justifică alegerea făcută.

Notă pentru profesori. Această activitate necesită o discuție ulterioară cu elevii în care să puneți accent pe motivația alegerii unei funcții pentru un anumit tip de serviciu ecosistemic și să cereți elevilor să menționeze succesiunea unor fenomene.

Anexa X.1. Ipoteza e lucru: corespondențe între competențe specifice și conținuturi din clasa a IX-a și clasa a X-a

Competențe specifice – clasa a IX-a (probabil nestructurate sau parțial structurate în anul școlar 2019-2020)	Competențe specifice – clasa a X-a (în legătură cu competențe specifice – clasa a IX-a probabil nestructurate sau parțial structurate) și conținuturi asociate
<p>IX.1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații pertinente;</p> <p>IX.1.2. Argumentarea unui demers explicativ;</p> <p>IX.1.4. Descrierea și explicarea mediului natural;</p> <p>IX.2.3. Înțelegerea proceselor elementare din natură și a specificului mediului înconjurător;</p> <p>IX.2.4. Relaționarea spațială a elementelor naturale ale unui anumit teritoriu;</p> <p>IX.2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente naturale și sociale;</p> <p>IX.3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese naturale;</p> <p>IX.4.1. Citirea și interpretarea informației grafice și cartografice;</p> <p>IX.4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică;</p> <p>IX.4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele;</p> <p>IX.5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente ale climei, hidrografiei și învelișului biogeografic în contextul mediului înconjurător;</p> <p>IX.5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic;</p> <p>IX.5.9. <i>Formarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului;</i></p> <p>IX.6.1. <i>Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității.</i></p> <p>IX.6.2. <i>Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică).</i></p>	<p>X.1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații</p> <p>X.1.2. Argumentarea unui demers explicativ</p> <p>X.2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice</p> <p>X.2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice</p> <p>X.3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice</p> <p>X.4.1. Citirea și interpretarea informației grafice și cartografice de geografie economică</p> <p>X.4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele</p> <p>X.5.2. <i>Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente</i></p> <p>X.5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente referitoare la resurse, agricultură, industrie și servicii</p> <p>X.5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic</p> <p>X.5.8. <i>Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)</i></p> <p>X.5.9. <i>Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane</i></p> <p>X.6.2. <i>Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)</i></p> <p>Conținuturi asociate din clasa a IX-a</p> <p>Apele Terrei</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Componentele hidrosferei ▪ Apele continentale și oceanice ▪ Analiza și interpretarea unor date hidrologice ▪ Hidrosfera și societatea omenească ▪ Hidrografia orizontului local ▪ Aplicații practice în orizontul local <ul style="list-style-type: none"> • Viața și solurile pe Terra ▪ Biosfera și organizarea ei. Evoluția vieții pe Terra

- Pedosfera
- Zonele biopedoclimatice
- Biosfera, solurile și activitatea omenească
- Aplicații în orizontul local
 - **Mediul, peisajul și societatea omenească**
- Interacțiunile dintre elementele naturale ale mediului
- Interacțiunile dintre om și mediul terestru
- Peisajele naturale
- Factorii geocologici naturali
- Tipurile de mediu natural
- Rolul mediului geografic în evoluția și dezvoltarea societății omenești
- Mediul orizontului local

Geografia populației și a așezărilor umane

- Tipuri de medii de viață
- Populația, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă

Geografia așezărilor umane

- Urbanizarea
- Peisajele rurale
- Organizarea spațiului urban și rural
- Amenajarea locală și regională

Geografie economică

- Resursele naturale: resursele extraatmosferice și ale atmosferei, resursele litosferei, resursele hidrosferei, resursele biosferei
- Agricultură: regiuni și peisaje agricole
- Industria: evoluția activităților industriale
- Serviciile: căi de comunicație și transporturi, comerț, turism

Ansambluri economice și geopolitice ale lumii

- Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii
- Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean

CAPITOLUL IV – REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A XI-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A X-A LA CLASA A XI-A

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Exemple de activități remediale

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

Anexa XI.1. Distribuția și frecvența competențelor specifice în programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a X-a

Anexa XI.2. Ipoteză de lucru: corespondență între competențe și conținuturi (posibil) insuficient predate/învățate (prevăzute de programa școlară)

Anexa XI.3. Corespondență între competențele specifice și conținuturile proprii celor două clase consecutive

Secțiunea 1 – Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Avem în vedere disciplina **Geografie, clasa a X-a**, ciclul inferior al liceului, **Geografie (Probleme fundamentale ale lumii contemporane)**, clasa a XI-a, ciclul superior al liceului și următoarele documente de referință:

- Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a X-a aprobată prin OMEC nr. 4598/31.08.2004 (notă: competențele specifice evidențiate prin asterisc (*) și corp de literă cursiv (italic) fac parte din curriculumul diferențiat (CD), număr de ore alocate: 1 oră în TC și 2 ore (TC+CD) la profilul umanist, specializările Filologie și Științele sociale.
- Programa școlară pentru disciplina Geografie (Probleme fundamentale ale lumii contemporane), clasa a XI-a aprobată prin OMEC nr. 3252/13.02.2006.
- *Structura anului școlar 2019-2020 aprobată prin OMEN nr. 3191/20.02.2019* (notă: pentru clasele din învățământul liceal filiera tehnologică cursurile s-au încheiat la 26 iunie 2020).
- *Planificarea calendaristică personală pentru anul școlar 2019-2020.*

Conform planificării calendaristice pentru anul școlar 2019-2020, competențele generale și competențele specifice derivate din acestea și asumate de programa școlară pentru disciplina Geografie, **clasa a X-a** prezintă distribuția din **Anexa XI.1.**

Din analiza distribuției competențelor specifice **clasei a X-a** rezultă că în perioada până în săptămâna a 24-a, respectiv a 9-a din sem. II (corespunzătoare conținuturilor aferente unităților de învățare **I (GEOGRAFIE POLITICĂ)** și **II (GEOGRAFIA POPULAȚIEI ȘI A AȘEZĂRILOR UMANE)**), au fost organizate activități de învățare pentru 24 de competențe, dintre care competențele specifice **5.1., 5.2., 5.6., 5.7., 6.1.** fac parte din curriculum diferențiat (CD), cu două ore pe săptămână, iar pentru perioada analizată (11 martie – 12/26 iunie 2020) prezintă **risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formate-dezvoltate** competențele specifice 2.4., 2.5., 3.2., 4.6., 5.5., **5.8., 5.9., 6.2.**, corespunzătoare unităților de învățare **III (GEOGRAFIE ECONOMICĂ)** și **IV (ANSAMBLURI ECONOMICE ȘI GEOPOLITICE ALE LUMII).**

Conform programei și planificării calendaristice personale pentru anul școlar 2019-2020, competențelor specifice 2.4., 2.5., 3.2., 4.6., 5.5., **5.8., 5.9., 6.2.** li se asociază conținuturile prevăzute în **Anexa XI.2.**

În concluzie, în perioada analizată (12 martie – 12/26 iunie 2020) pot prezenta un risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate următoarele competențe specifice **clasei a X-a:**

Tab.4.1. Competențe specifice cu risc potențial semnificativ – clasa a X-a

Pentru comun	trunchiul	2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice
		2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice
		3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice
		4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele
		5.5 Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic/în analiza dimensiunii geopolitice a lumii
Pentru diferențiat	curriculum	5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)
		5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane
		6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)

Correspondențele între competențele identificate și conținuturi (posibil) insuficient predate/învățate (prevăzute de programa școlară) se găsesc în **Anexa XI.2**.

Pasul următor, se referă la realizarea corespondenței între competențele specifice **clasei a X-a** cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formate-dezvoltate în anul școlar 2019-2020 (în perioada aferentă suspendării cursurilor) și competențe specifice asemănătoare asumate în programa școlară pentru **clasa a XI-a**, în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar, dar mai ales, în scopul formării-dezvoltării acestora pe parcursul anului școlar 2020-2021.

Tab. 4.2. Exemplu de corespondență între competențele specifice și conținuturile din două clase consecutive

Competența specifică corespunzătoare clasei a X-a cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltată în anul școlar 2019-2020	Competențe specifice analogice din programa școlară pentru clasa a XI-a
<i>Conținuturi corespunzătoare clasei a X-a pentru care există posibilitatea de a fi fost insuficient/ deloc abordate în anul școlar 2019-2020</i>	<i>Conținuturi corespunzătoare clasei a XI-a la care conținuturi corespunzătoare clasei a X-a pot fi integrate/relese/ alăturate în anul școlar 2020-2021</i>
3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice	2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a

<p><i>Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole</i></p> <p><i>Tipuri și structuri teritoriale agricole</i></p> <p><i>Regiuni și peisaje agricole</i></p> <p><i>Evoluția activităților industriale</i></p> <p><i>Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale (o regiune din Europa și o regiune din continentele extraeuropene)</i></p> <p><i>Marile ansambluri economice ale lumii</i></p> <p><i>Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean</i></p>	<p>fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie)</p> <p><i>Tipuri de medii geografice</i></p> <p><i>Tipuri de peisaje geografice</i></p> <p>2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător</p> <p><i>*Mediile zonei temperate</i></p> <p>2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)</p> <p><i>Resursele naturale și agricole. Impactul exploatării și valorificării resurselor asupra mediului</i></p> <p>2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului</p> <p><i>*Scenarii despre evoluția mediului</i></p> <p><i>Gestionarea resurselor, dezvoltarea economică și dezvoltarea durabilă</i></p> <p><i>Organizarea spațiului mondial (țări în dezvoltare, țări dezvoltate, alte categorii de țări), Raportul Nord - Sud</i></p> <p><i>*2.5. Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare</i></p> <p><i>Despăduririle, deșertificarea și poluarea-efecte ale activităților umane asupra mediului</i></p> <p>2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare</p> <p><i>*Spațiul geografic și globalizare</i></p> <p><i>*Mondializarea, occidentalizarea și impactul acestora asupra vieții sociale</i></p>
---	---

Trebuie avut în vedere că, la **clasa a XI-a** programa prevede **3** competențe generale: 1. Utilizarea adecvată a terminologiei și a limbajelor specifice, pentru explicarea mediului geografic; 2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și la sistemele sale componente; 3. Relaționarea elementelor și a fenomenelor din natură și din societate

cu reprezentările lor cartografice, grafice sau pe modele; spre deosebire de **clasa a X-a** unde sunt prevăzute **6** competențe generale: 1. Utilizarea corectă a terminologiei specifice pentru explicarea mediului geografic utilizând limbaje diferite; 2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și sistemele sale componente; 3. Integrarea aspectelor din natură și societate într-o structură obiectivă (mediul înconjurător) și o disciplină de sinteză (geografie); 4. Relaționarea elementelor și fenomenelor din realitate (natură și societate) cu reprezentările lor cartografice, grafice, pe imagini satelitare sau modele; 5. Dobândirea unor priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) care să faciliteze o pregătire permanentă asumată; 6. Dobândirea unor competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale pe baza studierii geografiei.

În acest context, ținând cont de nevoile grupul țintă, ne-am oprit asupra competenței generale **3**. Integrarea aspectelor din natură și societate într-o structură obiectivă (mediul înconjurător) și o disciplină de sinteză (geografia) de la **clasa a X-a**, respectiv competența specifică **3.2**. din trunchiul comun, pe care am asociat-o cu competențele specifice din **clasa a XI-a** de la competența generală **2**. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și la sistemele sale componente, respectiv competențele specifice 2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie); 2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător; 2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale); 2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului; *2.5. Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare; *2.6. Elaborarea de proiecte de dezvoltare teritorială; 2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare; 2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural. Am ținut cont, în acest demers, de faptul că în ciclul superior al liceului se dezvoltă problematica fundamentală a lumii contemporane, problematică cu consecințe vizibile (degradarea mediului, sărăcie, conflicte, pandemii etc.), trăite de elevi.

Tab.4.3. Exemplet de corespondență între competențele specifice din două clase consecutive

<i>Competențele specifice clasei a X-a cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formate-dezvoltate în anul școlar 2019-2020</i>	<i>Corespondența cu competențele specifice clasei a XI-a</i>
3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice.	2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie)
	2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice

	științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător
	2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)
	2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului
	<i>*2.5. Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare</i>
	<i>*2.6. Elaborarea de proiecte de dezvoltare teritorială</i>
	2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare
	2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural

Conform acestei corespondențe și în deplină concordanță cu programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a, **competența specifică clasei a X-a aleasă 3.2.**, identificată **cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formată/structurată în anul școlar 2019-2020**, se poate restructura în clasa a XI-a, pe parcursul anului școlar 2020-2021, prin asociere la domeniile de conținut prezentate în **Anexa XI.3.**

Sugerăm ca acești pași să fie parcurși de fiecare profesor, pentru a identifica competența/competențele cu risc potențial de a nu fi fost suficient dezvoltate în semestrul al II-a, din diferite cauze obiective.

Având în vedere elementele identificate mai sus, în anul școlar 2020-2021 la **clasa a XI-a** se pot integra/relua/alătura următoarele domenii de conținut și conținuturi corespunzătoare clasei a X-a pentru care există posibilitatea de a fi fost insuficient/deloc abordate în anul școlar 2019-2020, conform anexelor.

Analiza responsabilă și reflexivă a situației concrete de la clasă din sem. al II-lea (participarea elevilor, folosirea platformelor digitale, a telefoanelor, tabletelor, grupurilor pe WhatsApp și rețele de socializare etc.), permite fiecărui profesor, proiectarea unor parcursuri de învățare (inclusiv activități de tip remedial) care să asigure dezvoltarea competențelor specifice disciplinei și formarea unor

competențe utile pregătirii permanente și a unei inserții sociale constructiviste. Important este că evaluarea realizată la sfârșitul clasei a X-a, a oferit un tablou sintetic asupra motivației elevilor legată de învățare și utilizarea instrumentelor digitale.

Secțiunea 2 – Evaluarea gradului de achiziții a competențelor din anul anterior

Auzim des că rezultatele obținute de elevi la evaluările externe și interne demonstrează că aceștia nu sunt pregătiți suficient să transfere achizițiile dobândite pe parcursul școlarității în noi contexte, mai ales cotidiene, să rezolve diferite tipuri de probleme, să gândească colaborativ, critic, să justifice și să argumenteze o poziție adoptată. Suntem de acord sau parțial de acord cu aceste afirmații, găsind argumente legate de plaja orară, programele școlare încărcate, lipsa de empatie, motivație etc. În consecință, este necesară o analiză reflexivă: unde ne aflăm și dacă nu cumva această criză sanitară nu reprezintă pentru profesorii de geografie o relansare a efortului de dezvoltare personală? Am câștigat un context – școala online, pe un val de criză mondială și putem să alegem ce facem la oră pentru a motiva elevul să învețe.

Recomandări pentru începutul anului școlar 2020 - 2021:

- lectura personalizată a celor două programe școlare;
- analiza modului în care au fost dezvoltate competențele specifice din perioada martie-iunie 2020 pentru **clasa a X-a** prin activitățile online;
- proiectarea evaluării inițiale ca reper în identificarea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor și a lacunelor de învățare, cu scopul de a regla și optimiza procesul de instruire clasic, hibrid sau online;
- elaborarea unor sarcini de evaluare (itemi) care să verifice gradul de formare a competențelor specifice perioadei martie – iunie din **clasa a X-a**, având în vedere că nivelul de pregătire inițială a elevilor este diferit, în funcție de filieră (teoretic, tehnologic, vocațional) și de profil;
- proiectarea unor sarcini de evaluare care să vizeze o competență specifică;
- recomandăm elaborarea a trei sarcini de evaluare cu grade diferite de complexitate pentru identificarea exactă a gradului de structurare/formare a competenței specifice;
- după analiza rezultatelor de la evaluarea inițială recomandăm construirea unor activități de învățare remediale și de recuperare, ce pot fi introduse în planificarea calendaristică pentru **clasa a XI-a** la rubrica observații;
- pe întreg parcursul clasei a XI-a este de dorit a se verifica gradul de structurare/formare a competenței specifice clasei a X-a pentru care s-au dezvoltat activități de învățare de remediere și recuperare, prin integrarea unor sarcini de evaluare specifice clasei superioare.

Reamintim că evaluarea inițială nu are rol de control. Este o evaluare diagnostică, stimulantă care indică planul de urmat în procesul de învățare. O practicăm la începutul anului școlar sau la început de semestru, cu scopul de a stabili nivelul de pregătire a elevilor în acel moment. Cunoașterea

capacității de învățare a elevilor, a nivelului de pregătire de la care pornesc și a gradului în care stăpânesc cunoștințele și abilitățile necesare asimilării conținutului etapei care urmează, constituie o condiție importantă pentru reușita activității didactice. Sigur, vom avea în vedere funcțiile evaluării inițiale: funcția diagnostică (identificarea greșelilor frecvente, capacitatea de a lucra independent, stăpânirea conceptelor de bază necesare în formarea/dezvoltarea de noi competențe) și funcția prognostică (ce ne sugerează condițiile probabile ale desfășurării noului an școlar - activități față în față sau online și anticiparea rezultatelor pe care le vom obține cu elevii).

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Exemple de itemi de evaluare inițială pentru stabilirea intervențiilor de tip remedial

Competența specifică: X.3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice

Exemple de itemi:

1. Peisajul agricol este peisajul în care activitatea umană este vizibilă și oferă informații cu privire la specializarea/specificitatea sa. Scrie, pentru fiecare imagine în parte, categoria de peisaj specifică.

a.

b.

c.

2. Am învățat că peisajele agricole sunt teritorii unde se practică în mod sistematic activități agricole. În imaginile de mai jos sunt trei tipuri de culturi practicate în diferite zone de pe Glob. Scrie pe spațiile punctate:

a. Brazilia este statul din America de Sud unde se cultivă pe suprafețe mari arborele de.....

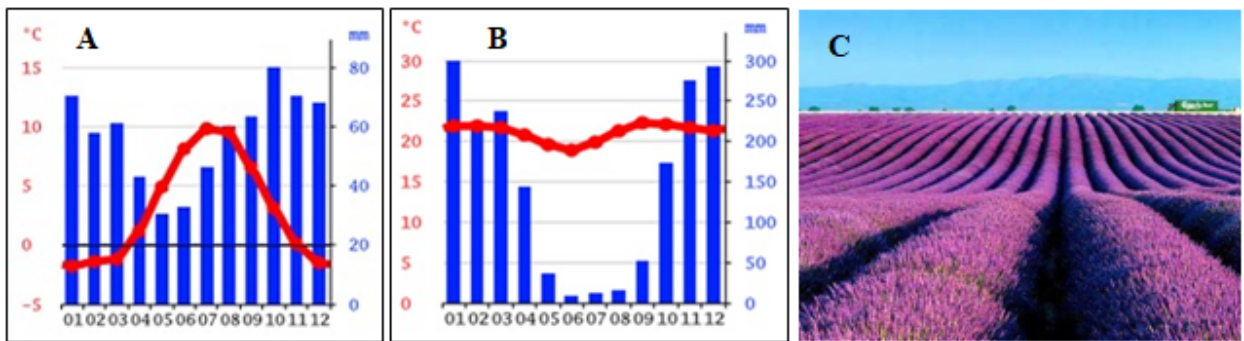
b. este adaptată climatului cald și umed.

c. Peisaj cu agricultură din Olanda.

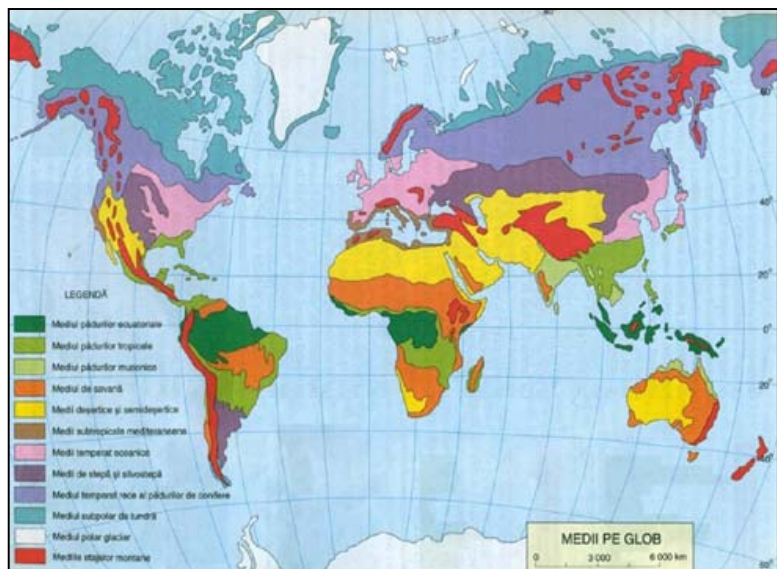
3. Studiați cu atenție climogramele A și B. Corelați imaginea C cu una dintre cele două climograme. Explicați corelația.

4. Redați specificul agriculturii mediteraneene, precizând: premisele naturale favorabile, culturile agricole predominante și specificul creșterii animalelor.

5. Pe baza hărții alăturate, precizați, pe foaia de test:

- a. un tip de peisaj agricol, existent pe teritoriul țării noastre;
- b. un tip de mediu unde se practică rizicultura;
- c. tipul de mediu unde se practică agricultura itinerantă.

6. Se dau următoarele produse agricole care se găsesc în rafturile magazinelor din țară: *alune de pământ, cartoful dulce, ceai, citrice, curmale, semințe de floarea soarelui, măslina, mere, pere*. Scrieți, în tabelul de mai jos, fiecare dintre aceste produse în coloana corespunzătoare regiunii agricole în care este specific:

Regiunea agricolă ecuatorială	Regiunea agricolă subecuatorială	Regiunea agricolă tropical aridă	Regiunea agricolă mediteraneană	Regiunea agricolă temperată

7. Completați spațiile libere din enunțurile de mai jos cu informația corectă:

- a. Regiunea agricolă cerealieră din zona latitudinilor....., se caracterizează prin succesiunea....., care impune o utilizare complexă a
- b. Solurile sunt fertile, din categoria molisolurilor, ca de exemplu(cernoziomurile).
- c. În această regiune culturile specifice sunt:....., seară,, cartof, plante de nutreț, Există și(pajiști) naturale utilizate pentru (creșterea animalelor).

8. Realizați corespondența dintre peisajele agricole (**coloana A**) și utilizarea agricolă (**coloana B**) prin asocieri de tipul 6 – f.

A.	B.
1. Peisajul agricol din Asia Musonică	a. sisteme horticole irigate (huerta)
2. Peisajul agricol latino-american	b. centuri de culturi (grâu, porumb)
3. Peisajul nord american	c. plantații irigate de orez
4. Peisajul mediteranean	d. ferme de tip deschis
	e. oaze

Notă pentru profesori. Cele opt sarcini de evaluare evidențiază modul de structurare a competenței 3.2. *Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice.* Ele au fost construite astfel încât să vizeze cele trei domenii cognitive: **cunoaștere** (intervenția umană de-a lungul timpului în peisaj, transformarea peisajelor naturale în peisaje agricole), **aplicare** (relaționare între condițiile de mediu, specificul agricol, tradiția zonei) și **raționament** (analiza elementelor climatice favorabile unei culturi agricole).

Aplicarea testelor de evaluare inițială în septembrie 2020, va furniza profesorului informații pe care le va utiliza atât în practica la clasă, cât și în planificarea activităților de învățare. Răspunsurile parțial corecte vor reprezenta repere în construcția activităților remediale. Scopul este de formare/dezvoltare de competențe în sesizarea succesiunii de fenomene și procese social-economice (favorabilitatea terenurilor agricole, condițiile climatice și biogeografie, culturi tradiționale, repartitia geografică, creșterea numerică a locuitorilor, nevoile de hrană, aprovizionarea cu materii prime a industriei alimentare, ocuparea forței de muncă, reducerea șomajului etc.)

Pentru această etapă, testele online generate de anumite platforme, aplicații (ex.: <https://www.quizizz.com/>, - crearea de chestionare/teste interactive online), scurtează perioada de evaluare, deoarece oferă informații punctuale și determină profesorul să gândească activități remediale și de recuperare.

Secțiunea 3 – Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

Activitățile de învățare sugerate de programele școlare pentru disciplina geografie sunt conforme cu competențele specifice, ca de exemplu:

- explicarea/exersarea (într-o formă orală sau scrisă) a elementelor analizate/a terminologiei specifice;
- utilizarea/raportarea terminologiei în contexte noi, în situații diferite de învățare și de viață;
- utilizarea suporturilor cartografice și grafice, pentru selectarea informației/înțelegerea realității ilustrate și pentru explicarea acesteia;
- construirea unor texte pornind de la hărți, grafice, imagini, trecerea de scară (de la nivelul lumii până la orizontul local);
- utilizarea informațiilor din mass-media;
- realizarea unor activități investigative minime.

În acest context, sugerăm exersarea unor activități de învățare care să faciliteze educația permanentă, prin practicarea unei metodologii transdisciplinare, a unor metode specifice altor discipline (TIC și forme moderne de informare și de documentare), exersate în perioada martie-iunie 2020.

3.1. Exemple de activități remediale

Evaluarea inițială permite profesorului identificarea competențelor insuficient structurate în perioada martie-iunie 2020 pentru fiecare elev, dar și la nivelul unei clase. Dacă evaluarea se realizează cu instrumente digitale, profesorul are responsabilitatea de a asigura toate condițiile unei evaluări profesionale, respectiv stabilirea competențelor ce urmează să fie evaluate, conținuturile specifice, crearea matricei de specificație, alegerea tipurilor de itemi, construirea itemilor și asamblarea lor în test, realizarea baremului de evaluare și notare. Ideal este ca această evaluare să se realizeze după o oră de recapitulare. Rezultatele testului de evaluare se pot obține instantaneu, în cazul evaluării online folosind instrumentele specifice sau cel târziu într-o săptămână în cazul unei evaluări clasice. În ambele variante profesorul identifică problemele: vocabular sărac, lipsa corelațiilor dintre fenomene și procese, dificultăți în citirea și interpretarea materialelor grafice, cartografice etc. Următorul pas este să proiecteze activități de tip remedial care să atenueze lipsa de motivare/implicare din perioada martie - iunie 2020.

În acest context, profesorul de geografie poate decide să realizeze activități de tip remedial prin asocierea/integrarea cu activități de învățare specifice clasei a XI-a, respectiv pentru conținuturile **I. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR-PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ A LUMII CONTEMPORANE, III. POPULAȚIA, RESURSELE NATURALE ȘI DEZVOLTAREA LUMII CONTEMPORANE, IV. SISTEMUL ECONOMIC ȘI SISTEMUL GEOPOLITIC.**

Notă pentru profesori. Demersul de formulare a activităților de remediere a competențelor specifice insuficient structurate și de recuperare a conținuturilor este decis de profesor și fundamentat pe rezultatele elevilor la evaluarea inițială. În prima etapă, în planificarea calendaristică a anului școlar 2020-2021 pentru clasa a XI-a se identifică elementele similare din clasa a X-a care pot fi recuperate și remediate, precum și conținuturile și competențele specifice care se pot valorifica pentru recuperarea/remedierea celor din clasa a X-a cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate-formate în perioada 11 martie-15 iunie 2020.

- Se urmărește o fuziune a conținuturilor și o creștere graduală a complexității acestora pentru formarea competenței specifice clasei a XI-a (**2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale).** Pornind de la exemplul din secțiunea anterioară legată de Regiuni și peisaje agricole, clasa a X-a, se pot reintegra la teme Tipurile de medii geografice, Tipurile de peisaje geografice, Despăduririle, deșertificarea și poluarea - efecte ale activității umane asupra mediului de la clasa a XI-a. Temele de la unitatea de învățare III. POPULAȚIA, RESURSELE NATURALE ȘI DEZVOLTAREA LUMII CONTEMPORANE pot să fie însoțite de conținuturile de la unitatea de învățare III din clasa a X-a: A. Resursele naturale, B. Agricultura, C. Industria, D. Serviciile. Pentru toate aceste conținuturi competența specifică **2.3 (Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)** se poate dezvolta pentru conținuturile ce corespund domeniilor **I. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ A LUMII CONTEMPORANE** și **III. POPULAȚIA, RESURSELE NATURALE ȘI DEZVOLTAREA LUMII CONTEMPORANE** din clasa a XI-a, având în vedere că analizarea repartiției teritoriale a principalelor categorii de resurse se explică prin relațiile dintre populație, tehnologie și știință.
- Răspunsurile incorecte și incomplete ale elevilor la sarcinile de evaluare din secțiunea anterioară relevă următoarele greșeli și rutine didactice:
 - greșeală conceptuală: necunoașterea specificului teritorial al agriculturii;
 - greșeala procedurală: dificultatea asocierii zonelor agricole cu un tip de cultură, a regiunilor agricole cu peisajele agricole, a culturilor cu zonalitatea factorilor climatici, biogeografici și cu repartiția lor geografică; utilizarea inefficientă/absența atlaselor botanice și geografice, a hărților speciale pentru vizualizarea anumitor plante/culturi în secvența de învățare;
 - rutine didactice: lipsa activităților de învățare diferențiată și investigativă care au rolul de a facilita analiza unor sisteme și structuri teritoriale; lipsa antrenamentului focalizat

pe explicarea legăturilor cauzale/a condiționărilor unor elemente pentru explicarea unor procese geografice; percepția peisajului agricol nu ca o resursă de hrană; folosirea insuficientă a resurselor online (utilizarea telefonului / a grupurilor pe WhatsApp nu au permis folosirea cu eficiență a reprezentărilor cartografice, a imaginilor, a filmelor).

Problema 1 (formulată ca întrebare scurtă, atractivă și de actualitate pentru elevi, focalizată pe elementul central al învățării vizat pentru elevi) – din perspectiva elevului:

1. Ce importanță are fondul funciar într-un stat?

Competențe specifice: X.3.2 (Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice) și XI.2.3 (Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale).

Descrierea activității (centrată pe comportamente/abilități care sunt de format la elevi prin activitatea respectivă) - din perspectiva profesorului: Identificarea tipurilor de terenuri ce compun fondul funciar.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la Internet.

Sarcini de lucru (care fac parte din activitatea propriu-zisă):

- Deschideți pagina Google Maps (<https://www.google.com/maps>) și căutați statul Brazilia.
- Folosiți butoanele de pe ecran „+” și „-” pentru a identifica: regiuni din Brazilia ocupate cu păduri (minim 2); regiuni ocupate cu ape (minim 2), 2 orașe de pe coasta de est, 2 capitale de regiuni.

(exemplu - captură de ecran)

Problema 2 (formulată ca întrebare scurtă, atractivă și de actualitate pentru elevi, focalizată pe elementul central al învățării vizat pentru elevi) – din perspectiva elevului:

1. Ce culturi agricole se practică în Brazilia?

Competențe specifice: 3.2 (Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice), clasa a X-a și 2.3 (Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale), clasa a XI-a.

Descrierea activității (centrată pe comportamente/abilități care sunt de format la elevi prin activitatea respectivă) - din perspectiva profesorului: Identificarea tipurilor de culturi și evoluția producției de-a lungul timpului.

Resurse necesare: device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la Internet.

Sarcini de lucru (care fac parte din activitatea propriu-zisă):

- Deschideți pagina https://ro.wikipedia.org/wiki/Economia_Braziliei#Agricultura;

- Citiți cu atenție textul:

„Tendințele agriculturii braziliene au oscilat în timp, în funcție de culturile sezoniere, de bumbac, cacao, cauciuc și cafea care au avut o contribuție importantă la dezvoltarea sectorului, alături de trestia de zahăr care a reprezentat sursa permanentă de venituri în agricultură. În perioada anilor ‘70, procesul de modernizare a agriculturii a condus la creșterea productivității și a numărului de produse exportate. Producția de soia a depășit producțiile tradiționale braziliene, cum ar fi cele de cafea, cacao și zahăr. Ca urmare a stimulentele acordate de către guvern pentru produsele procesate, au crescut substanțial volumul, valoarea și varietatea produselor agricole semiprosesate și industrializate. În decursul anilor ‘80, agricultura a continuat să aibă același rol important în economia țării. Acordând scutiri de taxe și facilități la obținerea creditelor, guvernul federal a promovat o mai mare eficiență în sectorul agricol. În ultimii 20 de ani, producția cerealiară s-a dublat datorită creșterii productivității. Ritmul mediu anual de creștere înregistrat în sectorul agricol, conform Institutului Brazilian de Geografie și Statistică (IBGE), a fost de 3,4%, față de numai 1,7% în sectorul industrial. În 1996, rata de creștere a sectorului agricol a fost de 4,1%, iar în 1997 de 1,9%. Diversele programe guvernamentale aplicate în ultimele două decenii, în vederea diversificării recoltelor, au adus rezultate surprinzătoare. Producția de cereale a crescut în mod semnificativ, recoltele de grâu, orez și porumb ajungând la 77,6 milioane tone în 1997. Cauciucul, care se constituie ca un element vital pentru exporturile agricole braziliene, ca și alunele de para, caju, diverse sortimente de ceară și fibre, au început să fie cultivate în cadrul plantațiilor. Datele din 1996 (FIPE) indică Brazilia ca cel mai mare producător mondial de cafea, al doilea de fasole, al treilea de trestie de zahăr și de porumb și al patrulea de cacao. Datorită climei variate, Brazilia produce toate tipurile de fructe, de la varietățile tropicale din nord (inclusiv avocado), până la citrice și struguri, cultivate în principal în regiunile mai temperate din sud. În 1996, producția

de portocale a crescut cu 10,8%, ajungând la 21811 milioane tone, Brazilia fiind astfel cel mai mare producător mondial, urmat de SUA, principalul său concurent. Brazilia este cel de-al doilea producător mondial de carne de bovine, cu toate acestea numai 3% din producția totală a fost exportată în 1996”. (Wikipedia, Economia Braziliei)

- Răspundeți în scris la următoarele cerințe:

1. Menționați două culturi sezoniere din Brazilia.
2. Precizați ce cultură aduce cele mai mari venituri în Brazilia.
3. Numiți cultura care a depășit producția de cafea, cacao, zahăr.
4. Explicați faptul că în piețele de fructe din acest stat se vând toate tipurile de fructe.

Notă pentru profesori: se pot solicita și alte sarcini de învățare, de exemplu ce tipuri de agricultură se practică în acest stat, ce fructe din Brazilia se găsesc pe piața românească; să calculeze pe harta din atlasul școlar ce distanță parcurge o navă maritimă din Brazilia până în portul Constanța, să gândească cum acest stat își mărește suprafața agricolă etc.

3.2. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Folosirea noilor tehnologii ale informației și comunicării este înscrisă printre principalele competențe cheie, iar TIC se regăsește alături de disciplina geografie. Avantajele acestei alăturări înseamnă:

- curriculum orientat spre necesitățile adolescentului care învață;
- schimbarea rolului educator-educat;
- resurse virtuale nenumărate;
- realizarea de lecții asincron.

Pentru desfășurarea unor lecții în online avem nevoie de:

- Platforme care permit interacțiunea cu elevii în timp real: Google Classroom (<http://www.google.classrooms.com/>), ZOOM (<http://www.zoom.us>), Google Meet (<http://www.meet.google.com>), ASERVIO, ASQ etc.

- Platforme pentru colaborarea online: Google Classroom (classroom.google.com), Edmodo (edmodo.com), etc.
- Instrumente pentru dinamizarea lecției: Kahoot! (kahoot.com), Mentimeter (mentimeter.com), Wordwall (wordwall.net), Jamboard, Quizlet, Seterra, Socrative, Quizziz etc.
- Table virtuale: tabla virtuală Jamboard oferită de Google, tabla virtuală whiteboard.fi, tabla virtuală din Zoom
- Instrumente pentru cooperare și proiecte educaționale colaborative: platforma eTwinning (<http://www.etwinning.net>), Google Docs (http://www.google.com/google-d-s/hpp_ro_ro.html), Wikispaces (<http://www.wikispaces.com/>), Wallwisher (<http://www.wallwisher.com/>), Glogster (<http://www.glogster.com/>), Wordle (<http://www.wordle.net/>), Voki (<http://www.voki.com/>) etc.
- Instrumente pentru comunicare: Skype (<http://www.skype.com/>), Google Groups (<http://groups.google.com/>) etc.
- Instrumente pentru imagini: Google Earth (www.google.earth.com/), Slide (<http://slide.com/>), Picasa (<http://picasa.google.com/>), Fotobabble (<http://www.fotobabble.com/>) etc.
- Teste, chestionare și instrumente ludice: Hot Potatoes (<http://hotpot.uvic.ca/>), ProProfs (<http://www.proprofs.com/com/quiz-school/>), Classtools (<http://classtools.net/>) etc.
- Instrumente pentru crearea de pagini web și publicare online: Google Sites (<http://www.google.com/sites/>), Scribd (<http://www.scribd.com/>) etc.
- Instrumente pentru planificare, brainstorming: Bubble.us (<https://bubbl.us>), Slideshare (<http://www.slideshare.net/>), Prezi (<http://prezi.com/>),

Lista aplicațiilor folosite și în orele de geografie poate continua cu: Google Forms, Ed.Ted, Miro, Infogram, YouTube, Learning Apps, Lifeworksheetts, Lizard Point, Mind Meister.com, Padlet, Genial.ly, Powtoon, Toporapa, WorldWall etc.

Dintre metodele tradiționale de evaluare folosite la clasă putem să folosim cu ajutorul device-urilor:

- testul online cu evaluare automată (Kahoot, Quizizz, Socrative pe telefon);
- eseul de 1 sau 5 minute;
- e-portofoliu cu o listă de cerințe;
- rezolvări de sarcini realizate de elevi;
- instrumentele web 2.0 pentru învățarea colaborativă (realizarea de cărți digitale, hărți conceptuale, panouri).

Pentru activitățile de remediere și recuperare, sugerăm și accesarea următoarelor link-uri:

- <https://wordwall.net/ro/resource/3617367/geografia-industriei> (joc didactic, fixarea noțiunilor);

- <https://www.quiz-bliss.com/vanessa/can-we-guess-your-level-of-education-based-on-geogrpahy-quiz-052118> (joc didactic, asociere imagini cu state);
- <https://www.quiz-bliss.com/vanessa/quiz-if-you-can-name-all-these-countries-by-their-capitals-your-iq-is-160> (joc didactic, asociere orașe capitală cu state);
- <https://www.quiz-bliss.com/divyya/quiz-only-a-genius-could-pass-this-ultimate-mixed-geography-test-can-you> (joc didactic asociere steaguri, capitale, state).

Suntem în fața unei schimbări de atitudine legate de nevoia de formare. Ea decurge din necesitatea adaptării strategiilor și a mijloacelor didactice de învățare specifice școlii fizice (față în față) la particularitățile și exigențele școlii online. Avem nevoie să ne adaptăm disciplina predată în offline în exerciții online.

3.3. Exemple de activități pentru elevii în risc

Activitățile investigative minime dirijate în orizontul local, considerăm că sunt o soluție pentru realizarea unor activități de învățare adresate elevilor în risc (abandon școlar, lipsa motivației învățării, familii monoparentale, etc.). Având în vedere problematica abordată de GEOGRAFIA **clasei a XI-a**, „Probleme fundamentale ale lumii contemporane”, activitățile de învățare trebuie să se axeze pe orice informație relevantă în care se vizează dobândirea de competențe, cunoașterea mediului în care trăiesc elevii, a modului cum ținutul natal poate să fie valorificat din perspectiva unei dezvoltări durabile. Astfel, studierea localității de domiciliu prin propunerea unor situații de învățare în care elevii se vor documenta cu privire la agricultura zonei, determină exersarea și a competențelor specifice **clasei a X-a**. Această activitate de învățare bazată pe **proiect și învățarea prin colaborare** se poate realiza în perechi sau în grupuri mici de elevi, urmărindu-se aceiași pași.

Activitățile de realizare a proiectelor presupun din partea profesorului organizarea următoarelor elemente:

- stabilirea titlului (propunerea temei poate să fie stabilită de profesor sau de elevi);
- stabilirea grupelor de lucru (se face de către profesor după ce s-a consultat cu elevii);
- stabilirea timpului de lucru (pentru realizarea efectivă a proiectului, dar și pentru timpul de prezentare și evaluarea proiectelor);
- stabilirea obiectivelor și a competențelor vizate;
- monitorizarea activităților (îndrumarea elevilor cu privire la rolul și sarcinile de lucru ale fiecăruia, trimiteri la liste bibliografice etc.)
- evaluarea (după criteriile stabilite de profesor și comunicate-elevilor).

Se consideră că această metodă dezvoltă competențe multiple, cum ar fi capacități de gândire de nivel superior, competențe de comunicare, rezolvarea de probleme și mai ales abilități de colaborare inclusiv online.

Problema 1 (formulată ca întrebare scurtă, atractivă și de actualitate pentru elevi, focalizată pe elementul central al învățării vizat pentru elevi) – din perspectiva elevului.

1: Care este specificul agricol al zonei temperate/României?

Competențe specifice: X.3.2 (Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice) și XI.2.3 (Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale).

Descrierea activității (centrată pe comportamente/abilități care sunt de format la elevi prin activitatea respectivă) - din perspectiva profesorului: Realizarea unei liste de produse agricole care să reprezinte oferta pentru un depozit alimentară.

Materiale necesare: chestionare (realizate de profesor împreună cu elevii), coli de hârtie, creioane, telefon.

Sarcini de lucru (care fac parte din activitatea propriu-zisă): profesorul solicită alcătuirea perechilor/ echipelor în funcție de localitatea de domiciliu/cartier; îndrumă elevii în formularea întrebărilor din chestionar; prezintă metoda interviului; face precizări cu privire la elementele pe care elevii să le aibă în vedere (ex. tipul de proprietate a terenurilor, culturile agricole practicate, modul de desfacere a produselor, existența unor activități industriale care folosesc materiile prime oferite de agricultură sau pentru piețele agro – alimentare: aria de proveniență a legumelor, fructelor, produselor lactate și de carne; stabilirea arealelor de proveniență din zonele preorășenești, existența sectorului din piață pentru producătorii locali etc.).

Notă pentru profesori: poate să fie o temă de proiect care să formeze/dezvolte mai multe competențe specifice și o piesă pentru **portofoliul școlar** (colecția de lucrări având ca scop să demonstreze eforturile elevului, progresul și realizările sale). Realizarea de **e-portofolii** s-ar putea să devină o soluție în evaluare, pe lângă metodele tradiționale și are marele avantaj că o personalizează, oferind profesorului informații variate pe baza cărora își poate întemeia o judecată completă asupra performanțelor elevului.

Universul informațional zilnic reprezintă pentru **clasa a XI-a**, o sursă permanentă de accesare a informației virtuale și reprezintă o activitate de învățare care poate fi susținută în mod continuu.

Problema 2 (formulată ca întrebare scurtă, atractivă și de actualitate pentru elevi, focalizată pe elementul central al învățării vizat pentru elevi) – din perspectiva elevului:

1: Sunt schimbările climatice o problemă a României?

Competențe specifice: X.3.2 (Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice) și XI.2.3 (Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale).

Descrierea activității (centrată pe comportamente/abilități care sunt de format la elevi prin activitatea respectivă) - dezvoltarea capacității de a corela știrile de mediu cu viața de zi cu zi și cu felul în care aceasta este afectată de fenomenul schimbărilor climatice; dezvoltarea atenției și a interesului pentru problemele de mediu; dezvoltarea abilităților de gândire strategică pentru a gestiona o problema,

folosind ca exemplu impactul schimbărilor climatice asupra ținutului natal/orizontului local, conștientizarea faptului că doar schimbarea comportamentului individual produce schimbări și la scară mai mare.

Materiale necesare: vizionarea unui film în cabinetul de informatică/cabinetul de geografie

(<https://www.youtube.com/watch?v=jrTTdoaYf08>), coli de hârtie, creioane, pix-uri, creioane colorate, reviste, calculator.

Sarcini de lucru (care fac parte din activitatea propriu-zisă): înțelegerea lumii în care trăiesc în contextul dezvoltării durabile pornite de la vizionarea unui film realizat de Comisia Europeană; elevii împărțiți în echipe vor dezbate consecințele schimbărilor climatice la nivel global (creșterea continuă a temperaturilor medii înregistrate de atmosferă în imediata apropiere a solului, precum și a apei oceanelor, constatată în ultimele două secole, dar mai ales în ultimele decenii și care determină sau va determina ridicarea nivelului mării, fenomene climatice extreme, topirea ghețarilor, extincția a numeroase specii, precum și schimbări privind sănătatea oamenilor: decese cauzate de caniculă, deficitul de apă și calitatea acesteia, înmulțirea bolilor corelate cu alimentele și cu animalele purtătoare de boli în regiuni neafectate inițial) și vor identifica care sunt consecințele la nivel global/local. Primesc fișa de lucru și timp de 20 de minute își notează răspunsurile.

1. Notează în tabelul de mai jos, 3 consecințe ale schimbărilor climatice la nivel global și local:

Consecințele la nivel global	Consecințe la nivel local
I.	
II.	
III.	

2. În caseta de mai jos, scrie 2 moduri în care este afectată securitatea alimentară din localitatea ta. Pentru fiecare mod, precizează și o cauză a acestei situații.

3. Descrie un fenomen climatic extrem care s-a manifestat în localitatea ta, în ultimi 3 ani (denumire, mod de manifestare, perioada, pagubele produse).

4. Explică de ce omenirea trebuie să-și schimbe sistemul energetic.

Evaluarea elevilor participanți se realizează individual, iar feedback-ul se transmite personal.

Avantajele celor două situații de învățare sunt: familiarizarea elevilor cu situații concrete de viață, punerea în valoare a competențelor dobândite (explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător și a relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului).

**Anexa XI.1. Distribuția și frecvența competențelor specifice
în programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a X-a**

Competența generală	Competențele specifice	De câte ori a fost menționată competența specifică respectivă:	
		<i>până în săpt. 24/a 9-a din sem. II (corespunzătoare conținuturilor aferente unităților de învățare I și II)</i>	<i>începând cu săpt. 24/a 9-a din sem. II (corespunzătoare conținuturilor aferente unităților de învățare III, IV)</i>
1. Utilizarea corectă a terminologiei specifice pentru explicarea mediului geografic utilizând limbaje diferite	1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații referitoare la geografie politică	3	2
	1.2. Argumentarea unui demers explicativ	2	1
	1.3. Utilizarea unor elemente terminologice minime din limbile străine	2	0
2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și sistemele sale componente.	2.2. Formalizarea informațiilor	1	0
	2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice	0	1
	2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice	0	1
3. Integrarea aspectelor din natură și societate într-o structură obiectivă (mediul înconjurător) și o disciplină de sinteză (geografia).	3.2. Analiza interacțiunilor dintre mediul natural și populație	1	0
	3.2. Sesizarea unor succesiuni în evoluția așezărilor	1	0
	3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice	0	1

4. Relaționarea elementelor și fenomenelor din realitate (natură și societate) cu reprezentările lor cartografice, grafice, pe imagini satelitare sau modele.	4.1. Citirea și interpretarea informației grafice și cartografice de geografie economică	2	1
	4.2. Operarea cu simboluri, semne și convenții	2	0
	4.4. Trecerea de la o scară la alta	1	0
	4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică	2	1
	4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele	0	1
	5. Dobândirea unor priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) care să faciliteze o pregătire permanentă asumată.	5.1. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia	1
5.2. Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente		1	1
5.3. Utilizarea unor metode de analiză directă sau mediată a așezărilor umane		1	0
5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente ale așezărilor omenești/resurse, agricultură, industrie și servicii		1	1
5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic/în analiza dimensiunii geopolitice a lumii		0	2
5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni		1	0
5.7. Utilizarea unor metode experimentale și de simulare		1	0

	5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)	0	1
	5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane	0	1
6. Dobândirea unor competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale pe baza studierii geografiei.	6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității	1	0
	6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)	0	1

Notă: Competențele redată prin caractere **aldine** reprezintă elemente ale curriculumului diferențiat (CD).

Până la data de 11 martie 2020 au fost parcurse conținuturile din unitatea de învățare III.GEOGRAFIE ECONOMICĂ, A. Resursele naturale, conform planificării calendaristice personale.

Anexa XI.2. Ipoteză de lucru: corespondență între competențele și conținuturi (posibil) insuficient predate/învățate (prevăzute de programa școlară)

<i>Competențe specifică cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formate-dezvoltate în anul școlar 2019-2020</i>	<i>Conținuturi</i>	<i>Observații</i>
2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice 2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice 3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice	III. GEOGRAFIE ECONOMICĂ B. <u>Agricultura</u> - Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole - Tipuri și structuri teritoriale agricole	

<p>4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele</p> <p>5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic/în analiza dimensiunii geopolitice a lumii</p> <p>5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)</p> <p>5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane</p> <p>6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Regiuni și peisaje agricole <p>C. <u>Industria</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția activităților industriale - Industria energiei electrice - Regiunile industriale - Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale (o regiune din Europa și o regiune din continentele extraeuropene) <p>D. <u>Serviciile</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Definiție și tipuri - Căi de comunicație și transporturi - Comerț, turism 	
	<p>IV. ANSAMBLURILE ECONOMICE ȘI GEOPOLITICE ALE LUMII</p> <p>Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii</p> <p>Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean</p>	

Notă: Competențele redată prin caractere **aldine** reprezintă elemente ale curriculumului diferențiat (CD).

Anexa XI.3. Corespondență între competențele specifice și conținuturile proprii celor două clase consecutive

<p>Competențele specifice corespunzătoare clasei a X-a cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient formate-dezvoltate în anul școlar 2019-2020</p>	<p>Domeniile de conținut și conținuturile corespunzătoare clasei a X-a pentru care există posibilitatea de a fi fost insuficient/deloc abordate în anul școlar 2019-2020</p>	<p>Competențele specifice corespunzătoare din programa școlară pentru clasa a XI-a</p>	<p>Domeniile de conținut și conținuturile corespunzătoare clasei a XI-a la care pot fi integrate /reluete/alăturate cele din clasa a X-a pentru care există posibilitatea de a fi fost insuficient/deloc abordate în anul școlar 2020-2021</p>
<p>2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice</p> <p>2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice</p> <p>3.2. Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social-economice</p> <p>4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele</p> <p>5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic/în analiza</p>	<p>B. <u>Agricultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole - Tipuri și structuri teritoriale agricole - Regiuni și peisaje agricole <p>C. <u>Industria</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția activităților industriale - Industria energiei electrice - Regiunile industriale - Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale (o regiune din Europa și o regiune din 	<p>2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie)</p> <p>2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător</p> <p>2.3. Explicarea relațiilor observabile</p>	<p>I. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR-PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ A LUMII CONTEMPORANE</p> <p>Tipuri de medii geografice</p> <p>Tipuri de peisaje geografice</p> <p><i>*Mediile zonei temperate</i></p> <p>Hazarde naturale și antropice</p> <p>Despăduririle, deșertificarea și poluarea-efecte ale activităților umane asupra mediului</p> <p><i>*Scenarii despre evoluția mediului</i></p>

<p>dimensiunii geopolitice a lumii</p> <p>5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)</p> <p>5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane</p> <p>6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)</p>	<p>continentele extraeuropene)</p> <p>D. <u>Serviciile</u></p> <p>- Definiție și tipuri</p> <p>- Căi de comunicație și transporturi</p> <p>- Comerț, turism</p> <p>IV. ANSAMBLURILE ECONOMICE ȘI GEOPOLITICE ALE LUMII</p> <p>- Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii</p> <p>- Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean</p>	<p>dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)</p>	<p>III. POPULAȚIA, RESURSELE NATURALE ȘI DEZVOLTAREA LUMII CONTEMPORANE</p> <p>Resursele naturale și agricole. Impactul exploatării și valorificării resurselor asupra mediului</p> <p>Gestionarea resurselor, dezvoltarea economică și dezvoltarea durabilă</p> <p>IV. SISTEMUL ECONOMIC ȘI SISTEMUL GEOPOLITIC</p> <p>Evoluția economiei mondiale și sistemul economic mondial</p> <p>Ansambluri economice și geopolitice mondiale actuale (Uniunea Europeană, APEC etc.) – aspecte generale</p>
		<p>2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului</p>	
		<p>*2.5. <i>Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare</i></p>	
		<p>*2.6. <i>Elaborarea de proiecte de dezvoltare teritorială</i></p>	
		<p>2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare</p>	
<p>2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural</p>			

Notă: Pentru clasa a X-a competențele specifice redate prin caractere **aldine** reprezintă elemente ale curriculumului diferențiat (CD), iar pentru clasa a XI-a competențele specifice și conținuturile marcate prin litere *cursive* și asterisc (*) reprezintă elemente ale curriculumului diferențiat (CD).

CAPITOLUL V- REPERE METODOLOGICE PENTRU CLASA A XII-A. TRANZIȚIA DE LA CLASA A XI-A LA A XII-A

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Repere pentru construirea noilor achiziții

3.2. Exemple de activități remediale

3.3. Exemple de activități de recuperare

3.4. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

3.5. Exemple de activități pentru elevii în risc

Anexa XII.1 Distribuția și frecvența competențelor specifice în programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a

Anexa XII.2 Ipoteză de lucru: corespondențe (asocieri) între competențele specifice și conținuturile proprii celor două clase consecutive

Secțiunea 1 - Repere pentru estimarea nivelului achizițiilor învățării la finalul anului școlar 2019-2020 în vederea realizării planificării calendaristice pentru noul an școlar

Etapele premergătoare demersului de proiectare a instruirii:

1. Identificarea competențelor specifice cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate în perioada suspendării cursurilor în unitățile de învățământ preuniversitar (începând cu data de 11 martie 2020, respectiv din săptămâna 24 a anului școlar 2019-2020, săptămâna a 9-a din semestrul al II-lea) și a conținuturilor asociate.

Documente de referință:

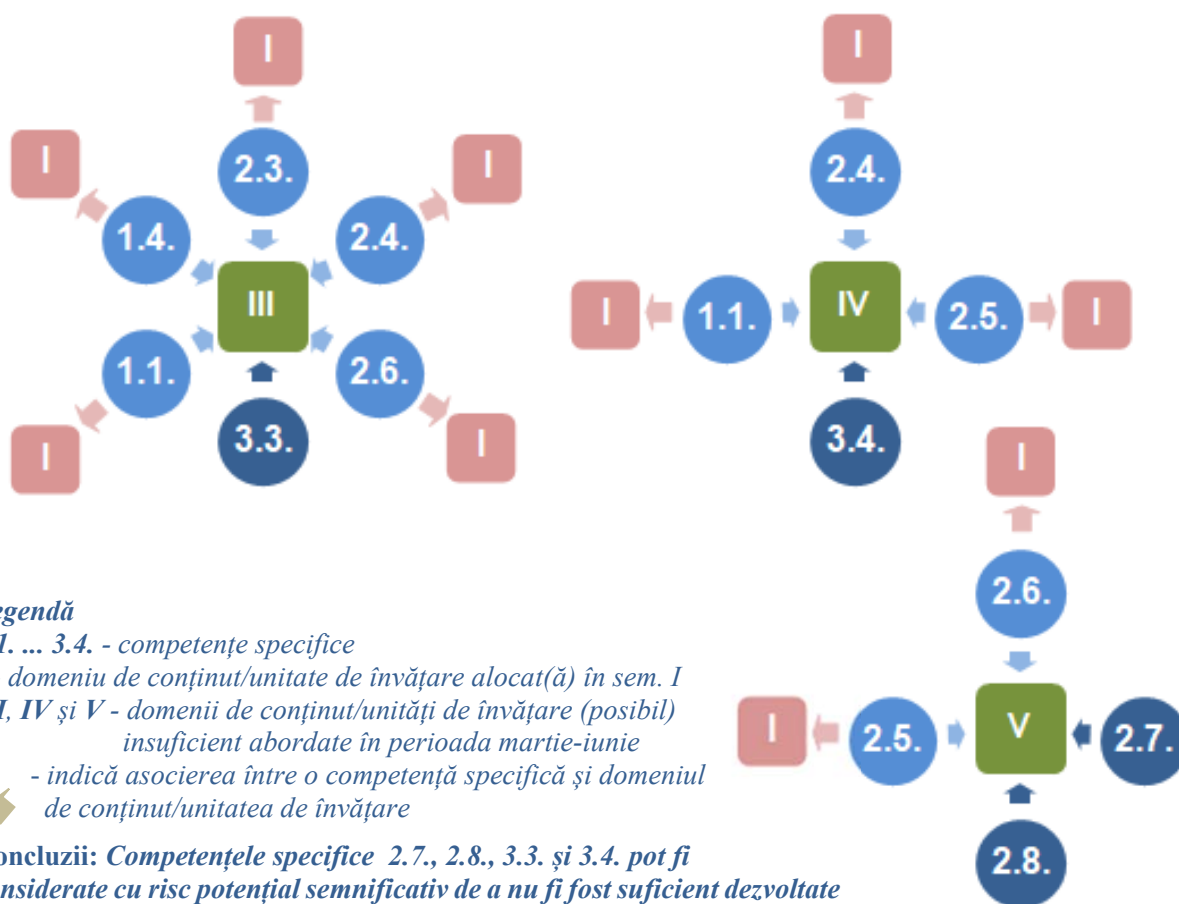
- *Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a aprobată prin OMEC nr. 3252/13.02.2006;*
- *Structura anului școlar 2019-2020 aprobată prin OMEN nr. 3191/20.02.2019 (pentru clasele din învățământul liceal filiera tehnologică cursurile s-au încheiat la data de 26 iunie 2020);*
- *Planificarea calendaristică pentru anul școlar 2019-2020.*

Pe baza programei școlare pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a, și a planificării calendaristice pentru anul școlar 2019-2020, se va analiza frecvența cu care se regăsesc competențele specifice în perioada premergătoare suspendării cursurilor (până în săptămâna 24 a anului școlar 2019-2020) și respectiv în perioada aferentă suspendării cursurilor (începând cu săptămâna 24). Pentru acuratețea acestei acțiuni se poate realiza un tabel asemănător cu cel prezentat în anexa XII.1. de la finalul acestui capitol.

Printr-o simplă analiză statistică se pot identifica competențele specifice a căror dezvoltare/structurare ar fi trebuit să se realizeze (conform planificării calendaristice) numai în perioada 11 martie – 12/26 iunie 2020 (subliniate în Anexa XII.1). Aceste competențe prezintă un **risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate/structurate** în perioada analizată.

În paralel cu identificarea competențelor specifice se extrag din programa școlară și conținuturile asociate. **Cele trei domenii de conținut din programa școlară (III, IV și V) se constituie în planificarea calendaristică în trei unități de învățare distincte și se poate estima că probabilitatea de a fi fost insuficient predate/învățate este destul de ridicată.**

Schema de mai jos ilustrează *algoritm*ul de identificare a competențelor specifice cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate/structurate și domeniile de conținut/unitățile de învățare asociate.

Legendă

1.1. ... 3.4. - competențe specifice

I - domeniu de conținut/unitate de învățare alocat(ă) în sem. I

III, IV și V - domenii de conținut/unități de învățare (posibil) insuficient abordate în perioada martie-iunie

↔ - indică asocierea între o competență specifică și domeniul de conținut/unitatea de învățare

Concluzii: *Competențele specifice 2.7., 2.8., 3.3. și 3.4. pot fi considerate cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate în anul școlar 2019-2020, deoarece apar menționate o singură dată în programa școlară pentru clasa a XI-a și se asociază conținuturilor alocate în planificarea calendaristică perioadei martie-iunie.*

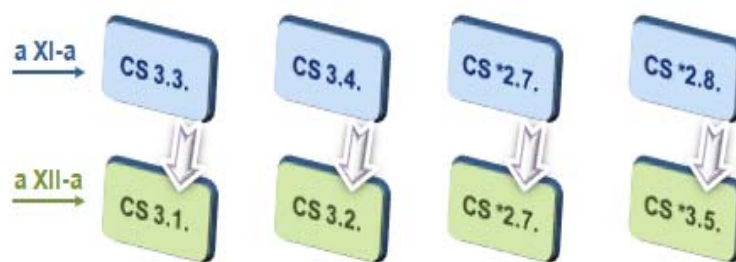
2. Realizarea corespondenței între competențele specifice clasei a XI-a identificate cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate în anul școlar 2019-2020 (perioada martie-iunie) și competențe specifice analogice asumate de programa școlară pentru clasa a XII-a, în scopul dezvoltării acestora pe parcursul anului școlar 2020-2021.

Documente de referință:

- Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a aprobată prin OMEC nr. 3252/13.02.2006;
- Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XII-a aprobată prin OMEC 5959/22.12.2006.

Analiza comparată a celor două programe școlare permite identificarea unor legături/ corespondențe între competențele specifice celor două clase consecutive. Competențele se dezvoltă la elevi prin intermediul conținuturilor oferite de programa școlară, ca urmare, **la stabilirea acestor corespondențe se va avea în vedere și posibilitatea de relaționare a conținuturilor învățării specifice celor două clase, în acord cu logica internă a disciplinei.**

Exemplu de asociere între competențele specifice (CS) corespunzătoare celor două clase consecutive.

3. Stabilirea legăturilor între secvențele din cele două programe consecutive (competențe și conținuturi) care să permită dobândirea în anul școlar 2020-2021 a competențelor specifice insuficient dezvoltate în anul școlar anterior și respectiv integrarea/alăturarea conținuturilor învățării insuficient/deloc predate/învățate în anul școlar 2019-2020 la noile conținuturi.

Documentele de referință sunt cele menționate la punctul 2.

Pe baza elementelor anterior identificate, **în documentele de proiectare** pentru anul școlar 2020-2021 se vor integra/alătura secvențe de conținuturi ale învățării din programa școlară pentru clasa a XII-a acele conținuturi considerate insuficient/deloc predate/învățate în anul școlar anterior (Anexa XII.2.).

Demersul de stabilire a asocierilor corespunzătoare de competențe-conținuturi între cele două clase consecutive (care va reflecta **contextul concret de desfășurare a procesului de predare-învățare** la clasa a XI-a pentru perioada martie-iunie 2020) permite proiectarea în anul școlar 2020-2021 a unor parcursuri de învățare (inclusiv activități de tip remedial/de recuperare) **care să asigure dobândirea la elevi a dimensiunii procesuale a competențelor sugerate de curriculumul școlar în contextul parcurgerii (predare-învățare-evaluare) tuturor conținuturilor asumate în acest document reglator.**

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice oferim două **sugestii de asociere competențe specifice – conținuturi corespunzătoare celor două clase consecutive:**

Recomandare

Experiențele de învățare vor avea în vedere realitatea economică și geopolitică actuală și vor promova „încurajarea dezvoltării potențialului intelectual, emoțional, social și creativ al elevilor, asigurând în același timp progresul educațional al acestora.”
(Consiliul U.E. privind cadrele didactice și formatorii europeni pentru viitor, 2020/C 193/04)

RECOMANDĂRI

Primele acțiuni specifice anului școlar 2020-2021 ar trebui să vizeze:

- **identificarea competențelor specifice insuficient dezvoltate** în perioada derulării activităților didactice/cursurilor online și **al căror nivel de dezvoltare poate continua** în clasa a XII-a;
- **identificarea conținuturilor învățării (asociate acestor competențe) care au fost insuficient/deloc predate-învățate și relaționarea lor cu conținuturi similare** din clasa a XII-a.

Prin realizarea corespondențelor se urmărește posibilitatea de integrare a elementelor de conținut aferente clasei a XI-a în noile elemente corespunzătoare clasei a XII-a, pentru a se asigura structurarea (dezvoltarea corespunzătoare) competențelor specifice clasei a XI-a (identificate ca insuficient dezvoltate) prin intermediul competențelor analogice din programa școlară pentru clasa a XII-a. Identificând aceste corespondențe, profesorul poate să proiecteze situații de învățare menite să asigure progresia competențelor prevăzută de programele școlare.

Demersul de proiectare al fiecărui profesor ar trebui să reflecte răspunsurile la următoarele întrebări: *Ce ar trebui reluat din programa clasei a XI-a? Ce ar trebui reformulat în noile contexte de învățare specifice clasei a XII-a? Ce competențe din clasa a XI-a fuzionează cu elementele clasei a XII-a (competențe, conținuturi)?*

Documentele de referință: programele școlare pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a și respectiv clasa a XII-a, planificarea calendaristică pentru anul școlar 2019-2020, clasa a XI-a.

Secțiunea 2 - Evaluarea gradului de achiziție a competențelor din anul anterior

În contextul necesității eliminării disfuncționalităților/deficiențelor survenite la elevi în atingerea nivelului optim de structurare a competențelor pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a, în anul școlar 2020-2021, la clasa a XII-a, un rol esențial îl are *evaluarea inițială*, care, mai mult ca oricând, are funcție *diagnostică*, orientată către *cunoaștere* (identificarea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor și a lacunelor de învățare) și de *reglare și optimizare a procesului de instruire*. Orice achiziție din clasa a XI-a, depistată a fi insuficient structurată, poate fi relaționată și integrată, în anul școlar 2020-2021 la clasa a XII-a, prin abordarea demersului didactic într-o perspectivă de tip spirală.

RECOMANDĂRI

Evaluarea inițială se recomandă a fi orientată spre întreaga construcție a învățării din anul școlar precedent. Iar pentru a deveni o sursă valoroasă de feed-back (de reglare), va urmări identificarea nivelului de achiziții dobândite de elevi, vizând în special perioada martie-iunie 2020. Evaluarea va fi axată *pe competențe, nu pe cunoștințe* (dobândite mai ales prin memorare) și va include *sarcini de evaluare cu grade diferite de complexitate*.

În acest sens, o atenție deosebită trebuie acordată:

1. *demersului de proiectare a evaluării* (stabilirea competențelor ce urmează să fie evaluate și a conținuturilor corelate, crearea matricei de specificație, alegerea tipului/tipurilor de itemi, construirea itemilor și asamblarea lor în test, realizarea baremului de evaluare și notare);
2. *etapei de corectare a testului* în raport cu baremul construit și *de interpretare a rezultatelor* (analiză statistică sau apreciere globală pe baza punctajelor și a procentelor de realizare a fiecărui item).

Pentru o apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe pot fi utilizate și diferite *instrumente de evaluare alternativă* (de ex. portofoliul, proiectul etc.).

EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ:

Sarcinile de evaluare propuse vizează identificarea gradului de structurare a competenței specifice XI.3.3., care, conform programei școlare, are în vedere „*Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice minime, pentru interpretarea și exprimarea realității analizate mediat*” și se asociază cu conținuturile domeniului III. *Populația, resursele naturale și dezvoltarea lumii contemporane*.

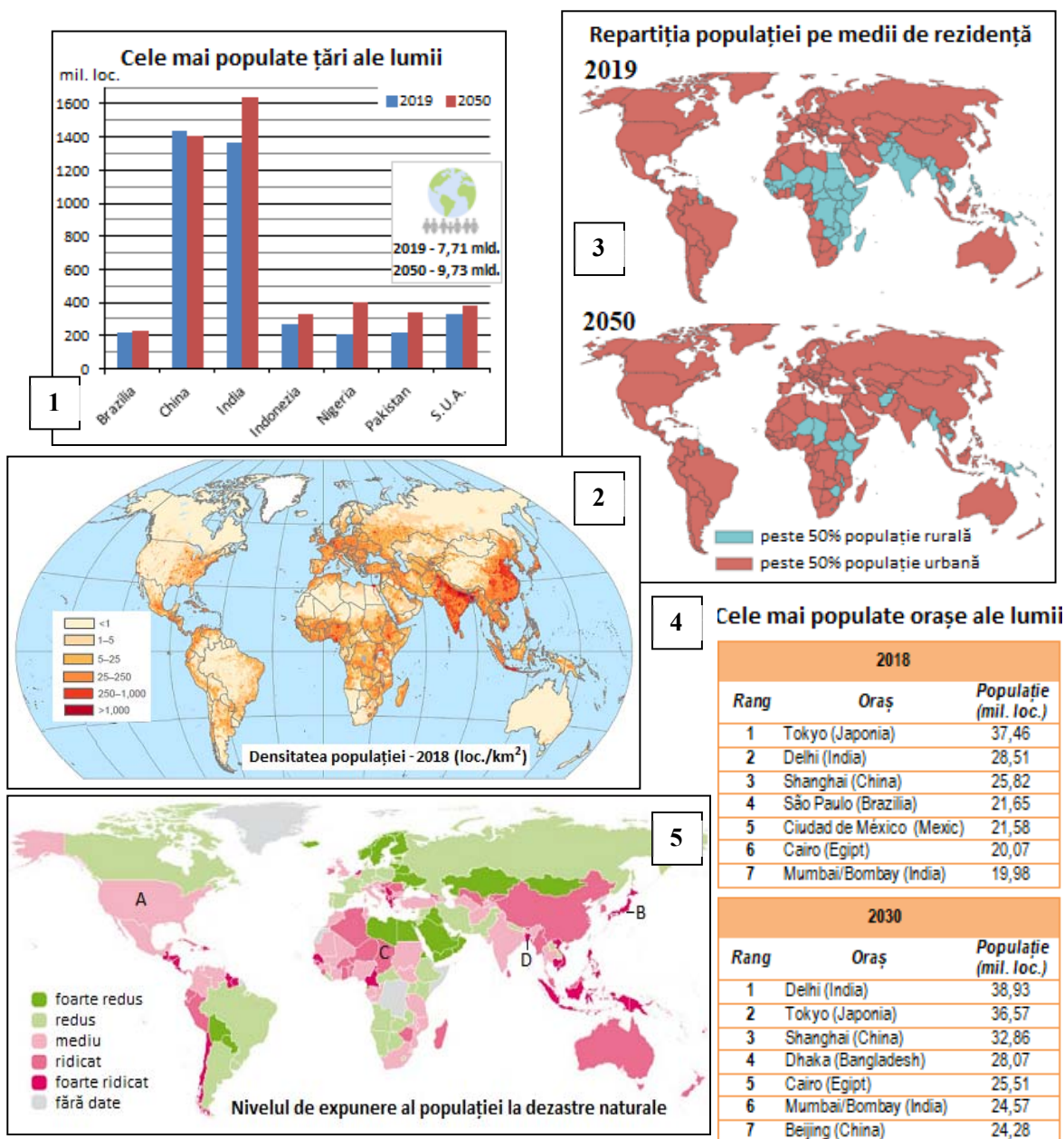
Notă pentru profesori. Chiar dacă, din analiza programei școlare și a planificării calendaristice competența specifică XI.3.3. a fost identificată cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltată în anul școlar 2019-2020, în fapt, suporturile grafice și cartografice sunt instrumentele esențiale folosite în predarea și învățarea geografiei școlare. Competența 3.3. cuprinde **un sistem integrat** de cunoștințe, abilități și atitudini **care începe a se forma și dezvolta încă din clasele V-VIII și se dezvoltă în continuare (prin exersare, extindere, aprofundare) pe parcursul**

învățământului liceal (competența specifică 3.3. se regăsește sub alte forme, asociate altor conținuturi, atât în programa școlară pentru clasa a XI-a, cât și în programele pentru clasele a IX-a și a X-a). Ca urmare, ne putem asuma construirea unor instrumente de evaluare centrate pe această competență.

2.1. Diagnoza nivelului de structurare a competențelor specifice

Itemi de evaluare inițială pentru stabilirea intervențiilor de tip remedial

Analizează informațiile din suporturile de lucru de mai jos, marcate cu cifre de la 1 la 5. Scrie pe foaia de test răspunsurile la următoarele cerințe:

Date și hărți prelucrate după:

1. United Nations, Population Division, *World Population Prospects 2019*;
2. <https://www.justfacts.com/images/population>;
3. <http://ourworldindata.org/grapher>;
4. United Nations, Population Division, *The World's Cities in 2018- Data Booklet*;
5. Ruhr-University Bochum, *World Risk Report 2019*.

I. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos, după modelul: 1 – a, 2 – b, 3 – c etc. Indicație: este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Statul în care majoritatea populației trăiește, în prezent, în așezări rurale, deși se află pe locul al doilea în topul celor mai populate țări ale lumii, se numește:
 - a. China
 - b. India
 - c. Indonezia
 - d. Nigeria
2. Megaorașul care va înregistra în următoarele decenii o creștere spectaculoasă a populației (de aproximativ 10 mil. loc.) este:
 - a. Cairo
 - b. Delhi
 - c. São Paulo
 - d. Shanghai
3. Chiar dacă se află în topul celor mai populate țări ale lumii, statul în care densitatea populației are valori mai ridicate doar în regiunile din vecinătatea țărmurilor (cuprinse frecvent între 5-25 loc./km²) se numește:
 - a. Brazilia
 - b. India
 - c. Nigeria
 - d. Pakistan
4. Tu, familia și prietenii tăi ați fi foarte expuși la dezastre generate de inundații dacă ai trăi în statul marcat, pe harta 5, cu litera:
 - a. A
 - b. B
 - c. C
 - d. D
5. Ca locuitor al statului marcat pe harta 5 cu litera B ar trebui să ai în vedere că te afli într-o regiune cu risc foarte ridicat de expunere la dezastre naturale generate de:
 - a. alunecări de teren și secete
 - b. cutremure și secete
 - c. furtuni de nisip și cutremure
 - d. erupții vulcanice și cutremure

II. Scrie informația care completează fiecare dintre afirmațiile următoare:

1. În următoarele trei decenii, conform estimărilor, cea mai mare creștere numerică a populației se va înregistra în statul numit ...
2. Statul care a înregistrat, în anul 2019, aproape 271 milioane de locuitori se numește ...
3. Conform estimărilor, față de anul 2019 populația Terrei va crește în anul 2050 cu ... miliarde de persoane.
4. În Câmpia Indo-Gangetică densitatea populației depășește frecvent ... loc./km².
5. Continentul care va înregistra, în următoarele trei decenii, cea mai intensă urbanizare este ...

III. A. Citește, cu atenție, textul de mai jos.

„Fenomenul de urbanizare a generat nu numai creșterea demografică a orașelor ci și apariția, îndeosebi la periferii, a unor cartiere ale sărăciei, mahalale (slums în limba engleză) insalubre, lipsite de confort și igienă minimă. Potrivit statisticilor oficiale, 88,2% din populația urbană a statului marcat, pe harta 5, cu litera C trăiește în astfel de mahalale”.

Precizează:

1. numele statului marcat, pe harta 5, cu litera C;
2. două hazarduri naturale care contribuie la creșterea nivelului de sărăcie a populației acestui stat;
3. două fenomene sociale care afectează viața comunitățile din mahalale.

B. Prezintă un argument pentru a explica dublarea populației statului Nigeria în următoarele trei decenii.

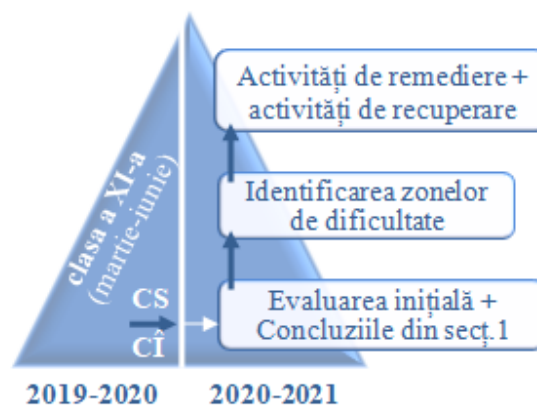
Notă pentru profesori. Pentru identificarea performanțelor dobândite de elevi (nivelul achizițiilor învățării) au fost construite trei sarcini de evaluare diferențiate după:

- *gradul de obiectivitate* asigurat în notare: I. itemi cu alegere multiplă/obiectivi; II. itemi de completare/semiobiectivi; III. itemi cu răspuns deschis/subiectivi.
- *mobilizarea de cunoștințe și abilități ce aparțin celor trei domenii* cognitive evidențiate prin culori, astfel: - itemii notați cu *albastru* măsoară *cunoașterea* (recunoașterea unor elemente anterior achiziționate); itemii notați cu *roșu* măsoară rezultate mai complexe ale învățării, ce privesc *aplicarea* cunoștințelor; itemii marcați cu *verde* solicită nivelul cognitiv superior - *raționamentul* (evaluarea unei situații și gândirea critică).

Secțiunea 3 - Repere pentru construirea noilor achiziții. Exemple de activități de învățare

3.1. Repere pentru construirea noilor achiziții

Rezultatele elevilor la evaluarea inițială și analiza componentelor învățării din perioada martie-iunie 2020 (secțiunea 1) permit *diagnosticarea* zonelor de dificultate în ceea ce privește structurarea competențelor specifice (CS) în corelație cu conținuturile învățării (CÎ) asociate și fundamentează *proiectarea* activităților de remediere și a activităților de recuperare.

EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ:

Analiza răspunsurilor oferite de elevi la itemii care au făcut obiectul sarcinilor de evaluare *propuse la secțiunea anterioară* poate evidenția:

- **Greșeli tipice:**

- greșeli conceptuale: înțelegerea eronată de către elevi a conceptelor și a relațiilor/interconștințării dintre acestea): evoluție demografică (ritm de creștere, îmbătrânire demografică, tranziție demografică etc.) ↔ urbanizare (explozie urbană, concentrări urbane, dinamică urbană etc.) ↔ dezvoltare economică ↔ societate (nivel de educație, calitatea vieții).

- greșeli procedurale: citirea și interpretarea eronată/trunchiată a informației grafice și cartografice; analizarea și rezolvarea greșită a unei cerințe datorită unui raționament eronat; corelații greșite, argumentări parțiale/incorecte.

- **Rutine didactice:**

- utilizarea unor strategii centrate pe activitatea profesorului (constrângeri generate de activitatea online);

- lipsa activităților focalizate pe dezvoltarea gândirii asociative, a gândirii logice, anticipative, a gândirii cauzale (cauză-efect);
- focusarea demersului didactic pe transmiterea de cunoștințe și mai puțin pe dezvoltarea de abilități și aptitudini.

RECOMANDĂRI

Identificarea greșelilor tipice și stabilirea posibilelor cauze care le-au generat (rutine și stereotipii didactice apărute poate datorită dificultăților întâmpinate de profesor în desfășurarea activităților didactice online, dar care au declanșat mecanismul de formare a greșelilor/au constituit impedimente în dezvoltarea achizițiilor învățării) **se constituie în repere de bază pentru (re)organizarea procesului instructiv-educativ în anul școlar 2020-2021 și adaptarea lui la nevoile de dezvoltare ale elevilor.**

Demersul de proiectare a activităților de *remediere* este decis de profesor și fundamentat pe rezultatele elevilor la evaluarea inițială. În baza elementelor identificate la secțiunea 1, profesorul va introduce și activități de *recuperare*. Ambele tipuri de activități de învățare reprezintă în fapt soluții pentru construirea în spirală a noilor achiziții (în termeni de competențe și conținuturi) și au ca țintă atingerea finalităților prevăzute de curriculum scris (programele școlare pentru cele două clase consecutive).

3.2. Exemple de activități remediale¹

- **Probleme constatate²:** Elevii au insuficient structurată competența specifică XI.3.3.
- **Competența specifică vizată pentru restructurarea/consolidarea competenței 3.3.:** XII.3.1. Interpretarea reprezentărilor grafice și cartografice, pentru prezentarea unei realități investigate
- **Contextul de învățare** (conținutul/tema): *Populația Europei și caracteristicile ei geodemografice* la care se integrează cu scop remedial elemente de conținut din tema *Evoluții geodemografice contemporane. Diferențieri regionale demografice*
- **Descrierea activității:** Înțelegerea și interpretarea unor aspecte geodemografice prin utilizarea informațiilor oferite de reprezentări grafice și cartografice intuitive.
- **Resurse necesare:** device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet
- **Sarcini de lucru:**

Exemplul 1

I. Folosind un browser web (de la un calculator/dispozitiv digital conectat la internet), **acesează link-ul** <https://www.worldometers.info/world-population/>.

¹ Exemplele oferite propun activități de învățare în forme atractive și moderne – interogări online.

² Ipoteza de lucru: 17% dintre elevi nu au dezvoltată la nivel corespunzător capacitatea de înțelegere și utilizare a reprezentărilor grafice; 30% dintre elevi nu au dezvoltată la nivel corespunzător capacitatea de înțelegere și utilizare a reprezentărilor cartografice. Conținutul *Evoluții geodemografice contemporane. Diferențieri regionale* a fost predat-învățat-evaluat, dar 27% dintre elevi au dovedit cunoștințe lacunare/superficiale.

II. Identifică în această pagină web **graficul** care prezintă rata anuală de creștere a populației mondiale (%) în perioada 1951-2020 [cu titlul *Yearly Population Growth Rate (%)*].

III. Analizează informațiile oferite de această reprezentare, *fără a plimba cursorul (mouse-ul) peste grafic*, și **stabilește** dacă afirmațiile următoare sunt adevărate sau false. **Notează pe caiet** răspunsurile, după modelul: *I – A sau I – F*.

1. Între anii 1963-1975, ritmul anual de creștere a populației mondiale a depășit constant 2,0%.
2. După 2011, rata anuală de creștere a populației mondiale a coborât sub pragul de 2%.
3. Începând din a doua jumătate a secolului XX și până în prezent, pe Terra s-a produs o creștere accelerată a populației (fenomen cunoscut sub numele de *explozie demografică*).

IV. a. Plimbă cursorul (mouse-ul) pe grafic și stabilește dacă răspunsurile scrise pe caiet corespund cu realitatea investigată. Corectează răspunsurile date la punctele 1 și 2 (dacă este necesar).

b. Justifică răspunsul dat la punctul 3.

Notă pentru profesori. Prin justificarea răspunsului, elevul demonstrează înțelegerea/neînțelegerea aspectelor demografice relaționate cu evoluția acestui indicator, iar profesorul are posibilitatea de intervenție remedială rapidă.

Exemplul 2

I. Folosind un browser web (de la un calculator/dispozitiv digital conectat la internet), **acesează link-ul** <https://www.worldometers.info/world-population/europe-population/>.

II. Identifică în această pagină web **graficul** care prezintă evoluția populației Europei (milioane locuitori) în perioada 1950-2019 [cu titlul *Europe Population (1950-2019)*] și **graficul** care redă, pentru aceeași perioadă, rata anuală de creștere a populației Europei (%) [cu titlul *Yearly Population Growth Rate (%)*].

III. Analizează aceste reprezentări, *fără a plimba cursorul (mouse-ul) peste grafice*, și apoi **scrie pe caiet** răspunsurile la următoarele cerințe:

1. În tabelul de mai jos sunt date valori înregistrate, în diferiți ani, de indicatorii demografici a căror evoluție ai analizat-o în formă grafică.

<i>Indicatorul demografic</i>	<i>Anul</i>				
	<i>1960</i>	<i>1990</i>	<i>2000</i>	<i>2010</i>	<i>2020</i>
Populației Europei (milioane locuitori)	...	720	725	...	747
Rata anuală de creștere a populației Europei (%)	0,98	0,2	0,06

a. Realizează, pe caiet, un tabel asemănător și apoi completează spațiile punctate selectând valorile corecte din următoarea listă: -0,2, -0,02, 0,02, 0,31, 0,51, 505, 605, 736, 746.

b. Plimbă cursorul (mouse-ul) pe fiecare grafic și stabilește dacă valorile scrise în tabel corespund cu realitatea investigată. Corectează datele înscrise în tabel, dacă este necesar, cu valorile corecte.

2. Precizează o cauză care explică creșterea redusă a populației Europei, în perioada 1950-2020 (cu aproximativ 200 de milioane de locuitori).

Exemplul 3

I. Folosind un browser web (de la un calculator/dispozitiv digital conectat la internet), **acesează link-ul** <https://www.populationpyramid.net/population-density/2020/>.

II. La această pagină web **analizează harta** densității populației mondiale (cu titlul *Population Density*) și apoi **scrie pe caiet** răspunsurile la următoarele cerințe:

1. Precizează o cauză care explică faptul că valorile densității medii a populației în statele Europei sunt în general mai ridicate decât cele specifice statelor nord-americane.

2. Plimbă cursorul (mouse-ul) peste hartă și identifică densitatea medie a populației pentru fiecare dintre statele europene: Italia, Islanda, Regatul Unit, România, Suedia.

a. Precizează o cauză care explică valoarea redusă a densității populației în statul Islanda.

b. Compară valorile densității populației înregistrate de Regatul Unit și de România, două state europene comparabile ca suprafață. Precizează doi factori care explică diferența mare dintre valorile densității medii a populației specifice celor două state.

Notă pentru profesori. Aceste exemple de activități remediale au avut în vedere rezultatele elevilor la evaluarea inițială. Au fost concepute cu aplicabilitate atât pentru învățarea clasică, la școală, cât și pentru învățarea la distanță (online).

În funcție de contextul concret de desfășurare a instruirii, profesorul decide forma de organizare a activităților de învățare/sarcinilor de lucru.

La fiecare activitate exemplificată, profesorul poate interveni, cu solicitări de lucru suplimentare.

3.3. Exemple de activități de recuperare³**RECOMANDĂRI.**

Strategiile de recuperare rămân la latitudinea profesorului. În baza aspectelor identificate la debutul anului școlar - secțiunea 1, dar și ca urmare a deficiențelor de învățare sesizate în urma evaluării curente, fiecare profesor va stabili ce, când și cum se vor desfășura activitățile de recuperare, astfel încât acestea să reprezinte reale pârgii de (re)acțiune pentru reglarea și optimizarea achizițiilor elevilor.

Activitățile de recuperare conferă o anume personalizare demersului didactic, conceperea și desfășurarea lor fiind expresia experienței și a creativității profesorului și derivă din adaptarea permanentă a activității didactice la nevoile, interesele și ritmurile diferite de dezvoltare ale elevilor.

Activitățile de recuperare vor fi integrate activităților de învățare specifice clasei a XII-a.

Exemplul 1

- **Competențe specifice vizate:** XII.1.1., XII.1.4. și XII.3.2. (contribuie la restructurarea competenței specifice XI.3.4)
- **Contextul de învățare** (conținutul/tema): *Formarea Uniunii Europene și evoluția integrării europene. Caracteristici geografice, politice și economice actuale ale U.E.*, cu posibilitatea de

³ Exemplele oferite propun activități de învățare orientate spre recuperarea componentelor învățării (competențe, conținuturi) aferente, conform planificării calendaristice, perioadei martie-iunie 2020.

recuperare a unor elemente de conținut corespunzătoare temei *Evoluția economiei mondiale și sistemul economic mondial*

- **Descrierea activității:** explicarea aspectelor privind formarea, evoluția și specificul geografic, politic și economic al Uniunii Europene în strânsă relaționare cu sistemul economic mondial, prin utilizarea unor suporturi cartografice și grafice intuitive și stimulative
- **Resurse necesare:** device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet.
- **Sarcinile de lucru** vor fi date după lansarea întrebării provocatoare: *Ce poziție ocupă Uniunea Europeană în sistemul economic mondial?*

I. Accesează link-ul https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_ro#

II. Citește informațiile din această pagină web și apoi **scrie pe caiet** răspunsurile la următoarele cerințe:

1. Precizează:

- a. importanța comerțului în economia mondială;
- b. poziția deținută de Uniunea Europeană pe scena comerțului internațional;
- c. ponderea înregistrată de China în exporturile mondiale, în anul 2016, precum și poziția acestui stat în raport cu Uniunea Europeană în cadrul exporturilor mondiale din 2016.

2. Numește:

- a. statul U.E. în care graficul privind rata de ocupare a forței de muncă ilustrează faptul că populația masculină deține cea mai ridicată pondere;
- b. statul U.E. în care rata șomajului este de aproximativ 8,2%;
- c. două state U.E. în care transporturile feroviare dețin peste 10% din transportul terestru de călători.

3. Formulează o părere prin care să exprimi de ce consideri tu că există diferențe de gen în remunerare.

4. Cu privire la energia din surse regenerabile:

- a. precizează trei surse de energie regenerabilă utilizate la nivelul statelor U.E.
- b. explică creșterea consumului de surse regenerabile la nivelul U.E., evidențiind avantajele utilizării acestei categorii de resurse.

Notă pentru profesori. În funcție de contextul concret de desfășurare a instruirii, profesorul decide forma de organizare a activităților de învățare exemplificate (individual/în pereche).

La fiecare activitate exemplificată, profesorul poate interveni, cu solicitări de lucru suplimentare.

În funcție de răspunsurile/nevoile elevilor profesorul va interveni cu explicațiile necesare pentru recuperarea/aprofundarea elementelor de conținut corespunzătoare clasei a XI-a.

Astfel de activități de recuperare pe conținuturile referitoare la Uniunea Europeană pot fi realizate valorificând, spre exemplu, informațiile oferite de site-urile:

- https://europa.eu/european-union/documents-publications/slide-presentations_ro (profesorul are la dispoziție un PPT de prezentare a Uniunii Europene, cu posibilitate de descărcare; pe baza acestei prezentări, în funcție de creativitatea, experiența și nevoile identificate, fiecare profesor poate dezvolta activități de recuperare)

- https://europa.eu/learning-corner/learning-materials_ro (site cu diferite materiale didactice pe care profesorul le poate valoriza în proiectarea și desfășurarea activităților de învățare necesare pentru recuperarea și eficientizarea achizițiilor elevilor)
- https://europa.eu/european-union/about-eu/easy-to-read_ro (site cu informații sintetice despre U.E care permit profesorului și construirea unor activități de recuperare)

Exemplul 2

- **Competențe specifice vizate:** XII.1.1., XII.2.4. și XII.3.4. (contribuie la exersarea/restructurarea competențelor specifice XI.1.1., XI.1.4., XI.3.3.)
- **Contextul de învățare** (conținutul/tema): *Problemele fundamentale ale lumii contemporane* (clasa a XII-a) cu posibilitatea de recuperare a unor elemente de conținut corespunzătoare temei *Gestionarea resurselor, dezvoltarea economică și dezvoltarea durabilă* (clasa a XI-a)
- **Descrierea activității:** Identificarea dimensiunilor și a indicatorilor socio-economici care definesc calitatea vieții oamenilor. Stabilirea raporturilor dintre dezvoltarea economică, așezările umane și calitatea vieții.
- **Materiale necesare:** device (smartphone, tableta, laptop, computer), acces la internet
- **Sarcinile de lucru** vor fi date după lansarea întrebării provocatoare: *Ce înseamnă calitatea vieții?*

Sarcina de lucru A

1. Analizează cele opt imagini și apoi scrie pe caiet:

a. literele corespunzătoare imaginilor despre care consideri că ilustrează o viață de calitate;

b. cinci elemente care, în opinia ta, pot contribui la o calitate ridicată a vieții.

2. Accesează link-ul https://insse.ro/cms/qol/index_ro.html și identifică în partea de jos a paginii web simbolul care indică existența unei ferestre info.

Dă un click pe acest semn și citește informațiile oferite. Elementele notate de tine corespund cu dimensiunile calității vieții, stabilite de către specialiști?

Argumentează răspunsul tău, dacă ai notat alte elemente/dimensiuni ale calității vieții.

3. Formulează o părere prin care să exprimi de ce crezi tu că în statele Europei calitatea vieții este considerată superioară față de cea din unele

state africane, asiatice sau sud-americe.

4. Discută cu colegii și împreună **explicăți** afirmația:

„Chiar dacă se concentrează în mod esențial asupra individului și circumstanțelor vieții personale, abordarea calității vieții surprinde și relația persoanei cu mediul în care aceasta trăiește.”

Sursa fiecărei imagini:

- <http://www.702.co.za/articles/357028/nedbank-expects-south-africans-to-get-poorer-on-average-in-2019>
- <https://www.tnp.sg/news/singapore/all-secondary-school-students-get-personal-device-next-year>
- <https://raum-architectura.wixsite.com/home/anvelope-vegetate-pentru-mediurban?lightbox= image19ns>
- <https://www.dailytravelphotos.com/archive/2009/12/01/>
- <https://www.pinterest.cl/pin/658651514235088555/>
- <https://peacestudies4810blog.wordpress.com/jackson-fletcher/>
- <https://www.buyidahorealestate.com/blog/pros-and-cons-of-living-in-a-rural-community-ready.html>
- <https://longtailpipe.com/2014/03/31/modern-transportation-causes-grave/>

Sarcina de lucru B

1. Accesează din nou **link-ul**

https://insse.ro/cms/qol/index_ro.html.

2. Discută cu colegii și fiecare dintre voi **alege** un stat membru al Uniunii Europene, selectând în caseta numită „Alegeți o țară”.

3. Identifică dimensiunile calității vieții specifice statului pe care l-ai ales.

4. Discută cu colegii și împreună **analizați și comparați** indicatorii socio-economici pentru diferitele state membre U.E.

5. Realizați un „top” al primelor cinci state din Uniunea Europeană după calitatea vieții.

6. Accesează împreună cu colegii link-ul <https://incont.stirileprotv.ro/international/topul-tarilor-cu-cea-mai-buna-calitate-a-vietii-in-2019-europa-bate-tot.html>. **Citiți** informațiile oferite de acest site și apoi **răspundeți** la următoarele întrebări/cerințe:

- Cele cinci state selectate de voi s-au aflat în topul statelor cu cea mai bună calitate a vieții, realizat de revista CEOWORLD, pentru anul 2019? Justificați selecția voastră, dacă în acest top oficial nu sunt incluse state din lista întocmită de voi.

- Explicați de ce titlul articolului cuprinde afirmația: „Europa bate tot”.

3.4. Recomandări din perspectiva integrării tehnologiilor în procesul de predare/învățare

Sub imperativul schimbărilor din societate impuse de pandemia de COVID-19, cadrele didactice au fost obligate să se adapteze și să-și îmbogățească „din mers” practica educațională.

Interdisciplinaritatea geografie – informatică nu a reprezentat un element de noutate absolută pentru profesori. Inserția tehnologiei în sistemul de predare-învățare-evaluare a suitei de componente ce fac obiectul geografiei ca disciplină școlară reprezintă un instrument de dinamizare și eficientizare a actului educațional. Însă transferarea totală a procesului instructiv-educativ în mediul digital a reprezentat/reprezintă o provocare pentru fiecare profesor. Device-ul devine suportul tehnic al activităților de învățare, iar platformele, aplicațiile, resursele online se transformă în pârgurile de bază care facilitează și mențin interacțiunile elev-învățare, elev-profesor, elev-elev, familie-școală.

În acest context, pentru a veni în sprijinul profesorilor de geografie recomandăm o serie de resurse online care facilitează crearea cadrului necesar implicării elevului ca partener permanent în procesul de instruire.

În primul rând menționăm faptul că Uniunea Europeană pune la dispoziția profesorilor din statele membre o serie de resurse online de învățare (https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/coronavirus-online-learning-resources/online-platforms_ro).

Google Classroom - oferă posibilitatea atât profesorilor, cât și elevilor, să încarce materiale, să posteze diverse anunțuri și, special pentru profesori, să acorde note materialelor lucrate de elevi și încărcate aici.

24edu - platformă educațională dedicată instituțiilor de învățământ preuniversitar care dispune de un sistem complet de notare (note, absențe, calcul automat al mediilor), de comunicare (școală-elevi-profesori-părinți), de încărcare facilă a instrumentelor de predare-evaluare (materiale didactice, teme, teste), de organizare (avizier, calendar), de notificare și informare (SMS, email) și poate fi configurat în funcție de nevoile școlii. Este singura platformă de educație integrată cu Microsoft Office 365.

Easyclass - platformă cu o interfață intuitivă, asemănătoare cu cea a Facebook, oferă profesorilor posibilitatea de a transmite teme și de a le reaminti de evenimente esențiale precum predarea temelor sau apropierea unor teste. De asemenea, elevii pot posta, la rândul lor, materiale sau pot discuta pe marginea temelor de la clasă.

Microsoft Teams - aplicație în care profesorii au posibilitatea de a forma clase, de a posta materialele didactice, de a crea, distribui și evalua teste/teme. Se pot desfășura activități de predare online (comunicare video și audio în timp real) și de tip chat.

Zoom - aplicație în care profesorii și elevii au posibilitatea de a interacționa în timp real, în mod video și permite și crearea unei table virtuale interactive. Este disponibilă atât pentru computer, cât și pentru dispozitive mobile cu sistem de operare Android sau iOS.

Google Keep - aplicație cu o interfață intuitivă și prietenoasă, un instrument util pentru a crea notițe digitale. Poate fi folosită pentru a insera text și imagini, permite partajarea notițelor cu alte persoane. În plus, se pot crea liste de activități, remindere, permite salvarea site-urilor utile, înregistrarea vocală, se pot copia notițele în Google Docs etc.

LINK-URI UTILE**DATE REFERITOARE LA POPULAȚIE:**

- <http://data.un.org/Default.aspx>
- <https://esa.un.org/unpd/wpp/>
- <https://unstats.un.org/home/>
- <https://www.unicef.org/>
- <https://esa.un.org/>
- <http://data.un.org/>

- profile pe state

- <https://esa.un.org/unpd/wup/Country-Profiles/>

- date interactive

- <https://esa.un.org/unpd/wup/DataQuery/>

- fișiere de date în Excel

- <https://esa.un.org/unpd/wup/CD-ROM/>

- hărți

- <https://esa.un.org/unpd/wup/Maps/>
- <https://www.populationdata.net/cartes/>

TABELE STATISTICE/BAZE DE DATE EUROPA/UE

- http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=urb_cpop1&lang=en

DATE STATISTICE REFERITOARE LA ORAȘELE EUROPEI

- <http://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database>

HARTĂ ȘI TABEL STATISTIC REFERITOARE LA ORAȘELE EUROPEI (UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ALTE CÂTEVA STATE EUROPENE):

- <http://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/#?vis=city.statistics&lang=en>

DATE STATISTICE OFICIALE DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI DESPRE STATELE MEMBRE:

- <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
- <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

SITE ÎN LIMBA ROMÂNĂ DEDICAT UNIUNII EUROPENE:

- https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_ro

SITE-URI PENTRU ACTIVITĂȚI INTERACTIVE:

- <https://www.worldometers.info/world-population/> (populație)
- <https://ourworldindata.org/urbanization> (urbanizare)
- <https://www.iied.org/cities-interactive-data-visual> (orașe)
- <https://www.mathematica.org/dataviz/urbanization> (populație, orașe)
- <http://omniquiz.ro> (jocuri, hărți)
- <https://geographygamesandquizzes.eu> (jocuri, hărți)
- <https://www.geogra.ro/joc/ro/> (jocuri cu suporturi catografice)

3.5. Exemple de activități pentru elevii în risc

RECOMANDĂRI

Pentru elevii în risc, integrarea activităților de tip remedial în noile achiziții corespunzătoare clasei a XII-a reprezintă un cumul de situații contextuale diferite și de provocări.

Chiar dacă nu se pot furniza soluții exhaustive la nevoile multiple ale profesorului de geografie, se recomandă ca acțiunile dedicate elevilor în risc să urmărească răspunsurile la aceleași întrebări:

- *Ce se dezvoltă/remediază/recuperează în anul școlar 2020-2021 din programa școlară a clasei de XI-a, în termeni de competențe și conținuturi?*
- *Cum se va realiza fuzionarea competențelor și conținuturilor specifice clasei a XI-a cu cele corespunzătoare clasei a XII-a, astfel încât să se respecte logica internă a disciplinei (din punct de vedere al faptelor, fenomenelor, proceselor geografice analizate) și să se asigure eficiența acestor activități și integrarea internă a acestora într-un anume context tematic?*
- *Elevii care nu dispun de condiții de învățare online vor primi sarcini de lucru/activități de învățare adecvate contextului. Această situație reprezintă o adevărată provocare metodologică pentru profesor, care va trebui:*
 - *să valorifice în mod creator resursele educaționale imediate, de care dispun elevii (manualul de geografie, atlasele școlare)*
 - *să conceapă fișe de documentare/fișe de lucru pe care le va distribui elevilor în format letric, ca suport suplimentar de învățare (la întâlnirile stabilite).*
- *Pentru a facilita comunicarea cu elevii și menținerea interacțiunilor între elevi, dar mai ales pentru a le cultiva elevilor încrederea în forțele proprii, dorința de colaborare și de cooperare în rezolvarea sarcinilor de învățare profesorul poate promova *parteneriatele de învățare* (formarea de perechi/grupuri de elevi care aparțin aceluiași mediu defavorizant, pe baza proximității de locuire, a afinităților etc.).*

Exemplele propuse reprezintă *un model* de adaptare a activităților de tip remedial oferite la **punctul 3.2.** al acestui capitol. Au aplicabilitate pentru elevii care **nu dispun de un device personal** (smartphone, tableta, laptop, computer) și **nu au acces la internet**, iar activitatea didactică se desfășoară exclusiv **online** sau în formulă **hibridă/mixtă** datorită pandemiei de COVID-19.

Condiție: *există posibilitatea unor întâlniri directe (face-to-face) între profesor și elevi.* La o primă întâlnire profesorul oferă elevilor fișa de lucru și indicațiile/îndrumările necesare. La următoarea întâlnire profesorul discută cu elevii despre eventualele probleme întâmpinate în rezolvarea sarcinilor de lucru, analizează împreună cu aceștia răspunsurile date și oferă explicațiile necesare.

Notă pentru profesori. Sarcinile de lucru propuse fac obiectul unei fișe individuale pe care profesorul o va distribui elevilor în format letric. Pentru eficientizarea costurilor de printare

(cartușul color implică cheltuieli sporite) **se recomandă** folosirea unor suporturi grafice și cartografice care să fie clare și lizibile în format alb-negru (fișa de lucru propusă poate fi printată alb-negru).

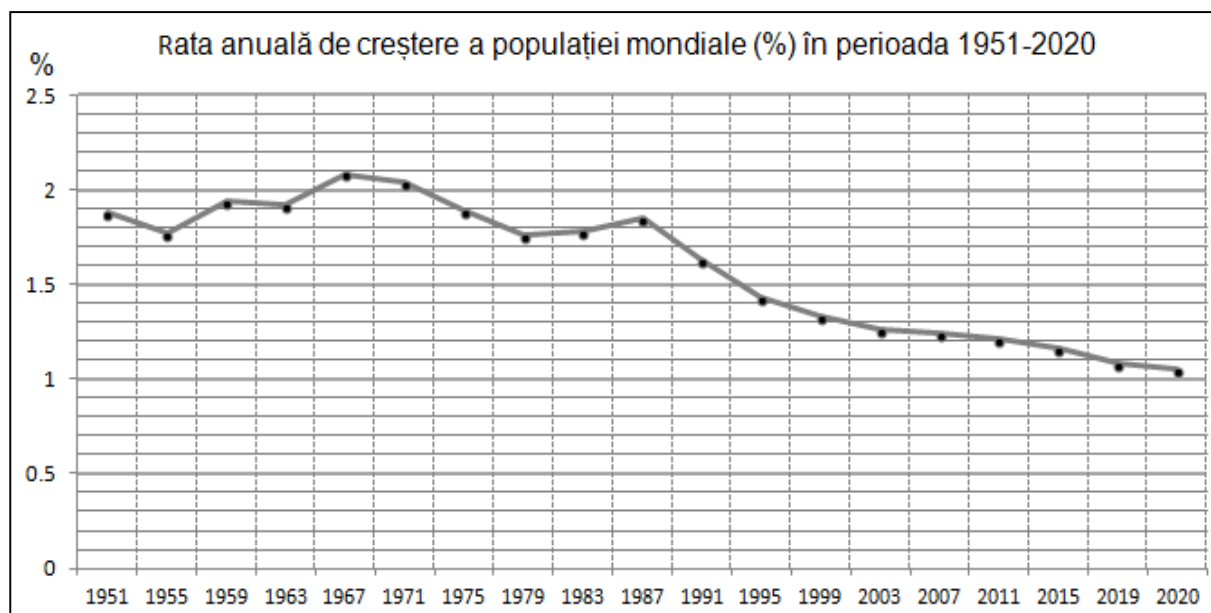
Prin rezolvarea sarcinilor pe care ți le propun în această **fișă de lucru** vei cunoaște o serie de aspecte legate de *evoluția numerică, ritmul de creștere și repartitia teritorială a populației mondiale* și mai ales a Europei. Chiar dacă nu intenționezi să îți alegi geografia ca probă la examenul de bacalaureat, ai posibilitatea să exersezi/aprofundezi abilitățile personale de citire și de interpretarea a unui grafic sau a unei hărți. Și totodată vei descoperi aspecte noi privind locuitorii acestei planete sau ai bătrânului continent.

Astăzi te afli la câțiva pași de finalizarea liceului, dar gândește-te că peste câteva luni poți deveni student sau îți poți demonstra competențele profesionale dincolo de granițele țării. **Ceea ce înveți prin rezolvarea sarcinilor de lucru din această fișă cu siguranță vei folosi în viața de zi cu zi.**

Sarcina de lucru A

Rata (ritmul) anuală de creștere a populației dintr-un anumit spațiu (de exemplu populația Terrei/populația unui continent/populația unui stat) redă dinamica respectivei populații în decurs de o anumită perioadă (pe mai mulți ani).

Evoluția ratei anuale de creștere a populației mondiale (%), în perioada 1951-2020, este reprezentată de graficul de mai jos:

1. Analizează acest grafic, apoi citește cu atenție enunțurile următoare. Completează fiecare enunț încercuind răspunsul corect dintre termenii aflați între paranteze:

a. Dintre tabelele alăturate, valorile (%) corecte ale ratei de creștere a populației mondiale, pentru anii indicați, sunt prezentate în tabelul marcat cu litera (A, B).

b. În perioada 1967-2020, rata anuală de creștere a populației mondiale a înregistrat o tendință generală de (creștere, scădere).

Tabel A

Anul	Rata anuală de creștere a populației mondiale (%)
1951	2.04
1967	1.43
1987	1.63
2007	2.08
2015	1.92

Tabel B

Anul	Rata anuală de creștere a populației mondiale (%)
1951	1.88
1967	2.08
1987	1.85
2007	1.24
2015	1.16

2. Citește afirmația următoare și stabilește dacă este adevărată (A) sau falsă (F), încercuind varianta corectă.

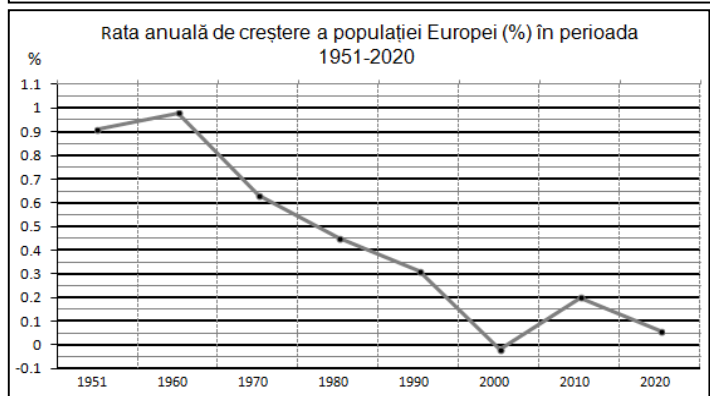
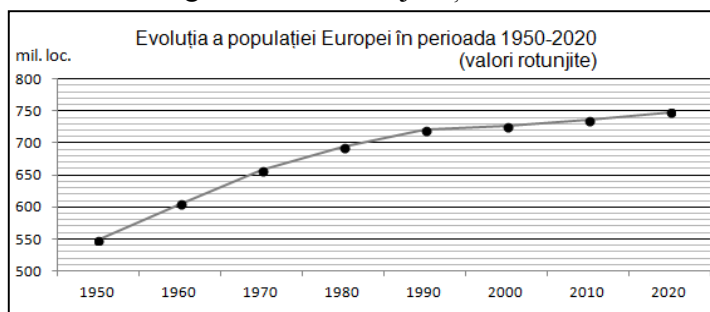
„Începând din a doua jumătate a secolului XX și până în prezent, pe Terra s-a produs o creștere accelerată a populației (fenomen cunoscut sub numele de *explozie demografică*)”.

Justifică răspunsul dat:

Sarcina de lucru B

Cunoscut ca un teritoriu de locuire străveche, Europa are în prezent o populație totală de peste 747 de milioane de locuitori. Țările europene sunt afectate de procesul de îmbătrânire demografică, adică de creșterea ponderii populației vârstnice în totalul populației, concomitent cu scăderea ponderii populației tinere.

Analizează informațiile oferite de graficele de mai jos și în tabelul alăturat și anotează răspunsurile la cerințe.

Pondere
populației Europei
în totalul mondial

Anul	% din populația mondială
1950	21,66
1960	19,97
1970	17,76
1980	15,57
1990	13,53
2000	11,83
2010	10,59
2015	10,03
2020	9,53
2030	8,64
2040	7,91
2050	7,32

1. În tabelul de mai jos sunt date valori înregistrate, în diferiți ani, de indicatorii demografici a căror evoluție ai analizat-o în formă grafică.

<i>Indicatorul demografic</i>	<i>Anul</i>				
	<i>1960</i>	<i>1990</i>	<i>2000</i>	<i>2010</i>	<i>2020</i>
Populației Europei (milioane locuitori)		720	725		747
Rata anuală de creștere a populației Europei (%)	0,98			0,2	0,06

Completează casele libere selectând valorile corecte din următoarea listă: $-0,2$, $-0,02$, $0,02$, $0,31$, $0,51$, 505 , 605 , 736 , 746 .

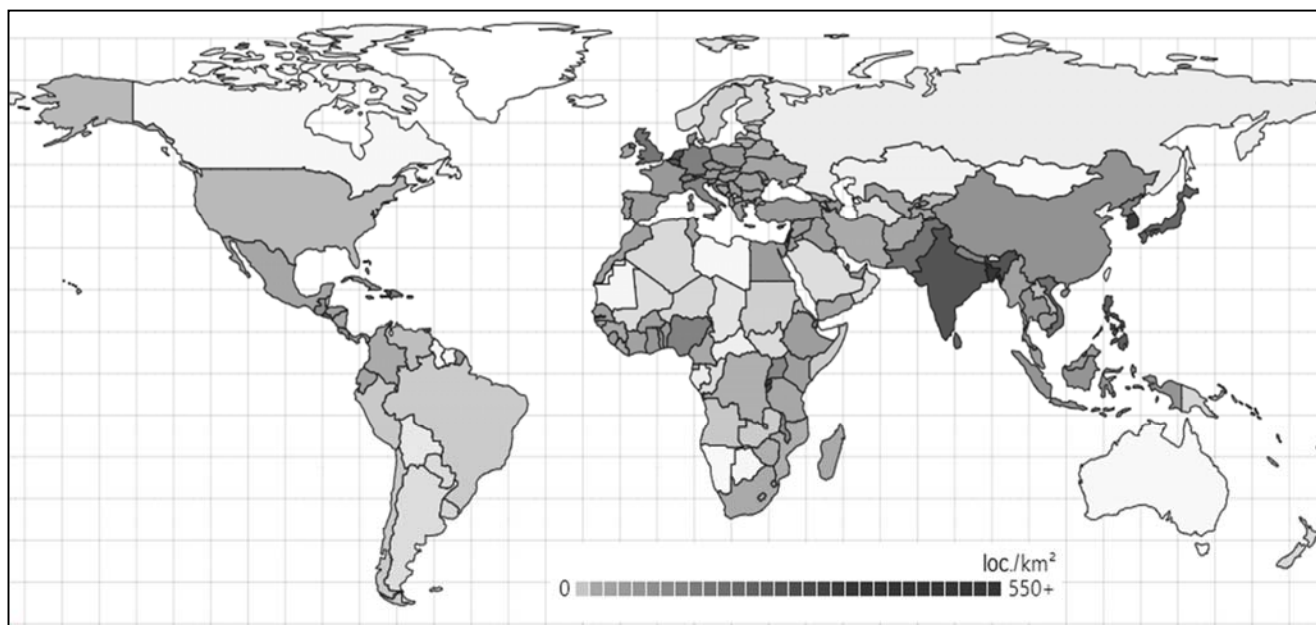
2. Completează enunțurile următoare încercuind răspunsul corect dintre termenii aflați între paranteze:

- După anul 1990 populația Europei a înregistrat o creștere numerică foarte (lentă, rapidă).
- Prin evoluția sa numerică, populația Europei deține o pondere din ce în ce mai (crescută, scăzută) în totalul populației mondiale.

3. Precizează o cauză care explică creșterea redusă a populației Europei, în perioada 1950-2020 (cu aproximativ 200 de milioane de locuitori). Scrie răspunsul în caseta liberă de mai jos.

Sarcina de lucru C

I. Analizează harta de mai jos și apoi răspunde la cerințe.

1. Alege titlul acestei reprezentări cartografice încercuind litera corespunzătoare răspunsului corect:

- a. Harta densității medii a populației mondiale
- b. Harta distribuției spațiale a ratei de creștere a populației mondiale (2020)
- c. Harta evoluției numerice a populației mondiale
- d. Harta repartiției populației mondiale pe latitudine

2. Precizează o cauză care explică faptul că valorile densității medii a populației în statele Europei sunt în general mai ridicate decât cele specifice statelor nord-americane.

Scrive răspunsul în caseta liberă de mai jos.

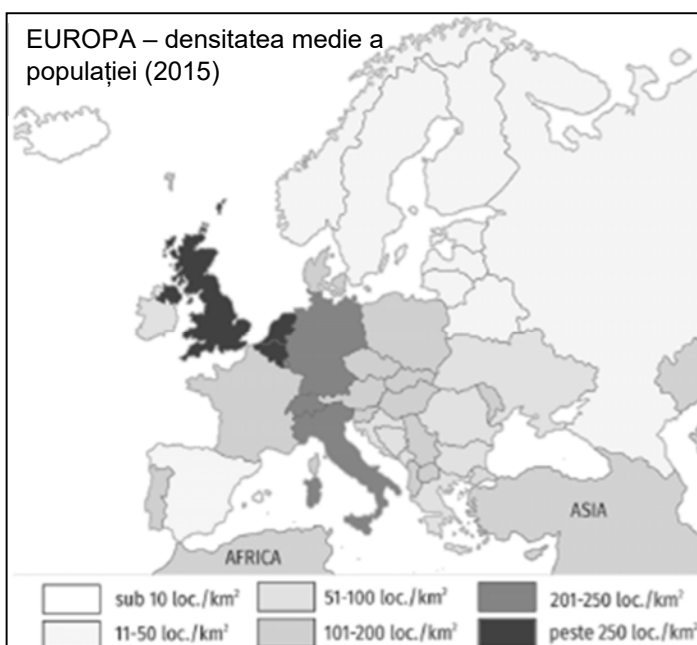
II. Analizează harta alăturată și răspunde la următoarele cerințe:

1. Scrie pe spațiile punctate intervalul între care se încadrează densitatea medie a populației pentru fiecare dintre statele europene:

- Italia
- Islanda
- Regatul Unit
- România
- Suedia

2. Precizează o cauză care explică valoarea redusă a densității populației în statul Islanda.

Scrive răspunsul în caseta liberă de mai jos.

Anexa XII.1 Distribuția și frecvența competențelor specifice în programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a XI-a

Competențe specifice	De câte ori competența specifică respectivă a fost menționată în programa școlară:	
	până în săpt. 24 (corespunzătoare conținuturilor din unitățile de învățare I și II)	începând cu săpt. 24 (corespunzătoare conținuturilor din unitățile de învățare III, IV și *V)
1.1. Prezentarea în scris și orală a aspectelor definitorii ale mediului înconjurător, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului	1	2
1.2. Prezentarea rezultatelor investigațiilor realizate asupra mediului înconjurător, cu ajutorul terminologiei specifice geografiei	1	-
1.3. Explicarea unei realități investigate (direct sau indirect), prin utilizarea limbajului științific specific domeniului	1	-
1.4. Documentarea asupra problematicii domeniului, valorificând adecvat semnificațiile termenilor cheie de specialitate	1	1
1.5. Formularea de probleme referitoare la regionalizare și globalizare, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului	1	-
2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie)	1	-
2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător	1	-
2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)	1	1
2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului	1	2
*2.5. Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare	1	2
*2.6. Elaborarea de proiecte de dezvoltare teritorială	1	2
2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare	1	-

*2.7. Explicarea raportului dintre componenta socială a lumii contemporane și suportul ei teritorial	-	<u>1</u>
*2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural	-	<u>1</u>
3.1. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice, pentru interpretarea și prezentarea realității observate	1	-
3.2. Utilizarea informației cartografice, pentru explicarea problemelor legate de regionalizare și globalizare	1	-
3.3. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice minime, pentru interpretarea și exprimarea realității analizate mediat	-	<u>1</u>
3.4. Utilizarea informației cartografice, pentru explicarea sistemului economic și geopolitic mondial	-	<u>1</u>

Anexa XII.2 Ipoteză de lucru: corespondențe (asocieri) între competențele specifice și conținuturile proprii celor două clase consecutive

<i>Competențele specifice corespunzătoare clasei a XI-a cu risc potențial semnificativ de a nu fi fost suficient dezvoltate în anul școlar 2019-2020 (perioada martie-iunie 2020)</i>	<i>Competențe specifice din programa școlară pentru clasa a XII-a și conținuturi asociate corespunzătoare celor două clase</i>
<p>3.3. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice minime, pentru interpretarea și exprimarea realității analizate mediat</p> <p>3.4. Utilizarea informației cartografice, pentru explicarea sistemului economic și geopolitic mondial</p> <p>*2.7. Explicarea raportului dintre componenta socială a lumii contemporane și suportul ei teritorial</p> <p>*2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural</p>	<p>3.1. Interpretarea reprezentărilor grafice și cartografice, pentru prezentarea unei realități investigate</p> <p>3.2. Utilizarea reprezentărilor grafice și cartografice adecvate, pentru interpretarea și exprimarea realității geografice a U.E. și a unor țări din componenta acesteia</p> <p>*2.7. Explicarea raportului dintre componenta socială a Europei și suportul ei teritorial</p> <p>*3.5. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural, la nivelul Europei și al României</p> <p>Conținuturi asociate din clasa a XI-a:</p> <p>III. Populația, resursele naturale și dezvoltarea lumii contemporane</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluții geodemografice contemporane. Diferențieri regionale - Resursele umane și dezvoltarea - Raportul dintre așezări și dezvoltare. Tendințe ale evoluției așezărilor umane

- Resursele naturale și agricole. Impactul exploatării și valorificării resurselor asupra mediului.
- Gestionarea resurselor, dezvoltarea economică și dezvoltarea durabilă

IV. Sistemul economic și sistemul geopolitic

- Evoluția economiei mondiale și sistemul economic mondial
- Sistemul geopolitic mondial actual
- Ansambluri economice și geopolitice mondiale actuale (Uniunea Europeană, APEC etc.) – aspecte generale
- Rolul unor state în sistemul mondial actual: Statele Unite ale Americii, Federația Rusă, Japonia, China, India, Brazilia.
- *Alte state: Republica Africa de Sud, Israel, Australia*
- Organizarea spațiului mondial (țări în dezvoltare, țări dezvoltate, alte categorii de țări). Raportul Nord – Sud
- **Spațiul mediteranean la interfața Nord – Sud*
- De la lumea unipolară la lumea multipolară

***V. Elemente de geografie socială și culturală**

- **Viața socială și organizarea spațiului umanizat*
- **Spațiul geografic și civilizația*
- **Mobilitatea geografică a populației și spațiul social*
- **Structuri de bază ale vieții sociale*
- **Raportul dintre rasă, etnie, religie, cultură și viața socială*
- **Elemente de geografie culturală: originea, geneza și evoluția ariilor culturale*
- **Mondializarea, occidentalizarea și impactul acestora asupra vieții sociale*

Conținuturi asociate din clasa a XII-a:

Europa și România – elemente geografice de bază

- Elemente de geografie umană ale Europei și ale României:
 - populația și caracteristicile ei geodemografice
 - sistemul de orașe al Europei; analiza geografică a unor orașe (patru orașe europene, orașul București și două orașe din România)
 - activitățile economice – caracteristici generale; analiza unei ramuri industriale (la nivel european și în România)
 - sisteme de transport
- Mediu înconjurător și peisaje

România și Uniunea Europeană

- Formarea Uniunii Europene și evoluția integrării europene
- Caracteristici geografice, politice și economice actuale ale U.E
- Statele Uniunii Europene:

	<ul style="list-style-type: none"> - privire generală și sintetică - studii de caz: Franța, Germania, Regatul Unit, Italia, Spania, Portugalia, Grecia, Austria <p><i>Elemente de geografie socială și culturală a Europei și a României *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Tipuri tradiționale de utilizare a spațiului geografic*</i> ▪ <i>Tipuri de comunități umane și mentalități*</i> ▪ <i>Diversitatea umană a Europei (lingvistică, religioasă, etnică)*</i> ▪ <i>Structuri teritoriale și dinamica socială*</i> ▪ <i>Raportul dintre elemente de geografie socială și culturală ale Europei și României*</i>
--	--

Notă: Competențele și conținuturile evidențiate prin asterisc (*) și corp de literă cursiv (*italic*) **sunt obligatorii numai pentru specializarea Științe sociale din cadrul filierei teoretice, profil umanist.**

Bibliografie

1. Aldunate R., Nussbaum M. (2013) *Teacher adoption of technology*, Computers in Human Behavior, 29, pp. 519-524
2. Ardelean A., Mândruț O. (2012) *Didactica formării competențelor*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
3. Botnariuc P., Cucuș C. et.al (2020) *Școala Online – Elemente pentru inovarea educației*, Raport de cercetare evaluativă, Editura Universității din București
4. Cârstoiu J., Mihailciuc C., Zus R., Clius M. (2013) *Greșeli tipice în învățarea științelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București
http://www.old.unibuc.ro/prof/cliu_m/docs/res/2015sepgreseli-stiinte.pdf
5. Cârstoiu J., Mihailciuc C., Zus R., Clius M. (2013) *Învățarea științelor: ghid metodologic pentru un demers didactic eficient*, Editura Didactică și Pedagogică, București
http://www.old.unibuc.ro/prof/cliu_m/docs/res/2015sepinv-stiinte.pdf
6. Clius M., Rucăreanu I. (2017) *Natură și oameni în Valea Mostiștea - Ghid de activități practice pentru elevi*, Ed. Green-Steps, Brașov
http://www.old.unibuc.ro/prof/cliu_m/docs/res/2017octManual_CECDDu.pdf
7. Dogaru-Ulieru V., Drăghicescu L. (2011) *Educație și dezvoltare profesională*, Editura Scrisul Românesc, Craiova
8. Dulamă M. E., (2011), *Despre competențe. Teorie și practică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
9. Guțu G. (2011) *Ghid de evaluare. Disciplina geografie*, Proiectul INSAM
10. Guțu V., Kandov P. (2016) *Evaluarea rezultatelor academice: proiectarea matricei de specificații și schemei de notare*, Acta et commentationes (Științe ale Educației). nr. 1(8) pp. 43-51.
11. Iepure C., Curcubătă R., Vaida B. (2020) *Captivează-ți elevii în online mai ceva ca în clasă*, SELLification, Timișoara.
12. Krejins K., van Acker F., Vermeulen M., van Buuren H. (2013) *What stimulates teachers to integrate ICT in their pedagogical practices? The use of digital learning materials in education*, Computers in Human Behavior, 29, p. 217-225
13. Mândruț O. (2010) *Competențele în învățarea geografiei. Ghid metodologic pentru aplicarea curriculumului de geografie din învățământul preuniversitar*, Editura Corint, București
14. Mândruț O., Dan S. (2014), *Didactica geografiei. O abordare actuală*, Ed. Corint, București
15. Stoica A. (2003), *Evaluarea progresului școlar – de la teorie la practică*, Editura Humanitas, București
16. Voica C., Gavrilă R.M., Voica C.L. (2009) *Recuperarea rămânerii în urmă la matematică / Ed. a 2-a, rev. – București, Educația 2000+*
17. *** (2018) *Discovering Forests – Learning Guide*, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome
18. <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2014-12/24-Geografie%20-%20clasa%20a%20IV-a.pdf>
19. <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/45-Geografie.pdf>
20. http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/OS/Geografie_clasa%20a%20IX-a.pdf
21. http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/OS/Geografie_clasa%20a%20X-a.pdf
22. http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/OS/Geografie_clasa%20a%20XI-a%20XII-a.pdf
23. http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/OS/Geografie_clasa%20a%20XII-a%20XIII-a.pdf

ANEXA GENERALĂ 1 – Glosar de termeni

A

Activități remediale = activități ce au drept scop restructurarea unei competente specifice

Activități de recuperare = activități de învățare din anul superior ce au drept scop structurarea competențelor și reluarea/întărirea conținuturilor din anul inferior (din doi ani consecutivi)

Asocieri de competențe = competențe din ani consecutivi

Asocieri de conținut = fuziunea unor conținuturi din clase consecutive, care pot fi integrate

C

Competențe specifice nestructurate = competente incomplet formate/aflate în risc

D

Domenii cognitive = cunoaștere (fapte, informații, unelte, instrumente, procedee); aplicare (aplicarea cunoștințelor și înțelegerea conceptuală manifestată într-o gamă largă de contexte); raționament (rezolvarea de probleme complexe și nefamiliale, formularea explicațiilor/concluziilor, luarea deciziilor și transferul de cunoștințe și situații noi)

E

E-portofoliu = instrument electronic de evaluare complementară care regroupează rezultate ale învățării pe o perioadă îndelungată

Evaluare = analiza informației provenite din eșantioane de produse ale elevilor

G

Greșeli tipice = conceptuale și procedurale

Greșeli conceptuale = înțelegerea eronată/incompletă a conceptelor și a relațiilor dintre acestea

Greșeli procedurale = absența antrenamentului în analiza și rezolvarea unei probleme

I

Item = sarcină de lucru + formatul acestuia + răspunsul așteptat

Itemi de asociere/tip pereche = presupune stabilirea unor corespondențe/asocieri între elemente distribuite pe două coloane: pe una, premisele, iar pe cealaltă, soluțiile

Item cu răspuns scurt = presupun un răspuns care constă într-un cuvânt sau un număr limitat de cuvinte, maximum o propoziție

Î

Întrebări structurate = un număr de aplicații având ca punct de plecare același material-suport (o hartă, o ilustrație, un text)

P

Portofoliu = instrument de evaluare complementară care regroupează rezultate ale învățării pe o perioadă îndelungată

Proiect = activitate personalizată, elevii putând decide nu numai asupra conținutului său, dar și asupra formei de prezentare

R

Rezolvare de probleme = se referă la situație-problemă, sarcină de lucru în care elevul se confruntă, în general, cu un caz pentru care nu există o soluție învățată anterior

Rutine didactice = greșeli procedurale ale profesorilor care generează greșeli tipice

ANEXA GENERALĂ 2 - ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL

Competențe generale	Competențe specifice			
	<i>a V-a</i>	<i>a VI-a</i>	<i>a VII-a</i>	<i>a VIII-a</i>
1. Prezentarea realității geografice utilizând diferite mijloace și limbaje specifice	1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite	1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici dați	1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici identificați în contexte diferite	1. Utilizarea limbajului specific în explicarea unor elemente, fenomene și structuri geografice
	2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect	2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici	2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni dați	2. Prezentarea structurată a informației geografice
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice	1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren	1. Poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice	1. Localizarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice	1. Reprezentarea unor elemente geografice pe un suport cartografic dat
	2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică	2. Ordonarea spațială și/sau cronologică a elementelor, fenomenelor și proceselor geografice după criterii date	2. Interpretarea fenomenelor și proceselor geografice pe baza reprezentărilor grafice și cartografice	2. Explicarea fenomenelor și proceselor geografice utilizând reprezentări grafice și cartografice
	3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple	3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite	3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice	3. Construirea de reprezentări grafice și cartografice pe baza datelor și/sau suporturilor date
3. Studierea spațiului geografic realizând corelații cu informații dobândite la alte discipline școlare	1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii	1. Utilizarea informațiilor cu caracter geografic obținute cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe	1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe	1. Explicarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și TIC/GIS

	2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii	2. Prezentarea caracteristicilor elementelor, fenomenelor și proceselor geografice prin utilizarea instrumentelor TIC/GIS	2. Realizarea proiectelor/studiilor de caz utilizând instrumente TIC/GIS	2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, științe și TIC/GIS
	3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare	3. Prezentarea diversității naturale, umane și culturale realizând corelații interdisciplinare	3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare	3. Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare
		4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse	4. Prezentarea patrimoniului mondial utilizând diverse surse	4. Argumentarea importanței patrimoniului local și național în context european și mondial
4. Construirea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană	1. Utilizarea metodelor simple de investigare	1. Construirea unui demers investigativ dirijat	1. Utilizarea unor metode de investigare	1. Realizarea unui demers investigativ
	2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii	2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat	2. Ierarhizarea unor elemente, fenomene și procese după caracteristicile geografice	2. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată direct sau indirect
	3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață	3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice	3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic	3. Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat
			4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic	4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile

ANEXA GENERALĂ 3 - ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL

CICLUL INFERIOR AL LICEULUI			CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI		
Competențe generale	Competențe specifice		Competențe generale	Competențe specifice	
	<i>a IX-a</i>	<i>a X-a</i>		<i>a XI-a</i>	<i>a XII-a</i>
1. Utilizarea corectă a terminologiei specifice pentru explicarea mediului geografic utilizând limbaje diferite	1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații pertinente	1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații referitoare la geografie politică	1. Utilizarea adecvată a terminologiei și a limbajelor specifice, pentru explicarea mediului geografic	1.1. Prezentarea în scris și orală a aspectelor definitorii ale mediului înconjurător, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului	1.1. Prezentarea, în scris și oral, a aspectelor definitorii ale spațiului european și național, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului
	1.2. Argumentarea unui demers explicativ	1.2. Argumentarea unui demers explicativ		1.2. Prezentarea rezultatelor investigațiilor realizate asupra mediului înconjurător, cu ajutorul terminologiei specifice geografiei	1.2. Raportarea rezultatelor documentării (informării) asupra problematicii fundamentale a Europei și a României, cu ajutorul noțiunilor și al conceptelor corespunzătoare
	1.3. Utilizarea unor elemente terminologice minime din limbile străine	1.3. Utilizarea unor elemente terminologice minime din limbile străine		1.3. Explicarea unei realități investigate (direct sau indirect), prin utilizarea limbajului științific specific domeniului	1.3. Explicarea unei realități investigate (direct sau indirect), prin utilizarea limbajului științific specific domeniului
	1.4. Descrierea și explicarea mediului natural			1.4. Documentarea asupra problematicii domeniului, valorificând adecvat semnificațiile termenilor cheie de specialitate	1.4. Identificarea, prin documentare, a informațiilor specifice problematicii geografice a Europei și a României, valorificând adecvat semnificațiile termenilor-cheie de specialitate

				1.5. Formularea de probleme referitoare la regionalizare și globalizare, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului	1.5. Formularea de probleme referitoare la regionalizare și la globalizare, din perspectivă europeană, utilizând corect și coerent terminologia specifică domeniului
2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și sistemele sale componente	2.1. Operarea cu sistemul conceptual și metodologic specific științelor		2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și sistemele sale componente	2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic) ca reflectare a fenomenelor și a proceselor studiate în cadrul științelor naturii (Fizică, Biologie, Geologie, Chimie)	2.1. Explicarea proceselor naturale din mediul înconjurător (geografic), la nivelul continentului, prin conexiuni sugerate de analiza modelelor grafice, cartografice și a imaginilor
	2.2. Formalizarea informațiilor	2.2. Formalizarea informațiilor		2.2. Aplicarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea mediului înconjurător	2.2. Utilizarea elementelor semnificative, conceptuale și metodologice, specifice științelor naturii și științelor sociale, pentru studierea comparativă a geografiei Europei și a României
	2.3. Înțelegerea proceselor elementare din natură și a specificului mediului înconjurător			2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, prin analiza unor sisteme și structuri (teritoriale și funcționale)	2.3. Explicarea relațiilor observabile dintre științe, tehnologie și mediul înconjurător, la nivelul continentului, prin analiza unor sisteme și structuri teritoriale și funcționale

	2.4. Relaționarea spațială a elementelor naturale ale unui anumit teritoriu	2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice		2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului / între sistemele lumii contemporane	2.4. Explicarea relațiilor observabile dintre sistemele naturale și umane ale mediului geografic european/ al U.E., utilizând date statistice, modele geografice și reprezentări cartografice adecvate/ Explicarea relațiilor observabile între sistemele lumii contemporane și Europa
	2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente naturale și sociale	2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice			2.5. Explicarea unor sisteme și a unor structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare și a unor materiale demonstrative
				<i>*2.5. Explicarea unor sisteme și structuri naturale și umane, pe baza unor informații obținute prin diferite mijloace de documentare</i>	<i>*2.5. Explicarea unor sisteme și structuri sociale și culturale, pe baza informațiilor obținute prin diferite mijloace de documentare</i> <i>**2.5. Explicarea unor sisteme și structuri teritoriale referitoare la servicii, comerț și administrație, pe baza informațiilor obținute prin diferite mijloace de documentare</i>

				<i>*2.6. Elaborarea de proiecte de dezvoltare teritorială/ de dezvoltare teritorială care au elemente de geografie socială și culturală</i>	<i>*2.6. Prezentarea unor informații geografice structurate, pe baza activității de documentare independentă/ *2.6. Elaborarea unor proiecte de dezvoltare teritorială care au elemente de geografie socială și culturală</i>
				2.7. Aplicarea de elemente explicative semnificative, specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare	2.7. Aplicarea unor elemente explicative semnificative specifice științelor sociale, în interpretarea proceselor referitoare la globalizare din perspectiva U.E.
				<i>*2.7.Explicarea raportului dintre componenta socială a lumii contemporane și suportul ei teritorial</i>	<i>*2.7. Explicarea raportului dintre componenta socială a Europei și suportul ei teritorial</i>
				<i>*2.8. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural</i>	<i>**2.8. Elaborarea unor proiecte de dezvoltare teritorială care au elemente de geografie a serviciilor și administrație</i>
					<i>**2.9. Explicarea raportului dintre componentele economice, sociale și de servicii la nivelul U.E. și al României</i>

3. Integrarea aspectelor din natură și societate într-o structură obiectivă (mediul înconjurător) și o disciplină de sinteză (geografia)	3.2. Analiza interacțiunilor dintre elementele naturale 3.2. Sesizarea unor succesiuni de procese / fenomene și procese naturale;	3.2. Analiza interacțiunilor dintre mediul natural și populație 3.2. Sesizarea unor succesiuni în evoluția așezărilor/ succesiuni de fenomene și procese social - economice	ÎN CURRICULUMUL ȘCOLAR PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI ACEASTĂ COMPETENȚĂ GENERALĂ NU ESTE PREZENTĂ ÎN MOD EXPLICIT		
4. Relaționarea elementelor și fenomenelor din realitate (natură și societate) cu reprezentările lor cartografice, grafice, pe imagini satelitare sau modele	4.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice	4.1. Citirea și interpretarea informației cartografice și grafice referitoare la state/la populație/ Citirea și interpretarea informației grafice și cartografice de geografie economică	3. Relaționarea elementelor și fenomenelor din natură și societate cu reprezentările lor cartografice, grafice sau modele	3.1. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice, pentru interpretarea și prezentarea realității observate	3.1. Interpretarea reprezentărilor grafice și cartografice, pentru prezentarea unei realități investigate
	4.2. Operarea cu simboluri, semne și convenții	4.2. Operarea cu simboluri, semne și convenții		3.2. Utilizarea informației cartografice, pentru explicarea problemelor legate de regionalizare și globalizare	3.2. Utilizarea reprezentărilor grafice și cartografice adecvate, pentru interpretarea și exprimarea realității geografice a U.E. și a unor țări din componența acesteia
	4.3. Utilizarea convențiilor în citirea și interpretarea suporturilor cartografice			3.3. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice minime, pentru interpretarea și exprimarea realității analizate mediat	3.3. Transferul informației statistice, grafice și cartografice în alte forme de prezentare (texte, modele etc.)
	4.4. Trecerea de la o scară la alta	4.4. Trecerea de la o scară la alta		3.4. Utilizarea informației cartografice, pentru explicarea	3.4. Interpretarea datelor statistice și a modelelor grafice referitoare la U.E. și la România/

				sistemului economic și geopolitic mondial	referitoare la Europa, U.E, România și lumea contemporană
	4.5. Construirea unor schițe cartografice simple				
	4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică	4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică			
	4.5. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)				<p><i>*3.5. Construirea unor reprezentări grafice și cartografice minimale, utilizând informații oferite</i></p> <p><i>*3.5. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a spațiului social și cultural, la nivelul Europei și al României</i></p>
	4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele	4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele			<p><i>**3.6. Utilizarea mijloacelor de reprezentare grafică și cartografică a elementelor de geografie administrativă</i></p>

5. Dobândirea unor priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) care să faciliteze o pregătire permanentă asumată.	5.1. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia	5.1. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia	ÎN CURRICULUMUL ȘCOLAR PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI ACEASTĂ COMPETENȚĂ GENERALĂ NU ESTE PREZENTĂ ÎN MOD EXPLICIT
	5.2. Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente	5.2. Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente	
	5.3. Utilizarea unor metode de analiză directă sau mediată	5.3. Utilizarea unor metode de analiză directă sau mediată a așezărilor umane	
	5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente ale reliefului în contextul mediului înconjurător/ pentru analiza unor elemente ale climei, hidrografiei și învelișului biogeografic în contextul mediului înconjurător	5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente ale așezărilor omenești/ pentru analiza unor elemente referitoare la resurse, agricultură, industrie și servicii	
	5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic	5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic	
	5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni	5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni	

	5.7. Utilizarea unor metode experimentale și de simulare	5.7. Utilizarea unor metode experimentale și de simulare	
		5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)	
	5.9. Formarea unui comportament critic constructiv în raport cu elementele calitative ale mediului	5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane	
6. Dobândirea unor competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale pe baza studierii geografiei	6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității	6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității	ÎN CURRICULUMUL ȘCOLAR PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI ACEASTĂ COMPETENȚĂ GENERALĂ NU ESTE PREZENTĂ ÎN MOD EXPLICIT
	6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)	6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)	

Notă pentru profesori:

- Competențele specifice evidențiate la clasele a IX-a și a X-a prin corp de literă aldină (bold) reprezintă elemente ale curriculumului diferențiat (CD) și sunt obligatorii numai pentru specializările *Filologie* și *Științe sociale* din cadrul filierei teoretice, profil umanist.
- Competențele specifice evidențiate la clasele a XI-a și a XII-a printr-un singur asterisc (*) și corp de literă cursiv (italic) fac parte din curriculumul diferențiat (CD) și sunt obligatorii numai pentru specializarea *Științe sociale* din cadrul filierei teoretice, profil umanist.
- Competențele specifice evidențiate la clasa a XII-a prin două asteriscuri (**) și corp de literă cursiv (italic) fac parte din trunchiul comun și sunt obligatorii numai pentru următoarele calificări profesionale din cadrul filierei tehnologice, domeniile servicii și administrație: *tehnician în turism, tehnician în activități de poștă, tehnician în activități economice, tehnician în administrație, tehnician în achiziții și contractări, coafor stilist, tehnician în hotelărie, tehnician în activități de comerț, tehnician în gastronomie, organizator banqueting.*